

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

कात्तिक २०७७

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को
वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

प्रकाशक

नेपाल राष्ट्र बैंक

आर्थिक अनुसन्धान विभाग

विषय सूची

कार्यकारी सारांश

i

भाग १

समष्टिगत आर्थिक स्थिति तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य	१
नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति	१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना	२
कृषि	२
उद्योग	२
सेवा	२
बचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	३
मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	३
उपभोक्ता मुद्रास्फीति	३
नेपाल र भारतबीचको उपभोक्ता मुद्रास्फीति अन्तर	४
थोक मुद्रास्फीति	४
राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	४
वाह्य क्षेत्र	४
वैदेशिक व्यापार	४
चालु खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति	६
विदेशी विनिमय संचिति	६
सञ्चित पर्याप्तता सूचक	६
वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति	७
विनिमय दर प्रवृत्ति	७
निर्यात-आयात मूल्य सूचकाङ्क	७
सरकारी वित्त स्थिति	७
सरकारी राजस्व	७
सरकारी खर्च	८
प्रदेश वित्त स्थिति	९
राजस्व सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था	९
करका दरहरु	११
सार्वजनिक संस्थानहरुको स्थिति	१२
मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति	१३
मौद्रिक स्थिति	१३
अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोगको स्थिति	१३
तरलता व्यवस्थापन	१३
विदेशी विनिमय कारोबार	१४
अल्पकालीन ब्याजदर	१४
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति	१४
वाणिज्य बैंक	१४
विकास बैंक	१५
वित्त कम्पनी	१५

लघुवित्त वित्तीय संस्था	१६
बीमा कम्पनी	१६
कर्मचारी सञ्चय कोष	१६
नागरिक लगानी कोष	१६
सामाजिक सुरक्षा कोष	१६
हुलाक बचत बैंक	१६
निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१७
कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड	१७
वित्तीय संरचना	१७
वित्तीय विस्तार	१८

धितोपत्र बजार

१८

तालिका सूची

तालिका १.१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश (प्रचलित मूल्यमा)	२
तालिका १.२	कुल खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	३
तालिका १.३	प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी	६
तालिका १.४	सञ्चिति पर्याप्तता परिसूचकहरु	६
तालिका १.५	विनिमय दर प्रवृत्ति	७
तालिका १.६	प्रमुख वित्त परिसूचकहरु	७
तालिका १.७	सरकारी ऋणको स्थिति	९
तालिका १.८	करका दरहरु	११
तालिका १.९	सार्वजनिक संस्थानहरुको अवस्था	१२
तालिका १.१०	अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग	१३
तालिका १.११	विदेशी विनिमय कारोबार स्थिति	१४
तालिका १.१२	वाणिज्य बैंकहरुको ब्याजदर	१४
तालिका १.१३	हुलाक बचत बैंकको कारोबार विवरण	१६
तालिका १.१४	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण	१७
तालिका १.१५	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको संख्या	१७

चार्ट सूची

चार्ट १.१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा)	१
चार्ट १.२	क्षेत्रगत आर्थिक वृद्धिदर	२
चार्ट १.३	वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	३
चार्ट १.४	वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति	४
चार्ट १.५	निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क	७
चार्ट १.६	आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को राजस्व परिचालनको संरचना	८
चार्ट १.७	सरकारी खर्चको संरचना (आर्थिक वर्ष २०७६/७७)	८
चार्ट १.८	नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना २०७७ असार मसान्त	१८
चार्ट १.९	शेयर बजार परिसूचक-नेप्सेको प्रवृत्ति	१८

भाग १ तालिकाहरु

तालिका १	विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार	१९
तालिका २	समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरु	२०
तालिका ३	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर (२०६७/६८ को मूल्यमा)	२१
तालिका ४	प्रादेशिक वृद्धि दर तथा अंश	२१
तालिका ५	राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क	२२

तालिका ६	राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क	२३
तालिका ७	राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	२४
तालिका ८	नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीति	२५
तालिका ९	वैदेशिक व्यापार स्थिति	२६
तालिका १०	भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु	२७
तालिका ११	भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु	२८
तालिका १२	चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु	२९
तालिका १३	चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु	३०
तालिका १४	अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु	३१
तालिका १५	अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु	३२
तालिका १६	शोधनान्तर स्थिति	३३
तालिका १७	विदेशी विनिमय संचिति	३४
तालिका १८	वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	३५
तालिका १९	सरकारको वित्त स्थिति	३६
तालिका २०	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण	३७
तालिका २१	मौद्रिक सर्भेक्षण	३८
तालिका २२	केन्द्रीय बैंक सर्भेक्षण	३९
तालिका २३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४०
तालिका २४	वाणिज्य बैंकहरुको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण	४१
तालिका २५	विकास बैंकहरुको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४२
तालिका २६	वित्त कम्पनीहरुको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४३
तालिका २७	वाणिज्य बैंकहरुको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण	४४
तालिका २८	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराइएको पुनरकर्जाको बक्यौता विवरण	४४
तालिका २९	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४५
तालिका ३०	बीमा कम्पनीहरुको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४५
तालिका ३१	कर्मचारी संचयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४६
तालिका ३२	नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४६
तालिका ३३	नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना	४७
तालिका ३४	शेयर बजार परिसूचक	४७
तालिका ३५	नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरु	४८
तालिका ३६	सूचीकृत कम्पनीहरु र बजार पूँजीकरणको स्थिति	४८

भाग १ अनुसूची

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको नामावली	४९
--	----

भाग २

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीति	५७
उद्देश्य तथा लक्ष्यहरु	५७
मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा संचालन लक्ष्य	५७
मौद्रिक नीतिका उपकरणहरु	५८
राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन	५९

निष्कासन तथा व्यवस्थापन	५९
ट्रेजरी बिल्स	५९
विकास ऋणपत्र	६०
नागरिक बचतपत्र/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	६०
खुद आन्तरिक ऋण परिचालन	६०
भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व	६१
नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेको सरकारी ऋणपत्र	६१
वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन	६२
वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि	६२
ऋणपत्र निष्काशन	६२
गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति	६२
वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजत	६३
पुनरकर्जा, सहुलियतपूर्ण कर्जा तथा विपन्न वर्ग कर्जा	६३
गुनासो व्यवस्थापन	६३
मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रदान	६४
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६४
बैंक सुपरिवेक्षण	६४
विकास बैंक सुपरिवेक्षण	६५
वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण	६६
लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६७
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	६७
नियमन तथा निरीक्षण	६७
विदेशी लगानी सहजीकरण	६७
सटही व्यवस्थापन	६७
सञ्चिति व्यवस्थापन	६८
स्रोत व्यवस्थापन	६८
विविध	६८
भुक्तानी प्रणाली	६९
सूचना प्रविधि	६९
मुद्रा व्यवस्थापन	६९
जनशक्ति व्यवस्थापन	७२
विविध	७४
बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना	७४
वित्तीय जानकारी इकाई	७४
कानून तथा वहस/पैरवी	७५
आन्तरिक लेखापरीक्षण	७५
सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन	७६
वित्त व्यवस्थापन	७६
बैंकिङ कारोबार	७६
सञ्चालक समितिको बैठक	७६
वैदेशिक सहायता समन्वय	७६
तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	७७
अध्ययन अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यहरु	७८

तालिका सूची

तालिका २.१	मुद्रास्फीति तथा शोधनान्तर बचत	५७
तालिका २.२	मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा	५८
तालिका २.३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)	५८
तालिका २.४	ट्रेजरी बिलको नयाँ निष्काशन	५९
तालिका २.५	विकास ऋणपत्र निष्काशन	६०
तालिका २.६	कुल तिर्न बाँकी नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	६०
तालिका २.७	खुद आन्तरिक ऋण परिचालन	६०
तालिका २.८	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व	६१
तालिका २.९	नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण	६१
तालिका २.१०	स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकका शाखा	६२
तालिका २.११	बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा	६२
तालिका २.१२	एक-आपसमा मर्ज/गाभिने तथा प्राप्ति भएका संस्थाहरु	६३
तालिका २.१३	सैद्धान्तिक सहमति-पत्र प्रदान गरिएका संस्थाहरु	६३
तालिका २.१४	वाणिज्य बैंकहरुका प्रमुख परिसूचकहरु (अपरिष्कृत)	६५
तालिका २.१५	विकास बैंकहरुका प्रमुख परिसूचकहरु (अपरिष्कृत)	६६
तालिका २.१६	वित्त कम्पनीहरुका प्रमुख परिसूचकहरु (अपरिष्कृत)	६६
तालिका २.१७	नोट स्टक मौज्जात विवरण	७०
तालिका २.१८	आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा स्टकबाट निष्काशित नोट तथा छपाई खर्चको विवरण	७०
तालिका २.१९	चलनचल्तीमा रहेको नोटको विवरण	७१
तालिका २.२०	आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटहरु जलान गरेको विवरण	७१
तालिका २.२१	पाँच वर्षको जनशक्ति सम्बन्धी विवरण	७२
तालिका २.२२	कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण	७२
तालिका २.२३	आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा भएको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण	७३
तालिका २.२४	पाँच वर्षको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण	७३
तालिका २.२५	आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को सीमा कारोबार सम्बन्धी विवरण	७५
तालिका २.२६	आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्राप्त शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी विवरण	७५
तालिका २.२७	मुद्राको विवरण	७५

भाग २ तालिकाहरु

तालिका १	चलनचल्तीमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरु	७९
तालिका २	नोटको सुरक्षण	७९
तालिका ३	बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट संचालित तालिमहरु	८०
तालिका ४	वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरु	८१
तालिका ५	काठमाडौँ उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरुबाट आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण	८५

भाग २ अनुसूची

अनुसूची २.१	“क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएका निर्देशनहरु	८६
अनुसूची २.२	समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरु	९०
अनुसूची २.३	समष्टिगत निरीक्षण गरिएका विकास बैंकहरु	९०
अनुसूची २.४	बजार निर्माताको इजाजतप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	९१
अनुसूची २.५	वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बिक्री एजेण्टको कार्य गर्न इजाजतप्राप्त बैंक तथा रेमिट्यान्स कम्पनीहरु	९२
अनुसूची २.६	संचालक समिति	९२
अनुसूची २.७	विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरुको नामावली	९३

भाग ३
नेपाल राष्ट्र बैंकको वित्तीय अवस्थाको विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व	९७
आय विवरण	९८
वित्तीय अवस्थाको विवरण	९९

कार्यकारी सारांश

१. कोभिड-१९ संक्रमण नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि विश्वव्यापी रूपमा अवलम्बन गरिएका उपायहरूबाट उत्पादनदेखि आपूर्तिसम्मका श्रृंखला अवरुद्ध भई विश्व अर्थतन्त्र संकुचनमा गएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) द्वारा २०२० अक्टोबरमा प्रकाशित World Economic Outlook अनुसार सन् २०१८ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ३.५ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१९ मा २.८ प्रतिशतमा झरेको छ। सन् २०२० मा यस्तो वृद्धिदर ४.४ प्रतिशतले ऋणात्मक हुने कोषको प्रक्षेपण छ।
२. अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषका अनुसार सन् २०२० मा विकसित देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर ५.८ प्रतिशतले, उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूको ३.३ प्रतिशतले र उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशियाली देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर १.७ प्रतिशतले ऋणात्मक हुने प्रक्षेपण छ। सन् २०२० मा छिमेकी राष्ट्र भारतको आर्थिक वृद्धिदर १०.३ प्रतिशतले ऋणात्मक हुने तथा चीनको अर्थतन्त्र १.९ प्रतिशतले विस्तार हुने कोषको प्रक्षेपण छ।
३. सन् २०२० मा विकसित देशहरूमा ०.८ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ५.० प्रतिशत मुद्रास्फीति रहने अनुमान छ। सन् २०१९ मा विकसित देशहरूमा १.४ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ५.१ प्रतिशत मुद्रास्फीति रहेको थियो।
४. केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा १.९९ प्रतिशत र उत्पादकको मूल्यमा १.८८ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको प्रारम्भिक अनुमान छ। समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.७ प्रतिशतले ऋणात्मक भएको अनुमान गरिएको छ। २०७६ चैतदेखि जारी बन्दाबन्दीका कारण आर्थिक गतिविधिमा आएको शिथिलता, आपूर्ति प्रणालीमा परेको प्रतिकूल प्रभाव, उद्योगधन्दा बन्द रहेको अवस्थाले गर्दा आ.व. २०७६/७७ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर ऋणात्मक हुने अनुमान छ।
५. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६.१५ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ४.६४ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ८.१६ प्रतिशत र ४.६१ प्रतिशत रहेको छ।
६. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल वस्तु निर्यात रु.९७ अर्ब ७१ करोड र कुल वस्तु आयात रु. ११९६ अर्ब ८० करोड रहेको छ। समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटा रु. १०९९ अर्ब ९ करोड कायम भएको छ। यो कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २७.९ प्रतिशत हो।
७. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा चालु खाता रु. ३३ अर्ब ६२ करोडले घाटामा र शोधनान्तर स्थिति रु. २८२ अर्ब ४१ करोडले बचतमा रहेको छ। २०७७ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति रु. १४०१ अर्ब ८४ करोड कायम भएको छ। बैकिङ्ग क्षेत्रको विदेशी विनिमय सञ्चिति अमेरिकी डलरमा ११ अर्ब ६५ करोड रहेको छ।
८. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल सरकारको अन्य प्राप्त समेत गरी रु. ८४१ अर्ब ३६ करोड राजस्व संकलन भएको छ, भने कुल सरकारी खर्च रु. १०९४ अर्ब ३४ करोड रहेको छ।
९. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय १८.१ प्रतिशतले र संकुचित मुद्राप्रदाय १७.८ प्रतिशतले बढेको छ। त्यसैगरी, कुल आन्तरिक कर्जा १३.६ प्रतिशतले तथा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दावी १२.६ प्रतिशतले बढेको छ। साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप १८.७ प्रतिशतले र ती संस्थाहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा १२.० प्रतिशतले बढेको छ।
१०. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा खुला बजार कारोबारका विभिन्न उपकरणहरूमार्फत कुल रु. १४१ अर्ब १६ करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ, भने कुल रु. ११५ अर्ब ८७ करोड तरलता प्रवाह गरिएको छ। समीक्षा वर्षमा रु. १०३ अर्ब २८ करोडको स्थायी तरलता सुविधा उपयोग भएको छ।
११. २०७७ असारमा वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर क्रमशः १०.११ प्रतिशत र ६.०१ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरूको अन्तरबैंक ब्याजदर २०७७ असारमा ०.३५ प्रतिशत रहेको छ।
१२. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४३६९ अर्ब ५९ करोड, विकास बैंकहरूको ९.९ प्रतिशतले कमी आई रु. ४१२ अर्ब १४ करोड र वित्त कम्पनीहरूको १३.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२४ अर्ब ३९ करोड कायम भएको छ। त्यसैगरी, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १९.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३२५ अर्ब १५ करोड कायम भएको छ।
१३. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या २०७७ असार मसान्तमा १५५ रहेको छ। यसमध्ये २७ वाणिज्य बैंक, २० विकास बैंक, २२ वित्त कम्पनी, ८५ लघुवित्त संस्था र १ पूर्वाधार विकास बैंक रहेका छन्।
१४. निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले २०७७ असार मसान्तसम्ममा रु. ६२ अर्ब १५ करोड कर्जा र रु. ६८९ अर्ब ४९ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ।

१५. कर्जा सूचना केन्द्रबाट आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा २७ वाणिज्य बैंक, २० विकास बैंक, २२ वित्त कम्पनी र ८५ लघुवित्त वित्तीय संस्थाले जम्मा १५ लाख ११ हजार ९५८ कर्जाको सूचना माग गरेका थिए। उक्त केन्द्रमा २०७६ असार मसान्तसम्ममा कालोसूचीमा सूचीकृत ऋणीहरूको संख्या ८,४५१ रहेकोमा २०७७ असार मसान्तसम्ममा यस्तो संख्या १२,२९१ पुगेको छ।
१६. २०७७ असार मसान्तमा नेप्से सूचकाङ्क १३६२.४ विन्दुमा पुगेको छ भने बजार पुँजीकरण रु. १७९२ अर्ब ७६ करोड कायम भएको छ। बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ४५.५ प्रतिशत रहेको छ।
१७. समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै सरकारको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुऱ्याउन एवं नेपाल सरकारको बजेटमा उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमहरूसँग समेत तादात्म्यता हुने गरी यस बैंकले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीति २०७६ साउन ८ गते सार्वजनिक गरेको थियो।
१८. आर्थिक क्रियाकलाप विस्तारसँगै माग पक्षबाट मुद्रास्फीति तथा बाह्य क्षेत्र स्थायित्वमा प्रतिकूल प्रभाव पर्न नदिन मौद्रिक व्यवस्थापन गर्ने, लक्षित आर्थिक वृद्धि हासिललाई सहजीकरण गर्न रोजगारी प्रवर्द्धन र उद्यमशीलता विकासमा वित्तीय साधनको उपलब्धतालाई प्रोत्साहित गर्ने, ब्याजदर स्थायित्व कायम गर्ने र वित्तीय संस्थाहरूको सुदृढीकरणलाई प्राथमिकता दिने मौद्रिक नीतिका प्रमुख उद्देश्य रहेका थिए।
१९. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६ प्रतिशतभित्र कायम राख्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो। यसका अतिरिक्त कम्तिमा ७ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त हुने विदेशी विनिमय सञ्चिति कायम गर्ने तथा ८.५ प्रतिशतको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुऱ्याउन आवश्यक मौद्रिक तरलता व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य मौद्रिक नीतिको रहेको थियो।
२०. मौद्रिक नीतिमार्फत बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीको लागि ४ प्रतिशतमा यथावत् राखिएकोमा कोभिड १९ को असरलाई मध्यनजर गरी २०७६ चैत १६ मा ३ प्रतिशत कायम गरियो। त्यसैगरी, वैधानिक तरलता अनुपात वाणिज्य बैंकहरूका लागि १० प्रतिशत, विकास बैंकका लागि ८ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूका लागि ७ प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको थियो। अन्तिम ऋणदाता सुविधा तथा सुरक्षणपत्रहरूको डिष्काउण्ट गर्ने प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिने बैंकदरलाई ६.५ प्रतिशतबाट ६ प्रतिशत कायम गरिएको थियो।
२१. बैंकिङ्ग क्षेत्रको तरलतामा हुने उतार चढावलाई न्यूनीकरण गर्दै ब्याजदर स्थायित्व कायम गर्ने र मौद्रिक व्यवस्थापनलाई आधुनिकीकरण गर्ने उद्देश्यले यस बैंकद्वारा ब्याजदर करिडोरको तल्लो सीमा ३ प्रतिशत, माथिल्लो सीमा ६ प्रतिशत र नीतिगत दरको रूपमा रहेको दुई हप्ता अवधिको रिपो दरलाई ४.५ प्रतिशतमा कायम गरिएको थियो।
२२. वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो कुल कर्जाको न्यूनतम १० प्रतिशत कृषि क्षेत्रमा र १५ प्रतिशत उर्जा तथा पर्यटन क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई यथावत् राखिएको थियो। त्यसैगरी, वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूले आफ्नो कुल कर्जा लगानीको न्यूनतम ५ प्रतिशत विपन्न वर्गमा लगानी गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको थियो।
२३. बैंक तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभ्ने वा गाभिने सम्बन्धी विनियमावली कार्यान्वयनमा आएपछि गाभ्ने/गाभिने (मर्जर) तथा प्राप्ति (एक्विजिशन) प्रक्रिया बमोजिम २०७७ असार मसान्तसम्म कुल १९६ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा संलग्न भई ४६ संस्था कायम भएका छन्। समीक्षा वर्षमा मात्र “क”, “ख”, र “ग” वर्गका गरी ४१ संस्थाहरू एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा सहभागी भई १९ बैंक तथा वित्तीय संस्था कायम हुन पुगेका छन्। उक्त अवधिमा भएका जम्मा १९ वटा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति मध्ये गाभ्ने/गाभिनेतर्फ ११ र प्राप्ति तर्फ ८ रहेका छन्। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा ५ लघुवित्त संस्थालाई वित्तीय कारोवार संचालन गर्न इजाजत प्रदान गरिएको छ।
२४. वित्तीय संस्थाहरूको सञ्जाल विस्तारसँगै वित्तीय पहुँच बढ्दै गएको छ। सरकारको प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तीमा एउटा वाणिज्य बैंकको शाखा पुऱ्याउने लक्ष्य अनुरूप कुल ७५३ स्थानीय तहमध्ये २०७७ असार मसान्तमा ७४७ स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकको उपस्थिति पुगेको छ। त्यसैगरी, २०७७ असार मसान्तसम्ममा “क” वर्गका ४४३६, “ख” वर्गका १०२९, “ग” वर्गका २४३ र “घ” वर्गका ४०५७ गरी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा संख्या कुल ९७६५ पुगेको छ। प्रति बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखाबाट औसतमा करिब ३,०७२ जनसंख्याले सेवा प्राप्त गर्न सक्ने देखिन्छ। साथै, शाखारहित बैंकिङ्ग सेवाको संख्या १५७४ पुगेको छ।
२५. २०७६ असार मसान्तसम्म विभिन्न दरका गरी रु. ५०७ अर्ब ६ करोड बराबरका नोटहरू चलनचल्तीमा रहेकोमा २०७७ असार मसान्तसम्ममा १५.९७ प्रतिशतले वृद्धि भई चलनचल्तीमा रहेका कुल नोट रु. ५८८ अर्ब ६ करोड बराबरका छन्।
२६. २०७७ असार मसान्तमा बैंकमा प्रशासनतर्फ ९५१ र प्राविधिकतर्फ ९२ गरी कुल १०४३ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन्। कार्यरत कुल जनशक्तिमध्ये तहगत रूपमा अधिकृततर्फ ४९४, सहायकतर्फ ४४० र श्रेणी विहीन कार्यालय सहयोगीतर्फ १०९ जना रहेका छन्।
२७. २०७२ वैशाख १२ गतेको विनाशकारी भूकम्पले क्षतिग्रस्त बालुवाटार र थापाथलीस्थित भवनहरू पुनर्निर्माण गर्न यस बैंक र नेपाल सरकार, सहरी विकास मन्त्रालय, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाईबीच भएको MOU बमोजिम नियुक्त परामर्शदाताहरूद्वारा तयार गरिएको स्वीकृत Master Plan, Drawing, Design बमोजिम भवन निर्माण कार्यको लागि बोलपत्र आह्वान गरिएकोमा नेपाल

- सरकार, राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) ले श्री BILIL-Contech J/V सँग थापाथलीस्थित भवन पुनर्निर्माण सम्झौता गरेको र समीक्षा अवधिमा करिब ५२ प्रतिशत निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
२८. नेपाल सरकार, राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) ले श्री CICO Samanantar JV सँग बालुवाटारस्थित भवनहरु पुनर्निर्माण सम्झौता गरेको र हाल भवन निर्माण कार्य करिब ३९ प्रतिशत सम्पन्न भएको छ ।
२९. कोभिड-१९ को संक्रमणबाट स्वास्थ्य सुरक्षामा जोखिम उत्पन्न हुन सक्ने अवस्थालाई ध्यानमा राख्दै सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिनुपर्ने भएका कारण बैंकको संचालक समितिले छुट्टै मापदण्ड निर्धारण गरी स्वास्थ्य सुरक्षा सम्बन्धी विभिन्न उपायहरु अपनाउँदै Work from Home, Flexible working hour समेतका माध्यमबाट कार्यालय संचालनको व्यवस्था गरिएको छ । यसै क्रममा बैंकका संचालक, कर्मचारी र कर्मचारी परिवार समेत गरी ५,५९५ जनाको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) बीमा गरिएको छ ।
३०. यस बैंकमा २०७६ भदौ २६ गतेबाट औपचारिक रुपमा Real Time Gross Settlement (RTGS) System को सुरुवात भएको छ । UKaid Sakcham, Access to Finance को सहयोगमा प्रारम्भिक चरणमा वाणिज्य बैंकहरु मात्र सहभागी भई सञ्चालनमा आएको उक्त System मा हाल विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरुलाई पनि क्रमशः सहभागी बनाउँदै लगिएको छ ।
३१. स्वस्थ, सक्षम र सुरक्षित भुक्तानी प्रणालीको विकास गर्ने सन्दर्भमा सानो मूल्यको भुक्तानी रणनीति (Retail Payment Strategy) तयार गरी यस बैंकको website माफत सार्वजनिक गरिएको छ ।
३२. २०७७ असार मसान्तको वित्तीय अवस्थाको विवरण अनुसार यस बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०७६ असार मसान्तको तुलनामा ३१.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १४ खर्ब ९० करोड ३ लाख ६८ हजार पुगेको छ ।
३३. समीक्षा वर्षमा अन्य विस्तृत आय/व्यय समायोजन पश्चात् रु २८ अर्ब ५४ करोड वितरणयोग्य बचत कायम रहेको छ । अधिल्लो वर्ष वितरणयोग्य बचत रु. ३५ अर्ब ७७ करोड रहेको थियो ।

भाग

१

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य	१
नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति	१
• कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१
• मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	३
• बाह्य क्षेत्र	४
• सरकारी वित्त स्थिति	७
• मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति	१३
तालिकाहरु	१९
अनुसूचीहरु	४९

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

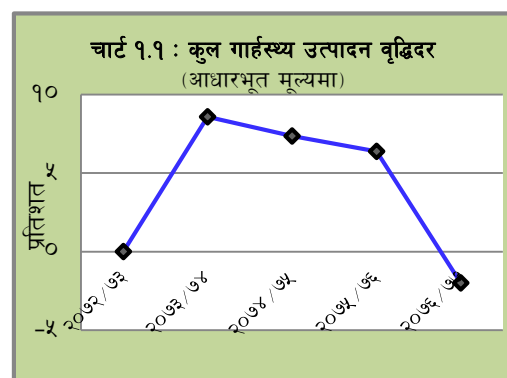
विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य

- १.१ कोभिड-१९ संक्रमण नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि विश्वव्यापी रूपमा अवलम्बन गरिएका उपायहरूबाट उत्पादनदेखि आपूर्तिसम्मका शृङ्खला अवरुद्ध भई विश्व अर्थतन्त्र सङ्कुचनमा गएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) द्वारा २०२० अक्टोबरमा प्रकाशित World Economic Outlook अनुसार सन् २०१८ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ३.५ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१९ मा २.८ प्रतिशतमा झरेको छ। सन् २०२० मा यस्तो वृद्धिदर ४.४ प्रतिशतले ऋणात्मक हुने र सन् २०२१ मा सुधार आई ५.२ प्रतिशत पुग्ने मुद्राकोषको प्रक्षेपण रहेको छ।
- १.२ विकसित देशहरूको समग्र आर्थिक वृद्धिदर सन् २०१९ मा १.७ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२० मा ५.८ प्रतिशतले ऋणात्मक हुने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ। उदीयमान र विकासोन्मुख देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०१९ मा ३.७ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२० मा ३.३ प्रतिशतले ऋणात्मक हुने प्रक्षेपण छ। उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशियाली देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०१९ मा ५.५ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२० मा १.७ प्रतिशतले ऋणात्मक हुने प्रक्षेपण छ। छिमेकी राष्ट्र भारत र चीनको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०१९ मा क्रमशः ४.२ प्रतिशत र ६.१ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२० मा भारतको आर्थिक वृद्धिदर १०.३ प्रतिशतले ऋणात्मक हुने तथा चीनको अर्थतन्त्र १.९ प्रतिशतले विस्तार हुने प्रक्षेपण रहेको छ।
- १.३ सन् २०१९ मा मुद्रास्फीतिदर विकसित देशहरूमा १.४ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ५.१ प्रतिशत कायम रहेको छ। सन् २०२० मा मुद्रास्फीति दर विकसित देशहरूमा ०.८ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ५.० प्रतिशत रहने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ। सन् २०१९ मा १.० प्रतिशतले बढेको वस्तु तथा सेवाको विश्व व्यापार सन् २०२० मा १०.४ प्रतिशतले घट्ने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ।

नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति

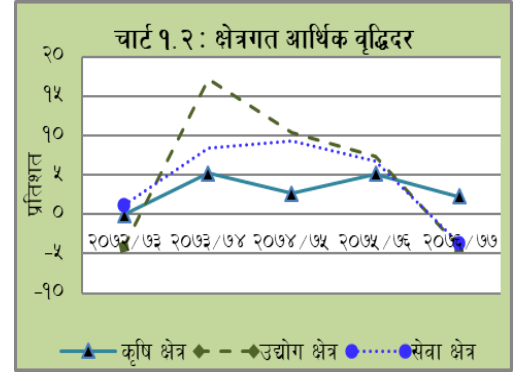
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन

- १.४ केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा देशको यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा १.९९ प्रतिशत र उत्पादक मूल्यमा १.८८ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष त्यस्तो वृद्धिदर क्रमशः ६.३९ प्रतिशत र ६.६६ प्रतिशत रहेको थियो। केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको प्रारम्भिक अनुमान आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को ९ महिनाको तथ्याङ्कमा आधारित भएको र गत आर्थिक वर्षको अन्तिम चौमासमा कोभिड-१९ संक्रमणको असर न्यूनीकरण गर्न अपनाइएको बन्दाबन्दी लगायतका कारण आन्तरिक गतिविधि विस्तार हुन नसकेको देखिन्छ। २०७६ चैतदेखि जारी बन्दाबन्दीका कारण आर्थिक गतिविधिमा आएको शिथिलता, आपूर्ति प्रणालीमा परेको प्रतिकूल प्रभाव, उद्योगधन्दा बन्द रहेको अवस्थाले गर्दा आ.व. २०७६/७७ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर ऋणात्मक हुने अनुमान छ।
- १.५ आर्थिक वृद्धिको प्रारम्भिक तथ्याङ्कको आधारमा समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.७ प्रतिशतले ऋणात्मक भएको अनुमान गरिएको छ। अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन ५.२ प्रतिशत तथा गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ६.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा गैर-कृषि क्षेत्र अन्तर्गत उद्योग क्षेत्रको उत्पादन ४.२ प्रतिशत र सेवा क्षेत्रको उत्पादन ३.६ प्रतिशतले ऋणात्मक हुने अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष उद्योग क्षेत्र ७.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो भने सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर ६.८ प्रतिशत रहेको थियो।

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना

- १.६ समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि, उद्योग तथा सेवा क्षेत्रको अंश क्रमशः २६.० प्रतिशत, १३.८ प्रतिशत र ६०.२ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २४.९ प्रतिशत, १५.० प्रतिशत र ६०.१ प्रतिशत रहेको थियो।
- १.७ प्रदेशगत आर्थिक वृद्धि तुलना गर्दा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा मुलुकको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सबैभन्दा धेरै हिस्सा बागमती प्रदेशको ३५.८ प्रतिशत रहेको छ भने सबैभन्दा कम हिस्सा कर्णाली प्रदेशको ४.३ प्रतिशत रहेको अनुमान छ।
- १.८ वृहत औद्योगिक वर्गीकरणको आधारमा समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र (कृषि तथा वन, मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन्), द्वितीय क्षेत्र (उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत् ग्याँस तथा पानी र निर्माण) तथा तृतीय (सेवा) क्षेत्रको अंश क्रमशः २६.६ प्रतिशत, १३.२ प्रतिशत र ६०.२ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २५.६ प्रतिशत, १४.४ प्रतिशत र ६०.१ प्रतिशत रहेको थियो।

तालिका १.१ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश (प्रचलित मूल्यमा)

क्षेत्र	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा अंश # (प्रतिशतमा)				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६सं.	२०७६/७७प्रा.
प्राथमिक क्षेत्र*	२९.०	२७.४	२६.२	२५.६	२६.६
द्वितीय क्षेत्र**	१३.५	१४.०	१४.५	१४.४	१३.२
तृतीय क्षेत्र***	५७.५	५८.६	५९.२	६०.१	६०.२

वित्तीय मध्यस्थता सहितको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कायम अंश

* कृषि, वन तथा मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन्

** उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत्, ग्याँस तथा पानी र निर्माण

*** सेवा क्षेत्र

प्रा. प्रारम्भिक अनुमान

सं. संशोधित अनुमान

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

कृषि

- १.९ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कृषि उत्पादन २.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन ५.२ प्रतिशतले बढेको थियो। कोभिड-१९ महामारीको कारण सिर्जित बन्दाबन्दीको अवस्थाले कृषि उत्पादनको आपूर्ति प्रणालीमा देखिएको असहज अवस्थाका कारण कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर थप घटेको हुन सक्ने अनुमान छ।

उद्योग

- १.१० समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदर ४.२ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर ७.४ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षको उत्तरार्द्धमा उद्योगधन्दा बन्द रहेको, औद्योगिक उत्पादनले सहज बजार नपाएको, कच्चा पदार्थ आयातमा व्यवधान उत्पन्न भएको लगायतका कारणले उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदर न्यून रहेको हुन सक्ने अनुमान छ।
- १.११ समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्रअन्तर्गत खानी तथा उत्खनन क्षेत्रमा २.२ प्रतिशतले ह्रास आएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो १७.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। उत्पादनमूलक उद्योगको उत्पादन ९.१ प्रतिशतले ह्रास आएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो उत्पादन ६.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। अघिल्लो वर्ष ९.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको विद्युत्, ग्याँस स्टीम तथा एयर कन्डिन्सिङको उत्पादन समीक्षा वर्षमा २५.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष १.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यवस्थापन तथा उपचार गतिविधिहरूको उत्पादन समीक्षा वर्षमा २.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा निर्माण क्षेत्रमा ५.६ प्रतिशतले घटेको छ। अघिल्लो वर्ष निर्माण क्षेत्र ७.५ प्रतिशतले बढेको थियो।

सेवा

- १.१२ समीक्षा वर्षमा सेवा क्षेत्रमा ३.६ प्रतिशतले संकुचन आएको छ। अघिल्लो वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर ६.८ प्रतिशत रहेको थियो। कोभिड-१९ संक्रमणसँगै पर्यटक आगमन ठप्प रहेको, व्यापारमासंकुचन आएको, घरजग्गा कारोबारमा कमी आएको लगायतका कारण सेवा क्षेत्रको विस्तारमा उल्लेख्य कमी आएको हुन सक्ने अनुमान छ।

१.१३ समीक्षा वर्षमा सेवा क्षेत्र अन्तर्गत थोक तथा खुद्रा व्यापार र मोटर तथा मोटरसाइकलको मर्मत क्षेत्र १०.७ प्रतिशतले संकुचन भएको छ। अघिल्लो वर्ष यो क्षेत्र ८.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। अघिल्लो वर्ष आवास तथा खाद्य सेवा गतिविधि क्षेत्र ९.९ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा २५.७ प्रतिशतले ह्रास भएको छ। त्यसैगरी, अघिल्लो वर्ष ८.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको यातायात तथा भण्डारण क्षेत्र समीक्षा वर्षमा १३.४ प्रतिशतले घटेको छ। समीक्षा वर्षमा सुचना तथा सञ्चार क्षेत्र २.३ प्रतिशतले, वित्तिय तथा बीमा क्षेत्र ४.८ प्रतिशतले, रियल स्टेट क्षेत्र २.४ प्रतिशतले, व्यावसायिक, वैज्ञानिक र प्राविधिक क्षेत्र १.२ प्रतिशतले, प्रशासनिक र समर्थन सेवा क्षेत्र २.२ प्रतिशतले, सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा; अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा क्षेत्र ६.२ प्रतिशतले, शिक्षा क्षेत्र ३.० प्रतिशतले एवम् मानव स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य क्षेत्र ५.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त क्षेत्रहरूको वृद्धिदर क्रमशः ७.१ प्रतिशत, ६.४ प्रतिशत, ३.८ प्रतिशत, ५.६ प्रतिशत, ६.४ प्रतिशत, ५.१ प्रतिशत, ६.० प्रतिशत र ६.७ प्रतिशत रहेको थियो। कला तथा मनोरन्जन; अन्य सेवा गतिविधिको उत्पादन १.४ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो ५.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

बचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय

- १.१४ अघिल्लो आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल उपभोगको अंश ८४.३ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ९१.१ प्रतिशत रहेको अनुमान छ। फलस्वरूप, कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल गार्हस्थ्य बचतको अंश घटेको छ।
- १.१५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (Gross National Disposable Income at Current Prices) १.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १२.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आयको अनुपात १२६.१ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १२६.८ प्रतिशत रहेको थियो।

तालिका १.२ : कुल खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)

विवरण	रु. अर्बमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४/७५	२०७५/७६*	२०७६/७७**	२०७५/७६	२०७६/७७
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)@	३,४५५.९	३,८५९.०	३,९४३.७	११.७	२.२
खुद साधन आय#	२२.६	३९.९	४६.१	७६.५	१५.५
खुद चालु ट्रान्सफर#	८६४.७	९९४.८	९८२.२	१५.०	-१.३
कुल खर्चयोग्य आय	४,३४३.२	४,८९३.७	४,९७२.०	१२.७	१.६

* संशोधित अनुमान

** प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत :

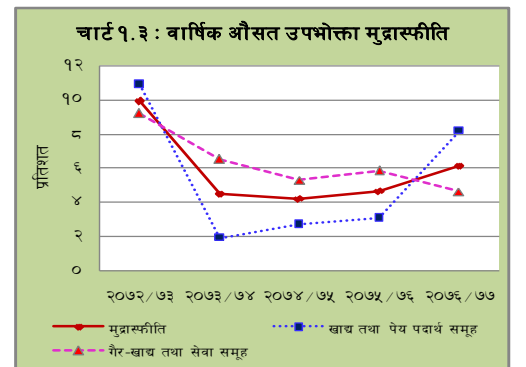
@ केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

नेपाल राष्ट्र बैंक

मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

उपभोक्ता मुद्रास्फीति

- १.१६ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६.१५ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ४.६४ प्रतिशत रहेको थियो।
- १.१७ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ८.१६ प्रतिशत र ४.६१ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्षमा यी समूहहरूको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ३.०९ प्रतिशत र ५.८६ प्रतिशत रहेको थियो।
- १.१८ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह अन्तरगत तरकारी, मसला, फलफूल र दाल तथा गेडागुडी उपसमूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूह अन्तरगत लत्ताकपडा तथा जुता, शिक्षा, घरायसी सामान तथा सेवा र फर्निचिड उपसमूहको मुद्रास्फीति अघिल्लो वर्षको तुलनामा बढ्न गएको छ।
- १.१९ समीक्षा वर्षमा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति पहाडमा ५.१० प्रतिशत, हिमालमा ४.९१ प्रतिशत, काठमाडौं उपत्यकामा ६.९६ प्रतिशत र तराईमा ६.२९ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति दर पहाडमा ५.०० प्रतिशत, हिमालमा ४.९१ प्रतिशत, काठमाडौं उपत्यकामा ४.८६ प्रतिशत र तराईमा ४.२६ प्रतिशत रहेको थियो।

नेपाल र भारतबीचको उपभोक्ता मुद्रास्फीति अन्तर

१.२० समीक्षा वर्षमा नेपालको औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६.१५ प्रतिशत र भारतको ५.८० प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षमा नेपाल तथा भारतको मुद्रास्फीति क्रमशः ४.६४ प्रतिशत र २.९२ प्रतिशत रहेको थियो।

थोक मुद्रास्फीति

१.२१ समीक्षा वर्षमा औसत थोक मुद्रास्फीति ६.८७ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ६.२३ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा थोक मूल्य अन्तर्गत प्राथमिक वस्तुहरूको औसत मुद्रास्फीति १२.०३ प्रतिशत, इन्धन तथा उर्जाको १ प्रतिशत र उत्पादित वस्तुहरूको ४.७९ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यी समूहहरूको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ६.१२ प्रतिशत, १२.६५ प्रतिशत र ५.३१ प्रतिशत रहेको थियो।

१.२२ वृहत आर्थिक वर्गीकरणको आधारमा हेर्दा समीक्षा वर्षमा उपभोग्य वस्तु, मध्यवर्ती वस्तु तथा पुँजीगत वस्तुको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ८.४५ प्रतिशत, ६.७० प्रतिशत र २.८६ प्रतिशत रहेको छ।

राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

१.२३ समीक्षा वर्षमा राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क ९.४४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त सूचकाङ्क ९.२७ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा तलब सूचकाङ्क र ज्यालादर सूचकाङ्कको औसत वृद्धिदर क्रमशः १३.४६ प्रतिशत र ८.३४ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त सूचकाङ्कहरूको औसत वृद्धिदर क्रमशः ६.६६ प्रतिशत र १० प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा ज्यालादर सूचकाङ्क अन्तर्गत कृषि मजदूर, औद्योगिक मजदूर र निर्माण मजदूरको ज्यालादर सूचकाङ्कको औसत वृद्धिदर क्रमशः ७.४४ प्रतिशत, १०.९४ प्रतिशत र ६.६५ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त सूचकाङ्कहरूको औसत वृद्धिदर क्रमशः ११.४८ प्रतिशत, ६.९६ प्रतिशत र ९.५४ प्रतिशत रहेको थियो।

बाह्य क्षेत्र

१.२४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा वैदेशिक व्यापार अन्तर्गत वस्तु निर्यातमा सामान्य वृद्धि तथा वस्तु आयातमा आएको संकुचनका कारण व्यापार घाटामा सुधार आएको छ। समीक्षा वर्षमा कोभिड-१९ संक्रमण नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि अवलम्बन गरिएका उपायहरूका कारण वैदेशिक व्यापारमा कमी आएको हो। समीक्षा वर्षमा अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा कच्चा तेलको मूल्यमा आएको गिरावट, व्यापार घाटामा सुधार, अघिल्लो वर्षकै हाराहारीमा रहेको विप्रेषण आप्रवाह, सरकारको वैदेशिक ऋण आप्रवाहमा वृद्धि लगायतका कारण समग्र शोधनान्तर स्थिति अघिल्लो वर्षको तुलनामा उच्च बचतमा रह्यो।

वैदेशिक व्यापार

१.२५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल वस्तु निर्यात ०.६ प्रतिशतले वृद्धिभई रु. ९७ अर्ब ७१ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निर्यात १९.४ प्रतिशतले बढेको थियो। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु निर्यातको अनुपात अघिल्लो वर्ष २.५ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा समेत २.५ प्रतिशत रहेको छ।

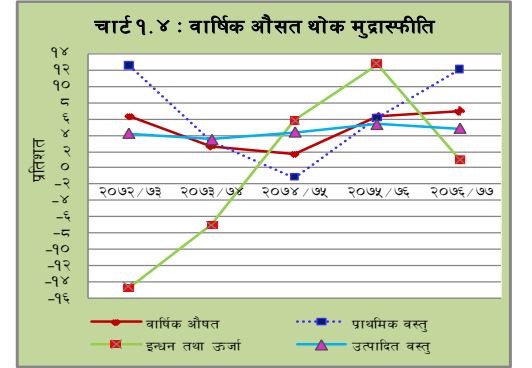
१.२६ कुल वस्तु निर्यातमध्ये भारत तर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष ३४.३ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ११.८ प्रतिशतले बढेर रु. ७० अर्ब ११ करोड पुगेको छ। वस्तुगत आधारमा समीक्षा वर्षमा भारततर्फ मुख्यतया पाम तेल, धागो, आयुर्वेदिक औषधी, जडिबुटी, प्लास्टिकका सामान लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ।

१.२७ चीनतर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष १३.५ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ४३.५ प्रतिशतले घटेर रु. १ अर्ब १९ करोड कायम भएको छ। समीक्षा वर्षमा चीनतर्फ मुख्यतया हस्तकलाका सामान, चाउचाउ, प्रशोधित छाला, तयारी पोशाक, उनी गलैँचा लगायतका वस्तुहरूको निर्यात घटेको छ।

१.२८ अन्य मुलुकतर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष ०.२ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १८.२ प्रतिशतले घटेर रु. २६ अर्ब ४१ करोड कायम भएको छ। समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकतर्फ मुख्यतया तयारी पोशाक, उनी गलैँचा, दाल, छालाका तयारी वस्तु, चाँदीका सामान तथा गरगहना लगायतका वस्तुहरूको निर्यात घटेको छ।

१.२९ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल वस्तु आयात १५.६ प्रतिशतले घटेर रु. ११९६ अर्ब ८० करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आयात १३.९ प्रतिशतले बढेको थियो। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु आयातको अनुपात अघिल्लो वर्ष ३६.८ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३०.३ प्रतिशत रहेको छ।

१.३० आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा भारतबाट भएको वस्तु आयात १९.९ प्रतिशतले घटेर रु. ७३५ अर्ब २९ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आयात १२.८ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा भारतबाट पेट्रोलियम पदार्थ, सवारी साधन तथा स्पेयर पार्टपुर्जा, एम.एस.विलेट, अन्य मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा, सिमेन्ट लगायतका वस्तुको आयात घटेको छ।

- १.३१ चीनबाट भएको वस्तु आयात अघिल्लो वर्ष २८.५ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ११.५ प्रतिशतले घटेर रु. १८१ अर्ब ९२ करोड कायम भएको छ। समीक्षा वर्षमा चीनबाट तयारी पोशाक, विद्युतीय उपकरण, दूरसञ्चारका उपकरण, टेलिभिजन तथा पार्टपुर्जा, जुत्ता तगा चप्पल लगायतका वस्तुहरूको आयात घटेको छ।
- १.३२ अन्य मुलुकबाट भएको वस्तु आयात अघिल्लो वर्ष ८.९ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ५.३ प्रतिशतले घटेर रु. २७९ अर्ब ५८ करोड कायम भएको छ। समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकबाट सुन, चाँदी, अन्य मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा, औषधी, कोइला लगायतका वस्तुहरूको आयात घटेको छ।
- १.३३ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल वस्तु व्यापार घाटा १६.८ प्रतिशतले कमी भई रु. १०९९ अर्ब ९ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो व्यापार घाटा १३.५ प्रतिशतले बढेको थियो। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल व्यापार घाटाको अनुपात ३४.२ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २७.९ प्रतिशत रहेको छ। समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटामध्ये भारतसँगको व्यापार घाटा २२.२ प्रतिशतले कमी आई रु. ६६५ अर्ब १९ करोड, चीनसँगको व्यापार घाटा ११.१ प्रतिशतले कमी आई रु. १८० अर्ब ७३ करोड र अन्य मुलुकसँगको व्यापार घाटा ३.७ प्रतिशतले कमी आई रु. २५३ अर्ब १७ करोड कायम भएको छ।
- १.३४ कुल वस्तु व्यापार अघिल्लो वर्ष १४.३ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १४.६ प्रतिशतले घटेर रु. १२९४ अर्ब ५१ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल व्यापारको अनुपात ३९.३ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३२.८ प्रतिशत रहेको छ। कुल व्यापारमा भारतसँगको व्यापार अघिल्लो वर्ष १३.९ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १७.९ प्रतिशतले घटी रु. ८०५ अर्ब ४० करोड कायम भएको छ। चीनसँगको कुल व्यापार अघिल्लो वर्ष २७.८ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्षमा ११.८ प्रतिशतले कमी आई रु. १८३ अर्ब ११ करोड कायम भएको छ। त्यसैगरी, अन्य मुलुकसँगको कुल व्यापार अघिल्लो वर्ष ८.० प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्षमा ६.५ प्रतिशतले घटेर रु. ३०५ अर्ब ९९ करोड कायम भएको छ।
- १.३५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा निर्यात-आयात अनुपात ८.२ प्रतिशतमा रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ६.८ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा कुल निर्यात, कुल आयात, कुल वस्तु व्यापार घाटा र कुल व्यापारमा भारतसँगको अंश क्रमशः ७१.८ प्रतिशत, ६१.४ प्रतिशत, ६०.५ प्रतिशत र ६२.२ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष भारतसँगको यी अंशहरू क्रमशः ६४.६ प्रतिशत, ६४.७ प्रतिशत, ६४.७ प्रतिशत र ६४.७ प्रतिशत रहेका थिए।

सेवा खाता

- १.३६ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सेवा खाता रु. ९६ करोड ५० लाखले ऋणात्मक रहेको छ। अघिल्लो वर्ष सेवा क्षेत्रको आयको तुलनामा खर्चमा भएको उच्च वृद्धिका कारण यो खाता रु. १५ अर्ब २३ करोडले ऋणात्मक रहेको थियो।
- १.३७ समीक्षा वर्षमासेवा क्षेत्रतर्फको आय १६.१ प्रतिशतले कमी आई रु. १५६ अर्ब ३५ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष सेवा आय ५.५ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा सेवा खाता अन्तर्गत भ्रमण आय १९.२ प्रतिशतले कमी आई रु. ६० अर्ब ८९ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १०.० प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.३८ समीक्षा वर्षमा कुल सेवा भुक्तानी २२.० प्रतिशतले कमी आई रु. १५७ अर्ब ३१ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो भुक्तानी १५.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। सेवा भुक्तानीतर्फ भ्रमण खर्च ४०.९ प्रतिशतले कमी आई रु. ५३ अर्ब १४ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च १३.० प्रतिशतले बढेको थियो।

ट्रान्सफर

- १.३९ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा खुद ट्रान्सफर आय १.४ प्रतिशतले कमी आई रु. ९८२ अर्ब २२ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १५.३ प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.४० समीक्षा वर्षमा ट्रान्सफर आय १.८ प्रतिशतले कमी आई रु. ९८७ अर्ब ६७ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १५.५ प्रतिशतले बढेको थियो। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा ट्रान्सफर भुक्तानी ३९.० प्रतिशतले कमी आई रु. ५ अर्ब ४५ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो भुक्तानी ५४.० प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.४१ समीक्षा वर्षमा कामदारको विप्रेषण आप्रवाह ०.५ प्रतिशतले कमी आई रु. ८७५ अर्ब ३ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आप्रवाह १६.५ प्रतिशतले बढेको थियो। अघिल्लो वर्षमा विप्रेषण आप्रवाहको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात २२.८ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २२.२ प्रतिशत रहेको छ।
- १.४२ समीक्षा वर्षमा पेन्सन आय ६.० प्रतिशतले कमी आई रु. ५७ अर्ब ८२ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १३.६ प्रतिशतले बढेको थियो।

चालु खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति

- १.४३ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा चालु खाता घाटा ८७.२ प्रतिशतले कमी आई रु. ३३ अर्ब ६२ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो घाटा रु. २६३ अर्ब ६३ करोड रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा चालु खाता घाटाको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ०.९ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ६.८ प्रतिशत रहेको थियो।
- १.४४ समीक्षा वर्षमा शोधनान्तर स्थिति रु. २८२ अर्ब ४९ करोडले बचतमा रह्यो। अघिल्लो वर्ष शोधनान्तर स्थिति रु. ६७ अर्ब ४० करोडले घाटामा रहेको थियो।
- १.४५ समीक्षा वर्षमा पुँजी खातातर्फको ट्रान्सफर ८.९ प्रतिशतले कमी आई रु. ९४ अर्ब २९ करोड कायम भएको छ। वित्तीय खाता अर्न्तगत खुद प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीको वार्षिक आप्रवाह अघिल्लो वर्ष २५.४ प्रतिशतले घटेकोमा समीक्षा वर्षमा ४९.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९९ अर्ब ४८ करोड पुगेको छ।

तालिका १.३ : प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी

रु. अर्बमा

आर्थिक वर्ष	स्वीकृत रकम*	कुल आप्रवाह#
२०६७/६८	१०.०५	६.४४
२०६८/६९	७.९४	९.२०
२०६९/७०	१९.८२	९.०८
२०७०/७१	२०.९३	३.९९
२०७१/७२	६७.४६	४.३८
२०७२/७३	१५.२५	५.९२
२०७३/७४	१५.२९	१३.५०
२०७४/७५	५५.७६	१७.५०
२०७५/७६	२५.४८	१३.०६
२०७६/७७	३८.०५	१९.४८

स्रोत :

* नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालय, उद्योग विभाग

नेपाल राष्ट्र बैंक

- १.४६ अघिल्लो वर्ष सरकारी ऋण आप्रवाह १८.३ प्रतिशतले घटेकोमा समीक्षा वर्षमा ९९.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १६२ अर्ब ५८ करोड पुगेको छ भने सावाँ भुक्तानी अघिल्लो वर्ष ७.८ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्षमा १७.६ प्रतिशतले बढी रु. २३ अर्ब ५६ करोड पुगेको छ।

विदेशी विनिमय सञ्चिति

- १.४७ २०७७ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७६ असार मसान्तको तुलनामा ३४.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १४०९ अर्ब ८४ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति ५.८ प्रतिशतले कमी आई रु. १०३८ अर्ब ९२ करोड पुगेको थियो। अमेरिकी डलरमा बैकिङ्ग क्षेत्रको कुल सञ्चिति २२.६ प्रतिशतले वृद्धि भई १९ अर्ब ६५ करोड डलर पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति ५.८ प्रतिशतले घटेको थियो।
- १.४८ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७६ असार मसान्तको रु. ९०२ अर्ब ४४ करोडको तुलनामा २०७७ असार मसान्तमा ३५.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२२६ अर्ब १२ करोड पुगेको छ। कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको सञ्चितिको अंश ८७.५ प्रतिशत पुगेको छ। त्यसैगरी, कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा भारतीय मुद्रा सञ्चितिको अंश २२.८ प्रतिशत रहेको छ।

सञ्चिति पर्याप्तता सूचक

- १.४९ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को कुल आयातलाई आधार मान्दा २०७७ असार मसान्तमा कायम रहेको विदेशी विनिमय सञ्चितिले १४.४ महिनाको वस्तु आयात र १२.७ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्ने देखिन्छ।

तालिका १.४ : सञ्चिति पर्याप्तता परिसूचकहरू

विवरण	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
१) विदेशी विनिमय सञ्चितिले आयात खाम्ने स्थिति (महिनामा)			
क) वस्तु	१०.८	८.९	१४.४
ख) वस्तु तथा सेवा	९.४	७.८	१२.७
२) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रतिशतमा)			
	३९.९	२६.९	३५.५
३) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / आयात* (प्रतिशतमा)			
	७८.५	६४.९	१०५.७
४) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / विस्तृत मुद्रा प्रदाय (प्रतिशतमा)			
	३५.६	२९.०	३३.९
५) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / सञ्चित मुद्रा (प्रतिशतमा)			
	१५५.३	१४८.६	१५८.२

* वस्तु तथा सेवा आयात

१.५० समीक्षा वर्षमा विदेशी विनिमय सञ्चितको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, कुल आयात, विस्तृत मुद्राप्रदाय र सञ्चित मुद्रासँगको अनुपातहरू क्रमशः ३५.५ प्रतिशत, १०५.७ प्रतिशत, ३३.१ प्रतिशत र १५८.२ प्रतिशत रहेका छन्। अघिल्लो वर्ष यस्ता अनुपातहरू क्रमशः २६.९ प्रतिशत, ६४.९ प्रतिशत, २९.० प्रतिशत र १४८.६ प्रतिशत रहेका थिए।

वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति

१.५१ २०७७ असार मसान्तमा मुलुकको वैदेशिक सम्पत्ति रु. १४६७ अर्ब ७९ करोड तथा दायित्व रु. ११९५ अर्ब ८३ करोड रहेको छ। फलस्वरूप, २०७७ असार मसान्तमा खुद वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको स्थिति (IIP) रु. २७१ अर्ब ९६ करोडले धनात्मक रहेको छ। २०७६ असार मसान्तमा यस्तो रकम रु. १८८ अर्ब ८६ करोडले धनात्मक थियो।

विनिमय दर प्रवृत्ति

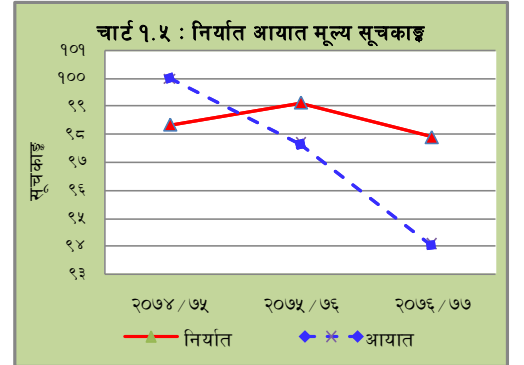
१.५२ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा पनि नेपाली रुपैयाँको भारतीय रुपैयाँसँगको विनिमय दर स्थिर राखिएको छ। २०७६ असार मसान्तको तुलनामा २०७७ असार मसान्तमा नेपाली रुपैयाँ अमेरिकी डलरसँग ९.१५ प्रतिशत, पाउण्ड स्टर्लिंगसँग ८.९२ प्रतिशत, यूरोसँग ९.८५ प्रतिशत र जापानी येनसँग ९.५५ प्रतिशतले अवमूल्यनभएको छ।

तालिका १.५ : विनिमय दर प्रवृत्ति

विदेशी मुद्रा	खरिद दर (नेपाली रुपैयाँमा)			अधिमूल्यन(+)/ अवमूल्यन(-)	
	असार मसान्त			(प्रतिशतमा)	
	२०७५	२०७६	२०७७	२०७६	२०७७
१ अमेरिकी डलर	१०९.३४	१०९.३६	१२०.३७	-०.०२	-९.१५
१ पाउण्ड स्टर्लिंग	१४४.७१	१३७.२५	१५०.६९	५.४४	-८.९२
१ यूरो	१२७.७७	१२३.३४	१३६.८१	३.५९	-९.८५
१० जापानी येन	९.७३	१०.१४	११.२१	-४.०४	-९.५५

निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क

१.५३ वार्षिक बिन्दुगत आधारमा २०७७ असार महिनामा भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित निर्यातको एकाइ मूल्य सूचकाङ्क (Unit Value Index) १.२ प्रतिशतले र आयात मूल्य सूचकाङ्क ३.७ प्रतिशतले घटेको छ। २०७६ असार महिनामा वार्षिक बिन्दुगत आधारमा ३.२ प्रतिशतले बढेको व्यापारको शर्त (Terms of Trade) २०७७ असार महिनामा २.६ प्रतिशतले बढेको छ।

सरकारी वित्त स्थिति

१.५४ नेपालको संविधान २०७२ मा व्यवस्था भए बमोजिम आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बजेट २०७६ जेठ १५ गते व्यवस्थापिका-संसदमा प्रस्तुत भएको थियो।

१.५५ समीक्षा वर्षमा कुल खर्चमा चालु, पुँजीगत तथा वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्चको अंश क्रमशः ७१.९ प्रतिशत, १७.५ प्रतिशत र १०.६ प्रतिशत तथा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात क्रमशः १९.९ प्रतिशत, ४.९ प्रतिशत र २.९ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः १८.६ प्रतिशत, ६.३ प्रतिशत र ४.० प्रतिशत रहेका थिए।

सरकारी राजस्व

१.५६ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल सरकारको अन्य प्राप्त समेत गरी राजस्व ०.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८४१ अर्ब ३६ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष सरकारको राजस्व १५.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८३९ अर्ब ६६ करोड पुगेको थियो। समीक्षा वर्षमा राजस्व/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात २१.३ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस्तो अनुपात २१.८ प्रतिशत रहेको थियो।

१.५७ समीक्षा वर्षमा मूल्य अभिवृद्धि कर राजस्व ७.३ प्रतिशतले घटी रु.२२४ अर्ब ७ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष सो राजस्व १६.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२४१ अर्ब ६९ करोड पुगेको थियो।

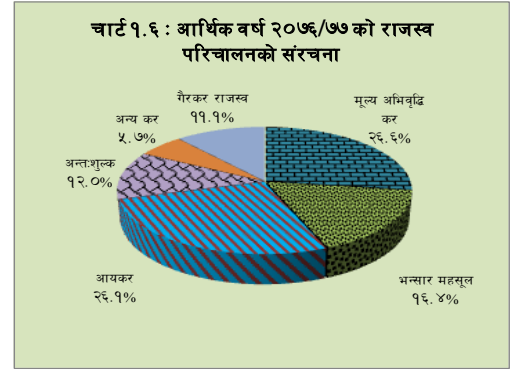
१.५८ समीक्षा वर्षमा आयकर राजस्व १३.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२१९ अर्ब ६९ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व २१.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१९४ अर्ब २८ करोड पुगेको थियो।

तालिका १.६ : प्रमुख वित्त परिसूचकहरू

(कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात)

विवरण	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
कुल खर्च	३१.५	२८.८	२७.७
चालु खर्च	२०.२	१८.६	१९.९
पुँजीगत खर्च	७.८	६.३	४.९
वित्तीय व्यवस्था	३.५	४.०	२.९
राजस्व	२१.०	२१.८	२१.३
कर राजस्व	१९.१	१८.९	१७.८
वित्त घाटा	-८.८	-४.७	-६.८

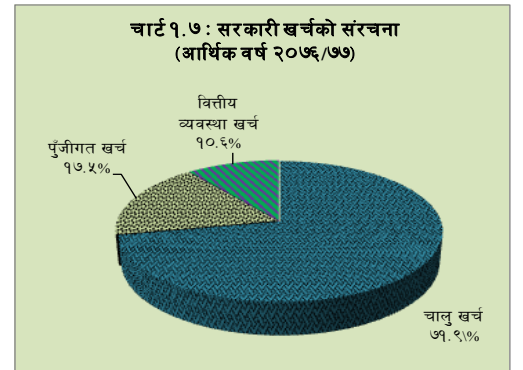
- १.५९ समीक्षा वर्षमा भन्सार महसूलबाट प्राप्त हुने राजस्व ११.२ प्रतिशतले घटी रु.१३७ अर्ब ९९ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व १२.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१५५ अर्ब ३७ करोड पुगेको थियो ।
- १.६० समीक्षा वर्षमा अन्तःशुल्कबाट प्राप्त राजस्व १७.४ प्रतिशतले घटीरु.१०० अर्ब ६२ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष अन्तःशुल्क राजस्व १८.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१२१ अर्ब ८६ करोड पुगेको थियो ।
- १.६१ समीक्षा वर्षमा कुल राजस्व परिचालन (अन्य प्राप्त समेत) मा मूल्य अभिवृद्धि करको अंश सबैभन्दा बढी अर्थात् २६.६ प्रतिशत रहेकोछ । त्यसपछि क्रमशः आयकर (२६.१ प्रतिशत), भन्सार महसूल (१६.४ प्रतिशत) र अन्तःशुल्क (१२ प्रतिशत) रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः २८.८ प्रतिशत, २३.१ प्रतिशत, १८.५ प्रतिशत र १४.५ प्रतिशत रहेका थिए ।
- १.६२ समीक्षा वर्षमा गैर-कर राजस्व परिचालन ६.८ प्रतिशतले घटीरु.९३ अर्ब ७३ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष गैर-कर राजस्व ३८.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१०० अर्ब ५९ करोड पुगेको थियो ।

- १.६३ समीक्षा वर्षमा कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८३.२ प्रतिशत, गैर-कर राजस्वको अंश ११.१ प्रतिशत र अन्य प्राप्तिको अंश ५.७ रहेको छ । त्यसैगरी, कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ३३.९ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ६६.१ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८६.८ प्रतिशत, गैर-कर राजस्वको अंश १२ प्रतिशत, र अन्य प्राप्तिको अंश १.२ प्रतिशत रहेको थियो भने कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश २८.८ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ७१.२ प्रतिशत रहेको थियो ।

सरकारी खर्च

- १.६४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल सरकारी खर्च १.५ प्रतिशतले घटी रु. १०९४ अर्ब ३४ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष कुल सरकारी खर्च २.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १११० अर्ब ४६ करोड पुगेको थियो ।
- १.६५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा चालु खर्च ९.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७८६ अर्ब ५३ करोड पुगेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्ष चालु खर्च ३५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७१६ अर्ब ४२ करोड पुगेको थियो ।
- १.६६ समीक्षा वर्षमा पुँजीगत खर्च २०.६ प्रतिशतले घटी रु. १९१ अर्ब ७७ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तोपुँजीगत खर्च १०.८ प्रतिशतले घटी रु. २४१ अर्ब ५६ करोड कायम भएको थियो ।

- १.६७ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्च अघिल्लो वर्षको २७.४ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा २३.९ प्रतिशतले घटी रु. ११६ अर्ब ४ करोड कायम भएको छ ।

बजेट घाटा

- १.६८ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित बजेट घाटारु. २६७ अर्ब ४५ करोड रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस्तो बजेट घाटा रु. १८० अर्ब ५० करोड रहेको थियो ।

बजेट घाटा पूर्तिका स्रोतहरू

- १.६९ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. १९४ अर्ब ६४ करोड कुल आन्तरिक ऋण परिचालन भएको छ । उक्त ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ४.९ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष रु. ९६ अर्ब ३८ करोड बराबरको आन्तरिक ऋण परिचालन भएको थियो ।
- १.७० समीक्षा वर्षमा रु. ३४ अर्ब ४० करोड आन्तरिक ऋणको भुक्तानी भएको छ भने समीक्षा वर्षको अन्त्यमा नेपाल सरकारको नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रु. १४१ अर्ब १७ करोड नगद मौज्जात रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा यस्तो मौज्जात रु. ६५ अर्ब ६५ करोड रहेको थियो ।

सरकारी ऋण

१.७१ २०७७ असार मसान्तमा नेपाल सरकारको कुल तिर्न बाँकी बाह्य ऋण रु. ८०५ अर्ब ८३ करोड र आन्तरिक ऋण रु. ६१३ अर्ब २१ करोड गरी कुल ऋण रु. १४१९ अर्ब ४ करोड रहेको छ। अघिल्लो वर्षको असार मसान्तमा तिर्न बाँकी कुल ऋण रु. १०४७ अर्ब ५८ करोड रहेको थियो। सरकारी कुल ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ३६.० प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात २७.१ प्रतिशत रहेको थियो।

प्रदेश वित्त स्थिति

१.७२ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्रदेश सरकारको बैकिङ्ग कारोवारमा आधारित कुल खर्च रु.१५३ अर्ब ८७ करोड रहेको छ। समीक्षा वर्षमा प्रदेश सरकारको स्रोत प्राप्त रु.१४८ अर्ब ८३ करोड रहेको छ। यसमध्ये संघीय सरकारले प्रदेश सरकारलाई अनुदान र विभाज्य कोषबाट बाँडफाँट हुने राजस्व समेत गरी रु.१०९ अर्ब ३३ करोड हस्तान्तरण गरेको छ। यसैगरी, यस अवधिमा प्रदेश सरकारहरूले राजस्व र अन्य स्रोतबाट रु.३९ अर्ब ४९ करोड परिचालन गरेका छन्।

राजस्व सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था

१.७३ नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बजेटमा कर प्रणालीमा संरचनात्मक परिवर्तन गरी आयातमा आधारित कर प्रणालीलाई क्रमशः आन्तरिक आर्थिक क्रियाकलापमा आधारित बनाउँदै कर प्रणालीलाई दिगो र समसामयिक बनाउँदै लैजाने उद्देश्यका साथ बजेटमा तपसिलका व्यवस्था गरिएका थिए।

- वैज्ञानिक, अनुमानयोग्य र पारदर्शी राजस्व प्रणालीको विकासबाट निजी लगानीमैत्री वातावरण सिर्जना गरी उत्पादनमूलक उद्योगहरूलाई संरक्षण प्रदान गर्ने।
- करयोग्य सबै किसिमका आर्थिक क्रियाकलापहरूलाई करको दायरामा ल्याउँदै कर छली तथा चुहावट नियन्त्रण गरी कराधार फराकिलो बनाउने।
- अनावश्यक, मानव स्वास्थ्यलाई हानी पुऱ्याउने तथा वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्ने वस्तुको आयात निरुत्साहित गर्ने एवम् आन्तरिक उत्पादन बढाई निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने।
- दक्ष, व्यावसायिक, स्वच्छ, सुदृढ एवम् करदातामैत्री कर प्रशासनको विकास र प्रक्रियागत सरलीकरण एवम् सूचना प्रविधिको प्रयोग बढाई कर सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने।
- गैरकर राजस्वका दरहरूलाई समसामयिक, लागत प्रभावी र पारदर्शी बनाई थप राजस्व परिचालन गर्ने।

१.७४ उल्लिखित राजस्व नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन र कर प्रणालीमा सुधार ल्याउन बजेटले अंगिकार गरेका प्रमुख रणनीति तथा कार्यक्रमहरू :

अप्रत्यक्ष कर

- आन्तरिक उत्पादनलाई प्रवर्द्धन गर्न र अनावश्यक तथा स्वास्थ्यका लागि हानिकारक वस्तुहरूको आयातलाई निरुत्साहित गर्न भन्सारका दरहरूमा संशोधन गरिएको।
- निकासी व्यापारको प्रवर्द्धनको लागि मदिरा र सूर्तिजन्य वस्तु, स्वदेशमै खपत हुने कच्चा पदार्थ तथा आधारभूत कृषि उपजबाहेकका अन्य मालवस्तुको निकासीमा लाग्दै आएको महशुल हटाइएको।
- निर्यात प्रवर्द्धन गर्न आफ्नो उत्पादनको वीस प्रतिशतभन्दा बढी निकासी गर्ने सबै प्रकारका कच्चा पदार्थको आयातमा वण्डेड वेयर हाउसको सुविधा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइएको।
- उद्योगले पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थको भन्सार महशुल घटाइएको।
- कृषिमा आधारित सहकारी उद्योगले पैठारी गर्ने हुवानी साधनमा ५० प्रतिशत छुटको व्यवस्था गरिएको।
- कपडा उद्योगहरूले आफ्नो स्व-प्रयोजनका लागि आयात गर्ने मिल-मेशिनरी र पार्टपूजा एवम् केमिकलहरूमा एक प्रतिशत मात्र भन्सार महशुल लाग्ने व्यवस्था गरिएको।

तालिका १.७ : सरकारी ऋणको स्थिति

	सरकारी ऋण परिसूचकहरू	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
१.	कुल ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	२६.५	२७.१	३६.०
२.	बाह्य ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१५.२	१५.४	२०.४
३.	आन्तरिक ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	११.३	११.७	१५.५
४.	बाह्य ऋण/निर्यात	६४५.७	६१२.३	८२४.७
५.	बाह्य ऋण भुक्तानी/निर्यात	२२.८	२०.६	२४.१
६.	कुल ऋण भुक्तानी/राजस्व	५.२	४.१	४.१
७.	आन्तरिक ऋण भुक्तानी/राजस्व	७.७	६.५	६.९
८.	बाह्य ऋण भुक्तानी/राजस्व	२.६	२.४	२.८

नोट : आन्तरिक ऋणमा आई.एम.एफ. प्रिमिसरी नोट र नेपाल राष्ट्र बैंकबाट भएको अधिविक्रयको रकम समावेश नभएको।
स्रोत : महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय र नेपाल राष्ट्र बैंक।

- स्वदेशमा प्रशस्त सम्भावना भएका कपडा, धागो, चिया, औषधि, स्यानिटरी प्याड, फिड सप्लिमेन्ट जस्ता उद्योगहरूले पैठारी गर्ने मेशिनरी तथा यन्त्र उपकरणमा लाग्ने भन्सार महसुल दर घटाइएको ।
- सबै किसिमका जल यातायातका साधनहरूको पैठारी महसुल १५ प्रतिशतबाट घटाएर ५ प्रतिशत कायम गरिएको ।
- विदेशबाट फर्किएका नेपालीले आफ्नो साथमा ल्याएको १०० ग्रामसम्मको सुनको गहना महसुल तिरी पैठारी गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- मुलुक आत्मनिर्भर भएका चिया, कफी, दुग्ध पदार्थ, घ्यू, कुखुराको मासु, केराउ, बदाम, आलु चिप्स, बिस्कट, चाउचाउ, आइसक्रिम, जुस, मिनरल वाटर, चिनी तथा सख्खर, चकलेट, चुइडगम, पास्ता, जस्तापाता, जुत्ता, चप्पल, धागो र त्रिपाल लगायतका कृषिजन्य तथा औद्योगिक वस्तुहरूको स्वदेशी उत्पादनलाई संरक्षण गर्न त्यस्ता वस्तुहरूको आयातमा भन्सार दर बढाइएको ।
- मूल्य अभिवृद्धि करमा ६ महिनासम्म मिलान नभएको कर फिर्ता पाउने व्यवस्थालाई घटाई चार महिनामा पाउने व्यवस्था बनाइएको ।
- स्टार्टअप व्यवसाय गरेका तर करको दायरामा नआएका व्यक्तिहरूले २०७६ पौष मसान्तभित्र करको दायरामा आएमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ भन्दा अधिका कर, जरिवाना, थप दस्तुर, शुल्क तथा ब्याज मिनाहा हुने व्यवस्था गरिएको ।
- मदिरा, चुरोट तथा सूतीजन्य पदार्थ जस्ता स्वास्थ्यको लागि हानिकारक वस्तुमा लाग्ने आएको भन्सार तथा अन्तःशुल्क दरमा सामान्य वृद्धि गरिएको ।

प्रत्यक्ष कर

- आयका दरहरूमा वृद्धि नगरिएको तर आयकर छुट हुने सीमा वृद्धि गरी व्यक्तिका लागि रु. ४ लाख र दम्पतिका लागि रु. ४ लाख ५० हजार पुऱ्याइएको ।
- एक व्यक्ति एक स्थायी लेखा नम्बरको नीतिलाई कार्यान्वयन गर्न जुनसुकै आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट सरल रूपमा स्थायी लेखा नम्बर लिन सक्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- शेयर कारोबारको पुँजीगत लाभकरको गणना भारत औसत लागत विधिबाट गर्ने व्यवस्था मिलाई हाल प्राकृतिक व्यक्तिलाई लाग्ने आएको करको दर ५ प्रतिशत कायम गरिएको ।
- व्यवसायिक घरजग्गाको कारोबारमा अग्रिम करको रूपमा लाग्ने आएको पुँजीगत लाभकरको दर घटाइएको ।
- वित्तीय कारोबार गर्ने सहकारीहरूलाई नगरपालिका क्षेत्रभित्र ५ प्रतिशत र उपमहानगरपालिका भित्र र महानगरपालिका क्षेत्रभित्र भए १० प्रतिशत कर लाग्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोष ऐन, २०७४ बमोजिम स्थापना भएको सामाजिक सुरक्षा कोषको आयमा कर नलाग्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- बैंक तथा वित्तीय वा बीमा व्यवसायको मर्जरमा कर छुटमा तोकिएको अवधि एक वर्षका लागि थप गरिएको । दुर्घटना तथा स्वास्थ्य बीमामा मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने व्यवस्था गरिएको ।
- करदाताले कर प्रशासन समक्ष पेश गरेको आय विवरणमा कुनै त्रुटी भएमा त्यस्तो त्रुटी सच्याउन आय विवरण पेश गरेको मितिले ३० दिनभित्र आय विवरण बुझाउन सक्ने कानुनी व्यवस्था मिलाइएको ।

कर प्रशासन

- उल्लेख्य आर्थिक कारोबार हुने क्षेत्रमा कर कार्यालय विस्तार गरिने । नेपालको आर्थिक हित अभिवृद्धि र लगानी प्रवर्द्धन हुने गरी विभिन्न देशसँग दोहोरो करमुक्ति तथा वित्तीय छल निरोध सम्झौता गरिने ।
- आगामी आर्थिक वर्षदेखि बायोमेट्रिक दर्ता प्रणाली लागू गरिने । हाल मूल्य अभिवृद्धि कर र आयकरमा दर्ता भएका करदाताहरूलाई नयाँ प्रणालीमा आफ्नो विवरण अद्यावधिक गराउनु पर्ने व्यवस्था मिलाइने ।
- कर कानूनलाई सरल, सहज र पारदर्शी बनाउन एकीकृत कर संहिता तर्जुमा गरिने । भन्सार विधेयक संसदको तत्कालिन चालु अधिवेशनमा पेश गरिने । भन्सारमा पेश गर्नुपर्ने सबै प्रकारका कागजातहरू विद्युतीय माध्यमबाट बुझाउने व्यवस्था मिलाइने ।

- कर प्रशासनले गरेको संशोधित कर निर्धारण चित्त नबुझेमा पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिँदा बुझाउनु पर्ने राजस्व रकमको सीमा विवादित कर रकमको एक तिहाइबाट घटाई एक चौथाई कायम गरिएको ।
- उपभोक्ताले वस्तु तथा सेवा खरिदको मूल्य कार्ड अथवा विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी गरेमा विजकमा उल्लिखित मूल्य अभिवृद्धि गरेको १० प्रतिशत रकम भुक्तानीकर्ताको बैंक खातामा स्वतः जम्मा हुने व्यवस्था मिलाइने र त्यसरी जम्मा हुने रकममा अग्रिम कर कटौती गर्नु नपर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- गुणस्तर नखुलेका, कमसल गुणस्तर भएका र स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पार्ने मालवस्तुको आयात नियन्त्रण गरिने ।
- आगामी आर्थिक वर्षदेखि सबै किसिमको राजस्व भुक्तानी विद्युतीय माध्यमबाट गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइने । विद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्ने र त्यसलाई आन्तरिक राजस्व विभागको केन्द्रिय विजक अनुगमन प्रणालीमा आवद्ध गर्ने गरी मूल्य अभिवृद्धि गरेको कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारी बनाइने ।
- आयकर फिर्ताको प्रक्रिया सरलीकरण गरी सम्बन्धित कार्यालय मार्फत कर फिर्ता हुने व्यवस्था मिलाइने ।
- करको बाँकी बक्यौता नभएका करदाताहरूले आन्तरिक राजस्व विभागको प्रणालीबाट स्वतः करचुक्ता प्रमाणपत्र प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- राजस्व सम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्न र नियमित रूपमा सरकारलाई नीतिगत तथा कार्यगत सुझाव दिन स्थायी संयन्त्रको रूपमा राजस्व बोर्ड स्थापना गरिने ।

करका दरहरू

१.७५ विदेशबाट नेपालभित्र पैठारी हुने मालवस्तुमा(आयात महसुलतर्फ) आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १, ५, १०, १५, २०, ३० र ८० प्रतिशत गरी सात वटा दरहरू कायम रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ४० प्रतिशतको दर थपीआठ वटा दर बनाइएको । त्यस्तै नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने महसुलमा कुनै पनि परिवर्तन नगरिएको । त्यस्तै, अन्तःशुल्कतर्फ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९० र १०० प्रतिशत गरी १६ वटा दरहरू कायम रहेकोमा सो दरहरूलाई आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा २.५, ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९० र १०० प्रतिशत गरी १७ वटा दरहरू कायम गरिएको । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्राकृतिक व्यक्तिको आय कर नलाग्ने सीमामा रु. ५०,००० हजार थप गरिएको तर भुक्तानी गर्नुपर्ने दरमा कुनै परिवर्तन नगरिएको, संस्थागत करका सीमा र दरहरू, आयकर नलाग्ने सीमा, अन्य करका सीमा र दरहरू यथावत् राखिएको ।

तालिका १.८ : करका दरहरू

शीर्षक	२०७५/७६	२०७६/७७
१. पैठारी महसुल (प्रतिशतमा)	१, ५, १०, १५, २०, ३०, ८०	१, ५, १०, १५, २०, ३०, ४०, ८०
२. निकासी महसुल (प्रतिशतमा)	०, २००	०, २००
३. अन्तःशुल्क (प्रतिशतमा)	५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९० र १००	२.५, ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९०, १००
४. मूल्य अभिवृद्धि कर (प्रतिशतमा)	१३ प्रतिशत	१३ प्रतिशत
५. आयकर		
प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा		
(क) आयकर नलाग्ने हद		
(१) व्यक्तिको लागि	रु.३,५०,०००।-	रु.४,००,०००।-
(२) दम्पति वा परिवारको लागि	रु.४,००,०००।-	रु.४,५०,०००।-
(ख) आयकरको दर (प्रतिशतमा)		
आयकर नलाग्ने हदभन्दा माथिको	पहिलो रु. १००,०००।-मा १० प्रतिशत थप रु. २००,०००।- मा २० प्रतिशत त्यसपछि बाँकी रकममा ३० प्रतिशत र रु. २० लाख भन्दा बढी करयोग्य आयमा थप २० प्रतिशत अतिरिक्त कर लाग्ने	पहिलो रु. १००,०००।-मा १० प्रतिशत थप रु. २००,०००।- मा २० प्रतिशत त्यसपछि बाँकी रकममा ३० प्रतिशत र रु. २० लाख भन्दा बढी करयोग्य आयमा थप २० प्रतिशत अतिरिक्त कर लाग्ने
संस्थागत कर		
(क) कर्पोरेट खुद आयमा समदरले		
(१) बैंक, वित्त कम्पनी लगायत वित्तीय संस्थाहरू	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(२) दूरसंचार तथा इन्टरनेट सेवा प्रदायक, रेमिट्यान्स सेवा प्रदायक, धितोपत्र व्यवसाय, मर्चेन्ट बैंकिंग व्यवसाय र कमोडिटी दलाल व्यवसाय	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत

(३) अन्य	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
(ख) साभेदारी फर्म	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
घरजग्गा बहाल कर	१० प्रतिशत	१० प्रतिशत
मिटिङ्ग भत्ता	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
कर्मिसन	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
चिट्ठा, उपहार, पुरस्कार	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
ब्याज कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
संचयकोष तथा पेन्सन	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
सरकारी ऋणपत्र	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
लाभांश कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
पूँजीगत लाभ कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
पूर्वाधार कर	रु. ५ प्रति लिटर	रु. ५ प्रति लिटर
सुनको हकमा		
पहिलो ५० ग्रामसम्म प्रति १० ग्राम	रु. ५,२००।	रु. ६,२००।
५०-१०० ग्रामको हकमा प्रति १० ग्राम	रु. ६,२००।	रु. ७,२००।
१०० ग्रामभन्दा माथिको हकमा प्रति १० ग्राम	जफत गरिने ,	रु. ९,०००।

सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थिति

१.७६ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्ममा नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा ४४ वटा सार्वजनिक संस्थानहरू अस्तित्वमा रहेका छन् । जसमध्ये १० वटा औद्योगिक क्षेत्र, ५ वटा जनपयोगी क्षेत्र, ५ वटा व्यापारिक क्षेत्र, ९ वटा वित्तीय क्षेत्र, ५ सामाजिक क्षेत्र र १० सेवा क्षेत्रका रहेका छन् । अस्तित्वमा रहेका सार्वजनिक संस्थामध्ये ३३ संस्थामात्र सञ्चालनमा छन् । अस्तित्वमा रहेका संस्थानहरूको वित्तीय स्थिति विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्ममा २६ संस्थान नाफामा छन्, ५ संस्थानको कारोबार शुन्य रहेको र १३ संस्थान नोक्सानीमा रहेका छन् । नाफामा सञ्चालित २६ संस्थानको खुद नाफा १७.० प्रतिशत र नोक्सानीमा सञ्चालित १३ संस्थानको खुद नोक्सानी ३०६.५८ प्रतिशतले बढेको छ ।

तालिका १.९ : सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था

	रु. करोडमा			वृद्धिदर (प्रतिशत)	
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७४/७५	२०७५/७६
सरकारको लगानी	३१२०८	३६४७९	४६४५९	१६.९	२७.४
शेयर लगानी	१४९५७	२००३७	२७९८४	२५.६	३५.७
ऋण लगानी	१४२५१	१६४४२	१९२७५	७.८	१७.२
शेयर धनी कोष	२८९५६	५०४५६	६१०५९	७४.३	२१.०
कोषमा व्यवस्था नभएको दायित्व	३८५७	३८८३	४८५२	०.७	२५.०
संचालन आय	३२२०६	३९०९३	४७०२६	२१.४	२०.३
खुद नाफा/नोक्सान	४१४३	४३४१	४८७७	४.८	१२.३
संचित नाफा/नोक्सान	२७७७	४००८	५१६७	४४.३	२८.९

स्रोत: सार्वजनिक संस्थानहरूको वार्षिक स्थिति समीक्षा (२०७४, २०७५ र २०७६), अर्थमन्त्रालय, नेपाल सरकार।

१.७७ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा संस्थानहरूको खुद नाफा रु. ४३ अर्ब ४९ करोड रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा उक्त नाफा बढेर रु. ४८ अर्ब ७७ करोड पुगेको छ । नेपाल विद्युत प्राधिकरण (रु.९ अर्ब ८१ करोड), नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. (रु.९ अर्ब ७६ करोड), नेपाल आयल निगम (रु.८ अर्ब ७५ करोड), राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. (रु.५ अर्ब ५ करोड), नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (रु.४ अर्ब ३१ करोड), कृषि विकास बैंक लि. (रु.४ अर्ब १९ करोड), र नेपाल बैंक लि. (रु.२ अर्ब ६० करोड), जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनी (रु.१ अर्ब १० करोड) लगायत अन्य केही संस्थानहरू समेत खुद नाफामा रहेकाले सार्वजनिक संस्थानहरूको खुद नाफा बढेको हो ।

१.७८ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको कुल शेयरधनी कोष वृद्धि हुनुका साथै नेपाल सरकारको शेयर तथा ऋण लगानी समेत वृद्धि भएको छ । सरकारको शेयर तथा ऋण लगानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा २७.४ प्रतिशतले बढेको छ ।

१.७९ सार्वजनिक संस्थानहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सरकारलाई रु.९ अर्ब ४७ करोड लाभांश प्राप्त भएको छ । यो सरकारी शेयर लगानीको ३.४८ प्रतिशत हुन आउँछ । अघिल्लो वर्ष यस्तो लाभांश रु.९ अर्ब ९० करोड प्राप्त भएको थियो । समीक्षा वर्षमा नेपाल दूर सञ्चार कम्पनी लि., नेपाल आयल निगम, नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, कृषि विकास बैंक लि., निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण निगम, जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनी लि., नेपाल वन निगम लि. र नागरिक लगानी कोषबाट नेपाल सरकारलाई लाभांश प्राप्त भएको छ ।

१.८० आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको खुद संचित नाफा रु.५१ अर्ब ६७ करोड रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो नाफा रु.४० अर्ब ८ करोड रहेको थियो ।

१.८१ सार्वजनिक संस्थानमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सेवा निवृत्त भएपछि उपदान, निवृत्तभरण, औषधी उपचार, बीमा, विदाको रकम जस्ता विभिन्न शीर्षकहरूबाट दिइने सुविधाको कारण हरेक संस्थानको कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्वको अंश उल्लेख्य रहने

गरेको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा उक्त दायित्व २५.० प्रतिशतले बढेर रु. ४८ अर्ब ५२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो दायित्व रु. ३८ अर्ब ८३ करोड रहेको थियो।

मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति

मौद्रिक स्थिति

- १.८२ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय १८.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय १५.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा संकुचित मुद्राप्रदाय १७.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय ८.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।
- १.८३ समीक्षा वर्षमा चलनचल्तीमा रहेको मुद्रा १५.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा १.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। अघिल्लो वर्ष १९.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको चल्ती निक्षेप समीक्षा वर्षमा २०.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।
- १.८४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा खुद वैदेशिक सम्पत्ति (विदेशी विनिमय मूल्याङ्कन नाफा/नोक्सान समायोजित समेत) रु. २८२ अर्ब ४१ करोड (२८.७ प्रतिशत) ले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति रु. ६७ अर्ब ४० करोड (६.४ प्रतिशत) ले घटेको थियो।
- १.८५ समीक्षा वर्षमा कुल आन्तरिक कर्जा १३.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा २१.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।
- १.८६ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको नेपाल सरकारमाथिको खुद दावी २२.८ प्रतिशत (रु. ८५ अर्ब ५० करोड) ले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो दावी ३७.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षको अन्त्यमा नेपाल राष्ट्र बैंकमा नेपाल सरकारको रु. १४१ अर्ब १७ करोड नगद मौज्जात रहेको थियो।
- १.८७ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दावी १२.६ प्रतिशत (रु. ३६६ अर्ब ६२ करोड) ले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो दावी १९.१ प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.८८ समीक्षा वर्षमा सञ्चित मुद्रा २६.७ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा १.५ प्रतिशतले घटेको थियो।
- १.८९ समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप १८.७ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप १८.० प्रतिशतले बढेको थियो। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा १२.० प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा १९.४ प्रतिशतले बढेको थियो।

अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोगको स्थिति

- १.९० आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा वाणिज्य बैंकहरूबीच रु. १५०१ अर्ब ४५ करोड र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) बीच रु. १२९ अर्ब ४० करोडको अन्तर-बैंक कारोबार भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कारोबार क्रमशः रु. १७७५ अर्ब ११ करोड र रु. २०९ अर्ब ५५ करोड भएको थियो।

तालिका १.१० : अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग

विवरण	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबार (रु. अर्बमा)	११६१.३१	१७७५.११	१५०१.४५
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको व्याजदर (प्रतिशतमा)*	२.९६	४.५२	०.३५
अन्य वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) को अन्तर-बैंक कारोबार (रु. अर्बमा)	४९.४३	२०९.५५	१२९.४०
अन्य वित्तीय संस्थाहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको व्याजदर (प्रतिशतमा)*	५.४०	६.२४	१.०१
स्थायी तरलता सुविधा उपयोग (रु. अर्बमा)	३८.३३	१५४.३३	१०३.२८

* असार महिनाको भारत औसत व्याजदर।

तरलता व्यवस्थापन

- १.९१ नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ को अधिनमा रही बैंकिङ प्रणालीमा विद्यमान तरलताको स्थितिका आधारमा खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिको निर्णयबमोजिम आवश्यकता अनुसारका उपकरणहरू (रिपो, रिभर्स रिपो, आउटराइट सेल, आउटराइट पर्चेज, निक्षेप संकलन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र) प्रयोग गरी बैंकिङ प्रणालीको तरलताको व्यवस्थापन गर्ने गरिएको छ।

१.९२ बैकिङ्ग प्रणालीमा तरलता र अल्पकालीन ब्याजदरमा हुने उतारचढावलाई सम्बोधन गर्न कार्यान्वयनमा ल्याइएको ब्याजदर करिडोरसम्बन्धी व्यवस्था अन्तर्गत दुई हप्ता अवधिको रिपोको व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी ओभरनाईट रिपो (Overnight Repo) सहितको “ब्याजदर करिडोरसम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ लागू गरिएको छ ।

१.९३ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रिभर्स रिपोमार्फत रु. ४८ अर्ब र निक्षेप संकलनमार्फत रु.३० अर्ब गरी कुल रु. ७८ अर्ब तरलता प्रशोचन गरिएको छ । त्यसैगरी, सोही अवधिमा नियमित प्रकारको रिपोमार्फत रु. १०८.५५ अर्ब, ब्याजदर करिडोर अन्तर्गतको १४ दिने रिपोमार्फत रु.७ अर्ब ३२ करोड तथा स्थायी तरलता सुविधामार्फत रु.१०३ अर्ब २८ करोड गरी कुल रु. २१९ अर्ब १५ करोड बराबरको तरलता प्रवाह गरिएको छ ।

१.९४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा छोटो अवधिको तरलता व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले सरकारी ऋणपत्र (ट्रेजरी बिल र विकास ऋणपत्र) तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रको धितोमा मागकर्ता बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई अधिकतम ७ कार्यदिनको लागि बैंक दरमा १०३ पटक गरी रु. १०३ अर्ब २८ करोड स्थायी तरलता सुविधा प्रदान भएको छ ।

विदेशी विनिमय कारोबार

१.९५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस बैंकले विदेशी विनिमय बजार (वाणिज्य बैंकहरु) बाट अमेरिकी डलर ४ अर्ब २१ करोड खुद खरिद गरी रु. ४९२ अर्ब २४ करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह गरेको छ । अघिल्लो वर्ष विदेशी विनिमय बजारबाट अमेरिकी डलर ३ अर्ब २६ करोड खुद खरिद गरी रु. ३६८ अर्ब ६३ करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह भएको थियो । समीक्षा वर्षमा अमेरिकी डलर ३ अर्ब ८२ करोड बिक्री गरी रु. ४४२ अर्ब १३ करोड बराबरको भारतीय रुपैयाँ खरिद भएको छ । अघिल्लो वर्ष अमेरिकी डलर ४ अर्ब २४ करोड लगायत अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बिक्री रु. ५१६ अर्ब ९७ करोड करोड बराबरको भारतीय रुपैयाँ खरिद भएको थियो ।

तालिका १.११ : विदेशी विनिमय कारोबारको स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष		
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
१. अमेरिकी डलर खरिद	४३१४८.१	३६८६२.८	४९२६५.०
१. अमेरिकी डलर बिक्री	९१४.६	७७१.९	४०.९
३. खुद तरलता प्रवाह	४२२३३.६	३६०९१.०	४९२२४.१
४. अमेरिकी डलर बिक्री गरी भा.रु. खरिद	४९८६३.८	४७८९२.२	४४२१३.२
५. अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बिक्री गरी भा.रु. खरिद	७३७.८	३८०४.८	०.०

अल्पकालीन ब्याजदर

१.९६ २०७६ असारको तुलनामा २०७७ असारमा ९१-दिने ट्रेजरी बिल एवम् अन्तर-बैंक कारोबार दुबैको भारित औसत ब्याजदर घटेको छ । २०७६ असारमा ९१-दिने ट्रेजरी बिलको भारित औसत ब्याजदर ४.९७ प्रतिशत रहेकोमा २०७७ असारमा १.२७ प्रतिशत कायम भएको छ । त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरुबीचको अन्तर-बैंक कारोबारको भारित औसत ब्याजदर २०७६ असारमा ४.५२ प्रतिशत रहेकोमा २०७७ असारमा ०.३५ प्रतिशत कायम रहेको छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु (वाणिज्य बैंकहरुबीच बाहेक) को अन्तर-बैंक कारोबारको भारित औसत ब्याजदर २०७६ असारमा ६.२४ प्रतिशत रहेकोमा २०७७ असारमा १.०१ प्रतिशत रहेको छ ।

१.९७ २०७७ असारमा वाणिज्य बैंकहरुको कर्जा तथा निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर क्रमशः १०.११ प्रतिशत र ६.०१ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्षको असारमा यस्तो ब्याजदर क्रमशः १२.१३ प्रतिशत र ६.६० प्रतिशत रहेको थियो । त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरुको औसत आधार दर २०७६ असारको ९.५७ प्रतिशतको तुलनामा २०७७ असारमा ८.५० प्रतिशत कायम भएको छ ।

तालिका १.१२ : वाणिज्य बैंकहरुको ब्याजदर

विवरण	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असार
कर्जाको भारित औसत ब्याजदर	१२.४७	१२.१३	१०.११
निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर	६.४९	६.६०	६.०१
औसत आधार ब्याजदर	१०.४७	९.५७	८.५०

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति

वाणिज्य बैंक

१.९८ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा वाणिज्य बैंकहरुको कुल सम्पत्ति/दायित्व २१ प्रतिशत (रु.७५७ अर्ब ६६ करोड) ले वृद्धि भई रु. ४३६९ अर्ब ५९ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व १७.७ प्रतिशत (रु. ५४२ अर्ब ६९ करोड) ले बढेको थियो ।

- १.९९ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन २१.९ प्रतिशत (रु. ६२२ अर्ब १० करोड) ले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. ३४६५ अर्ब १५ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन १५.६ प्रतिशत (रु. ३८३ अर्ब ८४ करोड) ले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूको चल्ती, बचत तथा मुद्दती निक्षेप दायित्व क्रमशः २८.८ प्रतिशत, २०.७ प्रतिशत र २७.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप दायित्वहरूको वृद्धिदर क्रमशः २१.६ प्रतिशत, ११.० प्रतिशत र १९.८ प्रतिशत रहेको थियो।
- १.१०० वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी समीक्षा वर्षमा १९.१ प्रतिशत (रु. ५५० अर्ब ९२ करोड) ले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. ३४३५ अर्ब ८७ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी १८.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा १६.० प्रतिशत (रु. ३९३ अर्ब ५४ करोड) ले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा १७.५ प्रतिशत (रु. ३६६ अर्ब ११ करोड) ले वृद्धि भएको थियो। २०७७ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपात ७२.३ प्रतिशत कायम भएको छ।
- १.१०१ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा वाणिज्य बैंकहरूबाट प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा कुल कर्जाको २८.९८ प्रतिशत (रु. ८०९ अर्ब १० करोड) पुगेको छ। यस अन्तर्गत कृषि क्षेत्रतर्फ ९.८ प्रतिशत र गैर-कृषि क्षेत्रहरू उर्जा, पर्यटन, साना तथा मझौला उद्योग, निर्यात उद्योग, औषधी उत्पादन उद्योग, सिमेन्ट उद्योग र कपडा उद्योग क्षेत्रमा १९.२ प्रतिशत कर्जा प्रवाहित भएको छ।
- १.१०२ समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूले सरकारी ऋणपत्रमा गरेको लगानी ३८.५ प्रतिशत (रु. १३६ अर्ब ४९ करोड) ले बढेर २०७७ असार मसान्तमा रु. ४९१ अर्ब ३८ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त लगानी रु. ७९ अर्ब २ करोडले बढेको थियो।
- १.१०३ २०७७ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु. १०२३ अर्ब ५८ करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको २९.५ प्रतिशत हुन आउँछ। अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात २५.७ प्रतिशत रहेको थियो। तरल सम्पत्तिका अंशहरूमध्ये तरल कोष समीक्षा अवधिमा ४१.७ प्रतिशतले बढेको छ। वाणिज्य बैंकहरूको विदेशी बैंक मौज्जात २६.७ प्रतिशत (रु. ३६ अर्ब २ करोड) ले बढेर २०७७ असार मसान्तमा रु. १७१ अर्ब कायम भएको छ भने नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात ६५.७ प्रतिशत (रु. १०९ अर्ब १ करोड) ले वृद्धि भई रु. २७४ अर्ब ९१ करोड कायम भएको छ।

विकास बैंक

- १.१०४ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ९.९ प्रतिशत (रु. ४५ अर्ब ५२ करोड) ले कमी आई २०७७ असार मसान्तमा रु. ४१२ अर्ब १४ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व २८.३ प्रतिशत (रु. १०० अर्ब ८२ करोड) ले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा ६ विकास बैंकहरू वाणिज्य बैंकमा गाभिएका तथा प्राप्ति भएका कारण विकास बैंकहरूको सम्पत्ति/दायित्व घटेको हो।
- १.१०५ साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको कुल निक्षेप समीक्षा वर्षमा ६.९ प्रतिशत (रु. २६ अर्ब २३ करोड) ले कमी आई रु. ३५१ अर्ब ९६ करोड कायम भएको छ। २०७७ असार मसान्तमा विकास बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु. ५६ अर्ब ७८ करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको १६.१ प्रतिशत हुन आउँछ। अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात १०.३ प्रतिशत रहेको थियो। तरल सम्पत्तिमध्ये समीक्षा वर्षमा तरल कोष ८.७ प्रतिशतले बढेर रु. २५ अर्ब ३९ करोड कायम भएको छ।
- १.१०६ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी ९.५ प्रतिशत (रु. ३९ अर्ब ७७ करोड) ले कमी आई २०७७ असार मसान्तमा रु. ३७८ अर्ब ९७ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा तथा लगानी २९.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा १६.२ प्रतिशतले कमी आई २०७७ असार मसान्तमा रु. २८६ अर्ब ८० करोड कायम भएको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ७.३ प्रतिशत हुन आउँछ।

वित्त कम्पनी

- १.१०७ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १३.१ प्रतिशत (रु. १४ अर्ब ३७ करोड) ले बढेर २०७७ असार मसान्तमा रु. १२४ अर्ब ३९ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व १६.० प्रतिशतले बढेर रु. ११० अर्ब १ करोड कायम भएको थियो। साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको निक्षेप परिचालन १६.१ प्रतिशत (रु. १२ अर्ब ४ करोड) ले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. ८६ अर्ब ८४ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप परिचालनमा १८.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।
- १.१०८ २०७७ असार मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु. १८ अर्ब ६८ करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको २१.५ प्रतिशत हुन आउँछ। अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात १५.५ प्रतिशत रहेको थियो। तरल सम्पत्ति मध्ये तरल कोष ३.३ प्रतिशतले घटेर २०७७ असार मसान्तमा रु. ६ अर्ब ६ करोड कायम भएको छ।
- १.१०९ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी १५.७ प्रतिशत (रु. १५ अर्ब ८३ करोड) ले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. ११६ अर्ब ८२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यी कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी १६.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। कर्जा

तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा ८.० प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. ७२ अर्ब ८६ करोड पुगेको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको १.८ प्रतिशत हुन आउँछ।

लघुवित्त वित्तीय संस्था

१.११० २०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको संख्या ८५ रहेको छ। यी मध्ये ग्रामीण बैकिङ्ग पद्धति अनुशरणकर्ता ८१ रहेका छन् भने ४ वटा संस्थाले लघुवित्त सम्बन्धी थोक कर्जा कारोबार गर्दै आएका छन्।

१.१११ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १९.१ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. ३२५ अर्ब १५ करोड पुगेको छ। त्यसैगरी, यी संस्थाहरूको कुल निक्षेप र सापटी क्रमशः रु. १०६ अर्ब १९ करोड र रु. १४२ अर्ब ८ करोड पुगेको छ भने कुल कर्जा तथा लगानी क्रमशः रु. २६२ अर्ब ७३ करोड तथा रु. १० अर्ब २० करोड पुगेको छ।

बीमा कम्पनी

१.११२ २०७७ असार मसान्तमा १९ जीवन, २० निर्जीवन र १ पुनरबीमा कम्पनी गरी कुल ४० बीमा कम्पनी संचालनमा रहेका छन्। बीमा समितिबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार बीमा कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २०७६ असार मसान्तमा रु. ३४७ अर्ब १६ करोड रहेकोमा २६ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. ४३७ अर्ब २६ करोड पुगेको छ।

कर्मचारी सञ्चय कोष

१.११३ कर्मचारी सञ्चय कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व समीक्षा वर्षमा १२ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. ३८४ अर्ब ०१ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त रकम १५.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३४२ अर्ब ७२ करोड रहेकोथियो। संचयकर्ताहरूको सञ्चित रकम २०७६ असार मसान्तमा रु. ३०९ अर्ब ८५ करोड रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा १२.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३४९ अर्ब ६३ करोड पुगेको छ।

नागरिक लगानी कोष

१.११४ नागरिक लगानी कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व ८.२ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. १६१ अर्ब ८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व रु. १४८ अर्ब ९१ करोड रहेको थियो। यस कोषको दायित्वतर्फ उल्लेख्य अंश ओगट्ने कोष संकलन अघिल्लो वर्ष रु. १२६ अर्ब रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा १२.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १४१ अर्ब ३० करोड पुगेको छ। कर्जा तथा सापटी अघिल्लो वर्ष रु. ४० अर्ब ६५ करोड रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा १२.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४५ अर्ब ५७ करोड पुगेको छ।

सामाजिक सुरक्षा कोष

१.११५ सामाजिक सुरक्षा कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार उक्त कोषमा २०७७ असार मसान्तसम्म १२,४७९ रोजगारदाता फर्म/कम्पनीका १,६८,२४२ योगदानकर्ताको रु. १ अर्ब ६२ करोड योगदान रकम जम्मा भएको छ भने ३३० योगदानकर्ताहरूको रु. ६९ लाख बीमा दाबी रकम भुक्तानी भएको छ।

हुलाक बचत बैंक

१.११६ नेपाल सरकार, हुलाक सेवा विभागद्वारा संचालित हुलाक बचत बैंकबाट निक्षेप संकलन गर्ने स्वीकृति पाएका ११७ कार्यालयहरूमध्ये ६६ वटा कार्यालयहरूले निक्षेप संकलन गरेका छन्। २०७७ असार मसान्तमा हुलाक बचत बैंकको कुल निक्षेप रु. १ अर्ब ७६ करोड तथा रु. ४० करोड कर्जा लगानीमा रहेको छ।

तालिका १.१३ : हुलाक बचत बैंकको कारोबार विवरण

विवरण	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असार
निक्षेप संकलन गर्न स्वीकृति पाएका कार्यालयहरूको संख्या	११७	११७	११७
निक्षेप संकलन गरेका कार्यालयहरूको संख्या	६५	६६	६६
लगानी गरेका कार्यालयहरूको संख्या	५७	५७	५७
कुल खाता संख्या	७२९४७	६३३९६	६२४७५
कुल निक्षेप (रु. करोडमा)	३४०.३२	१३२.७३	१७५.६५
लगानीमा रहिरहेको रकम (रु. करोडमा)	५९.३६	३७.७८	४०.३३

स्रोत: नेपाल सरकार, केन्द्रीय धनादेश कार्यालय।

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष

१.११७ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले प्राथमिकता-प्राप्त क्षेत्र लगायत पशुधन तथा तरकारी बाली सुरक्षण, सहूलियतपूर्ण कर्जा, वैदेशिक रोजगार कर्जा, लघु तथा विपन्न वर्ग कर्जा र साना तथा मझौला उद्यम कर्जाको सुरक्षण गर्दै आएको छ। यस कोषले २०७७ असार मसान्तसम्ममा रु. ६२ अर्ब १५ करोड कर्जा र रु. ६८९ अर्ब ४९ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ (तालिका १.१३)।

तालिका १.१४ : निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण

विवरण	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असार	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७५/७६	२०७६/७७
कुल निक्षेप सुरक्षण रकम (रु. करोडमा)	४३०७४	६०३३८	६८९४९	४०.०८	१४.३
कर्जा सुरक्षण रकम (रु. करोडमा)	१४३५	२५६६	६२१५	४०.०८	१३३.६

स्रोत: निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष।

कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड

१.११८ कर्जा सूचना केन्द्रबाट आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा २७ वाणिज्य बैंक, २० विकास बैंक, २२ वित्त कम्पनी र ८५ लघुवित्त वित्तीय संस्थालेजम्मा १५ लाख ११ हजार ९५८ कर्जाको सूचना माग गरेका थिए। उक्त केन्द्रमा २०७६ असार मसान्तसम्ममा कालोसूचीमा सूचीकृत ऋणीहरूको संख्या ८,४५१ रहेकोमा २०७७ असार मसान्तसम्ममा यस्तो संख्या १२,२९१ पुगेको छ।

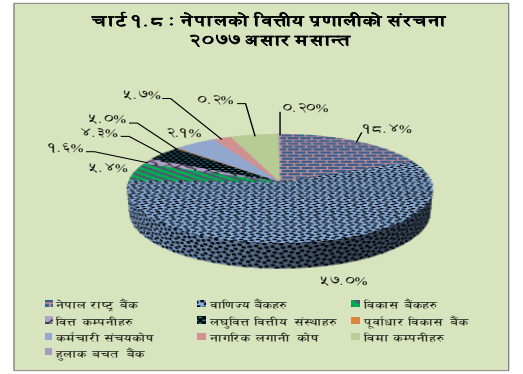
वित्तीय संरचना

१.११९ २०७७असार मसान्तमा १६७ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त १५५ र १२ वटा अन्य), ४० बीमा कम्पनीहरू, कर्मचारी संचयकोष, नागरिक लगानी कोष र हुलाक बचत बैंक समेत गरी कुल २१० बैंक तथा गैर-बैंकिङ्ग वित्तीय संस्थाहरू संचालनमा रहेका छन्। अधिल्लो वर्ष २२५ वटा यस्ता संस्थाहरू संचालनमा रहेका थिए।

तालिका १.१५ : बैंक तथा गैर-बैंकिङ्ग वित्तीय संस्थाहरूको संख्या

बैंक तथा गैर-बैंकिङ्ग वित्तीय संस्थाहरू	२०७५ असार मसान्त	२०७६ असार मसान्त	२०७७ असार मसान्त
वाणिज्य बैंक	२८	२८	२७
विकास बैंक	३३	२९	२०
वित्त कम्पनी	२५	२३	२२
लघुवित्त वित्तीय संस्था	६५	९०	८५
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र-प्राप्त सहकारी संस्थाहरू (सीमित बैंकिङ कारोबार गर्ने)	१४	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र-प्राप्त गैर-सरकारी संस्थाहरू (सीमित बैंकिङ कारोबार गर्ने)	२४	-	-
पूर्वाधार विकास बैंक		१	१
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बैंकिङ्ग कारोबार गर्न इजाजतपत्र-प्राप्त संस्थाहरू	१८९	१७१	१५५
अन्य संस्थाहरू	१०	११	१२
बीमा कम्पनी	३९	४०	४०
कर्मचारी संचय कोष	१	१	१
नागरिक लगानी कोष	१	१	१
हुलाक बचत बैंक	१	१	१
हुलाक बचत बैंक	२४१	२२५	२१०

१.१२० २०७७ असार मसान्तमा वित्तीय प्रणालीको कुल सम्पत्ति/दायित्व संरचनामा नेपाल राष्ट्र बैंकको अंश १८.४ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी, कुल सम्पत्ति/दायित्वमा वाणिज्य बैंकहरूको अंश ५७.० प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ५.४ प्रतिशत, वित्त कम्पनीहरूको १.६ प्रतिशत, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको ४.२ प्रतिशत, पूर्वाधार विकास बैंकको ०.२ प्रतिशत, कर्मचारी सञ्चय कोषको ५ प्रतिशत, नागरिक लगानी कोषको २.१ प्रतिशत र बीमा कम्पनीहरूको अंश ५.७ प्रतिशत रहेको छ । २०७७ असार मसान्तमा बैंकिङ्ग क्षेत्रको कुल सम्पत्ति/दायित्वको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात १६८.८ प्रतिशत रहेको छ ।

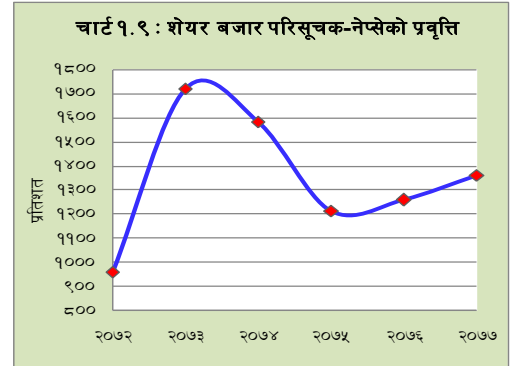

वित्तीय विस्तार

- १.१२१ नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या २०७६ असार मसान्तमा १७१ रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा १५५ कायम भएको छ । २०७७ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको संख्या २७, विकास बैंकहरूको २०, वित्त कम्पनीहरूको २२, लघुवित्त वित्तीय संस्था ८५ र पूर्वाधार विकास बैंकको संख्या १ रहेको छ ।
- १.१२२ कुल ७५३ स्थानीय तहमध्ये २०७६ असार मसान्तमा ७३५ तहमा वाणिज्य बैंकहरूका शाखा रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा ७४७ तहमा शाखा विस्तार भएको छ ।
- १.१२३ २०७६ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप खाता संख्या करिब २ करोड ७८ लाख ६६ हजार र ऋण खाता संख्या करिब १४ लाख ३९ हजार रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा कुल निक्षेप खाता संख्या करिब ३ करोड २४ लाख ५४ हजार र ऋण खाता संख्या करिब १५ लाख ४४ हजार पुगेको छ । त्यसैगरी, २०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमा करिब ४६ लाख ८७ हजार सदस्य र २७ लाख ८३ हजार ऋण खाता संख्या पुगेका छन् । यी लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले देशका ७७ वटै जिल्लामा सेवा पुऱ्याएका छन् ।
- १.१२४ २०७७ असार मसान्तमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त सीमित बैंकिङ्ग कारोबार गर्न इजाजत प्राप्त संस्थाको संख्या १२ रहेको छ । २०७६ असार मसान्तमा ११ यस्ता संस्थाहरू संचालनमा थिए ।

धितोपत्र बजार

- १.१२५ नेप्से सूचकाङ्क वार्षिक विन्दुगत आधारमा ८.२ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा १३६२.४ विन्दुमा पुगेको छ । उक्त सूचकाङ्क २०७६ असार मसान्तमा ३.८ प्रतिशतले घटी १२५९ विन्दु कायम भएको थियो । त्यसैगरी, २०७६ असार मसान्तमा २७१.३ विन्दुमा रहेको नेप्से सेन्सिटिभ सूचकाङ्क समेत ६.३ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा २८८.३ विन्दु कायम भएको छ । नेप्से फ्लोट सूचकाङ्क पनि २०७६ असार मसान्तको ९२.४ विन्दुबाट २०७७ असार मसान्तमा ३.३ प्रतिशतले वृद्धि भई ९५.५ विन्दुमा पुगेको छ ।
- १.१२६ समीक्षा वर्षमा धितोपत्र बजार कारोबार रकममा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ । अधिल्लो वर्षको रु. ११० अर्ब ७ करोडको तुलनामा ३६.३ प्रतिशतले वृद्धि भई समीक्षा वर्षमा रु. १५० अर्ब ४ करोड बराबरको धितोपत्र कारोबार भएको छ ।

- १.१२७ २०७७ असार मसान्तमा बजार पुँजीकरण वार्षिक विन्दुगत आधारमा १४.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १७९२ अर्ब ७६ करोड कायम भएको छ । यस अनुसार २०७७ असार मसान्तमा बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ४५.५ प्रतिशत रहेको छ । २०७६ असार मसान्तमा यस्तो अनुपात ४०.६ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षको बजार पुँजीकरणमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (बीमा कम्पनी समेत) को अंश ७८.२ प्रतिशत, जलविद्युत क्षेत्रको ५.४ प्रतिशत, उत्पादन तथा प्रशोधन क्षेत्रको ३.७ प्रतिशत, होटलको १.१ प्रतिशत, व्यापारिक संस्थाको ०.३ प्रतिशत र अन्यको ११.३ प्रतिशत रहेको छ ।
- १.१२८ नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत कम्पनीहरूको शेयर चुक्ता मूल्य आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १४.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४७३ अर्ब ३९ करोड पुगेको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ३९ अर्ब ९४ करोड बराबरको डिबेन्चर, रु. २८ अर्ब १५ करोड बराबरको बोनस शेयर, रु. १३ अर्ब ६४ करोड बराबरको साधारण शेयर, रु. ५ अर्ब ७५ करोड बराबरको म्युचुअल फण्ड, रु. ४ अर्ब ६९ करोड बराबरको हकप्रद शेयर र रु. १५ अर्ब १४ करोड बराबरको अन्य गरी कुल रु. ९९ अर्ब ३० करोड बराबरको थप धितोपत्र सूचीकृत भएका छन् ।
- १.१२९ नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत कम्पनीहरूको संख्या २०७७ असार मसान्तसम्ममा २१२ रहेको छ । २०७६ असार मसान्तमा यस्तो संख्या २१५ रहेको थियो । सूचीकृत कम्पनीहरूमध्ये १४७ बैंक तथा वित्तीय संस्था (बीमा कम्पनी समेत) रहेका छन् भने ३३ जलविद्युत् कम्पनी, १९ उत्पादन तथा प्रशोधन उद्योग, ४/४ होटल तथा व्यापारिक संस्था र ५ अन्य समूहका रहेका छन् ।

तालिका १ : विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार

(वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

	२०१८	२०१९	प्रक्षेपण	
			२०२०	२०२१
विश्व उत्पादन	३.५	२.८	-४.४	५.२
विकसित अर्थतन्त्र	२.२	१.७	-५.८	३.९
अमेरिका	३.०	२.२	-४.३	३.१
यूरो क्षेत्र	१.८	१.३	-८.३	५.२
जापान	०.३	०.७	-५.३	२.३
उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्र	४.५	३.७	-३.३	६.०
उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशिया	६.३	५.५	-१.७	८.०
चीन	६.७	६.१	१.९	८.२
भारत	६.१	४.२	-१०.३	८.८
वस्तुको मूल्य				
इन्धन (Fuel)	२९.४	-१०.२	-३२.१	१२.०
गैर-इन्धन (Non-fuel)	१.३	०.८	५.६	५.१
उपभोक्ता मूल्य				
विकसित देश	२.०	१.४	०.८	१.६
उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरू	४.९	५.१	५.०	४.७
विश्व व्यापार (वस्तु तथा सेवा)	३.९	१.०	-१०.४	८.३

स्रोत: अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष, वर्ल्ड इकनमिक आउटलुक, अक्टोबर २०२०

तालिका २ : समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरु

सि.नं.	विवरण	परिवर्तन (प्रतिशतमा)		
		२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
१.	उत्पादक मूल्यमा			
	(क) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०६७/६८ को मूल्यमा)	७.६२	६.६६	-१.८८
	(ख) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	१२.३१	११.६६	२.१९
२.	आधारभूत मूल्यमा			
	(क) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०६७/६८ को मूल्यमा)	७.३७	६.३९	-१.९९
	(ख) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	१०.६८	११.०१	४.१३
●	कुल राष्ट्रिय उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	११.९२	१२.०८	२.३३
●	कुल उपभोग (प्रचलित मूल्यमा)	९.९८	१०.५१	१०.४४
●	कुल गार्हस्थ्य बचत (प्रचलित मूल्यमा)	२७.९४	१८.३०	-४२.१८
●	कुल राष्ट्रिय बचत (प्रचलित मूल्यमा)	९.०६	१७.२३	-१५.९५
●	कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	१९.००	१४.७८	-२१.२५
●	कुल स्थिर पुँजी निर्माण (प्रचलित मूल्यमा)	१९.१३	१६.४२	-४.८५
३.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	९.६८	१२.६७	१.६०
४.	मुद्रा प्रदाय (M1)	१७.६	८.६	१७.८
५.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	१९.४	१५.८	१८.१
६.	कुल आन्तरिक कर्जा	२६.५	२१.१	१३.६
७.	आवधिक निक्षेप	२५.५	२२.४	२५.१
८.	कुल निर्यात	११.४	१९.४	०.६
९.	कुल आयात	२५.८	१३.९	-१५.६
१०.	कुल विदेशी विनिमय संचित	२.१	-५.८	३४.९
११.	सरकारी राजस्व	१८.६	१५.५	०.२
१२.	सरकारी खर्च*	२९.९	२.१	-१.५
१३.	वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	४.२	४.६	६.२
१४.	वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति	१.७	६.२	६.९
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादक मूल्यमा) सँगको अनुपात (प्रतिशतमा)				
१.	कुल उपभोग	८५.२	८४.३	९१.१
२.	कुल गार्हस्थ्य बचत	१४.८	१५.७	८.९
३.	कुल राष्ट्रिय बचत	४०.५	४२.५	३४.९
४.	कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	३९.५	४०.७	३१.३
५.	कुल स्थिर पुँजी निर्माण	३२.४	३३.८	३१.५
६.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	१२५.७	१२६.८	१२६.१
७.	मुद्रा प्रदाय (M1)	१९.४	१८.८	२१.७
८.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	८९.५	९२.८	१०७.३
९.	कुल आन्तरिक कर्जा	७९.७	८६.५	९६.२
१०.	आवधिक निक्षेप	३५.२	३८.६	४७.२
११.	कुल निर्यात	२.४	२.५	२.५
१२.	कुल आयात	३६.०	३६.८	३०.३
१३.	विदेशी विनिमय संचित	३१.९	२६.९	३५.५
१४.	सरकारी राजस्व	२१.०	२१.८	२१.३
१५.	सरकारी खर्च	३१.५	२८.८	२७.७
१६.	सरकारी बजेट बचत/घाटा*	-८.८	-४.७	-६.८
१७.	व्यापार सन्तुलन (-घाटा)	-३३.७	-३४.२	-२७.९
१८.	चाल खाता सन्तुलन (-घाटा)	-७.१	-६.८	-०.९
१९.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल वाह्य ऋण	१५.२	१५.४	२०.४
२०.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	११.३	११.७	१५.५

*वैकिङ्ग कारोबारमा आधारित

स्रोत : आर्थिक सर्वेक्षण, २०७४/७५ तथा महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय

तालिका ३ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर
(२०६७/६८ को मूल्यमा)

शीर्षक	वृद्धिदर (प्रतिशतमा)		
	२०७४/७५	२०७५/७६ ^{सं.}	२०७६/७७ ^{प्रा.}
१. कृषि क्षेत्र	२.६१	५.१६	२.२३
कृषि वन तथा मत्स्यपालन	२.६१	५.१६	२.२३
२. गैर-कृषि क्षेत्र	९.५०	६.९०	-३.७३
क. उद्योग क्षेत्र	१०.३६	७.३८	-४.१७
खानी तथा उत्खनन्	९.४०	१७.६२	-२.२३
उत्पादनमुलक उद्योग	९.२१	६.५२	-९.०५
विद्युत्, ग्याँस स्टीम तथा एयर कन्डिस्निडको उत्पादन	१०.३८	९.६१	२५.५८
पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यवस्थापन तथा उपचार गतिविधिहरूको उत्पादन	४.५७	१.२२	२.१४
निर्माण	१२.१०	७.४८	-५.६३
ख. सेवा क्षेत्र	९.२५	६.७६	-३.६०
थोक तथा खुद्रा व्यापार र मोटर तथा मोटरसाइकलको मर्मत	१७.२३	८.११	-१०.६९
यातायात तथा भण्डारण	११.६८	८.७७	-१३.३७
आवास तथा खाद्य सेवा गतिविधि	१२.२१	९.९२	-२५.७२
सुचना तथा सञ्चार	२.१४	७.०५	२.३०
वित्तिय तथा बीमा	९.४३	६.३५	४.७५
रियल स्टेट	१.५६	३.७५	२.३७
व्यावसायिक, वैज्ञानिक र प्राविधिक	४.९५	५.६१	१.२०
प्रशासनिक र समर्थन सेवा	१८.६२	६.४४	२.१५
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा; अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	४.७१	५.१२	६.१६
शिक्षा	५.८३	५.९८	३.००
मानव स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य	५.८७	६.६९	५.२०
कला तथा मनोरन्जन; अन्य सेवा गतिविधि र रोजगारदाताका रूपमा घरेलु गतिविधि; अविकसित वस्तु तथा आफ्नै प्रयोगको लागि घरेलु सेवा उत्पादन गतिविधि	४.६३	५.९२	१.३७

सं : संशोधित अनुमान

प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ४ : प्रादेशिक वृद्धि दर तथा अंश

प्रदेश	२०७५/७६*		२०७६/७७**	
	वृद्धि दर	अंश	वृद्धि दर	अंश
प्रदेश १	७.४	१५.७	३.४	१५.८
प्रदेश २	८.१	१३.६	२.३	१३.८
वागमती	६.४	३६.४	१.२	३५.८
गण्डकी	६.६	८.९	२.७	८.९
लुम्बिनी	६.८	१४.२	२.०	१४.२
कर्णाली	८.१	४.२	३.६	४.३
सुदूर-पश्चिम	६.९	७.०	४.१	७.२
राष्ट्रिय	७.०	१००.०	२.३	१००.०

*संशोधित अनुमान ** प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ५ : राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क
वार्षिक औसत

(आधार वर्ष २०७१/७२ = १००)

उपभोग्य वस्तुहरु	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६	२०७६/७७
कुल सूचकाङ्क	१००.००	११९.५९	१२५.१४	१३२.८४	४.६४	६.१५
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४३.९१	११६.१३	११९.७२	१२९.४९	३.०९	८.१६
खाद्य तथा खाद्यजन्य पदार्थ	११.३३	११३.८३	११९.९१	१२४.६९	५.३४	३.९९
दलहन तथा गोडागुडी	१.८४	९५.२३	८९.०९	९८.१२	-६.४५	१०.१४
तरकारी	५.५२	११९.७४	११६.३२	१४३.०३	-२.८६	२२.९६
मासु तथा माछा	६.७५	११४.८७	१२०.०२	१२९.५३	४.४८	७.९२
दुग्धजन्य पदार्थ तथा अन्डा	५.२४	१२१.९०	१२४.९१	१३१.९२	२.४७	५.६१
घ्यू तथा तेल	२.९५	११५.०६	१२२.३६	१२७.५१	६.३४	४.२१
फलफूल	२.०८	११४.७३	१२१.८६	१३५.९०	६.२१	११.५२
चिनी तथा चिनीजन्य पदार्थ	१.७४	१२२.३३	११८.२४	१२४.१३	-३.३४	४.९८
मसला	१.२१	११४.०२	१२०.३७	१३७.२२	५.५७	१४.००
अल्कोहलरहित हल्का पेय पदार्थ	१.२४	१११.७१	११५.९६	१२०.९१	३.८०	४.२७
मदिराजन्य पेय पदार्थ	०.६८	१३५.७८	१५०.५६	१६५.६०	१०.८९	९.९९
सूर्तिजन्य पदार्थ	०.४१	११७.५४	१२९.७८	१४२.९९	१०.४१	१०.१८
रेष्टुरा तथा होटल	२.९२	१२२.७७	१२८.७३	१३४.८३	४.८५	४.७४
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५६.०९	१२२.३८	१२९.५५	१३५.५२	५.८६	४.६१
लत्ताकपडा तथा जुता	७.१९	१३२.०८	१४१.००	१४८.६९	६.७५	५.४५
घरायसी सामान तथा सेवा	२०.३०	१३०.३२	१४०.३३	१४६.९८	७.६८	४.७४
फर्निचर तथा घरायसी उपकरण	४.३०	११७.१६	१२३.८५	१२९.४७	५.७१	४.५४
स्वास्थ्य	३.४७	१०७.६५	११०.०६	११४.८८	२.२४	४.३८
यातायात	५.३४	१०२.८६	१०९.३०	१११.००	६.२६	१.५६
संचार	२.८२	१०५.३८	१०३.८१	१०५.६४	-१.४९	१.७६
मनोरञ्जन तथा संस्कृति	२.४६	१११.९०	११६.९१	११९.४१	४.४८	२.१४
शिक्षा	७.४१	१३०.६२	१३७.१५	१४४.३६	५.००	५.२६
विविध वस्तु तथा सेवाहरु	२.८१	११८.०७	१२४.४२	१३८.५४	५.३८	११.३५
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - काठमाडौं उपत्यका						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	११८.७५	१२४.५२	१३३.१९	४.८६	६.९६
खाद्य तथा पेय पदार्थ	३९.७७	११८.६५	१२२.५३	१३२.४९	३.२७	८.१३
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	६०.२३	११८.८२	१२५.८५	१३३.६५	५.९२	६.२०
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - तराई						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	११८.७५	१२४.५२	१३३.१९	४.८६	६.९६
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४४.१४	११८.६५	१२२.५३	१३२.४९	३.२७	८.१३
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५५.८६	११८.८२	१२५.८५	१३३.६५	५.९२	६.२०
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - पहाड						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१२२.८५	१२८.९९	१३५.५७	५.००	५.१०
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४६.८८	११६.७०	१२१.७५	१३०.९६	४.३३	७.५६
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५३.१२	१२८.५५	१३५.७४	१३९.७८	५.५९	२.९८
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - हिमाल						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	११९.८३	१२५.७१	१३१.८८	४.९१	४.९१
खाद्य तथा पेय पदार्थ	५९.५३	११६.९६	१२०.६८	१२७.४२	३.१८	५.५९
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	४०.४७	१२४.१७	१३३.५१	१३८.७३	७.५२	३.९१

तालिका ६ : राष्ट्रीय थोक मूल्य सूचकाङ्क
वार्षिक औसत
(२०७४/७५ = १००)

समूह/उप-समूहहरु	भार प्रतिशतमा	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६	२०७६/७७
१. कुल सूचकाङ्क	१००.००	१००.०	१०६.२३	११३.५२	६.२३	६.८७
१.१ प्राथमिक वस्तुहरु	३३.५९	१००.०	१०६.१२	११८.८९	६.१२	१२.०३
खाद्य वस्तुहरु	३१.२७	१००.०	१०६.११	११९.६१	६.११	१२.७३
गैर खाद्य वस्तुहरु	२.३१	१००.०	१०६.२७	१०९.१०	६.२७	२.६६
१.२ इन्धन तथा उर्जा	८.७६	१००.०	११२.६५	११३.७८	१२.६५	१.००
पेट्रोलियम पदार्थ	५.६६	१००.०	११९.५८	१२१.३४	१९.५८	१.४७
विद्युत	३.१०	१००.०	१००.००	१००.००	०.००	०.००
१.३ औद्योगिक उत्पादन	५७.६५	१००.०	१०५.३१	११०.३६	५.३१	४.७९
खाद्य, पेयपदार्थ तथा सुतीजन्य पदार्थ	१५.१६	१००.०	१०५.२९	११८.७७	५.२९	१२.८०
टेक्सटाइल	१.०१	१००.०	११५.१२	१२०.१५	१५.१२	४.३७
छाला तथा छालाजन्य पदार्थ	०.२९	१००.०	१०३.९८	११२.९८	३.९८	८.६६
काठ तथा काठबाट बनेका सामान	२.०७	१००.०	१०९.४१	११३.६२	९.४१	३.८५
कागज तथा कागजजन्य उत्पादन	१.०८	१००.०	१०१.११	१०३.२६	१.११	२.१३
रसायन तथा रासायनिक पदार्थ	६.५५	१००.०	१००.२२	१०५.८८	०.२२	५.६५
रबर तथा प्लाष्टिकजन्य पदार्थ	१.९२	१००.०	१०५.२४	१०८.४५	५.२४	३.०६
ननू मेटालिक मिनरल प्रडक्ट	४.५०	१००.०	१०१.१७	९९.८८	१.१७	-१.२८
बेसिक मेटल्स	१२.५५	१००.०	१०८.७०	१०८.४६	८.७०	-०.२३
विद्युत तथा विद्युतीय पदार्थ	४.४५	१००.०	९९.९१	९८.३३	-०.०९	-१.५८
मेशिनरी तथा सामान	३.१७	१००.०	१०३.८५	१०७.४८	३.८५	३.५०
यातायात, इक्वीपमेण्ट तथा पार्टस्	३.८०	१००.०	११२.३०	११८.३०	१२.३०	५.३५
अन्य वस्तुहरु	१.०८	१००.०	१०४.००	१०९.६४	४.००	५.४३
विस्तृत आर्थिक वर्गीकरण	१००.००	१००.००	१०६.२३	११३.५२	६.२३	६.८७
उपभोग्य वस्तुहरु	३२.९०	१००.००	१०५.५४	११४.४६	५.५४	८.४५
मध्यवर्ती वस्तुहरु	५६.३०	१००.००	१०७.२७	११४.४५	७.२७	६.७०
पूँजीगत वस्तुहरु	१०.८०	१००.००	१०२.८६	१०५.८१	२.८६	२.८६
निर्माण सामग्री	१४.०३	१००.००	१०७.९७	१०३.८२	७.९७	(३.८५)

तालिका ७ : राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क
(२०६१/६२ = १००)

	समूह तथा उप-समूह	भार	आर्थिक वर्ष				प्रतिशत परिवर्तन	
			२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६	२०७६/७७
	कुल सूचकाङ्क	१००.००	४२३.२२	४४९.४३	४९१.०७	५३७.४५	९.३	९.४
१.	तलब सूचकाङ्क	२६.९७	३३६.३६	३६८.५८	३९३.१४	४४६.०४	६.७	१३.५
	अधिकृतस्तर	९.८०	३१०.९६	३३९.६१	३६७.०१	४२५.१८	८.१	१५.८
	सहायकस्तर	१७.१७	३५०.८४	३८५.११	४०८.०४	४५७.९१	६.०	१२.२
१.१	निजामती सेवा	२.८२	४२३.२०	४२३.२०	४५४.४३	५४१.८०	७.४	१९.२
	अधिकृतस्तर	०.३१	३५०.७३	३५०.७३	३५८.८३	४२१.४५	२.३	१७.५
	सहायकस्तर	२.५१	४३२.००	४३२.००	४६६.०३	५५६.४१	७.९	१९.४
१.२	सार्वजनिक संस्थानहरु	१.१४	३५०.५४	३५३.०६	३७३.४६	४४१.९८	५.८	१८.३
	अधिकृतस्तर	०.१९	२९५.२३	२९७.२१	३१०.५४	३९३.४०	४.५	२६.७
	सहायकस्तर	०.९५	३६१.६०	३६६.२३	३८६.०५	४५१.७०	६.०	१७.०
१.३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	०.५५	४९४.९२	५२३.२१	५२९.२४	६५३.५०	१.२	२३.५
	अधिकृतस्तर	०.१०	३७५.६१	४०७.५४	४१४.५९	४७६.९८	१.७	१५.०
	सहायकस्तर	०.४५	५२२.२३	५४९.७०	५५५.४८	६९३.९०	१.१	२४.९
१.४	सैनिक तथा प्रहरी सेवाहरु	४.०१	४१०.८५	४१०.८५	४४३.९५	४८३.७६	८.१	९.०
	अधिकृतस्तर	०.१७	३२२.६४	३२२.६४	३३७.०४	३८२.६१	४.५	१३.५
	सहायकस्तर	३.८४	४१४.८१	४१४.८१	४४८.७५	४८८.३०	८.२	८.८
१.५	शिक्षा	१०.५५	३६२.४२	३८३.३६	४२२.६९	४६६.९२	१०.३	१०.५
	अधिकृतस्तर	६.८०	३२६.८३	३५४.६१	३९२.९१	४५२.३२	१०.८	१५.१
	सहायकस्तर	३.७५	४२६.९१	४३५.४५	४७६.६५	४९३.३७	९.५	३.५
१.६	निजी संगठनहरु	७.९०	२१९.६८	२९९.३६	२९९.३६	३५०.९७	०.०	१७.२
	अधिकृतस्तर	२.२४	२५४.४२	२९३.९०	२९३.९०	३४६.३५	०.०	१७.८
	सहायकस्तर	५.६६	२०५.९६	३०५.५१	३०५.५१	३५२.७९	०.०	१७.०
२.	ज्यालादर सूचकाङ्क	७३.०३	४५५.३०	४७९.२९	५२७.२४	५७१.२१	१०.०	८.३
२.१	कृषि मजदूर	३९.४९	५१७.३०	५४६.२७	६०८.९६	६५४.२६	११.५	७.४
	पुरुष	२०.४९	४९७.९९	५२३.०१	५८०.०८	६३३.०६	१०.९	९.१
	महिला	१९.००	५३८.१४	५७१.३८	६४०.१३	६७७.१४	१२.०	५.८
२.२	औद्योगिक मजदूर	२५.२५	३७४.६०	३९१.७६	४१९.०४	४६४.८८	७.०	१०.९
	उच्च दक्ष	६.३१	३५६.९३	३६०.०८	३९२.७४	४४४.३९	९.१	१३.२
	दक्ष	६.३१	३७०.०८	३७२.८६	४००.२२	४४२.९४	७.३	१०.७
	अर्धदक्ष	६.३१	३६३.७६	३६६.६४	३९८.८१	४४४.१९	८.८	११.४
	अदक्ष	६.३२	४०७.५८	४६७.४०	४८४.३३	५२२.३७	३.६	७.९
२.३	निर्माण मजदूर	८.२९	४०५.७२	४२६.७३	४६७.४३	४९८.५३	९.५	६.७
	डकर्मी	२.७६	३७९.१३	३९८.९३	४३२.३२	४६४.१९	८.४	७.४
	दक्ष	१.३८	३६८.८५	३८९.७६	४२३.९६	४५२.००	८.८	६.६
	अदक्ष	१.३८	३८९.४१	४०८.१०	४४०.६८	४७६.३७	८.०	८.१
	सिकर्मी	२.७६	३७१.८९	३८६.४९	४१९.२८	४५३.५४	८.५	८.२
	दक्ष	१.३८	३५९.३५	३७७.१०	४०९.३८	४३६.४६	९.४	६.६
	अदक्ष	१.३८	३८४.४४	३९८.८८	४२९.१८	४७०.६१	७.६	९.७
	ज्यामी	२.७७	४६५.९९	४९४.५९	५५०.४६	५७७.६७	११.३	४.९
	पुरुष	१.३८	४५७.०८	४८०.४४	५४१.२३	५८१.४७	१२.७	७.४
	महिला	१.३९	४७४.८५	५०८.६६	५५९.६४	५७३.८९	१०.०	२.५

तालिका ८ : नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदर
(वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

महिना	२०७४/७५			२०७५/७६			२०७६/७७		
	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक
साउन	२.३	३.४	-१.१	४.२	३.७	०.५	७.०	३.३	३.७
भदौ	३.४	३.३	०.१	३.९	३.७	०.२	६.२	४.०	२.२
असोज	३.१	३.६	-०.५	४.७	३.४	१.३	६.२	४.६	१.६
कात्तिक	३.९	४.९	-१.०	४.२	२.३	१.९	५.८	५.५	०.२
मंसिर	४.२	५.२	-१.०	३.७	२.१	१.६	६.६	७.४	-०.८
पुस	४.०	५.१	-१.१	४.६	२.१	२.६	६.८	७.६	-०.८
माघ	५.०	४.४	०.६	४.४	२.६	१.८	६.९	६.६	०.३
फागुन	६.०	४.३	१.७	४.२	२.९	१.३	६.७	५.९	०.८
चैत	५.३	४.६	०.७	४.४	२.९	१.५	६.७	-	-
वैशाख	४.१	४.९	-०.८	५.३	३.१	२.२	५.८	-	-
जेठ	४.१	५.०	-०.९	६.२	३.२	३.०	४.५	६.२	-१.७
असार	४.६	४.२	०.४	६.०	३.२	२.९	४.८	६.९	-२.२
वार्षिक औसत	४.२	४.४	-०.२	४.६	२.९	१.७	६.२	५.८	०.३

तालिका ९ : वैदेशिक व्यापार स्थिति*

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७ ^अ	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७५/७६	२०७६/७७
कुल निर्यात	८१३६.०	९७११.०	९७७०.९	१९.४	०.६
भारत	४६७२.०	६२७३.२	७०१०.९	३४.३	११.८
चीन	२४३.८	२११.०	११९.१	-१३.५	-४३.५
अन्य मुलुक	३२२०.२	३२२६.८	२६४०.९०	०.२	-१८.२
कुल आयात	१२४५१०.३	१४१८५३.५	११९६७९.९	१३.९	-१५.६
भारत	८१४१०.२	९१७९२.२	७३५२९.५	१२.८	-१९.९
चीन	१५९९८.७	२०५५१.९	१८१९२.०	२८.५	-११.५
अन्य मुलुक	२७१०१.५	२९५०९.४	२७९५८.४	८.९	-५.३
व्यापार सन्तुलन	-११६३७४.३	-१३२१४२.६	-१०९९०९.०	१३.५	-१६.८
भारत	-७६७३८.२	-८५५१९.०	-६६५१८.६	११.४	-२२.२
चीन	-१५७५४.९	-२०३४०.९	-१८०७२.९	२९.१	-११.१
अन्य मुलुक	-२३८८१.२	-२६२८२.७	-२५३१७.५	१०.१	-३.७
कुल व्यापार	१३२६४६.३	१५१५६४.५	१२९४५०.८	१४.३	-१४.६
भारत	८६०८२.१	९८०६५.४	८०५४०.४	१३.९	-१७.९
चीन	१६२४२.५	२०७६२.८	१८३११.१	२७.८	-११.८
अन्य मुलुक	३०३२१.७	३२७३६.२	३०५९९.३	८.०	-६.५

(प्रतिशतमा)

१. निर्यात/ आयातको अनुपात	६.५	६.८	८.२
भारत	५.७	६.८	९.५
चीन	१.५	१.०	०.७
अन्य मुलुक	११.९	१०.९	९.४
२. कुल निर्यातमा अंश			
भारत	५७.४	६४.६	७१.८
चीन	३.०	२.२	१.२
अन्य मुलुक	३९.६	३३.२	२७.०
३. कुल आयातमा अंश			
भारत	६५.४	६४.७	६१.४
चीन	१२.८	१४.५	१५.२
अन्य मुलुक	२१.८	२०.८	२३.४
४. व्यापार सन्तुलनमा अंश			
भारत	६५.९	६४.७	६०.५
चीन	१३.५	१५.४	१६.४
अन्य मुलुक	२०.५	१९.९	२३.०
५. कुल व्यापारमा अंश			
भारत	६४.९	६४.७	६२.२
चीन	१२.२	१३.७	१४.१
अन्य मुलुक	२२.९	२१.६	२३.६
६. निर्यात तथा आयातको कुल व्यापारमा अंश			
निर्यात	६.१	६.४	७.५
आयात	९३.९	९३.६	९२.५

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १० : भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७ ^अ	२०७५/७६	२०७६/७७
क) प्रमुख वस्तुहरु	३७७७.६	५११३.०	४९७९.०	३५.४	-२.६
पोलिष्टर धागो	३६६.५	६१६.०	४४२.६	६८.१	-२८.१
लत्ताकपडा**	३२०.४	३४२.०	२८७.४	६.८	-१६.०
धागो	६३.६	७५.५	१०१.५	१८.६	३४.५
जूटको बोरा	४४१.९	५४९.३	४९४.९	२४.३	-९.९
जिंक शिट	२७८.०	२९५.१	१०२.६	६.१	-६५.२
जुस	४७३.८	४५५.०	३४३.०	-४.०	-२४.६
खयर	०.०	०.०	०.०	-	-
अलैची	४८४.६	४२८.४	४००.७	-११.६	-६.५
तार	१९६.४	२१५.४	६१.८	९.७	-७१.३
एम.एस. पाइप	०.८	०.०	०.२	-	-
मञ्जन	७६.३	८१.६	७३.३	७.०	-१०.१
तामाको तार	९५.०	९७.१	४८.८	२.२	-४९.८
चाउचाउ	५३.७	७९.२	७८.९	४७.३	-०.३
जूता तथा चप्पल	१२४.८	९०.७	७५.५	-२७.३	-१६.७
जी.आई.पाइप	२४.६	२१.०	९.४	-१४.८	-५५.१
जूटको डोरी	०.४	०.०	०.०	-	-
पिना	१४८.१	१६०.८	१५६.६	८.६	-२.६
साबुन	०.१	०.१	०.१	-२६.१	१५.१
ढुंगा तथा बालुवा	०.०	०.०	०.०	-	-
जूटको बट्टा	२२.०	३१.८	३१.३	-	-१.८
खोटो	१५८.१	१३८.६	८१.२	-१२.४	-४१.४
अदवा	७०.१	४९.७	४०.०	-२९.१	-१९.५
एल्मिनियम खण्ड	११.६	०.७	०.०	-९४.४	-१००.०
तयारी पोशाक	१४.८	१७.४	१७.१	१८.२	-१.८
छाला	२७.५	१९.०	७.१	-३०.८	-६२.७
जडीबूटी	७२.९	७२.३	९२.७	-०.७	२८.१
प्लाष्टिकका सामान	२.२	०.३	२.३	-८८.३	७८४.०
चोकर	४६.८	४९.३	१९.५	५.३	-६०.३
औषधि (अयुर्वेदिक)	७४.३	७३.४	९७.६	-१.२	३२.९
ढुटोको तेल	१.२	०.०	०.०	-	-
घ्यू (क्लेरिफाइड)	११.९	८.३	०.२	-३०.७	-९७.९
टर्पेन्टाइन	३२.१	३१.२	१८.७	-२.७	-४०.२
पार्टिकल बोर्ड	१.३	०.८	१.२	-४१.५	५४.०
ब्रान्स	३२.५	२८.६	२०.५	-११.९	-२८.६
कच्चा सनपाट	०.०	०.१	०.०	-	-
पश्मिना	८.०	११.३	८.८	४१.४	-२२.६
कचो	०.१	०.०	०.०	-	-
कागज	०.२	४.२	०.४	-	-
जीवित जनावर	६.९	१.०	०.९	-८५.४	-८.५
मार्बल स्ल्याब	५.३	५.२	४.०	-३.२	-२२.४
दाल	०.०	०.०	०.०	-	-
दालचिनी	९.४	८.२	६.२	-१२.५	-२४.६
रासायनिक पदार्थ	०.७	०.५	०.०	-	-
तरकारी	९.७	१२.२	११.६	२६.४	-५.०
हस्तकलाका सामान	३.९	५.१	५.४	३०.१	५.८
तोरी तथा सस्यु	३.२	३.०	२.६	-५.६	-१२.६
घ्यू(बनस्पती)	०.०	०.०	०.०	-	-
फलफूल	१.६	०.३	०.४	-८४.२	७३.२
बेसार	०.२	०.१	०.०	-७४.१	-९४.७
विस्कट	०.०	०.०	०.०	-	-
पाम तेल	०.०	१०३३.३	१८३१.८	-	७७.३
ख) अन्य	८९४.४	११६०.२	२०३१.९	२९.७	७५.१
कुल जम्मा	४६७२.०	६२७३.२	७०१०.९	३४.३	११.८

*भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

** पी.पी. फेब्रिक सहित

अ : अपरिष्कृत

तालिका ११ : भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७ ^अ	२०७५/७६	२०७७/७७
क) प्रमुख वस्तुहरू	६५४३२.७	७२९८२.२	५६६०१.९	११.५	-२२.४
पेट्रोलियम पदार्थ	१७०१३.४	२१३३५.६	१६१४८.२	२५.४	-२४.३
सवारी साधन तथा स्पेयर पार्टपुर्जा	१०५९७.४	९७५२.०	६३८१.३	-८.०	-३४.६
एम.एस.विलेट	५७९४.३	६६८९.४	४२२३.७	१५.४	-३६.९
अन्य मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा	३९२७.७	४८४२.४	३९८५.९	२३.३	-१७.७
औषधि	२४०७.७	२५५१.८	२५९४.४	६.०	१.७
कोल्डरोल्ड शिट इन्क्वाइल	१०२६.४	९८४.८	६५१.४	-४.१	-३३.९
एम.एस.वायर	१४२८.६	१७१७.९	१११३.९	२०.३	-३५.२
विद्युतीय उपकरण	१५९४.७	२१२३.६	१८९१.०	३३.२	-११.०
हट रोल्ड शिट इन्क्वाइल	२४४२.७	२३३५.४	२३९०.६	-४.४	२.४
सिमेन्ट	३११७.८	१२९७.१	४८६.६	-५८.४	-६२.५
कृषि उपकरण तथा पार्टपुर्जा	४५५.३	५४५.७	४४३.१	१९.९	-१८.८
रासायनिक पदार्थ	६११.३	७०६.५	६३६.८	१५.६	-९.९
धागो	९३८.२	११२९.७	७५३.९	२०.४	-३३.३
रासायनिक मल	१८६.२	९०.०	८९.७	-५१.७	-०.४
लत्ताकपडा	४८४.४	७८८.१	६७८.५	६२.७	-१३.९
कोइला	१०८७.२	१३३२.५	७५१.४	२२.६	-४३.६
सूर्ती	२६४.१	२३५.६	२६८.८	-१०.८	१४.१
तरकारी	११०३.९	१४६०.९	१३५८.२	३२.३	-७.०
सौन्दर्यका सामान	३००.८	३३०.९	२६४.६	१०.०	-२०.०
कागज	६४१.८	६६७.३	६३०.८	४.०	-५.५
धान तथा चामल	२८९१.०	३२२१.५	३३३५.०	११.४	३.५
तयारी पोशाक	५४२.६	८०५.०	६७७.३	४८.४	-१५.९
ग्लास सिट तथा ग्लास वेयर्स	४६१.१	५३७.३	३६३.४	१६.५	-३२.४
आलुमिनियम इङ्गट तथा रड	४९८.७	५३५.१	३९२.७	७.३	-२६.६
टायर, टयुब्स तथा फ्लेक्स	७६१.८	८८९.५	७५६.३	१६.८	-१५.०
रेडियो, टीभी, डेक तथा पार्टपुर्जा	१३५.३	१५१.२	१५२.५	११.८	०.८
इनामेल तथा अन्य पेन्ट्स	२९३.५	३६६.९	३५७.०	२५.०	-२.७
किताब तथा पत्रिका	१४३.२	१३६.३	७९.२	-४.८	-४१.९
शिशु आहार तथा दूध उत्पादन	६७१.१	६६७.६	६०७.०	-०.५	-९.१
चिनी	४.९	०.०	०.१	-	-
पाइप तथा पाइप फिटिंग	२७७.०	२८४.३	३२२.३	२.७	१३.३
इन्सेक्टीसाइड्स	२१६.८	२५५.०	३८३.९	१७.६	५०.५
नून	११८.२	१४१.०	१५२.७	१९.३	८.३
अलकत्रा	२६९.०	५८०.८	५४६.३	११५.९	-५.९
तारका सामान	३३९.४	४११.५	३५९.०	२१.३	-१२.८
फलफूल	५७३.१	१०४४.५	८६२.८	८२.२	-१७.४
सेनीटरी वेयर्स	२२२.५	२५९.४	२१५.८	१६.६	-१६.८
अन्य स्टेशनरी सामान	८१.९	११२.३	८९.१	३७.२	-२०.७
जिरा तथा मरिच	१४८.८	१९१.६	२२७.५	२८.८	१८.८
डाइ सेल ब्याट्री	२८४.९	३५२.०	२६१.८	२३.६	-२५.६
जुता तथा चप्पल	१०३.८	१०७.०	६१.०	३.१	-४३.०
प्लाष्टिकका भाँडाकुडा	३३८.४	३५७.२	२९१.५	५.६	-१८.४
अगरबत्ती	८८.५	१०१.७	९३.४	१४.९	-८.१
खाना पकाउने चुलो	५९.१	६८.१	५२.५	१५.२	-२२.८
जीवित जनावर	३३१.५	२७२.१	१२.०	-१७.९	-९५.६
कच्चा कपास	११.०	४७.२	२३.९	३३१.३	-४९.५
चिया	१०.५	१०.२	७.०	-२.८	-३१.८
मोलासिस सुगर	६.७	९.४	१२.४	३९.९	३२.१
स्टिल शिट	१२५.१	१४९.०	१६३.८	१९.२	९.९
ख) अन्य	१५९७७.५	१८८१०.०	१६९२७.५	१७.७	-१०.०
कुल जम्मा	८१४१०.२	९१७९२.२	७३५२९.५	१२.८	-१९.९

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित, अ : अपरिष्कृत

तालिका १२ : चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६	२०७६/७७
क) प्रमुख वस्तुहरु	११६.५	११०.३	४२.७	-५.३	-६१.३
अगरबत्ती	१.३	०.७	०.६	-४०.९	-२५.६
आलुमिनियम, तामा र ब्रासका भाँडाकुडा	०.०	०.०	०.०	-	-
हस्तकलाका सामान (धातु तथा काठ)	३१.९	२९.३	८.७	-८.३	-७०.१
जडीवुटी	०.०	०.०	०.०	-	-
मानिसको कपाल	०.०	०.०	०.०	-	-
वाद्यवादन, पार्टस्	०.०	०.०	०.०	-	-
नेपाली कागज तथा कागजका उत्पादन	०.०	०.०	०.०	-	-
चाउचाउ	८.८	१४.९	०.३	६९.४	-९८.१
अन्य हस्तकलाका सामानहरु	१४.४	२०.०	१५.२	३८.७	-२४.१
पश्मिना	७.८	४.२	१.३	-४६.०	-६८.०
तयारी पोशाक	१०.८	१०.०	१.९	-६.८	-८०.८
तयारी छालाका सामानहरु	०.०	०.१	०.१	-	-
रुद्राक्ष	०.०	०.०	०.०	-	-
चाँदीका सामान तथा गरगहनाहरु	०.१	०.१	०.०	-६१.१	-९७.७
प्रशोधित छाला	१०.१	८.६	०.१	-१५.५	-९९.३
चिया	२.९	१.६	०.४	-४५.१	-७३.६
तरकारी	०.०	०.०	०.०	-	-
गहुँको पिठो	२.५	१.४	०.३	-४४.७	-७७.०
ऊनी गलैचा	२५.९	१९.५	१३.७	-२४.७	-२९.७
ख) अन्य	१२७.२	१००.७	७६.५	-२०.९	-२४.०
कुल जम्मा	२४३.८	२११.०	११९.१	-१३.५	-४३.५

*भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १३ : चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६	२०७६/७७
क) प्रमुख वस्तुहरू	११२५५.९	१४०६२.३	१२२९६.५	२४.९	-१२.६
आलुमिनियम स्क्राफ, फ्लेक, फोइल, वार्स र रड	१६२.३	२२९.९	२१२.९	४१.७	-७.४
भोला	८४.२	१३७.६	९१.१	६३.५	-३३.८
क्यामेरा	५८.३	७२.९	७६.४	२५.२	४.७
रासायनिक पदार्थ	१६७.६	१७९.०	१५१.१	६.८	-१५.६
रासायनिक मल	८७२.१	८३२.२	९२९.१	-४.६	११.६
सौन्दर्यका सामान	६६.६	१२३.७	७२.२	८५.८	-४१.७
ड्राइ सेल ब्याट्री	१८.१	२०.९	५४.३	१५.४	१५९.९
विद्युतीय उपकरण	१०९५.२	२०३२.५	१६४२.६	८५.६	-१९.२
फस्नर	२३.९	४०.०	२५.९	६७.२	-३५.३
लसुन	६०.४	३५.२	२९.५	-४१.७	-१६.३
अदुवा	०.०	०.०	०.०	-	-
चस्मा	१४२.६	१७५.०	१६९.०	२२.७	-३.४
मेडिकलका सामान तथा पार्टपुर्जा	१५८.४	१६२.०	३३५.२	२.३	१०६.९
औषधि	९१.५	१२९.२	११३.२	४१.१	-१२.४
धातु तथा काठका सामान	१२०.२	१६४.४	१६५.७	३६.८	०.८
अफिसका सामान तथा स्टेशनरी	११०.३	१३३.९	११३.८	२१.३	-१५.०
अन्य मेशिनरी तथा पार्टस्	१८८६.३	१८९२.७	१९०१.४	०.३	०.५
अन्य स्टेशनरी सामान	६४.७	६७.५	९६.०	४.४	४२.१
प्याराफिन वाक्स	०.७	१.४	०.६	१०९.९	-५६.७
पाइप तथा पाइप फिटिंग	७३.६	१०९.७	८३.०	४९.१	-२४.३
प्लाईउड तथा पार्टिकल बोर्ड	३६.०	४५.३	३५.५	२५.९	-२१.६
प्लाष्टिकका भाँडाकुँडा	२.४	१८.४	३८.०	६६६.२	१०७.२
कच्चा रेसम	१६९.६	१९२.१	१५२.८	१३.३	-२०.५
कच्चा ऊन	३७.२	३६.२	१८.८	-२.९	-४८.०
तयारी पोशाक	८७६.४	२०९८.३	१४६८.३	१३९.४	-३०.०
चाउचाउका लागि पाउडर	७.८	८.२	७.०	५.१	-१३.८
जुता तथा चप्पल	२९९.९	६४८.६	४६६.९	११६.३	-२८.०
स्मार्ट कार्ड	३६.८	१९.०	१६.९	-४८.४	-१०.८
सोलार प्यानल	४८.१	१०६.५	१६६.३	१२१.७	५६.१
स्टिल रड तथा सिट	१२१.५	१२४.२	६४.४	-	-४८.२
स्टोरेज ब्याट्री	७४.२	७६.३	१०८.७	२.९	४२.५
दुरसञ्चारका उपकरण	२६८२.५	२२८४.४	१९३३.२	-१४.८	-१५.४
पोलिष्टर धागो	३०.३	४७.०	४८.१	५५.२	२.५
खेलौना	७९.९	१४५.४	१२१.१	८२.०	-१६.७
यातायातका साधन तथा पार्टपुर्जा	४११.०	४३१.२	४८१.७	४.९	११.७
टायर, ट्युब तथा फ्लेप	१७.९	२४.१	३३.२	३४.५	३७.७
भिडीयो टेलिभिजन तथा पार्टस्	८९९.३	१०२८.९	७२२.१	१४.४	-२९.८
वेल्डिङ रड	६३.८	७४.८	५८.१	१७.२	-२२.४
गहुँको पिठो	२९.४	२९.६	२३.६	१.०	-२०.५
छपाईको कागज	७५.२	८४.०	६८.९	११.८	-१८.०
ख) अन्य	४७४२.८	६४८९.५	५८९५.५	३६.८	-९.२
कुल जम्मा	१५९९८.७	२०५५१.९	१८१९२.०	२८.५	-११.५

* भन्सार तथा ड्यूमा आधारित

अ : अपरिष्क

तालिका १४ : अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

(रु. करोडमा)

		२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७ ^अ	प्रतिशत परिवर्तन	
					२०७५/७६	२०७६/७७
(क)	प्रमुख वस्तुहरु	१६३९.८	१६४६.९	१३१५.९	०.४	-२०.१
१	गलैँचा	६८६.२	७१६.४	६०१.८	४.४	-१६.०
२	दाल	८९.६	१२७.४	९४.९	४२.१	-२५.५
३	तयारी पोशाक	४३६.८	३९१.१	२६१.१	-१०.५	-३३.२
४	पश्मिना	२१२.४	१७५.४	१६६.२	-१७.४	-५.२
५	हस्तकलाका सामानहरु (काष्ठ तथा धातु)	८.९	१४.६	११.५	६४.२	-२१.४
६	नेपाली कागज तथा त्यसबाट निर्मित वस्तु	३१.३	२८.२	३१.३	-९.९	११.०
७	छाला	४४.०	२४.४	९.९	-४४.५	-५९.३
८	जडीबुटी	२९.६	५९.३	५८.३	१००.५	-१.६
९	सुन चाँदीका गहना	३५.०	५१.०	३८.६	४५.८	-२४.४
१०	चिया	३६.४	३०.४	२८.५	-१६.४	-६.४
११	छालाका तयारी वस्तु	२९.५	२८.५	१३.८	-३.४	-५१.८
१२	भुसे तेल	०.०	०.०	०.०	-	-
(ख)	अन्य	१५८०.५	१५७९.८	१३२५.०	०.०	-१६.१
	कुल जम्मा	३२२०.२	३२२६.८	२६४०.९	०.२	-१८.२

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १५ : अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६	२०७६/७७
क) प्रमुख वस्तुहरु	१९८८.६	२१७२४.२	१९२५.८	९.२	-११.३
सुन	३२२०.४	३४६३.४	१३६३.७	७.५	-६०.६
दूरसंचार उपकरण तथा पार्ट्स	६०५.७	३२३.६	२५०.८	-४६.६	-२२.५
अन्य मेथिनरी तथा पार्ट्स	१०९४.४	११०७.३	८२२.२	१.२	-२५.७
विद्युतीय सामानहरु	२१०.१	२१९.३	१५६.७	४.४	-२८.६
पोलिथिन ग्रान्युलुस	१३८९.६	१२१६.८	१००५.८	-१२.४	-१७.३
कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा	१८५.४	२२८.१	४२२.२	२३.१	८५.१
कच्चा भटमासको तेल	१५०४.४	१३४५.१	१८७४.१	-१०.६	३९.३
यातायात उपकरण तथा पार्टपुर्जा	१०७७.९	८५१.८	६८७.३	-२१.०	-१९.३
औषधि	४७९.४	६२६.०	३५८.७	३०.६	-४२.७
सुपारी	२०३.५	१२१.५	२८२.९	-४०.३	१३२.९
चाँदी	१३३४.४	१३३०.५	९४९.२	-०.४	-२८.७
घागो	३४७.३	४८५.५	३६२.२	३९.८	-२५.४
हवाईजहाजका स्पेयर पार्टपुर्जा	२२३४.७	२३११.०	२१३६.९	३.४	-७.५
स्टील रड तथा शिट	११.२	२७.४	२०.९	१४४.१	-२३.५
कच्चा पाम तेल	४६८.९	११८२.७	१७९९.१	१५२.२	५२.१
औषधि उपकरण तथा औजार	९०४.४	६६६.५	५६४.०	-२६.३	-१५.४
तामाको तार, रड, स्क्रयाप्स तथा शिट	२२०.५	४३८.१	४५१.४	९०.१	३.०
पेट्रोलियम पदार्थ	२१०.९	२४०.४	२२२.०	१४.०	-७.७
भिडियो, टेलिभिजन तथा पार्टपुर्जा	३२४.३	३४७.३	३४८.४	७.१	०.३
लेख्ने तथा छान्ने कागज	२२८.५	२५४.२	२२२.७	११.२	-१२.४
लताकपडा	७४.३	७२.५	५३.८	-२.५	-२५.७
तयारी पोशाक	१०२.४	१२२.६	९१.७	१९.७	-२५.२
स्टोरेज बैट्री	५२.२	६५.३	४२.९	५२.९	-३४.२
पी.भी.सी.कम्पाउण्ड	२५२.९	२९४.३	२७५.६	१६.४	-६.३
कच्चा ऊन	७५.३	९०.९	७७.१	२०.८	-१५.२
सौन्दर्यका सामान	१३३.०	१५९.८	१४३.७	२०.२	-१०.१
कार्यालय उपकरण तथा स्टेशनरी	१०२.२	११८.०	१०८.८	१५.५	-७.९
रासायनिक मल	४६२.५	६९३.०	८७१.६	४९.८	२५.८
खाने तेल	६५१.४	८१४.२	१०४२.५	२५.०	२८.०
एम.एस.बिलेट	०.०	६.९	०.०	-	-
अन्य स्टेशनरी	६६.१	१३१.१	६८.८	९८.४	-४७.५
पाम आयल	६०.५	९८.३	१०९.९	६२.६	११.८
जुता तथा चप्पल	२०.२	२६.१	२८.०	२९.४	७.१
पाइप तथा पाइप फिटिग्स	१०.७	५.०	१९.३	-५३.५	२८६.५
सिन्थेटिक कार्पेट	५६.७	६०.०	४२.७	५.९	-२८.९
टायर, टयुब तथा फ्लेम्स	५०.६	५८.७	४२.८	१६.१	-२७.०
लताकपडा डाइ	१५.३	२५.६	२२.१	६७.६	-१३.६
एम.एस.रड	०.०	०.०	०.०	-	-
जिंक इन्वार्ट	५०.७	३८.४	४०.३	-२४.३	४.८
बोसो	१९.४	११.३	६.९	-४१.५	-३९.३
ग्लासवेयर्स	४१.४	५३.९	५९.७	३०.१	१०.९
कच्चा नरिवलको तेल	०.८	१.४	०.६	८३.४	-५९.५
ब्यामेरा	५५.९	८७.०	७७.८	५५.७	-१०.६
खेलौना	४०.०	२१.५	१९.८	-४६.२	-७.८
घडी तथा ब्याण्डस्	५५.५	६१.१	४७.३	१०.१	-२२.६
छाता तथा पार्टपुर्जा	०.०	०.२	०.१	-	-
साना अलैची	१८.७	२६.५	९१.८	४१.६	२४६.०
ब्याराफिन वाक्स	१.१	१.८	०.६	६२.७	-६७.६
पाउडर दूध	५७.५	२७.३	४७.२	-४२.४	७२.५
एक्सरे फिल्म	४९.०	५४.०	५०.१	१०.२	-७.३
भोला	८.२	४.३	३.६	-४७.३	-१७.१
जी.आइ. तार	०.८	०.३	०.२	-४६.५	-३३.०
सिन्थेटिक तथा प्राकृतिक रबर	२५.८	२२.३	३४.१	-१३.६	५३.२
इन्सुलिसाइड	१५.०	१६.३	१९.६	९.२	१९.९
फास्नर	०.२	०.१	०.१	-६९.८	२९.३
ढोकाको ताल्चा	०.५	२.०	१.८	२६.८	-११.३
फल्यास लाइट	१.४	३.१	२.१	१२५.४	-३१.५
चुरोट कागज	५.९	३.९	५.२	-३३.७	३३.७
कच्चा रेशम	०.१	०.०	०.०	-	-
क्लोभ	८.३	१६.९	१४.०	१०३.२	-१७.१
डाइसेल बैट्री	४.१	८.१	३.७	१७.०	-५४.८
नरिवलको तेल	६.६	१३.६	२.३	१०६.२	-८३.२
टाँक	०.१	०.०	०.०	-	-
जिरा	०.०	०.०१०	०.०००	-	-
कोइला	९६६.७	१६१९.९	१३८७.५	६७.६	-१४.३
ख) अन्य	७२१.८	७७८.३	८६९९.६	७.९	११.७
कुल जम्मा	२७०१.५	२९४०९.४	२७५८.४	८.९	-५.३

* भन्सार तथाइमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १६ : शोधनान्तर स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७५/७६	२०७६/७७
(क) चालु खाता	-२४६८२.२	-२६३६३.०	-३३६१.६	६.८	-८७.२
निर्यात, एफ.ओ.बी.	९३४७.४	११३६६.४	१०८२८.८	२१.६	-४.७
तेल	१२१३.४	१५९८.६	९५९.०	३१.७	-४०.०
अन्य	८१३४.०	९७६७.८	९८६९.८	२०.१	१.०
आयात, एफ.ओ.बी.	-१२२९२७.२	-१३९८८८.५	-११६९२६.१	१३.८	-१६.४
तेल	-१७३०६.७	-२१५५३.९	-१६६९२.९	२४.५	-२२.६
अन्य	-१०५६२०.५	-११८३३४.७	-१००२३३.३	१२.०	-१५.३
व्यापार सन्तुलन	-११३५७९.९	-१२८५०२.१	-१०६०९७.३	१३.१	-१७.४
खुद सेवा आय	१६९.१	-१५२२.८	-९६.५	-	-९३.७
सेवा आय	१७६६३.१	१८६३७.२	१५६३५.०	५.५	-१६.१
भ्रमण	६८५२.२	७५३७.४	६०८८.५	१०.०	-१९.२
अन्यत्र नपरेको सरकारी आय	२२४६.२	२१८४.२	१२३३.७	-२.८	-४३.५
अन्य	८५६४.८	८९१५.५	८३१२.८	४.१	-६.८
सेवा भुक्तानी	-१७४९४.०	-२०१५९.९	-१५७३१.५	१५.२	-२२.०
यातायात	-६२८२.९	-६५८२.६	-६८३४.०	४.८	३.८
भ्रमण	-७९५९.७	-८९९०.७	-५३९३.७	१३.०	-४०.९
जसमध्ये शिक्षा	-३८०९.०	-४६३२.१	-२५८१.३	२१.६	-४४.३
सरकारी सेवा खर्च	-२४८.४	-४७०.४	-२४०.८	८९.४	-४.८
अन्य	-३००३.२	-४११६.३	-३३४२.८	३७.१	-१.८
व्यापार तथा सेवा क्षेत्रको सन्तुलन	-११३४१०.८	-१३००२४.८	-१०६१९३.८	१४.६	-१८.३
खुद आय	२२६१.५	३९९७.२	४६१०.१	७६.८	१५.३
आय प्राप्ति	६९१४.३	७९९१.७	६८०४.१	१५.६	-१४.९
आय भुक्तानी	-४६५२.८	-३९९४.५	-२१९४.०	-१४.१	-४५.१
व्यापार, सेवा तथा आय सन्तुलन	-११११४९.३	-१२६०२७.७	-१०१५८३.७	१३.४	-१९.४
खुद ट्रान्सफर	६६४६७.१	९९६६४.७	९८२२२.१	१५.३	-१.४
ट्रान्सफर आय	८७०४७.६	१००५५.८	९८७६७.४	१५.३	-१.८
अनुदान	६०९९.५	६४६२.१	५१९२.६	५.९	-१९.६
निजी क्षेत्रको विप्रेषण	७५५०५.९	८७९२७.१	८७५०२.७	१६.५	-०.५
पेन्सन	५४१५.५	६१५२.८	५७८१.८	१३.६	-६.०
अन्य	२६.८	१६.८	२९०.३	-३७.४	१६३३.५
ट्रान्सफर भुक्तानी	-५८०.५	-८९४.१	-५४५.२	५४.०	-३९.०
(ख) पुँजी खाता (पुँजी ट्रान्सफर)	१७७२.२	१५४५.९	१४२१.३	-१२.२	-८.१
जम्मा (क+ख)	-२२९१०.०	-२४८१७.१	-१९४०.३	८.३	-२२.२
(ग) वित्तीय खाता (समूह ड बाहेक)	१०२८३.४	९६४४.९	२७१२.०	-६.२	१८१.३
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी आप्रवाह	१७५०.५	१३०६.५	१९४७.९	-२५.४	४९.१
पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०	-	-
अन्य लगानी सम्पत्ति	-४०२९.०	-२७५४.०	-६३०.४	-३१.६	-७७.१
व्यापारिक साख	४१९.४	१०५७.०	-६०८.३	१५२.१	-
अन्य	-४४४८.३	-३८११.०	-२२.१	-१४.३	-९९.४
अन्य लगानी दायित्व	१२५६१.९	११०९२.४	२५८१०.६	-११.७	१३२.७
व्यापारिक साख	५४५३.५	३७९०.७	८२२३.८	-३२.०	१२५.६
ऋण	८४४४.१	६२९८.७	१४२१३.१	-२५.४	१२५.६
सरकार	८११७.९	६१४३.८	१३९०१.६	-२४.३	१२६.३
ऋण प्राप्ति	९९७६.८	८१४७.७	१६२७७.६	-१.८	९९.५
साँवा भुक्तानी	-१८५८.९	-२००३.९	-२३५६.०	७.८	१७.६
अन्य क्षेत्र	३२६.३	१५४.९	३११.५	-५२.५	१०१.१
मुद्रा तथा निक्षेप	-१३३४.०	१०६३.८	३३७०.६	-	२१६.९
नेपाल राष्ट्र बैंक	-१७.९	२.७	२.६	-	-४.२
वाणिज्य बैंकहरु	-१३१६.१	१०६१.१	३३६८.०	-	२१७.४
अन्य दायित्व	-१.७	१९.१	३.०	-	-८४.२
जम्मा (क+ख+ग)	-१२६२६.७	-१५१७२.२	२५१८७.७	२०.२	-
(घ) विविध पुँजी तथा भुलचुक	११३८८.७	९४९५.९	६४२३.६	-१६.६	-३२.४
जम्मा (क+ख+ग+घ)	-१२३३८.०	-१५६७६.३	३१६११.६	३५.८	-
(ङ) जगेडा तथा सम्बन्धित शिर्षक	१२३८.०	५६७६.३	-३१६११.६	३५.८	-
जगेडा सम्पत्ति	१३३५.०	५७६४.४	-३१५२४.५	३३१.८	-
नेपाल राष्ट्र बैंक	-२५७८.२	८०८५.८	-२७६२२.१	-	-
वाणिज्य बैंकहरु	३९१३.२	-२३२१.३	-३९०२.४	-	६.१
आई.एम.एफ. कर्जा उपयोग	-९७.१	-८.१	-८.१	-९.२	-१.२
खुद वैदेशिक सम्पत्तिमा परिवर्तन (-वृद्धि)	-९६.०	६७४०.१	-२८२४१.०	-	-

सं : सशोधित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १७ : विदेशी विनिमय संचिति

(असार मसान्त)

	रु. करोडमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७५	२०७६	२०७७	२०७५/७६	२०७६/७७
नेपाल राष्ट्र बैंक	९८९३९.६	९०२४४.४	१२२६१२.२	-८.८	३५.९
परिवर्त्य	७३७६३.२	६६७९०.२	९२१००.१	-९.५	-३७.९
अपरिवर्त्य	२५१७६.४	२३४५४.२	३०५१२.२	-६.८	३०.१
वाणिज्य बैंक	११३१८.९	१३६४७.५	१७५७१.४	२०.६	२८.८
परिवर्त्य	१०२००.७	१२५५१.५	१६१२८.६	२३.०	२८.५
अपरिवर्त्य	१११८.२	१०९६.०	१४४२.८	-२.०	३१.६
कुल संचिति	११०२५.५	१०३८९१.९	१४०१८३.६	-५.८	३४.९
परिवर्त्य	८३९६३.९	७९३४१.७	१०८२२८.६	-५.५	३६.४
अपरिवर्त्य	२६२९४.६	२४५५०.१	३१९५५.०	-६.६	३०.२
	करोड अमेरिकी डलरमा			प्रतिशत परिवर्तन	
नेपाल राष्ट्र बैंक	९०४.९	८२५.२	१०१८.६	-८.८	२३.४
परिवर्त्य	६७४.६	६१०.७	७६५.१	-९.५	२५.३
अपरिवर्त्य	२३०.३	२१४.५	२५३.५	-६.९	१८.२
वाणिज्य बैंक	१०३.५	१२४.८	१४६.०	२०.६	१७.०
परिवर्त्य	९३.३	११४.८	१३४.०	२३.०	१६.७
अपरिवर्त्य	१०.२	१०.०	१२.०	-२.०	१९.६
कुल संचिति	१००८.४	९५०.०	११६४.६	-५.८	२२.६
परिवर्त्य	७६७.९	७२५.५	८९९.१	-५.५	२३.९
अपरिवर्त्य	२४०.५	२२४.५	२६५.५	-६.७	१८.३

तालिका १८ : वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

क्र. सं.	विवरण	असार मसान्त (रु. करोडमा)		
		२०७५	२०७६	२०७७
(क)	सम्पत्ति	११३८२४.१	१०८०१०.३	१४६७७८.६
१	प्रत्यक्ष लगानी	०.०	०.०	०.०
२	पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०
३	अन्य लगानी	११८१३.५	१४३०५.१	१९३५७.२
	अन्य इक्विटी	८७९.२	११६८.५	११५३.०
	मुद्रा तथा सञ्चिति	४७४७.५	४८३७.१	८७६२.८
	ऋण	३५६.२	८८.०	८६.९
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	४१९.४	१०५७.०	६०८.३
	अन्य खाता प्राप्ति	५४११.२	७१५४.५	८७४६.१
४	अन्य अफिसियल रिजर्व	१०२०१०.६	९३७०५.२	१२७४२१.४
(ख)	दायित्व	८५६११.७	८९१२४.७	११९५८३.०
१	प्रत्यक्ष लगानी	२००५४.७	१८२९२.०	२०२३९.७
२	पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०
३	अन्य लगानी	६५५५७.०	७०८३२.७	९९३४३.३
	अन्य इक्विटी	०.०	०.०	०.०
	मुद्रा तथा निक्षेप	४३४९.९	४४५८.७	६९७६.५
	ऋण	५४६९०.६	६९६०४.४	८३०१८.६
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	५४५३.५	३७१०.७	८२२३.८
	अन्य खाता दायित्व	१५.५	१२.१	४.५
	स्पेसल ड्रइड राइट्स	१०४७.५	१०४६.८	१११९.९
खुद वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व		२८२१२.४	१८८८५.६	२७९९५.५

तालिका १९ : सरकारको वित्त स्थिति⁺

(बैंकिङ्ग कारोबारमा आधारित)

(असार मसान्तको तथ्याङ्कमा आधारित)

(रु. करोडमा)

शीर्षक	रकम			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६	२०७६/७७
कुल खर्च	१०६६१८	१०६७२९.०	१०३८०२.६	०.१	-२.७
चालु खर्च	६९३४५.७	७१२०४.३	-	२.७	-
क. आन्तरिक साधन	६३५८८.५	६७१०४.५	-	५.५	-
ख. वैदेशिक ऋण	३२७५.८	३९८२.९	-	-२.९	-
ग. वैदेशिक अनुदान	२४८१.४	९१७.७	-	-६३.०	-
पूँजीगत खर्च	२६३५४.७	२३२३०.९	-	-११.९	-
क. आन्तरिक साधन	२१६३९.६	१७२११.४	-	-२०.५	-
ख. वैदेशिक ऋण	३९९२.३	५४७०.३	-	३७.०	-
ग. वैदेशिक अनुदान	७२२.८	५४९.२	-	-२४.०	-
वित्तीय व्यवस्था	१०९१७.१	१२२९३.८	-	१२.६	-
क. आन्तरिक साधन	१०३३२.६	१२२९३.८	-	१९.०	-
ख. वैदेशिक ऋण	५५१	०.०	-	-	-
ग. वैदेशिक अनुदान	३३.४	०.०	-	-	-
कुल साधन र स्रोत	७६०६७.७	८८६७८.५	७७०५७.७	१६.६	-१३.१
राजस्व तथा वैदेशिक अनुदान	७५५१५.६	८८६७८.५	७२३००.१	१७.४	-१८.५
राजस्व	७२६७२.५	८७१७८.२	७९३७८.४	२०.०	-८.९
संघीय सरकार	-	-	७०४४३.१	-	-
प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण	-	-	८९३५.३	-	-
वैदेशिक अनुदान	२८४३.२	१५००.३	१८५७.०	-४७.२	२३.८
पहिलो वर्षको रकम संचित र बेरुजु	५५२	०.०	४७५७.६	-	-
घाटा (-), बचत (+)	-३०५४९.९	-१८०५०.५	-२६७४५.०	-	-
घाटा व्यहोरिने स्रोतहरु	२२४२३.५	१७०११.०	३३३७८.१	-२४.१	९६.२
आन्तरिक ऋण	१४२०३.७	९५६१.९	१९३४८.६	-३२.७	१०२.३
आन्तरिक ऋण (अधिविकर्ष र अन्य वाहेक)	१४४७५.१	९६३८.२	१९४६४.२	-३३.४	१०१.९
क. ट्रेजरी बिल्स	७९५५.९	२६४३.५	९३००.०	-६३.३	२४९.८
ख. विकास ऋणपत्र	७२००	६९९४.७	१००००.०	-२.९	४३.०
ग. राष्ट्रिय बचतपत्र	०	०.०	०.०	-	-
घ. नागरिक बचतपत्र	७५.१	०.०	१६०.५	-	-
ङ. वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	४.१	०.०	३.७	-	-
अधिविकर्ष	-	-	-	-	-
अन्य [@]	-२७१.४	-७६.३	-११५.७	-	-
वित्तीय व्यवस्था	३२३.५	३०६.६	१७८.८	-५.२	-४१.७
वैदेशिक ऋण	७८९६.३	७९४२.४	१३८५०.८	-९.५	९३.९
संघीय सरकारसँग उपलब्ध स्रोत	-८१२६.४	-१०३९.५	६६३३.२	-	-
प्रदेश सरकारको खर्च			१५३८७.१	-	-
प्रदेश सरकारको राजस्व			१४८८२.६	-	-
संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान र राजस्व हस्तान्तरण			१०९३३.२	-	-
राजस्व र बेरुजु			३९४९.३	-	-
प्रदेश सरकारको घाटा (-), बचत (+)			-५०४.५	-	-
स्थानीय निकायको मौज्जात परिवर्तन	४४०६.०	-२३८१.१	१६१६.६	-	-
सरकारी कोष खाता मौज्जात परिवर्तन	२०४२.९	-१७९२.५	-१९३.४	-	-
मू.अ.क. कोष खाता	३.४	-४.३	-६.५	-	-
भन्सार कोष खाता	-४४.४	-१५.७	-७९.३	-	-
पुनर्निर्माण कोष खाता	१२४.९	-२८२.७	०.०	-	-
अन्य आय	१९५९	१०५६.१	-१०७.६	-	-
चालु मौज्जात	-१६७७.५	-५२१३.१	७५५१.८	-	-
गत वर्षको सरकारी कोषमा रहेको नगद मौज्जात	१०६२७.२	८९४९.८	६५६५.४	-१५.८	-२६.६
समायोजन		२८२.७	०.०	-	-
सरकारी कोषमा रहेको नगद मौज्जात	८९४९.७	६५६५.४	१४११७.२++	-२६.६	११५.०

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि सरकारी वित्त स्थितिमा संघीय सरकारको तथ्याङ्क मात्र उल्लेख भएको। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को राजस्व परिचालनमा संघीय सरकारको राजस्व र प्रदेश तथा स्थानीय तहमा बाँडफाँड हुने रकम समेत समावेश भएको।

+ नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ्ग कार्यालय, सरकारी कारोबार संचालन गर्ने वाणिज्य बैंकहरु तथा ८१ वटा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र भुक्तानी केन्द्रहरुबाट प्राप्त तथ्याङ्कमा आधारित।

@ = नेपाल सरकारको ऋणपत्र कारोबारबाट आर्जित अन्य रकम।

= गा.वि.स./जि.वि.स. लाई वितरण भएको रकममध्ये खर्च नभई बाँकी रहेको रकम परिवर्तन।

++: नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको स्थानीय निकायको ("ग" खाता) ५० प्रतिशत बाँकी रकम रु. ६६ अर्ब ७७ करोड समेत।

अ = अपरिष्कृत

तालिका २० : नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण

(रु. करोडमा)

सि.नं	ऋणपत्रहरु तथा स्वामित्व	रकम			रकम परिवर्तन		प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६	२०७६/७७
१	ट्रेजरी बिल्लस अ. नेपाल राष्ट्र बैंक आ. वाणिज्य बैंकहरु इ. विकास बैंकहरु ई. वित्त कम्पनीहरु उ. अन्य	१४४८४.८ २६१२.० ११८१५.३ ४२.० १५.५ ०.०	१४६७९.३ १८४७.३ १२५०९.५ २९६.१ २६.२ ०.२	२१५२१.८ २१३२.० १८३३२.७ ९५७.२ ७१.९ २८.०	१९४.५ -७६४.७ ६९४.२ २५४.१ १०.७ ०.२	६८४२.५ २८४.७ ५८२३.२ ६६१.१ ४५.७ २७.८	१.३ -२९.३ ५.९ ६०५.० ६९.१ -	४६.६ १५.४ ४६.६ २२३.३ १७४.४ -
२	विकास ऋणपत्र अ. नेपाल राष्ट्र बैंक आ. वाणिज्य बैंकहरु इ. विकास बैंकहरु ई. वित्त कम्पनीहरु उ. अन्य	२३५९०.० ४५२८.७ १५७७१.१ ७५६.९ ३५३.३ २१८०.०	२९७३४.७ ४४०३.३ २२९७९.३ १२७१.५ ५०६.० ५७४.६	३८९९४.७ ४३५५.७ ३०८०५.५ २१८१.६ ११९०.४ ४६१.५	६१४४.७ -१२५.५ ७२०८.३ ५१४.६ १५२.७ -१६०५.४	९२६०.० -४७.६ ७८२६.२ ९१०.१ ६८४.४ -११३.१	२६.० -२.८ ४५.७ ६८.० ४३.२ -७३.६	३१.१ -१.१ ३४.१ ७१.६ १३३.३ -१९.७
३	राष्ट्रिय बचतपत्र अ. नेपाल राष्ट्र बैंक आ. वाणिज्य बैंकहरु इ. विकास बैंकहरु ई. वित्त कम्पनीहरु उ. अन्य	९०.७ २६.२ ०.० ०.० ०.० ६४.४	०.० ०.० ०.० ०.० ०.० ०.०	०.० ०.० ०.० ०.० ०.० ०.०	-९०.७ -२६.२ ०.० ०.० ०.० -६४.४	०.० ०.० ०.० ०.० ०.० ०.०	- - - - - -	- - - - - -
४	नागरिक बचतपत्र अ. ने.रा.बैंक (दोस्रो बजार) आ. वाणिज्य बैंकहरु इ. विकास बैंकहरु ई. वित्त कम्पनीहरु उ. अन्य	८७१.६ २९०.८ ०.० ०.० ०.० ५८०.९	८३७.६ २७९.५ ०.० ०.० ०.० ५५८.१	७६४.२ १९४.६ ०.० ०.० ०.० ५६९.६	-३४.० -११.३ ०.० ०.० ०.० -२२.८	-७३.४ -८४.९ ०.० ०.० ०.० ११.५	-३.९ -३.९ - - - -३.९	-८.८ -३०.४ - - - २.१
५	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र अ. नेपाल राष्ट्र बैंक आ. अन्य	५२.८ १.१ ५१.७	४५.५ १.३ ४३.९	४०.५ १.१ ३९.४	-७.३ ०.२ -७.८	-५.० -०.२ -४.५	-१३.९ १६.५ -१५.१	-१०.९ -१५.७ -१०.२
६	कुल आन्तरिक ऋण अ. नेपाल राष्ट्र बैंक आ. वाणिज्य बैंकहरु इ. विकास बैंकहरु ई. वित्त कम्पनीहरु उ. अन्य	३९०८९.९ ७४५८.८ २७५८६.४ ७९८.९ ३६८.८ २८७७.१	४५२९६.८ ६५३१.३ ३५४८८.८ १५६७.६ ५३२.२ ११७६.८	६१३२१.२ ६६८३.३ ४९१३८.२ ३१३८.८ १२६२.४ १०९८.६	६२०६.९ -९२७.४ ७९०२.५ ७६८.७ १६३.४ -१७००.२	१६०२४.४ १५२.० १३६४९.४ १५७१.२ ७३०.२ -७८.२	१५.९ -१२.४ २८.६ ९६.२ ४४.३ -५९.१	३५.४ २.३ ३८.५ १००.२ १३७.२ -६.६
७	नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	-८९४९.८	-६५६५.४	-१४११७.३	२३८४.४	-७५५१.९	-	-

नोट :

(क) आईएमएफ प्रमिसरी नोट	२६.३	२६.३	४८.६
(ख) वैदेशिक ऋण	५२५३५.१	५९४६२.०	८०५८२.९
(ग) कुल सार्वजनिक ऋण (आईएमएफ प्रमिसरी नोट बाहेक)	९१६२५.०	१०४७५.८	१४१९०४.१

तालिका २१ : मौद्रिक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असार प्रा.	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७५/७६		२०७६/७७	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. खुद वैदेशिक सम्पत्ति	१०५४२९.१७	९८४७८.३१	१३२८३४.९०	-६७४०.०५^१	-६.४	२८,२४०.९५^२	२८.७
१.१ वैदेशिक सम्पत्ति	११३३२९.५२	१०७३५२.६६	१४४९९२.७६	-५९७६.८७	-५.३	३७,६४०.११	३५.१
१.२ वैदेशिक दायित्व	७९००.३५	८८७४.३४	१२१५७.८६	९७३.९९	१२.३	३,२८३.५१	३७.०
(क) विदेशी मुद्रा निक्षेप	७७१७.८३	८४४९.०३	१०६६९.३२	७३१.२०	९.५	२,२२०.३०	२६.३
(ख) अन्य वैदेशिक दायित्व	१८२.५२	४२५.३२	१४८८.५३	२४२.८०	१३३.०	१,०६३.२१	२५०.०
२. खुद आन्तरिक सम्पत्ति	२०४०१७.४९	२५९७३५.४५	२९०२६२.०७	५५५०७.१५^१	२७.२	३६,६४२.२६^२	१४.१
२.१ कुल आन्तरिक कर्जा	२७५५८९.३०	३३३८५०.९८	३७९२६१.८६	५८२६१.६८	२१.१	४५,४१०.८७	१३.६
(क) सरकारलाई गएको खुद कर्जा	२७२६३.०३	३७५४४.५८	४६१०४.४३	१०२९१.५५	३७.७	८,५४९.८५	२२.८
(अ) सरकारमाथिको दावी	३६२१२.८१	४४११९.९५	६०२२१.६१	७९०७.१४	२१.८	१६,१०१.६६	३६.५
(आ) सरकारी निक्षेप	८९४९.७८	६५६५.३७	१४११७.१८	-२३८४.४१	-२६.६	७,५५१.८१	११५.०
(ख) गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गएको कर्जा	१००३.४३	९६९.३१	८७०.२६	-३४.१२	-३.४	-९९.०५	-१०.२
(ग) वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	३०४४.४४	४२९९.४९	४५९७.९६	१२५५.०५	४१.२	२९८.४७	६.९
(अ) सरकारी संस्थानहरू	३८२.७२	१६०.७२	१५६.०४	-२२१.९९	-५८.०	-४.६८	-२.९
(आ) गैर-सरकारी संस्थाहरू	२६६१.७३	४१३८.७७	४४४१.९२	१४७७.०४	५५.५	३०३.१५	७.३
(घ) निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	२४४२७८.४०	२९१०२७.५९	३२७६८९.२०	४६७४९.२०	१९.१	३६,६६१.६०	१२.६
२.२ खुद अमौद्रिक दायित्व	७१५७.८९	७४११५.५३	८८९९९.७८	२७५४.५३ ^१	३.८	८,७६८.६१ ^२	११.८
३. विस्तृत मुद्रा प्रदाय (एम२)	३०९४४६.६६	३५८२१३.७७	४२३०९६.९८	४८७७७.१०	१५.८	६४,८८३.२१	१८.१
३.१ मुद्रा प्रदाय (एम _१ +)	१८७८९६.०२	२०९३७५.८४	२३६८३०.४५	२१४७९.८१	११.४	२७४५४.६२	१३.१
(क) मुद्रा प्रदाय (एम _१)	६६९३९.५०	७२६६४.२८	८५६२६.०८	५७२४.७८	८.६	१२९६१.८१	१७.८
(अ) चलनचल्तीमा रहेको मुद्रा	४१५९८.५४	४२३२०.४३	४९०३९.६४	७२१.८९	१.७	६७९९.२१	१५.९
(आ) चल्ती निक्षेप	२५३४०.९५	३०३४३.८४	३६५८६.४४	५००२.८९	१९.७	६२४२.६०	२०.६
(ख) वचत तथा कल निक्षेप	१२०९५६.५३	१३६७१.५६	१५१२०४.३७	१५७५५.०३	१३.०	१४४९२.८१	१०.६
३.२ आवाधिक निक्षेप	१२२५५०.६४	१४८८३७.९३	१८६२६६.५२	२७२८७.२९	२२.४	३७४२८.६०	२५.१
४. विस्तृत मौद्रिक तरलता (एम३)	३१७६४.४९	३६६६६२.७९	४३३७६६.३०	४९४९८.३०	१५.६	६७१०३.५१	१८.३

प्रा : प्रारम्भिक

१. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नोक्सान रु. २१०.८१ करोड समायोजन गरिएको ।

२. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नाफा रु. ६११५.६४ करोड समायोजन गरिएको ।

तालिका २२ : केन्द्रीय बैंक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असारभा.	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७५/७६		२०७६/७७	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. वैदेशिक सम्पत्ति	१०२०१०.६३	९३७०५.१६	१२७४२१.३७	-८३०५.४७	-८.१	३३,७१६.२१	३६.०
१.१ सुन लगानी	२८०७.८५	३१८३.७०	४४९९.६९	३७५.८५	१३.४	१,३१५.९९	४१.३
१.२ एस.डी.आर.होल्डिङ	१६.५१	३४.९९	४२.०१	१८.४८	१११.९	७.०१	२०.०
१.३ आई. एम. एफ. रिजर्व पोजिसन	२४६.६३	२४२.०८	२६७.४४	-४.५६	-१.८	२५.३७	१०.५
१.४ विदेशी विनिमय	९८९,३९.६३	९०२,४४.३९	१२२,६१२.२३	-८६,९५.२४	-८.८	३२,३६७.८४	३५.९
२. सरकारमाथिको दावी	७४५८.७५	६५३१.३२	६६८२.२५	-९२७.४३	-१२.४	१५०.९३	२.३
२.१ ट्रेजरी बिल	२६११.९९	१८४७.३१	२१३१.९९	-७६४.६८	-२९.३	२८४.६८	१५.४
२.२ विकास ऋणपत्र	४५२८.७०	४४०३.२५	४३५५.६५	-१२५.४५	-२.८	-४७.६०	-१.१
२.३ अन्य सरकारी ऋणपत्र	३१८.०३	२८०.७६	१९४.६१	-३७.३७	-११.७	-८६.१५	-३०.७
२.४ कर्जा तथा लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गएको कर्जा	३.१०	३.१०	३.१०	०.००	०.०	०.००	०.०
४. गैर-वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	२७९.५७	५७.७७	५७.७७	-२२१.८०	-७९.३	०.००	०.०
४.१ सरकारी संस्थानहरू	२७७.९७	५७.७७	५७.७७	-२२०.२०	-७९.२	०.००	०.०
४.२ गैर-सरकारी संस्थाहरू	१.६०	०.००	०.००	-१.६०	-१००.०	०.००	०.००
५. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	१२२३.०३	२२९०.४८	७४८.७५	१०६७.४५	८७.३	-१५४१.७३	-६७.३
५.१ पुनर्कर्जा	१२२३.०३	२२४०.४८	७४८.७५	१०१७.४५	८३.२	-१४९१.७३	-६६.६
५.२ रिपो लगानी तथा स्थायी तरलता सुविधा	०.००	५०.००	०.००	५०.००	५०.००	-१२०.००	-१००.०
६. निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	४७९.६१	३६३.८१	३५१.५७	-११५.८०	-२४.१	-१२.२४	-३.४
७. अन्य सम्पत्ति	३८८१.०४	४३३५.०८	६०४५.८०	४५४.०४	११.७	१७०.७२	३९.५
सम्पत्ति = दायित्व	११५३३५.७४	१०७२८६.७३	१४१३१०.६१	-८०४९.०१	-७.०	३४०२३.८८	३१.७
८. कुल सञ्चित मुद्रा	७०९८८.४५	६९९०५.९१	८८५८६.५९	-१०८२.५४	-१.५	१८६८०.६८	२६.७
८.१ सर्वसाधारणसंग रहेको मुद्रा	४१५९८.५४	४२३२०.४३	४९०३९.६४	७२१.८९	१.७	६७९.२१	१५.९
८.२ बैंक तथा वित्तीय संस्थासंग रहेको मुद्रा	७२२०.७	८२११.६०	९१३९.३७	९१०.६६	१३.७	९२७.७७	११.३
८.३ वाणिज्य बैंकहरूको निक्षेप	१९१०८.०६	१६५८९.७१	२७४९०.७३	-२५१८.३५	-१३.२	१०,९०१.०३	६५.७
८.४ विकास बैंकहरूको निक्षेप	१२८४.३८	१४६७.५०	१७४६.६२	१८३.१२	१४.३	२७९.१२	१९.०
८.५ वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप	४२१.०७	४८०.९९	४१६.३१	५९.९१	१४.२	-६४.६८	-१३.४
८.६ अन्य निक्षेप	१३५५.६६	८३५.६८	७५३.९२	-५९९.७७	-३८.४	-८१.७६	-९.८
९. सरकारी निक्षेप	८९४९.७८	५८६४.३४	१४११७.१८	-३०८५.४४	-३४.५	८,२५२.८४	१४०.७
१०. निक्षेप बोलकबोल	४४५५.००	०.००	०.००	-४४५५.००	-१००.०	०.०	०.०
११. रिभर्स रिपो	०.००	०.००	०.००	०.००	०.०	०.०	०.०
१२. नेपाल राष्ट्र बैंक बोण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००	०.०	०.०	०.०
१३. विदेशी दायित्व	१८२.५२	९५.४७	१०.९६	-८७.०५	-४७.७	-८४.५	-८८.५
१४. पुँजी तथा कोष	१७३५१.२२	१९५२८.१७	२९५३५.७३	२१७६.९५	१२.५	१०,००७.६	५१.२
१५. अन्य दायित्व	१३४०८.७७	११८९२.८४	९०६०.१४	-१५१५.९३	-११.३	-२,८३२.७	-२३.८

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २३ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असारमा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७५/७६		२०७६/७७	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	२७४२१०.२९	३२३५०६.६८	३८३९७२.७४	४९२९६.३८	१८.०	६०४६६.०७	१८.७
१.१ चल्ती निक्षेप	२५६२९.८४	३१२६०.१५	३८५८३.७९	५६३०.३१	२२.०	७३२३.६४	२३.४
(क) स्वदेशी	२३९८५.३०	२९५०८.१६	३५८३२.५२	५५२२.८७	२३.०	६३२४.३६	२१.४
(ख) विदेशी	१६४४.५४	१७५१.९९	२७५१.२६	१०७.४५	६.५	९९९.२७	५७.०
१.२ बचत निक्षेप	९४६८२.१९	१०६०३३.४७	१२२४४५.४९	११३५१.२८	१२.०	१६४१२.०२	१५.५
(क) स्वदेशी	९३६४३.५०	१०४९०९.९८	१२२२०५.०४	११२६६.४८	१२.०	१६२९५.०६	१५.५
(ख) विदेशी	१०३८.६९	११२३.४९	१२४०.४५	८४.८०	८.२	११६.९६	१०.४
१.३ मुद्दति निक्षेप	१२२८०५.६५	१४९७५३.३७	१८६७८३.८८	२६९४९.७२	२१.९	३७०२८.५१	२४.७
(क) स्वदेशी	११९३१७.३७	१४६४८८.२७	१८३८७७.०८	२७१७०.९०	२२.८	३७३८८.८०	२५.५
(ख) विदेशी	३४६८.२८	३३२६५.१०	२९०६.८०	-२२१.१७	-६.३	-३६६.२९	-११.०
१.४ कल निक्षेप	२८८५९.३५	३४१०८.०३	३३७७०.१३	५२४८.६७	१८.२	-३३७.८९	-१.०
(क) स्वदेशी	२७३१३.०३	३१८०१.५८	३१९९९.३३	४४८८.५५	१६.४	-१८०२.२५	-५.७
(ख) विदेशी	१५४६.३२	२३०६.४५	३७७०.८०	७६०.१२	४९.२	१४६४.३६	६३.५
१.५ मार्जिन निक्षेप	२२३३.२६	२३४९.६६	२३८९.४५	११६.३९	५.२	३९.७९	१.७
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	१२२३.०३	२२९०.४८	७४८.७५	१०६७.४५	८७.३	-१५४१.७३	-६७.३
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	३२९.८५	१४७७.५७	३२९.८५		११४७.७२	३४८.०
४. अन्य दायित्व	६९१४१.८७	८४७०२.८५	९७५३३.०६	१५५६०.९८	२२.५	१२८३०.२२	१५.१
४.१ पूंजी कोष	२८२५०.९२	३०५९४.०८	३३१६०.२८	२३४३.१६	८.३	२५६६.२०	८.४
४.२ जगोडा कोषहरु	१५११४.३२	२००१२.७४	२४६२२.२३	४८९८.४३	३२.४	४६०९.४९	२३.०
४.३ अन्य दायित्व	२५७७६.६३	३४०९६.०२	३९७५०.५५	८३१९.४०	३२.३	५६५४.५३	१६.६
सम्पत्ति = दायित्व	३४४५७५.१९	४१०८२९.८५	४८३७३२.१२	६६२५४.६६	१९.२	७२९०२.२७	१७.७
५. तरल कोषहरु	३९३४६.०५	४०३९७.१४	५६३६४.३९	१०५१.०९	२.७	१५९६७.२४	३९.५
५.१ नगद मौज्जात	७२२०.७४	८२११.६०	९१३९.३७	९९०.८६	१३.७	९२७.७७	११.३
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	२०८१३.५१	१८५३८.१९	२९६५३.६६	-२२७५.३१	-१०.९	११११५.४७	६०.०
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	२६८.५०	२७०.३४	४६८.६७	१.८४	०.७	१९८.३३	७३.४
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	११०३९.६३	१३३६७.०६	१७१०१.१४	२३२७.४३	२१.१	३७३४.०८	२७.९
५.५ मार्गस्थ रकम	३.६८	९.९६	१.५५	६.२८	१७०.५	-८.४१	-८४.४
६. कर्जा तथा लगानी	२७६३२८.८२	३३३४७०.४५	३८६२८५.९४	५७४१६३	२०.७	५२८१५.४९	१५.८
६.१ सरकारमाथिको दावी	२८७५४.०६	३७५८८.६३	५३५३९.३६	८८३४.५७	३०.७	१५९५०.७३	४२.४
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	१०००.३३	९६६.२१	८६७.१६	-३४.१२	-३.४	-९९.०५	-१०.३
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	२७६४.८७	४२४१.७२	४५४०.१९	१४७६.८५	५३.४	२९८.४७	७.०
(क) सरकारी	१०४.७५	१०२.९५	९८.२७	-१.८०	-१.७	-४.६८	-४.५
(ख) गैर-सरकारी	२६६०.१३	४१३८.७७	४४४१.९२	१४७८.६४	५५.६	३०३.१५	७.३
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	२४३७९.८९	२९०६६३.७८	३२७३३७.६३	४६८६५.००	१९.२	३६६७३.८५	१२.६
(क) साँवा	२३९९८१.४५	२८६६१९.१४	३२०९७९.१०	४६६३७.६९	१९.४	३४३१९.९६	१२.०
(ख) ब्याज	३८१७.३४	४४४४.६४	६६५८.५३	२२७.३१	६.०	२३१३.८९	५७.२
६.५ खरिद र डिस्काउन्ट गरेको विदेशी बिल	१०.७७	१०.१०	१.५९	-०.६७	-६.२	-८.५१	-८४.२
७. नेपाल राष्ट्र बैंक बोण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००	-१००.०	०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	२८९००.३२	३६९६२.२६	४१०८१.८०	८०६१.९४	२७.९	४१९९.५४	११.१

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २४ : वाणिज्य बैंकहरुको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असारमा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७५/७६		२०७६/७७	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	२४५९२९.९०	२८४३०५.५१	३४६५१५.१०	३६३८३.६१	१५.६	६२२०९.५९	२१.९
१.१ चल्ती निक्षेप	२४८०४.५६	३०१६१.०६	३०८४४.५९	५३५६.५०	२१.६	६६८३.५२	२८.८
(क) स्वदेशी	२३१६०.२४	२८४०९.३२	३६०९३.५१	५२४९.०८	२२.७	७६८४.१८	२७.०
(ख) विदेशी	१६४४.३२	१७५१.७४	२७५१.०८	१०७.४२	६.५	९९९.३४	५७.०
१.२ बचत निक्षेप	८११६६.७०	९०१२९.६१	१०८७५१.६८	८९६२.९१	११.०	१८६२२.०७	२०.७
(क) स्वदेशी	८०१२८.३५	८९००६.५१	१०७५११.५७	८८७८.१७	११.१	१८५०५.०५	२०.८
(ख) विदेशी	१०३८.३५	११२३.१०	१२४०.१२	८४.७४	८.२	११७.०२	१०.४
१.३ मुद्रीत निक्षेप	१०६८८६.१५	१२८०४५.९५	१६३३३७.४२	२११५९.८१	१९.८	३५२९९.४७	२७.६
(क) स्वदेशी	१०३३९७.८८	१२४७७९.५५	१६०४३०.६१	२१३८१.३७	२०.७	३५६५९.३७	२८.६
(ख) विदेशी	३४९०.२७	३२६६.४०	२९०६.८१	-२२१.५६	-६.४	-३५९.९०	-११.०
१.४ कल निक्षेप	३०८४७.९०	३३६४३.७२	३३२०८.६९	२७९५.८२	९.१	-४३५.०३	-१.३
(क) स्वदेशी	२९३०९.३०	३१३३७.२१	२९४३७.८८	२०३५.९१	६.९	-१८९९.३३	-६.१
(ख) विदेशी	१५४६.६०	२३०६.५१	३७७०.८१	७५९.९१	४९.१	१४६४.३०	६३.५
१.५ मार्जिन निक्षेप	२२१६.५९	२३२५.१७	२३७२.७३	१०८.५७	४.९	४७.५६	२.०
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	११७७.६९	२१३०.४२	७३०.५८	९५२.७३	८.१	-१३९९.८४	-६५.७
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	३२९.८५	१४७७.५७	३२९.८५		११४७.७२	
४. अन्य दायित्व	५९८२३.५३	७४४२६.८०	८८२३५.६४	१४६०३.२८	२४.४	१३८०८.८३	१८.६
४.१ पूँजी कोष	२३१४५.७६	२५२२२.०३	२८५२९.३४	२०८०.२७	९.०	३३०३.३१	१३.१
४.२ जगडा कोषहरु	१३२७.२५	१७७६.९९	२२३३७.९८	४४९१.१४	३३.८	४५७५.५९	२५.८
४.३ अन्य दायित्व	२३४०६.५१	३१४३८.७८	३७३६८.३१	८०३१.८७	३४.३	५९२९.९३	१८.९
सम्पत्ति = दायित्व	३०६९२३.१२	३६११९२.५८	४३६९५८.८९	५४२६९.४७	१७.७	७५७६६.३०	२१.०
५. तरल कोषहरु	३६७७४.६५	३७५६६.९९	५३२९९.४२	७९२.०४	२.२	१५६५२.७३	४१.७
५.१ नगद मौज्जात	६३७४.१४	७२१५.९९	८१७३.१८	८४१.८६	१३.२	९५७.१८	१३.३
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	१९१०८.०६	१६५८९.७१	२७४९०.७३	-२५१८.३५	-१३.२	१०९०१.०३	६५.७
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	२५०.०५	२५५.२०	४५३.४०	५.१५	२.१	१९८.२०	७७.७
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	११०३८.८९	१३४९८.२९	१७९००.६१	२४५९.३९	२२.३	३६०२.३२	२६.७
५.५ मार्गस्थ रकम	३.५२	७.५०	१.५०	३.९९	११३.४	-६.००	-८०.०
६. कर्जा तथा लगानी	२४२८१४.१७	२८८४९५.४४	३४३५८७.०५	४५६८१.२७	१८.८	५५०९१.६१	१९.१
६.१ सरकारमाथिको दावी	२७५८६.३५	३५४८८.८२	४९१३८.२३	७९०२.४७	२८.६	१३६४९.४१	३८.५
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	९६३.१५	९२४.४१	७९१.९३	-३८.७५	-४.०	-१३२.४८	-१४.३
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	२२५७.७२	३३१५.९९	३५८९.०६	१०५८.२७	४६.९	२७३.०७	८.२
(क) सरकारी	१०४.७५	१०२.९५	९८.२७	-१.८०	-१.७	-४.६८	-४.५
(ख) गैर-सरकारी	२१५२.९७	३२१३.०४	३४९०.७९	१०६०.०७	४९.२	२७७.७५	८.६
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	२११९९६.१७	२४८७५६.१२	२९००६६.२४	३६७५९.९५	१७.३	४१३१०.१२	१६.६
(क) साँवा	२०९०४७.९१	२४५६५९.१८	२८५०१२.८२	३६६११.२७	१७.५	३९३५३.६३	१६.०
(ख) ब्याज	२९४८.२७	३०९६.९४	५०५३.४२	१४८.६७	५.०	१९५६.४८	६३.२
६.५ खरिद र डिस्काउन्ट गरेको विदेशी बिल	१०.७७	१०.१०	१.५९	-०.६७	-६.२	-८.५१	-८४.२
७. नेपाल राष्ट्र बैंक बोण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	२७३३४.३०	३५१३०.४५	४०१५२.४२	७७९६.१६	२८.५	५०२१.९७	१४.३

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २५ : विकास बैंकहरुको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असारमा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७५/७६		२०७६/७७	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	२८८३४.६०	३७८१९.३०	३५१९६.०२	८९८४.६९	३१.२	-२६२३.२८	-६.९
१.१ चल्ती निक्षेप	७३०.४०	९१२.३४	९१७.८६	१८१.९४	२४.९	५.५२	०.६
(क) स्वदेशी	७३०.१७	९१२.०८	९१७.६७	१८१.९१	२४.९	५.५९	०.६
(ख) विदेशी	०.२३	०.२५	०.१९	०.०३	११.५	-०.०७	-२६.४
१.२ बचत निक्षेप	११४७३.५९	१३५३६.५८	११३१२.३०	२०६२.९८	१८.०	-२२२४.२८	-१६.४
(क) स्वदेशी	११४७३.२६	१३५३६.१८	११३११.९७	२०६२.९३	१८.०	-२२२४.२१	-१६.४
(ख) विदेशी	०.३४	०.४०	०.३४	०.०६	१७.४	-०.०६	-१५.४
१.३ मुद्दति निक्षेप	१२४८१.६२	१७८८७.९६	१८७४१.५९	५४०६.३५	४३.३	८५३.६२	४.८
(क) स्वदेशी	१२४८१.६२	१७७५५.७८	१८७४१.५९	५२७४.१७	४२.३	९८५.८०	५.६
(ख) विदेशी	०.००	१३२.१८	०.००	१३२.१८	#छत्र/०!	-१३२.१८	-१००.०
१.४ कल निक्षेप	४१३७.११	५४६३.५१	४२०७.७५	१३२६.३९	३२.१	-१२५५.७६	-२३.०
(क) स्वदेशी	४१३७.११	५४६३.५०	४२०७.७५	१३२६.३९	३२.१	-१२५५.७५	-२३.०
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	#छत्र/०!	०.००	-१००.०
१.५ मार्जिन निक्षेप	११.८८	१८.९१	१६.५२	७.०३	५९.२	-२.३९	-१२.७
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	२२.१०	१४०.६४	१३.५९	११८.५४	५३६.४	-१७०.०५	-९०.३
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
४. अन्य दायित्व	६८२७.२९	७८०६.१०	६००४.७७	९७८.८१	१४.३	-१८०१.३३	-२३.१
४.१ पूँजी कोष	३८००.३८	३९८९.९८	३१९६.४१	१८९.६०	५.०	-७९३.५७	-१९.९
४.२ जगोडा कोषहरु	१२०८.०४	१५६९.८४	१४५६.९९	३५३.८१	२९.३	-१०४.८६	-६.७
४.३ अन्य दायित्व	१८१८.८७	२२४६.२७	१३५१.३७	४३५.४०	२३.९	-९०२.९०	-४०.१
सम्पत्ति = दायित्व	३५६८३.९९	४५७६६.०४	४१२१४.३८	१००८२.०४	२८.३	-४५५१.६६	-९.९
५. तरल कोषहरु	२०१९.८३	२३३५.८४	२५३८.९०	३१६.०१	१५.६	२०३.०६	८.७
५.१ नगद मौज्जात	७९६.१६	८५२.१४	७७६.५०	१३५.९७	१९.०	-७५.६४	-८.९
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	१२८४.३८	१४६७.५०	१७४६.६२	१८३.१२	१४.३	२७९.१२	१९.०
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	१८.४३	१५.१२	१५.२५	-३.३२	-१८.०	०.१४	०.९
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	०.७४	०.९७	०.५३	०.२३	३१.६	-०.४४	-४५.६
५.५ मार्गस्थ रकम	०.१२	०.१२	०.००	०.००	०.०	-०.१२	-९७.१
६. कर्जा तथा लगानी	३२३३७.६८	४१८७४.४५	३७८९७.०८	९५३६.७७	२९.५	-३९७७.३७	-९.५
६.१ सरकारमाथिको दावी	७९८.९४	१५६७.६०	३१३८.७७	७६८.६६	९६.२	१५७१.१७	१००.२
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	७.५२	२३.४२	३६.६६	१५.९०	२११.४	१३.२५	५६.६
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	६१५३.५०	५८५८.८२	५६७१.९७	-२९४.६८	-४.८	-१८६.८६	-३.२
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ख) गैर-सरकारी	६१५३.५०	५८५८.८२	५६७१.९७	-२९४.६८	-४.८	-१८६.८६	-३.२
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	२५३७७.७१	३४४२४.६१	२९०४९.६९	९०४६.९०	३५.६	-५३७४.९३	-१५.६
(क) साँवा	२५२१०.७६	३४२११.११	२८८८०.१५	९०००.३५	३५.७	-५५३०.९६	-१६.२
(ख) ब्याज	१६६.९५	२१३.५०	३६९.५४	४६.५५	२७.९	१५६.०४	७३.१
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
७. नेपाल राष्ट्र बैंक बोण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
८. अन्य सम्पत्ति	१३२६.४९	१५५५.७४	७७८.३९	२२९.२६	१७.३	-७७७.३६	-५०.०

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २६ : वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असारमा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७५/७६		२०७६/७७	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	६२९४.६९	७४७९.३३	८६८३.७०	११८४.६४	१८.८	१२०४.३७	१६.१
१.१ चल्ती निक्षेप	३९७.४८	६१५.५३	४२५.३२	२१८.०६	५४.९	-१९०.२१	-३०.९
(क) स्वदेशी	३९७.४८	६१५.५३	४२५.३२	२१८.०६	५४.९	-१९०.२१	-३०.९
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००				
१.२ बचत निक्षेप	२०४२.५४	२३६८.०८	२३६९.६१	३२५.५४	१५.९	१३.५३	०.६
(क) स्वदेशी	२०४२.५४	२३६८.०८	२३६९.६१	३२५.५४	१५.९	१३.५३	०.६
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००			
१.३ मुद्रीत निक्षेप	३४५१.२६	३९६७.९३	४९७६.६४	५१५.८७	१४.९	१००९.५२	२५.४
(क) स्वदेशी	३४५१.२६	३९६७.९३	४९७६.६४	५१५.८७	१४.९	१००९.५२	२५.४
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
१.४ कल निक्षेप	३९८.६२	५२३.०१	८९९.९३	१२४.३९	३१.२	३७६.९१	७२.१
(क) स्वदेशी	३९८.६२	५२३.०१	८९९.९३	१२४.३९	३१.२	३७६.९१	७२.१
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००			
१.५ मार्जिन निक्षेप	४.७९	५.५८	०.२०	०.७९	१६.५	-५.३७	-९६.४
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	२३.२४	१९.४२	४.५८	-३.८२	-१६.४३	-१४.८४	-७६.४३
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	०.००				
४. अन्य दायित्व	३१६८.४४	३५०२.६१	३७५०.३५	३३४.१७	१०.५	२४७.७५	७.१
४.१ पूँजी कोष	१३०४.७८	१३७८.०७	१४३४.५२	७३.२९	५.६	५६.४५	४.१
४.२ जगोडा कोषहरू	६३५.०२	६८८.५१	८२७.२७	५३.४८	८.४	१३८.७६	२०.२
४.३ अन्य दायित्व	१२२८.६३	१४३६.०३	१४८८.५६	२०७.४०	१६.९	५२.५३	३.७
सम्पत्ति = दायित्व	९४८६.३७	११००९.३६	१२४३८.६३	१५१४.९९	१६.०	१४३७.२७	१३.१
५. तरल कोषहरू	५५१.५७	६२६.८१	६०६.०६	७५.२४	१३.६	-२०.७५	-३.३
५.१ नगद मौज्जात	१३०.४४	१४३.४७	१८९.६९	१३.०३	१०.०	४६.२२	३२.२
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	४२१.०७	४८०.९९	४१६.३१	५९.९१	१४.२	-६४.६८	-१३.४
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	०.०१	०.०२	०.०२	०.०१	१३०.३	०.००	-१६.१
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
५.५ मार्गस्थ रकम	०.०४	२.३३	०.०४	२.२९	५१५५.३	-२.२९	-९८.१
६. कर्जा तथा लगानी	८६९५.२७	१००९८.४९	११६८१.५८	१४०३.२२	१६.१	१५८३.०९	१५.७
६.१ सरकारमाथिको दावी	३६८.७७	५३२.२१	१२६२.३६	१६३.४४	४४.३	७३०.१५	१३७.२
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	२९.६६	१८.३९	३८.५७	-११.२७	-३८.०	२०.१८	१०९.८
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	१८७१.९४	२०६४.८४	२१५८.९४	१९२.८९	१०.३	९४.१०	४.६
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
(ख) गैर-सरकारी	१८७१.९४	२०६४.८४	२१५८.९४	१९२.८९	१०.३	९४.१०	४.६
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	६४२४.९०	७४८३.०५	८२२१.७१	१०५८.१५	१६.५	७३८.६६	९.९
(क) साँवा	५७२२.७८	६७४८.८५	७२८६.१४	१०२६.०७	१७.९	५३७.२९	८.०
(ख) ब्याज	७०२.१२	७३४.२०	९३५.५७	३२.०८	४.६	२०१.३६	२७.४
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	०.००	०.००	०.००				
७. नेपाल राष्ट्र बैंक बोण्ड	०.००	०.००	०.००				
८. अन्य सम्पत्ति	२३९.५४	२७६.०६	१५०.९९	३६.५३	१५.२	-१२५.०७	-४५.३

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २७ : वाणिज्य बैंकहरुको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असार प्रा.	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७५/७६		२०७६/७७	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कृषि	११६४३.५९	१६६०३.८३	२०१७५.८४	४९६०.२४	४२.६	३५७२.०१	२१.५
२. खानी	४४२.०३	६८८.६९	६२१.७९	२४६.६६	५५.८	-६६.८९	-९.७
३. उत्पादन क्षेत्र	३८०५६.३६	४५२४५.१५	५०९९६.०१	७१८८.८०	१८.९	५७५०.८६	१२.७
४. निर्माण	२१२४८.८१	२५१३६.५५	२९५११.७०	३८८७.७३	१८.३	४३७५.१५	१७.४
५. धातु उत्पादन, मेसिनरी र विद्युतीय उपकरण तथा जडान	२९८०.२९	३२२३.४७	४२९०.६३	२४३.१७	८.२	१०६७.१६	३३.१
६. यातायात, उपकरण उत्पादन तथा जडान	२७१९.१७	३१९३.८८	४०८२.७१	४७४.७१	१७.५	८८८.८२	२७.८
७. संचार र सार्वजनिक सेवा	११२२५.७३	१५१३२.१०	१९१२८.१२	३९०६.३६	३४.८	३९९६.०२	२६.४
८. शोक तथा खुद्रा विक्रेता	४८३९२.७४	५५०९८.४८	६०५१५.५२	६७०५.७४	१३.९	५४१७.०५	९.८
९. वित्त, बीमा र स्थिर सम्पत्ति	१७९८४.३१	२००५६.५०	२२२५१.४६	२०७२.१९	११.५	२१९४.९५	१०.९
१०. सेवा उद्योग	१७४६२.८६	२१५२७.६९	२७११६.५०	४०६४.८३	२३.३	५५८८.८१	२६.०
११. उपभोग्य कर्जा	७००५.४५	७०३८.०३	७५५७.८०	३२.५८	०.५	५१९.७७	७.४
१२. स्थानीय सरकार	१४९.९९	१५१.२८	१५३.८९	१.२९	०.९	२.६१	१.७
१३. अन्य	३१९२१.७०	३६७०३.६७	४३९५६.८५	४७८१.९७	१५.०	७२५३.१८	१९.८
जम्मा	२११२३३.०५	२४९७९९.३२	२९०३५८.८२	३८५६६.२७	१८.३	४०५५९.५०	१६.२

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २८ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराइएको पुनरकर्जाको बक्यौता विवरण

(रु. करोडमा)

क्र.सं	संस्था	आर्थिक वर्ष		
		२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
१.	वाणिज्य बैंकहरु	११७५.६९	२१२८.१४	७३०.२९
२.	विकास बैंकहरु	२२.१०	९०.६२	१३.८८
३.	वित्त कम्पनीहरु	२१.०४	२०.०८	४.५८
	जम्मा	१२१८.८३	२२३८.८४	७४८.७५

तालिका २९ : लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७५	२०७६	२०७७ ^अ	२०७५/७६	२०७६/७७
साधन					
पुँजी कोष	१७४४.३६	२५५०.३४	३३४१.२२	४६.२	३१.०
निक्षेप	४९५४.८८	८५६३.१९	१०६१९.१२	७२.८	२४.०
सापटी	८७६८.३७	१२६४८.२२	१४२०९.२३	४४.२	१२.३
अन्य	१३२८.२२	२८९५.१२	३८०२.१३	११८.०	३१.३
नाफा नोक्सान हिसाव	४०२.९३	६४९.३७	५४३.७०	६१.२	-१६.३
साधन = उपयोग	१७१९८.७७	२७३०६.२४	३२५१५.४०	५८.८	१९.१
उपयोग					
तरल कोष	१६३८.३१	१९३०.६९	३०३७.९८	१७.८	५७.४
लगानी	२४९.५५	२५७.३६	१०१९.९४	३.१	२९६.३
कर्जा तथा सापटी	१४५९५.१५	२३५१५.३४	२६२७३.२३	६१.१	११.७
अन्य	७०९.६१	१५९८.२१	२१७५.४९	१२५.२	३६.१
नाफा नोक्सान हिसाव	६.१४	४.६४	८.७७	-२४.५	८८.९

अ :अपरिष्कृत

तालिका ३० : बीमा कम्पनीहरुको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			२०७५/७६		२०७६/७७	
	२०७५	२०७६	२०७७ ^अ	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन
साधन							
चुक्ता पुँजी	३५९८.१०	४४७४.९९	५०४०.९५	८७६.८९	२४.४	५६५.९६	१२.६
जगेडा कोष	२०३७४.३६	२८३९१.२८	३६३६७.५८	८०१६.९२	३९.३	७९७६.३०	२८.१
अन्य दायित्व	२०५९.१६	१८४९.३३	२३१७.५६	-२०९.८३	-१०.२	४६८.२३	२५.३
साधन = उपयोग	२६०३१.६२	३४७१५.६०	४३७२६.०९	८६८३.९८	३३.४	९०१०.४९	२६.०
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्जात	६९०.०२	९३१.७२	११०१.८६	२४१.७०	३५.०	१७०.१४	१८.३
लगानी	२२७७७.४३	३०१९३.२१	३८००३.६२	७४१५.७८	३२.६	७८१०.४१	२५.९
स्थिर सम्पत्ति	३६२.६९	४२५.५२	४३७.१९	६२.८३	१७.३	११.६७	२.७
अन्य सम्पत्ति	२२०१.४८	३१६५.१२	४१८३.४२	९६३.६४	४३.८	१०१८.३०	३२.२

अ :अपरिष्कृत

स्रोत : बीमा समिति

तालिका ३१ : कर्मचारी संचयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			२०७५/७६		२०७६/७७	
	२०७५	२०७६	२०७७ ^अ	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन
साधन							
संचयकोष	२७८७५.३०	३०९८४.८४	३४९६३.९४	३९०९.५३	९९.२	३९७८.३०	९२.८
जगेडा कोष	२९९४.९९	२८४८.७४	२९७०.३५	-९४६.९७	-४.९	९२९.६९	४.३
अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	३४४.७७	४३८.७९	४६७.४५	९४.०२	२७.३	२८.६६	६.५
साधन = उपयोग	३१२९४.९८	३४२७२.३६	३८४००.९३	३०५७.३८	९.८	४९२८.५७	९२.०
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्जात लगानी	३५.३०	३२९.४५	२९७.४५	२८६.९५	८१०.५	-२४.००	-७.५
बैंक मुद्धती निक्षेप	९३३२.५३	९०९३९.०४	९२४७३.५३	७९८.५९	८.६	२३४२.५०	२३.९
सरकारी ऋणपत्र	५४६८.९२	७८३९.८९	९०९८९.७५	२३६२.८९	४३.२	२३५७.९४	३०.९
आवास योजना	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
शेयर लगानी	२४९७.४९	२२४६.६६	२२०६.९९	-९७०.८३	-७.९	-४०.४८	-९.८
अन्य लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
कर्जा तथा सापट	२९३९३.३०	२३३०६.७९	२५२३२.९४	९९९३.४९	९.४	९९२६.२३	८.३
परियोजना कर्जा	४५८९.६९	५२२८.०४	६९४९.३२	६३८.४३	९३.९	९९३.२८	९७.५
संचयकर्ता सापटी	९६७२३.६९	९८०७८.६७	९९०९९.६२	९३५४.९८	८.९	९०९२.९४	५.६
स्थिर सम्पत्ति	९९७.३०	९२२.७८	९२५.०५	५.४९	४.७	२.२६	९.८
अन्य सम्पत्ति	४९६.५५	३९०.३७	२७९.९६	-२६.९८	-६.३	-९९८.४९	-३०.३

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : कर्मचारी संचयकोष

तालिका ३२ : नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			२०७५/७६		२०७६/७७	
	२०७५	२०७६	२०७७ ^अ	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन
साधन							
१. चुक्ता पुँजी	९०.३९	९९०.२३	९६४.०७	९९.९२	२२.९	५३.८४	४८.८
२. जगेडा कोष	३७३.८५	४२२.८८	७६८.५३	४९.०३	९३.९	३४५.६५	८९.७
३. कोष संकलन	९०७६०.५२	९२६००.३०	९४९२९.९४	९८३९.७८	९७.९	९५२९.६४	९२.९
४. अन्य दायित्व	९८९.४५	९७५७.४२	९०४५.०४	९५७५.९७	८६८.५	-७९२.३८	-४०.५
साधन = उपयोग	९९४०६.९३	९४८९०.८३	९६९०७.५८	३४८४.७०	३०.६	९२९६.७५	८.२
उपयोग							
१. तरल सम्पत्ति	९८२.५०	६०३.२९	९९५.३५	४२०.७९	२३०.६	-४८७.९४	-८०.९
२. लगानी	७७८९.७९	८४२२.९६	९०९०८.०६	६४९.२५	८.२	९६८५.९०	२०.०
३. कर्जा तथा सापटी	२६०४.००	४०६५.०३	४५५६.५०	९४६९.०३	५६.९	४९९.४७	९२.९
४. अन्य सम्पत्ति	८३७.९२	९७९९.५५	९३२७.६७	९६९.६३	९९४.८	-४७९.८८	-२६.२

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : नागरिक लगानी कोष

तालिका ३३ : नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७४/७५			२०७५/७६			२०७६/७७		
	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश प्रतिशतमा	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात प्रतिशतमा	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश प्रतिशतमा	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात प्रतिशतमा	कुल सम्पत्ति/दायित्व (अपरिष्कृत)	अंश प्रतिशतमा	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात प्रतिशतमा
वित्तीय संस्थाहरु	४९१२९९.७	८७.७	१६१.४	५५३८६७.९	८६.८	१६०.१	६६५८३४.७	८६.९	१७६.८
नेपाल राष्ट्र बैंक	११५३३५.७	२०.६	३७.९	१०७२८६.७	१६.८	३१.०	१४१३१०.६	१८.४	३७.५
वाणिज्य बैंकहरु	३०६९२३.१	५४.८	१००.८	३६११९२.६	५६.६	१०४.४	४३६९५८.९	५७.०	११६.०
विकास बैंकहरु	३५६८४.०	६.४	११.७	४५७६६.०	७.२	१३.२	४१२१४.४	५.४	१०.९
वित्त कम्पनीहरु	९४८६.४	१.७	३.१	११००१.४	१.७	३.२	१२४३८.६	१.६	३.३
लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु	१७९९८.८	३.५	५.६	२७३०६.२	४.३	७.९	३२५१५.४	४.२	८.६
नेपाल पूर्वाधार बैंक	०.०	०.०	०.०	१३१५.०	०.२	०.४	१३९६.८	०.२	०.४
सहकारी संस्थाहरु (सीमित बैंकिङ कारोबार गर्ने)*	४२२८.७	०.८	१.४	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
लघुवित्त कारोबार गर्ने गैर-सरकारी संस्थाहरु*	२४४३.०	०.४	०.८	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
सम्भौतामूलक बचत संस्थाहरु	६८६५२.७	१२.३	२२.५	८३८७८.८	१३.१	२४.३	९८२३४.६	१२.८	२६.१
कर्मचारी संचयकोष	३१२१५.०	५.६	१०.३	३४२७२.४	५.४	९.९	३८४००.९	५.०	१०.२
नागरिक लगानी कोष	११४०६.१	२.०	३.७	१४८९०.८	२.३	४.३	१६१०७.६	२.१	४.३
विमा कम्पनीहरु	२६०३१.६	४.६	८.५	३४७१५.६	५.४	१०.०	४३७२६.१	५.७	११.६
हुलाक बचत बैंक	१९१.४	०.०	०.१	१४४.६	०.०	०.०	१८५७.०	०.२	०.५
जम्मा	५६०१४३.८	१००.०	१८४.०	६३७८९१.२	१००.०	१८४.४	७६५९२६.३	१००.०	२०३.३
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (रु. करोडमा)			३०४४९२.७			३४५८७९.३			३७६७०४.३
धितोपत्र बजारको बजार पुँजीकरण (रु. करोडमा)			१४३५१३.८			१५६७४९.९			१७९२७६.३
बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशतमा)			४७.१			४५.३			४७.६

अ : अपरिष्कृत

* नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त ।

तालिका ३४ : शेयर बजार परिसूचक

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७५	२०७६	२०७७	२०७५/७६	२०७६/७७
१ सूचीकृत कम्पनीको संख्या	१९६	२१५	२१२	९.७	-१.४
२ सूचीकृत कम्पनीको चुक्ता मूल्य (रु. करोडमा)	३५२०९.५	४१२२८.१	४७३३९.०	१७.१	१४.८
३ कुल बजार पुँजीकरण (रु. करोडमा)	१४३५१३.८	१५६७४९.९	१७९२७६.३	९.२	१४.४
४ वार्षिक कारोबार रकम (रु. करोडमा)	१२१३९.१	११००७.५	४२८५२.२	-९.३	२८९.३
५ कारोबार भएको दिन	२३३	२४६	१८२	५.६	-२६.०
६ कारोबार भएको कम्पनी संख्या	२६३	२७८	२६८	५.७	-३.६
७ कारोबार संख्या	१३११०३४	१४२२७९१	१८४८७७३	८.५	२९.९
८ सूचीकृत शेयर संख्या (हजारमा)	३५९८७४५	४२०६६०१.९	४८२७५८१.५	१६.९	१४.८
९ कारोबार भएको शेयर संख्या (हजारमा)	२९३८१८	३८७५०७	४२८५२२	३१.९	१०.६
१० चुक्ता पुँजी/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	११.६	११.९	१२.६	३.१	५.४
११ कारोबार रकम/चुक्ता पुँजी अनुपात (प्रतिशत)	३४.५	२६.७	९०.५	-२२.६	२३९.०
१२ कारोबार रकम/बजार पुँजीकरण अनुपात (प्रतिशत)	८.५	७.०	२३.९	-१७.०	२४०.४
१३ बजार पुँजीकरण/गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	४७.१	४५.३	४७.६	-३.८	५.०
१४ नेप्से परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	१२१२.४	१२५९.०	१३६२.४	३.८	८.२
१५ नेप्से सेन्सेटिभ परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	२५५.२	२७१.३	२८८.३	६.३	६.३
१६ नेप्से फ्लोट परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	८७.२	९२.४	९५.५	६.१	३.३

स्रोत: नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

तालिका ३५ : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू

	२०७५/७६			२०७६/७७		
	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश प्रतिशतमा	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश प्रतिशतमा
संस्थागत आधारमा						
वाणिज्य बैंक	२४३६९९.०	३३६८.२४	४१.०	३५९८९८.०	६४३३.१२	५३.१
विकास बैंक	३८७६२.५	३८७.६३	७.०	६९०७८.३	६९०.७८	७.८
बीमा कम्पनी	४२८६४.०	४२८.६४	६.०	६०८५७.९	६०८.५८	१०.१
वित्त कम्पनी	२०१७४.२	२०१.७४	१.३	८९०४.७	१२९.५५	०.२
लघुवित्त वित्तीय संस्था	३७५५३.८	३७५.५४	३.३	२१४२२.०	२१४.२२	१.८
उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी	४४०००.०	४४०.००	०.०	१९२८.२	१९.२८	०.०
होटलहरू	८०६२.५	८०.६३	०.४	५३७.२	५.३७	०.१
व्यापारिक संस्थाहरू	३०७.४	३.०७	०.०	०.०	०.००	०.०
जलविद्युत्	२२३६९२.२	२२३६.९२	४१.१	१२३०५८.७	१२३०.५९	१७.९
अन्य	१९९२.३	१९.९२	०.०	५७६९२५.२	५७६.७५	८.९
कुल	६६९०२८.०	७५४१.५३	१००.०	१२२२६१०.२	९९३०.२४	१००.०
धितोपत्रको आधारमा						
साधारण शेयर	२८९७०५.४	२८९७.०५	५०.२	१३६४२६.३	१३६४.२६	१९.९
हकप्रद शेयर	१०८८४९.२	१०८८.४९	१९.६	४६८६०.८	४६८.६१	४.८
बोनस शेयर	२५२१२६.२	२५२१.२६	२४.७	२८१४८९.४	२८१४.८९	२७.०
सरकारी ऋणपत्र	०.०	०.००	०.०	०.०	०.००	०.०
कनभर्टिबल प्रेफरेन्स शेयर	०.०	०.००	०.०	०.०	०.००	०.०
बैंकहरूले जारी गरेको ऋणपत्र	१०३४७.३	१०३४.७३	५.५	३१९४०.४	३१९.४०	२९.१
म्युचुअल फण्ड	०.०	०.००	०.०	५७४५००.०	५७४.५०	१०.८
अन्य	०.०	०.००	०.०	१५१३९३.४	१५१.३९	८.४
कुल	६६९०२८.०	७५४१.५३	१००.०	१२२२६१०.२	९९३०.२४	१००.०

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

तालिका ३६ : सूचीकृत कम्पनीहरू र बजार पुँजीकरणको स्थिति

विवरण	सूचीकृत कम्पनीको संख्या			बजार पुँजीकरण (रकम रु. करोडमा)						बजार पुँजीकरणको प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७५ असार		२०७६ असार		२०७७ असार		२०७५/७६	२०७६/७७
				रकम	शेयर अंश	रकम	शेयर अंश	रकम	शेयर अंश		
वित्तीय संस्थाहरू	१४७	१५४	१४७	११५५७६.२२	८०.५	१२३०६६.५१	७८.५	१४०२३३.०८	७८.२	६.५	१३.९
वाणिज्य बैंक	२७	२७	२६	७४४०२.११	५१.८	८३०७९.००	५३.०	८६८९९.८१	४८.५	११.७	४.६
विकास बैंक	३४	३२	२४	७२५७.८९	५.१	८२१०.१०	५.२	७५५७.०९	४.२	१३.१	-८.०
वित्त कम्पनी	२७	२६	२४	१८१८.७५	१.३	२०४२.६४	१.३	२१४८.६९	१.२	१२.९	४.७
लघुवित्त वित्तीय संस्था	३७	४७	५१	९७०५.२९	६.८	९२६६.१७	५.९	१६६७६.९५	९.३	-४.५	८०.०
बीमा कम्पनी	२२	२२	२२	२२३९२.१८	१५.६	२०४५८.६०	१३.१	२६९५०.५५	१५.०	-८.६	३१.७
उत्पादन तथा प्रशोधन	१८	१९	१९	४०१७.२०	२.८	६५५०.९९	४.२	६५५३.६७	३.७	६३.१	०.०
होटल	४	४	४	२४४१.९४	१.७	२८०७.८३	१.८	१९४०.५७	१.१	१५.०	-३०.९
व्यापार	४	४	४	११४.१७	०.१	१५१.१५	०.१	५०९.६०	०.३	३२.४	२३७.१
जलविद्युत्	१९	३०	३३	६७३९.७५	४.७	९३२८.१८	६.०	९७२५.९६	५.४	३८.४	४.३
अन्य	४	४	५	१४६२४.५०	१०.२	१४८४५.२८	९.५	२०३१३.३९	११.३	१.५	३६.८
कुल	१९६	२१५	२१२	१४३५१३.७७	१००.०	१५६७४९.९४	१००.०	१७९२७६.२७	१००.०	९.२	१४.४

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको नामावली

(२०७७ असार मसान्त)

(१) वाणिज्य बैंकहरु

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी# (रु. करोडमा)	कार्यक्षेत्र
१	नेपाल बैंक लि.	धर्मपथ, काठमाडौं	१९९४-०७-३०	११२८.२८	राष्ट्रियस्तर
२	कृषि विकास बैंक लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	२०२४-१०-०७	१४९८.९२	राष्ट्रियस्तर
३	नविल बैंक लि.	तीनधारा, काठमाडौं	२०४१-०३-२९	१००९.७५	राष्ट्रियस्तर
४	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०४२-११-२६	१४२४.९०	राष्ट्रियस्तर
५	स्टण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०४३-१०-१६	८०१.१४	राष्ट्रियस्तर
६	हिमालयन बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०४९-१०-०५	९३७.२३	राष्ट्रियस्तर
७	नेपाल एस.वि.आई. बैंक लि.	केशरमहल, काठमाडौं	२०५०-०३-२३	८९५.६२	राष्ट्रियस्तर
८	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०५१-०२-२३	८४९.५८	राष्ट्रियस्तर
९	एभरेष्ट बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०५१-०७-०१	८५१.०२	राष्ट्रियस्तर
१०	कुमारी बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०५७-१२-२१	१३००.२९	राष्ट्रियस्तर
११	लक्ष्मी बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०५८-१२-२१	९८१.२६	राष्ट्रियस्तर
१२	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.	नारायणहिटीपथ, काठमाडौं	२०६४-०१-०७	९०८.९८	राष्ट्रियस्तर
१३	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०६४-०६-०७	१३९८.५२	राष्ट्रियस्तर
१४	सनराइज बैंक लि.	गैरीधारा, काठमाडौं	२०६४-०६-२५	८९६.७८	राष्ट्रियस्तर
१५	सेन्चुरी कमर्सियल बैंक लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	२०६७-११-२६	८४१.५५	राष्ट्रियस्तर
१६	सानिमा बैंक लि.	नागपोखरी, काठमाडौं	२०६८-११-०३	८८०.१४	राष्ट्रियस्तर
१७	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०६९-०३-२५*	८४५.८५	राष्ट्रियस्तर
१८	एन आई सी एशिया बैंक लि.	थापाथली, काठमाडौं	२०७०-०३-१६*	९७१.७७	राष्ट्रियस्तर
१९	प्रभु बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७२-१०-२९*	१०३१.५५	राष्ट्रियस्तर
२०	सिद्धार्थ बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०७३-३-०७*	९७८.७८	राष्ट्रियस्तर
२१	बैंक अफ काठमाडौं लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०७३-३-३०*	८५४.६९	राष्ट्रियस्तर
२२	सिभिल बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७३-०७-०१*	८००.३४	राष्ट्रियस्तर
२३	नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक लि.	बागवजार, काठमाडौं	२०७३-०९-१७*	९३५.३९	राष्ट्रियस्तर
२४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	सिंहदरबारप्लाजा, काठमाडौं	२०७५-०१-१९*	९००.४८	राष्ट्रियस्तर
२५	मेगा बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७५-०१-३०*	१३१३.८६	राष्ट्रियस्तर
२६	ग्लोबल आइएमई बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७६-०५-१८*	१८९७.५९	राष्ट्रियस्तर
२७	एनएमबी बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७६-०६-११*	१३९५.१०	राष्ट्रियस्तर

* मर्जर पश्चात प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको संचालन मिति ।

(२) विकास बैंकहरु

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी# (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	रत्ननगर, चितवन	२०५८-०७-०१	५.५६	१-३ जिल्ला (नवलपरासी, चितवन, मकवानपुर)
२	कर्णाली विकास बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६०-११-०६	५०.२८	१-३ जिल्ला (बाँके, बर्दिया, दाङ्ग)
३	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बिर्तामोड, भापा	२०६२-०४-०६	८१.११	१-५ जिल्ला (इलाम, भापा, मोरङ्ग, सुनसरी र पाँचथर)

४	मितेरी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धरान, सुनसरी	२०६३-०६-२७	६९.३४	१-५ जिल्ला (भापा, मोरङ, सुनसरी, धनकुटा, उदयपुर)
५	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०६३-०९-१९	४३२.५०	राष्ट्रियस्तर
६	कपोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लि.	वीरगञ्ज, पर्सा	२०६४-०७-२१	४१.००	१-३ जिल्ला (पर्सा, मकवानपुर, काभ्रे)
७	सिन्धु विकास बैंक लि.	बाह्रबिसे, सिन्धुपाल्चोक	२०६७-०५-२४	५५.७५	१-५ जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, दोलखा, मकवानपुर, चितवन)
८	सहारा विकास बैंक लि.	मलंगवा, सर्लाही	२०६७-०७-१०	१६.३४	१ जिल्ला (सर्लाही)
९	सालपा विकास बैंक लि.	दिक्तेल, खोटाङ	२०६९-०४-०१	२.८०	१ जिल्ला (खोटाङ)
१०	ग्रीन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०७०-०५-०९	५०.००	१-५ जिल्ला (म्याग्दी, बागलुङ र कास्की, तनहुँ, नवलपरासी पूर्व)
११	सागिला डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बालुवाटार, काठमाडौं	२०७१-०३-२९*	२६०.६६	राष्ट्रियस्तर
१२	कञ्चन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर	२०६६-०६-०३	५८.४४	१-५ जिल्ला (कैलाली, कञ्चनपुर, डडेल्धुरा, बैतडी, डोटी)
१३	साइन रेसुझा डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७३-०२-२९*	३०१.६३	राष्ट्रियस्तर
१४	ज्योति विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७३-०४-०९*	३४९.५३	राष्ट्रियस्तर
१५	गरिमा विकास बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०७३-०६-०४*	३२३.८७	राष्ट्रियस्तर
१६	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०७४-०३-१८*	३०७.२१	राष्ट्रियस्तर
१७	लुम्बिनी विकास बैंक लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७४-०३-२५*	२७१.६३	राष्ट्रियस्तर
१८	कामना सेवा विकास बैंक लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०७४-०४-२०*	२५४.०२	राष्ट्रियस्तर
१९	सप्तकोशी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धनकुटा, कोशी	२०७६-०३-२२*	८३.४३	१-७ जिल्ला (मोरङ, ईलाम, पाँचथर, भापा, सुनसरी, धनकुटा, तेह्रथुम)
२०	तिनाउ विकास बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०६३-०७-१५*	१८१.३१	१-७ जिल्ला (रुपन्देही, नवलपरासी पूर्व, नवलपरासी पश्चिम, चितवन, पाल्पा, दाङ, कपिलवस्तु)

* मर्जर पश्चात प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको संचालन मिति ।

(३) वित्त कम्पनीहरू

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापूँजी# (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नेपाल फाइनेन्स लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०४९-०९-२२	१३.५८	राष्ट्रिय स्तर
२	नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनेन्स लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	२०५०-०७-०३	२३.३३	राष्ट्रिय स्तर
३	गुडविल फाइनेन्स लि.	हात्तिसार, काठमाडौं	२०५२-०२-०१	८०.००	राष्ट्रिय स्तर
४	ललितपुर फाइनेन्स लि.	लगनखेल, ललितपुर	२०५२-०८-२८	१८.७९	राष्ट्रिय स्तर
५	युनाइटेड फाइनेन्स लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०५२-१०-१२	१०४.०८	राष्ट्रिय स्तर
६	प्रोग्रेसिभ फाइनेन्स लि.	न्यूरोड, काठमाडौं	२०५२-११-१४	८०.०१	राष्ट्रिय स्तर
७	जानकी फाइनेन्स कम्पनी लि.	जनकपुरधाम, धनुषा	२०५३-११-२४	६०.०४	१-३ जिल्ला (धनुषा, महोत्तरी, सिराहा)
८	पोखरा फाइनेन्स लि.	पोखरा, कास्की	२०५३-१२-०३	९१.७३	राष्ट्रिय स्तर
९	मल्टीपर्पस फिनेन्स कम्पनी लि	राजविराज, सप्तरी	२०५५-०१-०२	२२.४१	१ जिल्ला (सप्तरी)
१०	सृजना फाइनेन्स लि.	विराटनगर, मोरङ	२०५६-०८-२८	८४.७८	१-३ जिल्ला (मोरङ, सुनसरी, सप्तरी)
११	समृद्धि फाइनेन्स कम्पनी लि.	हेटौंडा, मकवानपुर	२०५८-०४-२६	१८.२०	राष्ट्रिय स्तर
१२	क्यापिटल मार्केट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि.	बत्तिसपुतली, काठमाडौं	२०५८-१०-१९	९३.५१	राष्ट्रिय स्तर

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

१३	क्रिष्टल फाइनान्स लि.	थापाथली, काठमाडौं	२०५८-११-०१	७.००	राष्ट्रिय स्तर
१४	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.	पुल्चोक, ललितपुर	२०५९-०२-३०	८०.००	राष्ट्रिय स्तर
१५	आइ.सि.एफ.सि. फाइनान्स लि.	भाटभटेनी, काठमाडौं	२०६१-०३-३१	९२.६५	राष्ट्रिय स्तर
१६	सिटी एक्सप्रेस फाइनान्स कम्पनी लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०६२-१२-११	४०.००	राष्ट्रिय स्तर
१७	मञ्जुश्री फाइनान्स लि.	नयाँवानेश्वर, काठमाडौं	२०६४-०६-३०	८१.८१	राष्ट्रिय स्तर
१८	रिलायन्स फाइनान्स लि.	प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौं	२०७१-०१-२५*	८३.२४	राष्ट्रिय स्तर
१९	गोर्खाज फाइनान्स लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७२-१२-२८*	८६.८०	राष्ट्रिय स्तर
२०	श्री इन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७३-१०-१९*	८२.९०	राष्ट्रिय स्तर
२१	सेन्ट्रल फाइनान्स लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	२०७३-१२-१०*	८२.३४	राष्ट्रिय स्तर
२२	वेष्ट फाइनान्स लि.	चावहिल, काठमाडौं	२०७५-०४-१७*	८२.८९	राष्ट्रिय स्तर

* मर्जर पश्चात् प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको संचालन मिति ।

हिमालय फाइनान्स लि., सुन्धारा, काठमाडौं र सम्भना फाइनान्स कम्पनी लि., बनेपा, काभ्रे खारेजीको प्रक्रियामा रहेको ।

(४) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी# (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	नक्साल, काठमाडौं	२०५६-०४-०१	१५०.००	राष्ट्रिय स्तर
२	आरएमडीसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.**	पुतलीसडक, काठमाडौं	२०५६-०८-२०	८९.९३	राष्ट्रिय स्तर
३	डिप्रोक्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भरतपुर, चितवन	२०५८-०३-१९	१००.५४	राष्ट्रिय स्तर
४	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पुरानोवानेश्वर, काठमाडौं	२०५८-०८-१२	१५०.००	राष्ट्रिय स्तर
५	स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बलुवाटार, काठमाडौं	२०५८-१०-०१	७९.२४	राष्ट्रिय स्तर
६	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.**	सुविधानगर, काठमाडौं	२०५८-११-०२	१००.०२	राष्ट्रिय स्तर
७	नेरुडे लघुवित्त लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	विराटनगर, मोरङ	२०६४-०३-०१	४५.७३	राष्ट्रिय स्तर
८	नयाँ नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धुलिखेल, काभ्रे	२०६५-१२-०७	१०.०८	४-१० जिल्ला (काभ्रे, रामेछाप, सिन्धुली, महोत्तरी, धनुषा, सिराहा, सप्तरी, सुनसरी, मोरङ, भूषा)
९	मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	ढल्केवर, धनुषा	२०६६-०१-१६	१०.५९	१०+ ५ जिल्ला (सिन्धुली, महोत्तरी, धनुषा, सिराहा, सर्लाही, सप्तरी, रौतहट, उदयपुर, बारा, रामेछाप, सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, नुवाकोट, दोलखा, ओखलढुङ्गा)
१०	समिट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बिर्तामोड, भूषा	२०६६-०२-०६	२५.४३	१०+ ५ जिल्ला (उदयपुर, पाँचथर, ईलाम, ताप्लेजुङ, सिरहा, धनकुटा, भोजपुर, संखुवासभा, सोलुखुम्बु, ओखलढुङ्गा, खोटाङ, सप्तरी, सुनसरी, मोरङ, भूषा)
११	स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रे	२०६६-०९-०१	३४.१६	राष्ट्रियस्तर
१२	फर्स्ट माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.**	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०६६-०९-१३	८०.०७	राष्ट्रियस्तर
१३	नागवेली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बिर्तामोड, भूषा	२०६६-१०-२१	२१.१३	४-१० जिल्ला (भूषा, मोरङ, इलाम, पाँचथर, ताप्लेजुङ, तेह्रथुम, धनकुटा, सुनसरी, सप्तरी र उदयपुर)

१४	कालिका लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वालिङ्ग, स्याङ्गजा	२०१६-०९-२३*	२५.२३	राष्ट्रिय स्तर
१५	मिमिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रे	२०१७-०६-०७	१९.५४	२५ जिल्ला : बागमती-४(उपत्यका र सिन्धुपाल्चोक बाहेक), नारायणी-४(रौतहट बाहेक), राप्ती-४(दाङ बाहेक), लुम्बिनी-५(कपिलवस्तु बाहेक), सिन्धुली, दोलखा, ओखलढुङ्गा, सोलुखुम्बु, खोटाङ, सुर्खेत, बाँके, र कैलाली)
१६	जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०१७-०७-२३	६.३४	१९ जिल्ला (कैलाली, कञ्चनपुर, बाँके, बर्दिया, दाङ, कपिलवस्तु, रुपन्देही, नवलपरासी पूर्व, नवलपरासी पश्चिम, चितवन, पर्सा, सुर्खेत, डडेल्धुरा, गुल्मी, पाल्पा, तनहुँ, अर्घाखाँची, प्युठान र सल्यान)
१७	बोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रे	२०१६-०८-३०*	२७.७८	राष्ट्रिय स्तर
१८	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	महाराजगंज, काठमाडौं	२०१९-०२-२२	२७.८३	राष्ट्रिय स्तर
१९	सिभिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	चूच्चेपाटी, काठमाडौं	२०१९-०३-२१	११.९८	राष्ट्रिय स्तर
२०	महिला सहयात्रा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	चितलाङ, मकवानपुर	२०१९-०८-१४	१२.१०	राष्ट्रिय स्तर
२१	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गैडाकोट, नवलपरासी	२०१९-१२-१५	२२.४०	राष्ट्रिय स्तर
२२	एनएमवि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा-हेम्जा, कास्की	२०१९-१२-१८	४५.३६	राष्ट्रिय स्तर
२३	फरवार्ड कम्प्युनिटि माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	दुहवी-भलुवा, सुनसरी	२०१०-०२-०३	५०.०४	राष्ट्रिय स्तर
२४	ग्लोबल आइ.एम.ई. लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वेशीशहर, लमजुङ्ग	२०१०-०२-०५	२५.९६	राष्ट्रिय स्तर
२५	महुली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बगधुवा, सप्तरी	२०१०-०३-०१	१२.२४	१०+५ जिल्ला (सप्तरी, सिरहा, उदयपुर, खोटाङ, सुनसरी, भोजपुर, ओखलढुङ्गा, सिन्धुली, धनकुटा, रामेछाप, तेह्रथुम, संखुवासभा, सोलुखुम्बु, सर्लाही, महोत्तरी)
२६	सूर्योदय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पुतलीबजार, स्याङ्गजा	२०१६-११-१०*	२१.५०	२३ जिल्ला (बाग्लुङ, म्याग्दी, पर्वत, स्याङ्गजा, मनाङ, लमजुङ्ग, मुस्ताङ, गुल्मी, प्युठान, रोल्पा, नवलपरासी पश्चिम, कपिलवस्तु, रुपन्देही, दाङ, बाँके, बर्दिया, सल्यान र नवलपरासी पूर्व)
२७	मेरोमाइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बट्टार, नुवाकोट	२०१०-०४-०३	८५.५१	राष्ट्रिय स्तर
२८	समता लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पिप्रा, सिमरा	२०१०-०५-०९	१९.११	१० जिल्ला (बारा, रौतहट, सर्लाही, महोत्तरी, सिन्धुली, पर्सा, सुनसरी, धनुषा, उदयपुर, चितवन)
२९	आरएसडीसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.**	बुटवल, रुपन्देही	२०१०-०५-२६	६७.१५	राष्ट्रिय स्तर
३०	सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०११-०३-०१	१०.००	४-१० जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, दोलखा, रामेछाप, सोलुखुम्बु, ओखलढुङ्गा, नुवाकोट, खोटाङ, भोजपुर र संखुवासभा)
३१	नेशनल माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	निलकण्ठ, धादिङ	२०११-०३-१८	२६.४०	राष्ट्रिय स्तर

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

३२	ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७१-०४-३०*	९८.२५	राष्ट्रिय स्तर
३३	नेपाल सेवा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	फटकसिला, सिन्धुपाल्चोक	२०७१-०७-०९	६.००	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ३)
३४	उन्नती लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०७७-०३-२६*	१४.९५	१०+५ जिल्ला (रुपन्देही, पाल्पा, प्युठान, कपिलवस्तु, अर्घाखाँची, गुल्मी, पर्वत, बागलुङ, म्याग्दी, मुस्ताङ, स्याङ्जा, कास्की, रोल्पा, सल्यान र सुर्खेत)
३५	स्वदेशी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	इटहरी, सुनसरी	२०७१-०९-१६	२७.६०	राष्ट्रिय स्तर
३६	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गजुरी, धादिङ	२०७२-०२-०१	३६.८०	राष्ट्रिय स्तर
३७	सपोर्ट माइक्रोफाइनान्स वित्तीय संस्था लि.	हाँसपोसा, इटहरी	२०७२-०३-२७	६.६०	४-१० जिल्ला (सुनसरी, तेह्रथुम, धनकुटा, पाँचथर, भोजपुर, उदयपुर, खोटाङ, सिन्धुली, रामेछाप र मकवानपुर)
३८	आरम्भ चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७२-०९-१९	२६.३४	१०+५ जिल्ला (नवलपरासी, रुपन्देही, कपिलवस्तु, गुल्मी, अर्घाखाँची, पाल्पा, रोल्पा, दाङ, सल्यान, पूर्वी रुकुम, पश्चिम रुकुम, जाजरकोट, सुर्खेत र स्याङ्जा)
३९	घोडीघोडा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	श्रीपुर बेलौरी, कञ्चनपुर	२०७३-०२-३०	२.७६	४-१० जिल्ला (कैलाली, कञ्चनपुर, बाँके, बर्दिया, दाङ, सुर्खेत, डोटी, डडेल्धुरा, बैतडी, दाचुला)
४०	आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मदनपुर, नुवाकोट	२०७३-०५-१३	२३.२३	राष्ट्रिय स्तर
४१	नेपाल एग्रो लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७३-०६-०४	५.७२	४-१० जिल्ला (कास्की, पर्वत, बागलुङ, गुल्मी, प्युठान, रोल्पा, तनहुँ, सल्यान, पाल्पा र लम्जुङ्ग)
४२	गुराँश लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धनकुटाबजार, धनकुटा	२०७३-०८-०१	८.३४	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. १)
४३	गणपति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	दुलेगौडा (शुक्लगण्डकी), तनहुँ	२०७३-०८-२४	११.०७	राष्ट्रिय स्तर
४४	इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गैडाकोट, नवलपरासी	२०७३-१०-०७	२२.८१	राष्ट्रिय स्तर
४५	आँधिखोला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भीरकोट, स्याङ्जा	२०७३-११-०१	१०.००	४-१० जिल्ला (स्याङ्जा, कास्की, लमजुङ, तनहुँ, नवलपरासी, रुपन्देही, पाल्पा, अर्घाखाँची, गुल्मी र कपिलवस्तु)
४६	स्वाभिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	तिलोत्तमा, रुपन्देही	२०७४-०२-०८	७.६७	४-१० जिल्ला (रुपन्देही, गुल्मी, रोल्पा, सल्यान, स्याङ्जा, पाल्पा, अर्घाखाँची, नवलपरासी, कपिलवस्तु र प्युठान)
४७	स्पर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा लेखनाथ, कास्की	२०७४-०३-२९	९.३७	४-१० जिल्ला (कास्की, बागलुङ, म्याग्दी, लमजुङ, तनहुँ, नवलपरासी, पर्वत, गुल्मी, अर्घाखाँची र गोरखा)
४८	सबैको लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बन्दीपुर, तनहुँ	२०७४-०३-३०	१८.६५	राष्ट्रिय स्तर
४९	साधना लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोर्खा, गोर्खा	२०७४-०७-१३	२१.७८	राष्ट्रिय स्तर
५०	एनआईसी एसिया लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भेरीमालिका, जाजरकोट	२०७४-०८-०५	१४८.००	राष्ट्रिय स्तर
५१	सारथी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	व्यास, तनहुँ	२०७६-०९-०४*	१३.४६	राष्ट्रिय स्तर
५२	मनकामना लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०७४-११-०६	६.८३	४-१० जिल्ला (रुपन्देही, कपिलवस्तु, स्याङ्जा, पाल्पा, गुल्मी, अर्घाखाँची)

५३	सजीलो लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोर्खा, गोर्खा	२०७४-१०-२४	१४.००	राष्ट्रियस्तर
५४	बुद्धज्योति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	लुम्बिनी सांस्कृतिक, रुपन्देही	२०७५-०३-०६	१.२०	४-१० जिल्ला (पाल्पा, अर्घाखाँची, गुल्मी, बागलुङ, रुपन्देही, नवलपरासी, कपिलवस्तु, मुस्ताङ, म्याग्दी, रुकुम)
५५	समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मलंगवा, सर्लाही	२०७५-०१-०२	१.१४	१-३ जिल्ला (धनुषा, सर्लाही, महोत्तरी)
५६	ग्रामिण स्वयमसेवक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	हरिवन, सर्लाही	२०७५-०६-१५	४.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. २)
५७	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०७-०१	६.००	राष्ट्रियस्तर
५८	मानुषि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०८-०१	७.००	राष्ट्रियस्तर
५९	आदर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०९-०१	१.४०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ३)
६०	युनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कोहलपुर, बाँके	२०७५-०९-०१	६.३०	४-१० जिल्ला (बर्दिया, बाँके, कैलाली, कन्चनपुर, दाङ, कपिलवस्तु, रुपन्देही, नवलपरासी, सुर्खेत, डडेल्धुरा)
६१	स्मार्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	घोराही, दाङ	२०७५-१०-२७	१.४०	४-१० जिल्ला (दाङ, प्युठान, रोल्पा, रुकुम, सल्यान, बाँके, बर्दिया, कैलाली, अर्घाखाँची, कपिलवस्तु)
६२	महिला सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	घोराही, दाङ	२०७५-११-१५	४.२०	१० जिल्ला (दाङ, प्युठान, रोल्पा, रुकुम, सल्यान, बाँके, बर्दिया, कैलाली, कपिलवस्तु, रुपन्देही)
६३	जाल्पा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७५-१२-०१	७.००	१० जिल्ला (कास्की, तनहुँ, लम्जुङ, गोरखा, स्याङ्जा, दादिङ, चितवन, नवलपरासी, रुपन्देही, पाल्पा)
६४	सल्लभ लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धनकुटा	२०७५-११-०१	४.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. १)
६५	राष्ट्र उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-११-०८	१७.५०	राष्ट्रियस्तर
६६	वीन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गल्छि, धादिङ	२०७५-१२-२५	१.४६	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ३)
६७	उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कोहलपुर, बाँके	२०७५-१२-११	४.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ५)
६८	धौलागिरि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बागलुङ	२०७५-११-०७	७.००	राष्ट्रियस्तर
६९	सीवाईसी नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बागलुङ	२०७५-१२-०१	७.००	राष्ट्रियस्तर
७०	नेस्डो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कुस्मा, पर्वत	२०७५-११-२१	७.००	राष्ट्रियस्तर
७१	स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	लाहान, सिराहा	२०७५-१२-१२	१.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. २)
७२	गरिवी न्यूनीकरण लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	राजविराज, सप्तरी	२०७५-११-२७	१.४०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. २)
७३	शृजनशिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोलबजार, सिराहा	२०७५-१२-०१	७.००	राष्ट्रियस्तर
७४	एनआरएन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धनगढी, कैलाली	२०७७-०३-२९*	३९.२८	राष्ट्रियस्तर
७५	जिवन विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कटाहरी, मोरङ	२०७५-११-१६	१४.००	राष्ट्रियस्तर
७६	घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-११-२८	७.०४	राष्ट्रियस्तर
७७	जनकपुर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	जनकपुरधाम, धनुषा	२०७५-१२-०१	३.४८	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. २)

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

७८	बीपीडब्लू लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६-०९-०२	२.०३	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ३)
७९	आत्मनिर्भर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	घोराही, दाङ	२०७६-०९-०२	४.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ५)
८०	शालिग्राम लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बेनी, म्याग्दी	२०७६-०५-०३	१.६८	गण्डकी प्रदेश
८१	सुपर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	तुलसीपुर, दाङ	२०७६-१०-०१	१.९५	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ५)
८२	अभियान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पनौती, काभ्रे	२०७६-०९-०१	१५.२५	राष्ट्रियस्तर
८३	देउराली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७६-१०-११	२.४०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ५)
८४	नव किरण लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धुलिखेल, काभ्रे	२०७६-१२-०२	६.७६	राष्ट्रियस्तर
८५	खप्तड लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोदावरी, कैलाली	२०७७-०४-१६	२.६८	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ७)

* मर्जर पश्चात्को संचालन मिति । ** लघुवित्त सम्बन्धी थोक कर्जाको मात्र कारोबार गर्ने ।

(५) अन्य संस्था

क्र.सं.	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृत प्रदान भएको मिति
१	राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.	कृपण्डोल, ललितपुर	बानेश्वर, काठमाडौं	२०६७-०४-०४
२	श्री मशरेक बैंक पी एस सी	दुबई युएई	थापाथली, काठमाडौं	२०६७-०६-२६
३	जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि.	बबरमहल, काठमाडौं	बबरमहल, काठमाडौं	२०६९-०३-२६
४	ओम्नी प्रा.लि. ^{\$}	आदर्शनगर, बीरगंज	आदर्शनगर, बीरगंज	२०७१-०१-२४
५	हुलास इन्भेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^{\$}	गणवहाल, काठमाडौं	गणवहाल, काठमाडौं	२०७१-०४-१८
६	सिप्रदी हायर पर्चेज प्रा.लि. ^{\$}	थापाथली, काठमाडौं	थापाथली, काठमाडौं	२०७१-०७-२०
७	एम.ए.डब्लू. इनभेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^{\$}	विराटनगर, मोरङ	टेकु, काठमाडौं	२०७१-०९-३०
८	बतास इन्भेष्टमेण्ट कम्पनी प्रा.लि. ^{\$}	पोखरा, कास्की	गैरीधारा, काठमाडौं	२०७१-१०-२१
९	स्याकार इन्भेष्टमेण्ट कम्पनी प्रा.लि. ^{\$}	कान्तिपथ, काठमाडौं	कान्तिपथ, काठमाडौं	२०७३-०३-१०
१०	जगदम्बा क्रेडिट एण्ड इन्भेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^{\$}	नक्साल, काठमाडौं	नक्साल, काठमाडौं	२०७३-०९-१७
११	दोहा बैंक	दोहा, कतार	थापाथली काठमाडौं	२०७४-०१-११
१२	भेन्चर हायर पर्चेज प्रा.लि. ^{\$}	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७६-०८-०३
१३	आईसीआईसीआई बैंक लि.	मुम्बई, भारत	थापाथली, काठमाडौं	२०७६-१०-२१
१४	मनोकामना हायर पर्चेज प्रा.लि. ^{\$}	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७६-०९-२७

\$ हायर पर्चेज कारोबार गर्ने प्रयोजनको लागि ।

(६) पूर्वाधार विकास बैंक

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्ता पुँजी २०७६ असारको आधारमा	कार्यक्षेत्र
१	नेपाल पूर्वाधार बैंक लि.	नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं	२०७५-११-२७	२०००.००	राष्ट्रियस्तर

भाग

२

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीति	५७
राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन	५९
वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन	६२
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६४
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	६७
भुक्तानी प्रणाली	६९
सूचना प्रविधि	६९
मुद्रा व्यवस्थापन	७०
जनशक्ति व्यवस्थापन	७२
विविध	७४
तालिकाहरू	७९
अनुसूचीहरू	८६

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीति

- २.१ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ बमोजिम आर्थिक स्थायित्व र अर्थतन्त्रको दिगो विकासको निमित्त मूल्य र शोधनान्तर स्थिरता कायम गर्दै वित्तीय सेवाको पहुँच अभिवृद्धि र बैंकिङ तथा वित्तीय क्षेत्रको स्थायित्व कायम गरी आर्थिक वृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ यस बैंकले मौद्रिक नीति तर्जुमा एवम् कार्यान्वयन गर्दै आएको छ । यसका लागि तरलताको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्ने, वित्तीय साधनलाई प्रतिस्पर्धी बनाउँदै उत्पादनशील उपयोगमा थप प्रोत्साहन गर्ने, विदेशी विनिमय सञ्चिति व्यवस्थापन प्रभावकारी बनाउने, वित्तीय सेवामा पहुँच विस्तार गर्ने र भुक्तानी प्रणालीलाई आधुनिक, सबल र सुदृढ बनाउने लगायतका कार्यमा जोड दिँदै आएको छ ।
- २.२ समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै सरकारको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुऱ्याउने नेपाल सरकारको बजेटमा उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमहरूसँग समेत तादात्म्यता हुने गरी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीति २०७६ साउन ८ गते सार्वजनिक गरिएको थियो । मौद्रिक नीति २०७६/७७ को प्रथम त्रैमासिक समीक्षा २०७६ मंसिर ५ गते, अर्द्धवार्षिक समीक्षा २०७६ फागुन १९ गते र तेस्रो त्रैमासिक समीक्षा २०७७ जेठ १३ गते सार्वजनिक गरिएको थियो ।

उद्देश्य तथा लक्ष्यहरु

- २.३ आर्थिक क्रियाकलापको विस्तारसँगै माग पक्षबाट मुद्रास्फीति तथा बाह्य क्षेत्र स्थायित्वमा प्रतिकूल प्रभाव पर्न नदिने उपयुक्त मौद्रिक व्यवस्थापन गर्ने, लक्षित आर्थिक वृद्धि हासिललाई सहजीकरण गर्न रोजगारी प्रवर्द्धन र उद्यमशीलता विकास तथा प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रतर्फ वित्तीय साधन परिचालन गर्ने, ब्याजदर स्थायित्व कायम गर्ने र वित्तीय संस्थाहरुको सुदृढीकरणलाई प्राथमिकता दिने मौद्रिक नीतिका प्रमुख उद्देश्य रहेका थिए ।
- २.४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदरलाई ६ प्रतिशतभित्र कायम राख्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो । यसका अतिरिक्त कम्तिमा ७ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त हुने विदेशी विनिमय सञ्चिति कायम गर्ने तथा ८.५ प्रतिशतको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुऱ्याउने आवश्यक मौद्रिक तरलता व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य मौद्रिक नीतिको रहेको थियो ।
- २.५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोभिड-१९ को नकारात्मक प्रभावका कारण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिदर २.२८ प्रतिशतमा सीमित रह्यो । समीक्षा वर्षमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यमा उल्लेख्य कमी आउनुको साथै अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा समेत मूल्यवृद्धि न्यून रहेको कारण वार्षिक औसत मुद्रास्फीतिदर ६.१५ प्रतिशतमा सीमित रह्यो । समीक्षा वर्षमा आयात खुम्चिएको कारण शोधनान्तर रु. २८२ अर्ब ४१ करोडले बचतमा रह्यो । २०७७ असार मसान्तमा बैंकिङ क्षेत्रसँग रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति १२.७ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्ने स्तरमा रह्यो ।

तालिका २.१ : मुद्रास्फीति तथा शोधनान्तर बचत

	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	
			लक्ष्य	यथार्थ
वार्षिक औसत मुद्रास्फीति (प्रतिशतमा)	४.१६	४.६४	६.००	६.१५
शोधनान्तर स्थिति (रु. अर्बमा) (+बचत/-घाटा)	०.९६	-६७.४०	१०.००	२८२.४१

मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा संचालन लक्ष्य

- २.६ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीतिले भारतीय मुद्रासँगको स्थिर विनिमयदरलाई मौद्रिक नीतिको अंकुशको रूपमा निरन्तरता दिएको थियो । लक्षित आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्ने क्रममा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट हुने वार्षिक बजेट लगायत आन्तरिक र अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक परिदृश्यलाई समेत मध्यनजर गरी मौद्रिक नीतिको उद्देश्य तथा लक्ष्यहरु निर्धारण गरिएको थियो । उक्त लक्ष्यहरु प्राप्तिका लागि मौद्रिक नीतिले विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदरलाई अन्तरिम लक्ष्य एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको अधिक तरलतालाई अनुगमन गर्दै अन्तर बैंक कारोबार दरलाई सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा लिएको थियो ।

२.७ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय १८ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरिएकोमा १८.१ प्रतिशतले वृद्धि भयो । त्यसैगरी, कुल आन्तरिक कर्जा २४ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरिएकोमा १३.६ प्रतिशतले र निजी क्षेत्रको कर्जा २१ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरिएकोमा १२.६ प्रतिशतले वृद्धि भयो -तालिका २.२) ।

तालिका २.२ : मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा

	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	
			लक्ष्य	यथार्थ
विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१९.४	१५.८	१८	१८.१
संकुचित मुद्राप्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१७.६	८.६	१५	१७.८
आन्तरिक कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	२६.५	२१.१	२४	१३.६
निजी क्षेत्रको कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	२२.३	१९.१	२१	१२.६

मौद्रिक नीतिका उपकरणहरू

२.८ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीतिको कार्यदिशा र सो अनुरूपको आर्थिक तथा मौद्रिक लक्ष्य हासिल गर्न सहज हुने गरी मौद्रिक नीतिका संचालन लक्ष्य तथा उपकरणहरू चयन गरिएका थिए । बैकिङ्ग क्षेत्रको तरलतामा हुने उतार चढावलाई न्यूनीकरण गर्दै ब्याजदर स्थायित्व कायम गर्ने र मौद्रिक व्यवस्थापनलाई आधुनिकीकरण गर्ने उद्देश्यले यस बैंकद्वारा ब्याजदर करिडोरको तल्लो सीमा ३ प्रतिशत र माथिल्लो सीमा ६ प्रतिशत र नीतिगत दरको रूपमा रहेको दुई हप्ता अवधिको रिपो दरलाई ४.५ प्रतिशतमा कायम गरिएको थियो ।

२.९ २०७६/७७ को मौद्रिक नीतिमार्फत बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीको लागि ४ प्रतिशतमा यथावत् राखिएकोमा कोभिड १९ को असरलाई मध्यनजर गरी २०७६ चैत १६ गतेदेखि ३ प्रतिशत कायम गरियो । त्यसैगरी, वैधानिक तरलता अनुपात वाणिज्य बैंकहरूका लागि १० प्रतिशत, विकास बैंकका लागि ८ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूका लागि ७ प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको थियो । अन्तिम ऋणदाता सुविधा तथा सुरक्षणपत्रहरूको डिष्काउण्ट गर्ने प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिने बैंकदरलाई ६.५ प्रतिशतबाट ६ प्रतिशत कायम गरिएको थियो ।

तालिका २.३ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)

शीर्षक	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
अनिवार्य नगद अनुपात			
वाणिज्य बैंक	६.०	४.०	४.०*
विकास बैंक	५.०	४.०	४.०*
वित्त कम्पनी	४.०	४.०	४.०*
वैधानिक तरलता अनुपात			
वाणिज्य बैंक	१२.०	१०.०	१०.०
विकास बैंक	९.०	८.०	८.०
वित्त कम्पनी	८.०	७.०	७.०

* २०७६ चैत १६ गतेदेखि ३ प्रतिशत कायम गरिएको ।

२.१० हेजिङ्ग सम्बन्धी नियमावली, २०७५ को प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि हेजिङ्ग सम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरिएको छ ।

२.११ पूर्वाधार विकास बैंकले परियोजना छनौट गर्दा गर्नुपर्ने लगानीको न्यूनतम सीमा रु. ३० करोड कायम गरिएको छ ।

२.१२ वित्तीय सेवाका ग्राहकको हित संरक्षणको लागि वित्तीय ग्राहक संरक्षण सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी निक्षेपकर्ता र ऋणीको गुनासो व्यवस्थापन गर्दै वित्तीय क्षेत्रप्रति सर्वसाधारणको विश्वास अभिवृद्धि गर्न यस बैंकमा वित्तीय ग्राहक संरक्षण इकाई (Financial Consumer Protection Unit) स्थापना गरिएको छ ।

२.१३ वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूले आफ्नो कुल कर्जा लगानीको न्यूनतम ५ प्रतिशत विपन्न वर्गमा लगानी गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई यथावत् राखिएको छ ।

२.१४ वाणिज्य बैंकहरूले कृषिमा न्यूनतम १० प्रतिशत र उर्जा तथा पर्यटनमा १५ प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई यथावत् राखिएको थियो ।

- २.१५ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले स्वदेशी मुद्रामा निक्षेप संकलन गर्दा एक संस्थाबाट संकलित निक्षेप आफ्नो कुल स्वदेशी मुद्रा निक्षेपको अधिकतम १० प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१६ वाणिज्य बैंकहरूले २०७७ असार मसान्तभित्र आफ्नो चुक्ता पुँजीको न्यूनतम २५ प्रतिशत बराबर अनिवार्य रूपमा ऋण पत्र जारी गर्नुपर्ने व्यवस्था गरियो । बैंकहरूले जारी गरेको ऋणपत्रको शतप्रतिशत रकम कर्जा प्रवाहका लागि उपयोग गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको थियो ।
- २.१७ वाणिज्य बैंकहरूले २०७७ असारसम्म कर्जा र निक्षेपबीचको ब्याजदर अन्तर ४.४ प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको थियो ।
- २.१८ नेपाल सरकारले उत्पादन तथा उद्यमशीलतालाई प्रोत्साहन गर्न “सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५ (तेस्रो संशोधन सहित)” जारी गरी नौ प्रकारका कर्जामा सहूलियत प्रदान गर्ने व्यवस्था गरियो ।

राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन

निष्कासन तथा व्यवस्थापन

- २.१९ नेपाल राष्ट्र बैंक, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभागले नेपाल सरकारको तर्फबाट आन्तरिक ऋण उठाउने र सोको व्यवस्थापन गर्ने कार्य गर्दै आएको छ । त्यसैगरी, मौद्रिक अधिकारीको रूपमा रहेको नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा जारी गरिने मौद्रिक नीति कार्यान्वयन गर्ने कार्य अन्तर्गत विभिन्न मौद्रिक उपकरणहरू प्रयोग गरी बैकिङ्ग क्षेत्रको तरलता व्यवस्थापन गर्ने तथा छोटो अवधिको तरलता व्यवस्थापनका लागि विकास ऋणपत्र, ट्रेजरी बिल, नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रलगायतका ऋणपत्रहरूको धितोमा स्थायी तरलता सुविधा प्रदान गर्ने कार्य समेत गर्दै आएको छ । त्यस्तै, राष्ट्र ऋण ऐन, २०५९, राष्ट्र ऋण नियमावली, २०५९ (दोस्रो संशोधन), ऋणपत्रको प्राथमिक तथा दोस्रो बजार व्यवस्थापन नियमावली, २०६१, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०७४ र नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ को साथै अन्य विनियमावली तथा कार्यविधिअनुरूप नेपाल सरकारको आन्तरिक ऋण तथा तरलता व्यवस्थापनको कार्य गर्दै आएको छ ।
- २.२० नेपाल सरकारको प्रत्येक आर्थिक वर्षको बजेटमा व्यवस्था भए बमोजिमको आन्तरिक ऋण उठाउन राष्ट्र ऋण उठाउने ऐन, २०५९ पारित भएपश्चात् नेपाल सरकारबाट स्वीकृत वार्षिक आन्तरिक ऋण निष्कासन तालिका र बोलकबोल तालिका बमोजिम आन्तरिक ऋण परिचालन गरिँदै आएको छ ।
- २.२१ नेपाल सरकारको तर्फबाट आन्तरिक ऋण उठाउने प्रयोजनार्थ नेपाल राष्ट्र बैंकले हाल ट्रेजरी बिल, विकास ऋणपत्र, नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको निष्कासन गर्दै आएको छ ।

ट्रेजरी बिल्स

- २.२२ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ५ अर्बको २८ दिने, रु. २० अर्बको ९१ दिने, रु. ५० अर्बको १८२ दिने तथा रु. १८ अर्बको ३६४ दिने गरी कुल रु. ९३ अर्बको ट्रेजरी बिल जारी भयो । त्यसैगरी, विगतमा निष्काशन भई २०७६ असार मसान्तसम्ममा भुक्तानी हुन बाँकी रु. २३५ अर्ब १ करोड ६५ लाखको ट्रेजरी बिलको भुक्तानी अवधिअनुसार पटक-पटक गरी नवीकरण गर्ने कार्य समेत सम्पन्न भयो । समीक्षा वर्षमा रु. २४ अर्ब ५७ करोड ४८ लाखको ट्रेजरी बिल नेपाल सरकारबाट भुक्तानी भएको छ ।

तालिका २.४ : ट्रेजरी बिलको नयाँ निष्काशन (२०७६/७७)

(रु. करोडमा)

क्र.स.	ट्रेजरी बिलको किसिम	सिरिज नं	निष्काशित रकम	डिस्काउन्ट दर
१	२८ दिने	२८२	५००.००	०.११४४
२	९१ दिने	१५२०	१०००.००	२.५५२२
३	९१ दिने	१५२२	१०००.००	१.५०३२
४	१८२ दिने	२९५ क	२०००.००	४.१५४५
५	१८२ दिने	२९८ क	१०००.००	४.८३२२
६	१८२ दिने	२९९ क	१०००.००	४.७६११
७	१८२ दिने	३०० क	१०००.००	४.३७९९
८	३६४ दिने	१५११ क	५००.००	४.०१००
९	३६४ दिने	१५१९ क	१०००.००	४.१९७५
१०	३६४ दिने	१५२५ क	३००.००	२.२५७४
कुल रकम			९३००.००	३.५७७९

विकास ऋणपत्र

२.२३ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. १०० अर्बको विकास ऋणपत्र जारी गरिएको छ । सो वर्षको अन्त्यमा भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्र रु. ३८९ अर्ब ९४ करोड ७० लाख रहेको छ । भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्रको भुक्तानी अवधि ३ वर्षदेखि १५ वर्षसम्म रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा जारी भएका विकास ऋणपत्रहरूको विवरण तालिका २.५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २.५ : विकास ऋणपत्र निष्कासन (२०७६/७७)

(रु. करोडमा)

क्र.स.	विकास ऋणपत्र	अवधि	निष्काशित रकम	व्याजदर
१	२०८१ घ	५	३०००.००	६.९७
२	२०८० घ	३	३५००.००	६.८९
३	२०८२ घ	५	३५००.००	६.४९
कुल रकम			१००००.००	

नागरिक बचतपत्र/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र

२.२४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. १ अर्ब ६० करोड ५२ लाखको नागरिक बचतपत्र निष्काशन गरिएको छ । २०७६ असार मसान्तसम्म रु. ८ अर्ब ३७ करोड ६१ लाख बराबरको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. २ अर्ब ३३ करोड ९४ लाख भुक्तानी भएको छ । यसरी २०७७ असार मसान्तसम्म कुल रु. ७ अर्ब ६४ करोड २० लाख बराबरको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी रहेको छ ।

२.२५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ३ करोड ७१ लाखको वैदेशिक रोजगार बचतपत्र निष्काशन गरिएको छ । २०७६ असार मसान्तसम्म रु. ४५ करोड १५ लाख बराबरको वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ८ करोड ३७ लाख भुक्तानी भएको छ । यसरी २०७७ असार मसान्तसम्म कुल रु. ४० करोड ५० लाखको वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको भुक्तानी हुन बाँकी रहेको छ ।

तालिका २.६ : कुल तिर्न बाँकी नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्र

(रु. करोडमा)

विवरण	नागरिक बचतपत्र	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र
२०७६ असार मसान्तसम्म कुल भुक्तानी हुन बाँकी रकम	८३७.६१	४५.१५
२०७६/७७ को नयाँ निष्काशन रकम	१६०.५२	३.७१
२०७६/७७ को कुल भुक्तानी रकम	२३३.९४	८.३७
२०७७ असार मसान्तसम्म कुल भुक्तानी हुन बाँकी रकम	७६४.२०	४०.५०

खुद आन्तरिक ऋण परिचालन

२.२६ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विविध उपकरणमार्फत रु. १९४ अर्ब ६४ करोड बराबरको कुल आन्तरिक ऋण परिचालन गरियो भने रु. ३४ अर्ब ४० करोड बराबरको आन्तरिक ऋण भुक्तानी भएकोले खुद आन्तरिक ऋण परिचालन रु. १६० अर्ब २४ करोड रह्यो ।

तालिका २.७ : खुद आन्तरिक ऋण परिचालन

ऋणपत्रको किसिम	ऋण परिचालन (रु. करोडमा)			कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशत)		
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
(क) कुल निष्कासन	१४४७५.०९	९६३८.२०	१९४६४.२४	४.७५	२.७९	५.१७
ट्रेजरी बिल्लस	७१९५.८७	२६४३.५०	९३००.००	२.३६	०.७६	२.४७
विकास ऋणपत्र	७२००.००	६९९४.७०	१००००.००	२.३६	२.०२	२.६५
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
नागरिक बचतपत्र	७५.११	०.००	१६०.५२	०.०२	०.००	०.०४
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	४.१२	०.००	३.७१	०.००	०.००	०.००

(ख) कुल भुक्तानी	३७५६.२९	३४३९.३९	३४३९.७९	१.२३	०.९९	०.९९
ट्रेजरी बिल्स	३७५२.००	२४४९.००	२४५७.४८	१.२३	०.७९	०.६५
विकास ऋणपत्र	०.००	८५०.००	७४०.००	०.००	०.२५	०.२०
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	९०.६५	०.००	०.००	०.०३	०.००
नागरिक बचतपत्र	०.००	३४.०२	२३३.९४	०.००	०.०९	०.०६
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	४.२९	७.६४	८.३७	०.००	०.००	०.००
(ग) खुद निष्काशन	१०७१८.८१	६२०६.८९	१६०२४.४४	३.५२	१.७९	४.२५
ट्रेजरी बिल्स	३४४३.८७	१९४.५०	६८४२.५२	१.१३	०.०६	१.८२
विकास ऋणपत्र	७२००.००	६१४४.७०	९२६०.००	२.३६	१.७८	२.४६
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	-९०.६५	०.००	०.००	-०.०३	०.००
नागरिक बचतपत्र	७५.९१	-३४.०२	-७३.४२	०.०२	-०.०९	-०.०२
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	-०.९७	-७.६४	-४.६६	०.००	०.००	०.००
(घ) तिर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	३९०८९.८७	४५२९६.७६	६१३२१.२०	१२.८४	१३.१०	१६.२८
(ङ) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	३०४४९२.७	३४५८७९.३	३७६७०४.००			

भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

२.२७ नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व आर्थिक वर्ष २०७६असार मसान्तमा रु. ४५२ अर्ब ९६ करोड ७६ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७ असार मसान्तमा रु. ६१३ अर्ब २९ करोड २० लाख रहेको छ। नेपाल सरकारले समीक्षा अवधिमा ट्रेजरी बिल, विकास ऋणपत्रमार्फत उठाइएको रकम सोही अवधिमा भुक्तानी भएको रकमभन्दा बढी रहेकोले यी बचतपत्रको परिमाण गत वर्षको तुलनामा बढेको छ।

तालिका २.८ : नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

(रु. करोडमा)

सि.नं	ऋणपत्रको किसिम	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७५	२०७६	२०७७	२०७५/७६	२०७६/७७
१.	ट्रेजरी बिल	१४४८४.७९	१४६७९.२९	२१५२१.८१	१.३४	४६.६१
२.	विकास ऋणपत्र	२३५९०.००	२९७३४.७०	३८९९४.७	२६.०४	३१.१४
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	९०.६५	०.००	०.००	-	-
४.	नागरिक बचतपत्र	८७१.६३	८३७.६१	७६४.२०	५.१२	-८.७६
५.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	५२.८०	४५.१५	४०.५०	-१४.७४	-१०.३१
	जम्मा	३९०८९.८७	४५२९६.७६	६१३२१.२०	१५.८७	३५.३८

नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्र

२.२८ अधिविकर्ष रकमको सेक्युरिटाइजेशन गर्दा, खुला बजार कारोबारअन्तर्गत सोभै खरीद बोलकबोल गर्दा, बैंक तथा वित्तीय संस्थाले लिएको स्थायी तरलता सुविधाको भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्थामा नेपाल राष्ट्र बैंकले दोस्रो बजारबाट धितो राखिएको ऋणपत्र खरीद गरेमा र बजार निर्माताले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको ऋणपत्र नेपाल राष्ट्र बैंकलाई बिक्री गरेमा वा खरीद गर्न अनुरोध गरेमा त्यस्ता बचतपत्रहरु नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा आउने गर्दछन्। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रमध्ये विकास ऋणपत्रको अंश अन्य बचतपत्रको भन्दा उच्च रहेको छ।

तालिका २.९ : नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण

(रु. करोडमा)

सि.नं	ऋणपत्रको किसिम	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७५	२०७६	२०७७	२०७५/७६	२०७६/७७
१.	ट्रेजरी बिल	२६११.९९	१८४७.३१	२१३१.९९	-२९.३	१५.४१
२.	विकास ऋणपत्र	४५२८.७	४४०३.२५	४३५५.६५	-२.८	-१.०८
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	२६.२२	०.००	०.००	-	-
४.	नागरिक बचतपत्र	२९०.७५	२७९.४९	१९४.५६	-३.९	-३०.४
५.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	१.०९	१.२७	१.१	१६.५	-१५.७
	जम्मा	७४५८.७५	६५३१.३३	६६८३.२८	-१२.४	२.३

वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन

वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि

२.२९ वित्तीय संस्थाहरुको सञ्जाल विस्तारसँगै वित्तीय पहुँच बढ्दै गएको छ । सरकारको प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तीमा एउटा वाणिज्य बैंकको शाखा पुऱ्याउने लक्ष्य अनुरूप कुल ७५३ स्थानीय तहमध्ये २०७६ असार मसान्तमा ७३५ स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकको उपस्थिति रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा सो संख्यामा वृद्धि भई वाणिज्य बैंकको पहुँच भएका स्थानीय तहको संख्या ७४७ पुगेको छ ।

तालिका २.१० : स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकका शाखा

प्रदेश	स्थानीय तहको संख्या	वाणिज्य बैंकका शाखा पुगेका स्थानीय तह	
		२०७६ असार	२०७७ असार
एक	१३७	१३६	१३६
दुई	१३६	१३४	१३६
वागमती	११९	११७	११७
गण्डकी	८५	८४	८५
पाँच	१०९	१०९	१०९
कर्णाली	७९	७३	७८
सुदूर-पश्चिम	८८	८२	८६
जम्मा	७५३	७३५	७४७

२.३० बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा उल्लेखनीय रूपमा विस्तार भई २०७७ असार मसान्तसम्ममा “क” वर्गका ४४३६, “ख” वर्गका १०२९, “ग” वर्गका २४३ र “घ” वर्गका ४०५७ गरी बैंक तथा वित्तीय संस्थाको कुल संख्या ९७६५ रहेको छ । प्रति बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको शाखाबाट औसतमा करिब ३,०७२ जनसंख्याले सेवा प्राप्त गर्न सक्ने देखिन्छ ।

२.३१ वित्तीय पहुँच बढाउन यस बैंकले शाखारहित बैंकिङ्ग सेवालाई प्राथमिकता दिने कार्यलाई निरन्तरता दिएको छ । समीक्षा अवधिमा शाखारहित बैंकिङ्ग सेवाको संख्या १५७४ पुगेको छ ।

२.३२ २०७७ असार मसान्तसम्ममा “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थामा निक्षेप खाता संख्या ३ करोड २४ लाख ५४ हजार र ऋणी संख्या १५ लाख ४४ हजार रहेको छ ।

तालिका २.११ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा (असार मसान्त)

बैंक तथा वित्तीय संस्था	२०७३	२०७४	२०७५	२०७६	२०७७
वाणिज्य बैंकको शाखा	१८६९	२२७४	३०२३	३५८५	४४३६
विकास बैंकको शाखा	८५२	७६९	९९३	१२६७	१०२९
वित्त कम्पनीको शाखा	१७५	१३०	१८६	२०६	२४३
लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शाखा	१३७६	१८९५	२४४९	३६२९	४०५७
जम्मा शाखा संख्या	४२७२	५०६८	६६५१	८६८७	९७६५
निक्षेप खाता संख्या (लाखमा)	१६८.३६	१९७.५४	२३५.४५	२७८.६६	३२४.५४
ऋणी संख्या (हजारमा)	१०९७	१२१६	१३०१	१४३९	१५४४
शाखारहित बैंकिङ्ग केन्द्रको संख्या	८१२	१००८	१२८५	१५३०	१५७४

ऋणपत्र निष्काशन

२.३३ २०७६ साउनदेखि २०७७ असारसम्ममा १८ वटा बैंकहरुलाई दीर्घकालीन प्रकृतिको श्रोत परिचालनका लागि रु. ४७ अर्ब ८० करोडको ऋणपत्रहरु जारी गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति

२.३४ बैंक तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभने/गाभिने सम्बन्धी विनियमावली कार्यान्वयनमा आएपछि गाभने/गाभिने (मर्जर) तथा प्राप्ति (एक्विजिशन) प्रक्रिया बमोजिम २०७७ असार मसान्तसम्म कुल १९६ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु एक आपसमा गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रिया मार्फत ४६ वटा संस्थाहरु कायम भएका छन् । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को अवधिमा “क”, “ख”, र “ग” वर्गका गरी ४१ संस्थाहरु एक आपसमा गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा सहभागी भई १९ बैंक तथा वित्तीय संस्था कायम हुन पुगेका छन् । उक्त अवधिमा भएका गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति कुल १९ कार्यमध्ये गाभने/गाभिने (मर्जर) तर्फ ११ र प्राप्ति (एक्विजिशन) तर्फ ८ कार्य सम्पन्न भएका छन् ।

तालिका २.१२ : एक-आपसमा गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति भएका संस्था

बैंक तथा वित्तीय संस्था	२०६८ सम्म	२०६८ /६९	२०६९ /७०	२०७० /७१	२०७१ /७२	२०७२ /७३	२०७३ /७४	२०७४ /७५	२०७५ /७६	२०७६ /७७
वाणिज्य बैंक	२	२	३	४	२	८	१२	३	१	९
विकास बैंक	१	६	१२	६	१२	१३	३७	१३	८	११
वित्त कम्पनी	६	७	१२	८	६	७	१४	३	३	१
लघुवित्त वित्तीय संस्था		-	-	-	५	०	०	०	२	२०
जम्मा मर्जर/प्राप्ति मा संलग्न बैंक तथा वित्तीय संस्था	९	१५	२७	१८	२५	२८	६३	१९	१४	४१
मर्ज/प्राप्ति पछि बनेका बैंक तथा वित्तीय संस्था	४	७	११	८	९	११	२४	९	७	१९

वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजत

२.३५ समीक्षा अवधिमा ५ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई वित्तीय कारोबार संचालन गर्न इजाजत प्रदान गरिएको छ।

तालिका २.१३ : सैद्धान्तिक सहमति प्रदान गरिएका संस्थाहरू

क्र.सं.	संस्थाको नाम	ठेगाना	कार्यक्षेत्र
१	शालीग्राम लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बेनी, म्याग्दी	गण्डकी प्रदेश
२	अभियान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	पनौती, काभ्रेपलाञ्चोक	राष्ट्रियस्तर
३	देउराली लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बुटवल, रुपन्देही	प्रदेश ५
४	नवकरण लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक	राष्ट्रियस्तर
५	खप्तड लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	गोदावरी, कैलाली	सुदूर-पश्चिम प्रदेश

पुनरकर्जा, सहूलियतपूर्ण कर्जा तथा विपन्न वर्ग कर्जा

- २.३६ समीक्षा अवधिमा यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई कुल रु. २४ अर्ब ६२ करोड ४६ लाख पुनरकर्जा उपलब्ध गराइएको छ। २०७७ असार मसान्तमा साधारण पुनरकर्जा रु. ५८ करोड ९५ लाख र भूकम्प पीडितलाई प्रदान गरिएको पुनरकर्जा रु. १ अर्ब ६१ करोड गरी कुल रु. २ अर्ब १९ करोड ९५ लाख पुनरकर्जा वक्यौता रहेको छ।
- २.३७ “सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” बमोजिम २०७७ असार मसान्तसम्ममा ३२,४४८ ऋणीहरूलाई प्रवाहित भएको रु. ५९ अर्ब ५६ करोड बराबरको कर्जा वक्यौता रहेको छ। यसमध्ये कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसाय कर्जा अन्तर्गत २४,७६३ ऋणीहरूलाई रु. ५४ अर्ब ११ करोड र अन्य क्षेत्रतर्फ ७,६८५ ऋणीहरूलाई रु. ५ अर्ब ४५ करोड कर्जा प्रवाह भएको छ। उक्त अवधिमा ऋणीहरूलाई रु. २ अर्ब ८८ करोड ९ लाख ब्याज अनुदान प्रदान गरिएको छ।
- २.३८ शीतघर तथा खाद्यान्न भण्डारण घर स्थापना कार्यक्रमका लागि ब्याज अनुदान मापदण्ड, २०७३ मा भएको व्यवस्था बमोजिम विभिन्न ११ वटा शीतघर तथा खाद्यान्न भण्डारण घरलाई रु. २३ करोड ९७ लाख ब्याज अनुदान प्रदान गरिएको छ।
- २.३९ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा “क”, “ख” र “ग” वर्गका इजाजतप्राप्त संस्थाहरूले आफ्नो कुल कर्जाको ५ प्रतिशत कर्जा विपन्न वर्गमा प्रवाहित गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। २०७७ असार मसान्तसम्म वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो कुल कर्जाको ६.२५ प्रतिशत, विकास बैंकले ९.९५ प्रतिशत र वित्त कम्पनीले ७.८६ प्रतिशत कर्जा विपन्न वर्गमा प्रवाह गरेका छन्।

गुनासो व्यवस्थापन

- २.४० बैंक/वित्तीय संस्था तथा ऋणीबीचको कारोबारमा कुनै पनि पक्षलाई मर्का पर्न गएमा त्यस्तो मर्काको सुनुवाइको लागि नेपाल सरकार, मन्त्रपरिषदको मिति २०६३/८/२९ को निर्णयानुसार डेप्युटी गभर्नरको संयोजकत्वमा अर्थ मन्त्रालयका प्रतिनिधि र बैंकर्स संघका अध्यक्ष सदस्यको रूपमा रहने तथा उद्योग वाणिज्य महासंघका प्रतिनिधि पर्यवेक्षकको रूपमा रहने गरी गुनासो व्यवस्थापन समितिको गठन भएकोमा उक्त समितिमा विशेष गरी कर्जाको समयवधि थप गर्ने, कर्जा अग्रिम भुक्तानी गर्दा अग्रिम भुक्तानी शुल्क लिएको, धितोमा राखिएको सम्पत्ति प्रक्रिया नपुऱ्याई लिलामी गरिएकोले लिलामी रोक्ने, कालोसूचीमा समावेश गराउने तथा हटाउने लगायतका विषयमा निवेदन पर्ने गरेका छन्। प्राप्त गुनासा उपर ऋणी तथा बैंक दुवै पक्षलाई समितिमा उपस्थित गराई आपसी समझदारी कायम गराउने र समितिबाट सो सम्बन्धमा भएका निर्णय जानकारी तथा कार्यान्वयन गराउने गरिएको छ।
- २.४१ समीक्षा वर्षमा जम्मा ७७ वटा गुनासा तथा उजुरी परेकोमा २४ वटा गुनासो उपर सुनुवाई भइसकेको छ भने अन्य ५३ उजुरीका सम्बन्धमा सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्था तथा निवेदकबीच समन्वय गराई समाधान गर्न पहल गरिएको छ। त्यसैगरी, अनौपचारिक रूपमा प्राप्त करिब २०० भन्दा बढी उजुरीहरूमा उठाइएका समस्याहरूको समाधान गरिएको छ।

यस बैंकमा वित्तीय ग्राहक संरक्षण ईकाइ (Financial Consumer Protection Unit) को व्यवस्था गरिएको छ । यसबाट बैंक र ऋणीबीचमा उत्पन्न भएका समस्यालाई समाधान गर्न तथा सम्पूर्ण वित्तीय ग्राहकहरूका गुनासा व्यवस्थापन लगायत बैंकिङ्ग एवम् वित्तीय क्षेत्रमा देखिएको कर्जा सम्बन्धी समस्यालाई न्यूनीकरण गर्नमा सघाउ पुगेको छ ।

मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रदान

२.४२ नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडको सिफारिस बमोजिम नेपाल धितोपत्र बोर्डको नीति निर्देशन एवम् नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडबाट जारी मार्जिन कारोबार सुविधा सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ अनुसार तोकिएका प्रावधानको सीमाभित्र रही तथा अन्य प्रचलित कानूनको परिपालना भए/नभएको नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडबाटै हेर्ने गरी नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७६ बमोजिम ११ वटा शेयर ब्रोकर संस्थाहरूलाई मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रवाह गर्ने अनुमति प्रदान गरिएको छ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

बैंक सुपरिवेक्षण

- २.४३ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण विधि अवलम्बन गरी कुल ११ वटा वाणिज्य बैंकहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (Full Scope Onsite Inspection) तथा १० वटा वाणिज्य बैंकहरूको लक्षित स्थलगत निरीक्षण गरिनुका साथै उजुरी, गुनासो, औचित्यता र आवश्यकताका आधारमा २० वटा विशेष स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । स्थलगत निरीक्षण गरी बैंकमा देखिएका कमी कमजोरीहरूलाई सुधार गराउने तथा प्राप्त विवरणको आधारमा बैंकहरूको मूल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- २.४४ अनिवार्य नगद मौज्जात अनुपात (CRR) को दुई/दुई हप्तामा, कर्जा/स्रोत अनुपात (CCD Ratio) को दैनिक रूपमा, वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) प्रयोजन अनुसारको कर्जाका साथै स्प्रेड दर सम्बन्धी विवरण नियमितरूपमा तथा विपन्न वर्गमा प्रवाह हुने कर्जा तथा Stress Testing Results त्रैमासिकरूपमा अनुगमन गरिएको छ ।
- २.४५ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको अघिल्लो आर्थिक वर्षको नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मापदण्ड बमोजिमको वित्तीय विवरणको आधारमा सबै २७ वटा वाणिज्य बैंकहरूलाई वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ । वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा बैंकहरूमा स्थलगत निरीक्षण तथा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका क्रममा देखिएका कैफियत लगायत वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरू सुधार गर्न तथा त्यस्ता कैफियतहरू पुनः दोहोरिन नदिने व्यवस्था मिलाउनका लागि बैंकहरूलाई निर्देशन दिइएको छ ।
- २.४६ बैंकबाट सम्पन्न गरिएका समष्टिगत, लक्षित तथा विशेष स्थलगत निरीक्षण तथा नियमित गरिने गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका आधारमा तयार गरिएका प्रतिवेदनहरूमा उल्लेख गरिएका कैफियतहरू तथा सो सम्बन्धमा जारी गरिएका निर्देशनहरूको पालना भए/नभएको सम्बन्धमा नियमित अनुगमन गरिएको र सम्पूर्ण वाणिज्य बैंकहरूको अर्ध-वार्षिक रूपमा अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- २.४७ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट नियमित रूपमा लिइँदै आएको तथ्याङ्क संकलन, सुरक्षण, अनुगमन, विश्लेषण एवम् विवरण प्रकाशनमा रहेका विद्यमान विविध समस्याहरूको सम्बोधनको लागि Supervisory Information System (SIS) प्रणाली विकास गरी लागू गर्ने सम्बन्धमा SIS प्रणालीका अधिकांश मोड्युलहरूको निर्माण कार्य सम्पन्न भई २०७६ पौषदेखि “क” वर्गका वाणिज्य बैंक तथा नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक लि. मार्फत Pilot Test को रूपमा कार्यान्वयनमा आइसकेको छ ।
- २.४८ सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धी सुपरिवेक्षकीय ओजार BFI's ML Vulnerability Assessment Tool विकास गरी सो समेतलाई समेटेी विद्यमान AML/CFT Supervision Manual लाई खारेज गरी नयाँ Manual लेखन कार्य बैंकबाट सम्पन्न भई स्वीकृतिको लागि पेश भइसकेको छ ।
- २.४९ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको सूचना प्रविधि जोखिमको प्रभावकारी अनुगमन एवम् मूल्याङ्कन गरी आवश्यक रणनीति अवलम्बन गर्ने उद्देश्यले IT Risk Supervision Framework को मस्यौदा तयार गरी थप छलफल एवम् स्वीकृतिको क्रममा रहेको छ ।
- २.५० BCP (Basel Core Principles) लाई अनुसरण गर्ने सम्बन्धमा BCP मध्ये चारवटा सिद्धान्तहरू (Principles: 14 to 17) को अनुसरण सम्बन्धमा Partial self-assessment सम्पन्न भई सो सम्बन्धी प्रतिवेदन स्वीकृत भइसकेको छ ।
- २.५१ वाणिज्य बैंकहरूको छानिएका शाखाहरूको लेखापरीक्षण (Branch Audit) गर्न लेखापरीक्षणको कार्यक्षेत्र, शाखाहरूको छनौट विधि, लेखापरीक्षकको योग्यता आदि तय गरी इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा कार्यालयको लेखापरीक्षण सम्बन्धी विनियमावलीको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार भएको छ ।
- २.५२ वाणिज्य बैंकहरूको समष्टिगत सुपरिवेक्षण तथा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण सहित समसामयिक विषयवस्तुहरू समेटेर आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को वार्षिक बैंक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ ।

२.५३ यस बैंकले तोके बमोजिमको न्यूनतम अनिवार्य नगद मौज्जात अनुपात (CRR) कायम नगरेको एक वाणिज्य बैंकलाई १ पटक हर्जाना लगाइएको छ । साथै, एक वाणिज्य बैंकलाई सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादमा वित्तीय लगानी अन्तर्गत कारवाही गरिएको छ ।

तालिका २.१४ : वाणिज्य बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७६ असार असान्त	२०७७ असार मसान्त
(क)	कुल संख्या	२८	२७
(ख)	कुल चुक्ता पुँजी (रु. अर्बमा)	२५२.००	२८५.००
(ग)	प्राथमिक पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	३९२.००	४२६.००
(घ)	कुल पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	४४२.००	५०६.००
(ङ)	कुल निक्षेप (रु. अर्बमा)	२८७९.००	३४८९.००
(च)	कुल कर्जा (रु. अर्बमा)	२४९८.००	२९०४.००
(छ)	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१२.३९	११.७८
(ज)	पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१३.९६	१४.०१
(झ)	कुल कर्जा/प्राथमिक पुँजी तथा निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	७७.०४	७०.१४
(ञ)	खुद तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२७.४७	२९.९६
(ट)	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२०.२७	२४.०२
(ठ)	निष्कृत कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	१.४३	१.८१
(ड)	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	६.०९	६.२६

विकास बैंक सुपरिवेक्षण

- २.५४ जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण प्रणाली क्रमिक रूपमा लागू गर्ने सन्दर्भमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा राष्ट्रियस्तरका ४ वटा विकास बैंकहरूमा जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण प्रणाली अवलम्बन गरी स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ देखि सम्पूर्ण विकास बैंकहरूको पुँजीकोषको गणना तथा अनुगमन BASEL II को Capital Adequacy Framework, 2007 (Updated July 2008) अनुसार गरिँदै आइएको छ ।
- २.५५ “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूमा आधार दर (Base Rate) को अवधारणाको पालना भए/नभएको नियमित अनुगमन गरिँदै आइएको छ । साथै, विगत वर्षमा भैँ समीक्षा वर्षमा पनि केही संस्थाहरूमा विद्यमान आधार दर गणना प्रक्रिया तथा प्रणालीको सम्बन्धमा विशेष स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.५६ २०७६ साउनदेखि २०७७ असार मसान्तसम्मको अवधिमा ९ वटा “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण र ४ वटा संस्थाको जोखिममा आधारित निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा ७ वटा विशेष निरीक्षण, ४ वटा संस्थाको अनुगमन निरीक्षण र १ लक्षित निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.५७ यस बैंकबाट जारी निर्देशन अनुसार निक्षेपमा दिने र कर्जा सापटमा लिने ब्याजदर निर्धारण गर्दा औसत ब्याजदर अन्तर ५ प्रतिशत भन्दा बढी नहुने गरी निर्धारण गर्नुपर्नेमा सो बमोजिम नगरेका १० वटा संस्थाहरूको हकमा वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा त्यस्ता संस्थाको सञ्चालक समिति र प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरूको ध्यानाकर्षण गरिएको छ ।
- २.५८ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ देखि विकास बैंकहरूले NFRS अनुसार वित्तीय विवरण तयार गर्नुपर्ने र सोही बमोजिम पेश भएको वार्षिक वित्तीय विवरण स्वीकृत हुने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.५९ विकास बैंकहरूको नियमितरूपमा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को चौथो त्रयमास अवधि र २०७६/७७ को प्रथम, दोश्रो र तेश्रो त्रयमास अवधिको गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी विकास बैंकहरूको प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरू र विकास बैंकहरूको वार्षिक गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिक जानकारीका लागि बैंकको वेबसाइटमा राखिएको छ ।
- २.६० कोभिड-१९ का कारण उत्पन्न परिस्थितिको सन्दर्भमा यस बैंकबाट जारी गरिएका निर्देशनको अनुपालना तथा सम्भावित जोखिमहरूको गैर-स्थलगत रूपमा नियमित अनुगमन गर्ने संयन्त्र बनाई २०७७ बैशाखदेखि मासिक रूपमा गैर-स्थलगत सुक्ष्म निगरानी अनुगमन प्रतिवेदन तयार गर्ने गरिएको छ ।
- २.६१ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा अनिवार्य नगद मौज्जात अनुपात विवरणको नियमित अनुगमन गर्दा ८ विकास बैंकले तोके बमोजिमको अनिवार्य नगद मौज्जात कायम गरेको नदेखिएकोले नगद जरिवाना गरिएको छ ।
- २.६२ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को असार मसान्तसम्ममा “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूले विपन्न वर्गमा प्रवाह गरेको कर्जाको अनुगमन गर्दा एउटा संस्थाले बाहेक अन्य सबै संस्थाहरूले यस बैंकले तोके बमोजिमको विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात कायम गरेको देखिएको छ ।

तालिका २.१५ : विकास बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७६ असार असान्त	२०७७ असार मसान्त
(क)	कुल संख्या	२९	२०
	राष्ट्रिय स्तर	१०	८
	प्रादेशिक/जिल्ला स्तर	१९	१२
(ख)	कुल चुक्ता पुँजी (रु. अर्बमा)	४०.०४	३१.९६
(ग)	प्राथमिक पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	५४.०४	३९.५३
(घ)	कुल पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	५७.९९	४३.१९
(ङ)	कुल निक्षेप (रु. अर्बमा)	३९८.३३	३५४.७८
(च)	कुल कर्जा (रु. अर्बमा)	३४५.१७	२८७.१४
(छ)	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१४.८७	१३.१५
(ज)	पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१५.९६	१४.३७
(झ)	कुल कर्जा/प्राथमिक पुँजी तथा निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	७६.४९	७३.०१
(ञ)	खुद तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२६.३०	२९.४७
(ट)	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	१२.७५	१५.७४
(ठ)	निष्कृत कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	०.९२	१.६
(ड)	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	१०.२३	९.९५

वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण

- २.६३ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा संचालनमा रहेका १९ वित्त कम्पनीहरूमध्ये ११ वित्त कम्पनीहरूको स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ। साथै, १ वित्त कम्पनीको अनुगमन निरीक्षण र १ वित्त कम्पनीको विशेष निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ।
- २.६४ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को दोस्रो अर्धवार्षिक र आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को प्रथम अर्धवार्षिक कार्यान्वयन प्रतिवेदन (Enforcement Report) र आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को चौथो त्रयमासिक, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को प्रथम, दोस्रो र तेश्रो त्रयमासिक गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।
- २.६५ वित्त कम्पनीहरूले Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) अनुसार Reporting गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गरिएको छ।
- २.६६ वित्त कम्पनीहरूको वार्षिक सुपरिवेक्षण तथा निरीक्षण प्रतिवेदन २०७५/७६ तयार गरी बैंकको वेब साइटमा प्रकाशन गरिएको छ।
- २.६७ अनिवार्य नगद मौजदात (CRR), वैधानिक तरलता अनुपात (SLR), कर्जा/स्रोत अनुपात (CCD Ratio), आधार दर (Base Rate), व्याजदर अन्तर (Spread Rate), क्षेत्रगत कर्जाको अनुगमन गरी त्रैमासिक प्रतिवेदन तयार गर्नुका साथै शीघ्र सुधारात्मक कारवाही (PCA) लगायतका सुपरिवेक्षकीय प्रयोजनका लागि पुँजी पर्याप्तता सम्बन्धमा अनुगमन गरी मासिक प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ।

तालिका २.१६ : वित्त कम्पनीहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७६ असार असान्त	२०७७ असार मसान्त
(क)	कुल संख्या	२२	२२
	राष्ट्रिय स्तर	१९	१९
	प्रादेशिक/जिल्ला स्तर	३	३
(ख)	कुल चुक्ता पुँजी (रु. अर्बमा)	११.९९	१२.८६
(ग)	प्राथमिक पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	१४.१०	१४.९७
(घ)	कुल पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	१४.८७	१६.३१
(ङ)	कुल निक्षेप (रु. अर्बमा)	७७.३२	८७.५१
(च)	कुल कर्जा (रु. अर्बमा)	६६.६६	७१.१३
(छ)	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१८.९२	१८.५९
(ज)	पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१९.९७	२०.२४
(झ)	कुल कर्जा/प्राथमिक पुँजी तथा निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	७३.५२	६६.११
(ञ)	खुद तरलता अनुपात (प्रतिशत)	३०.९६	३३.६५
(ट)	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	१८.११	१९.५७
(ठ)	निष्कृत कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	३.१०	२.९७
(ड)	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	९.०८	८.२७

नोट: उपरोक्त वित्तीय परिसूचकहरूमा समस्याग्रस्त वित्त कम्पनीहरूको तथ्यांक समावेश नभएको।

२०७६ असारमा समस्याग्रस्त वित्त कम्पनी संख्या : ५

२०७७ असारमा समस्याग्रस्त वित्त कम्पनी संख्या : ३

लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

२.६८ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ३२ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण र ५ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाको लक्षित निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ। त्यसैगरी, ३ वटा लघुवित्त संस्थाहरूको अनुगमन तथा विशेष स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन

नियमन तथा निरीक्षण

- २.६९ २०७७ असार मसान्तसम्म यस बैंकबाट विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न स्वीकृति लिने संस्थामा होटल २३५, ट्राभल एजेन्सी ९६६, ट्रेकिङ्ग १६१८, कार्गो ६४, एयरलाइन्स कम्पनी ७३, मनिचेञ्जर ३६९, रेमिट्यान्स कम्पनी ५१, वाणिज्य बैंक २७, विकास बैंक १६, वित्त कम्पनी ४, नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेन्ट बैंक, नेपाल क्लियरिङ हाउस र अन्य ४० गरी जम्मा ३४६५ रहेका छन्। विदेशी मुद्राको कारोबार गर्ने उपर्युक्त संस्थाहरूमध्ये काठमाण्डौ उपत्यकाभित्र ३१२३ र उपत्यका बाहिर ३४२ संस्था रहेका छन्।
- २.७० विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न स्वीकृति लिने संस्थाहरूमध्ये आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा बैंक तथा वित्तीय संस्था ११, मनिचेञ्जर ८९, रेमिट्यान्स कम्पनी ७, होटल ३३, ट्राभल एजेन्सी ११, ट्रेकिङ्ग २, एयरलाइन्स १ र क्यासिनो ५ गरी जम्मा १५९ वटा संस्थाहरूको निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ।
- २.७१ Max Money SDN. BHD, Malaysia सँग यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू, रेमिट्यान्स कम्पनी तथा अन्य इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले कुनै पनि कारोबार नगर्न/नगराउन निर्देशन जारी गरिएको परिपत्र खारेज गरी उक्त संस्थासँगको कारोबार फुकुवा गरिएको छ।

विदेशी लगानी सहजीकरण

- २.७२ विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने, विदेशी लगानीको लेखाङ्कन गर्ने तथा त्यस्तो लगानीबाट प्राप्त मुनाफा तथा लाभांश विदेशी लगानीकर्तालाई फिर्ता गर्ने कार्यलाई सहजीकरण गर्न उद्योग विभाग अन्तर्गत रहेको एकल विन्दु सेवा केन्द्र, विदेशी विनिमय सहजीकरण ईकाइलाई थप प्रभावकारी बनाउन विदेशी विनिमय सहजीकरण इकाइको कार्य सञ्चालन कार्यविधि, २०७६ को संशोधन गर्ने कार्य अगाडि बढाइएको छ।
- २.७३ समीक्षा वर्षमा प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीसँग सम्बन्धित जम्मा ३६७ वटा निवेदनहरू उपरको प्रक्रिया सम्पन्न गरिएको छ। उक्त अवधिमा रु. ११ अर्ब ४४ करोड बराबरको प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी वापतको विदेशी मुद्रा भित्र्याउन अनुमति प्रदान भएको छ भने रु. १६५ अर्ब बराबरको वैदेशिक ऋण भित्र्याउन अनुमति प्रदान गरिएको छ।
- २.७४ समीक्षा वर्षमा रु. १४ अर्ब ७ करोड बराबरको विदेशी लगानी लेखाङ्कन भएको छ भने रु. २२ अर्ब ६७ करोड बराबरको वैदेशिक ऋण लेखाङ्कन भएको छ। साथै, उक्त अवधिमा प्रत्यक्ष विदेशी लगानी फिर्ता, ऋण मार्फत भित्रिएको विदेशी लगानीको साँवा र व्याज, विदेशी लगानीबाट आर्जित लाभांश, प्रविधि हस्तान्तरण वापतको रोयल्टी तथा विदेशी लगानीसँग सम्बन्धित विभिन्न शुल्कहरू भुक्तानीको लागि रु. १८ अर्ब ८७ करोड बराबरको सटही स्वीकृति प्रदान भएको छ।

सटही व्यवस्थापन

- २.७५ समीक्षा वर्षमा विदेशी फर्म, कम्पनी वा संस्थाबाट नेपालमा दर्ता भएका फर्म, कम्पनी वा संस्थाले सम्झौता गरी सेवा खरिद गरेवापत वाणिज्य बैंकहरूले प्रदान गर्नसक्ने विदेशी मुद्रा सटही सुविधाको सीमाका अतिरिक्त यस बैंकमा पेश हुन आएका २८१२ वटा फाइलहरू मार्फत रु. २७ अर्ब २४ करोड बराबरको विदेशी मुद्राको सटही सुविधा प्रदान गरिएको छ।
- २.७६ कुनै फर्म, कम्पनी तथा संस्थामा कार्यरत तेस्रो मुलुकका विदेशी नागरिकहरूले रोजगारी सम्बन्धी करारमा उल्लिखित पारिश्रमिक वापतको रकममा कर कट्टी पश्चात् हुन आउने रकमको बढीमा ७५ प्रतिशतसम्म तथा मासिक ५ हजारका दरले वार्षिक अमेरिकी डलर ६० हजारसम्म परिवर्त्य विदेशी मुद्रा वाणिज्य बैंकहरूबाटै सम्बन्धित मुलुकमा पठाउन सकिने व्यवस्था गरिएको छ।
- २.७७ भारत बाहेकका अन्य मुलुकहरूमा अध्ययनको लागि जाने नेपाली विद्यार्थी तथा डिपेन्डेन्ट भिसामा जाने विद्यार्थीका परिवारका सदस्यहरूको बीमा शुल्क नेपालमा दर्ता भएका एजेन्टमार्फत सम्बन्धित बीमा कम्पनीको नाममा वा सम्बन्धित शैक्षिक संस्थाको नाममा भुक्तानी हुने गरी सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिने व्यवस्था गरिएको छ।
- २.७८ अध्ययनको लागि विदेश गएका विद्यार्थीको दोस्रो पटकदेखि शिक्षण शुल्क तथा निर्वाह शुल्क वापतको रकम सटहीको लागि अनुरोध भई आएमा प्रथम पटक सटही प्रदान गरेको बैंकमा रहेको सक्कल No Objection Letter को आधारमा दोहोरो भुक्तानी नहुने गरी सोही बैंकबाट रकम पठाउन सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

- २.७९ नेपालमा दर्ता भएका फर्म, कम्पनी वा संस्थाले अमेरिकी डलर ३,००० भन्दा बढीको सेवा बापतको भुक्तानी गर्नु पर्ने भएमा आफ्नो नियामक निकायबाट सम्झौता/स्वीकृति वा सिफारिस प्राप्त गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८० सरकारी निकायसँग विदेशी निकायले करार गरी गरेको कार्यबाट आर्जन गरेको मुनाफा अथवा त्यस प्रकारको काम मुख्य ठेकेदारले विभिन्न विदेशी कम्पनीलाई दिएको उपठेक्का अन्तर्गतका ठेकेदारले आर्जन गरेको मुनाफा तोकिएका शर्तहरूको अधिनमा रहेर आफ्नो Parent Company लाई फिर्ता भुक्तानी गर्न पाउने व्यवस्था गरिएको छ ।

सञ्चिति व्यवस्थापन

- २.८१ २०७६ असार मसान्तमा यस बैंकको विदेशी विनिमय सञ्चिति लगानी अमेरिकी डलर ८ अर्ब ४ करोड बराबर रहेकोमा त्यस्तो रकम २०७७ असार मसान्तमा अमेरिकी डलर ९ अर्ब ८१ करोड रहेको छ ।
- २.८२ विदेशी विनिमय सञ्चितिको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न लगानीको सुरक्षा, तरलता र आम्दानीलाई क्रमशः प्राथमिकीकरण गर्ने बैंकको नीति अनुरूप विदेशी विनिमय सञ्चिति लगानीलाई आवधिक निक्षेप, युएस ट्रेजरी विल्स तथा नोट्स, भारत र चीन सरकारले जारी गरेका ट्रेजरी विल्स र बोन्ड्स, बैंक फर इन्टरनेसनल सेटलमेन्टका वित्तीय उपकरणहरू र Unallocated Gold मा केन्द्रित गरिएको छ ।
- २.८३ बैंकले अमेरिकी डलर, युरो, पाउण्ड स्टर्लिङ, अष्ट्रेलियन डलर, क्यानेडियन डलर, चाइनिज युआन र जापानी येन गरी ७ प्रकारका परिवर्त्य विदेशी मुद्राका लगानीयोग्य उपकरणहरूमा लगानी गरेको छ । २०७७ असार मसान्तमा यस बैंकको कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति लगानीको ५८.५१ प्रतिशत रकम अमेरिकी डलरमा र बाँकी अन्य मुद्रामा रहेको छ ।
- २.८४ नेपाल सरकारको कुवेती दिनारमा रहेको बाह्य दायित्वको भुक्तानीलाई सहज र मितव्ययी तवरले सम्पन्न गर्नको लागि कतार नेशनल बैंक, दोहासँग Relationship Management Application स्थापना गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।

स्रोत व्यवस्थापन

- २.८५ समीक्षा वर्षमा अन्तर्राष्ट्रिय वित्त निगम (IFC) लाई अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा जारी हुने गरी २० मिलियन अमेरिकी डलर बराबरको NPR Denominated Offshore Bond जारी गरी परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भित्र्याउन अनुमति प्रदान गरिएको छ ।
- २.८६ वाणिज्य बैंक तथा राष्ट्रियस्तरका विकास बैंकहरूले विदेशी मुद्रामा वित्तीय स्रोत परिचालन गर्न सघाउ पुऱ्याउने उद्देश्यले संस्थागत विदेशी निक्षेपकर्ता तथा गैर-आवासीय नेपालीहरूबाट कम्तिमा पनि २ वर्ष अवधि भएको विदेशी मुद्रा मुद्दती निक्षेप तोकिएका शर्तहरूको अधिनमा रहेर संकलन गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८७ इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख”, “ग” र “घ” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले तोकिएका शर्तहरूको पालना गर्ने गरी विदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूका साथै नियामक निकायबाट स्वीकृतप्राप्त विदेशी पेन्सन फण्ड, हेज फण्ड लगायत अन्य संस्थाहरूबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण लिन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८८ नेपाली नागरिक, फर्म तथा संस्थाहरूले आफ्नो व्यवसाय गर्न वा भड्रहेको व्यवसाय विस्तार गर्न यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिई विदेशमा रहेका आफ्ना नातेदार, अन्य व्यक्ति, गैर-आवासीय नेपाली वा संघ संस्थाबाट तोकिएका शर्तहरूको अधिनमा रही अमेरिकी डलर १० लाखसम्म र भारतको हकमा १० करोड भारतीय रुपैयाँसम्म ऋण लिन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

विविध

- २.८९ विदेशबाट अग्रिम रुपमा विदेशी मुद्रा प्राप्त भएको प्रमाणको आधारमा भारत तथा तेस्रो मुलुकका सामान विभिन्न पोर्टहरू मार्फत नेपाल नभित्र्याई सिधै मध्यस्थता व्यापार अन्तर्गत नेपाल बाहेक अन्य मुलुकमा निर्यात गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९० फेसबुक (Facebook), ट्वीटर (Twitter), युट्युब (Youtube) जस्ता सामाजिक सञ्जाल तथा इन्टरनेट मार्फत गरिने विज्ञापन बापत अनौपचारिक माध्यमबाट विदेशमा भुक्तानी पठाउने र विदेशबाट त्यसरी रकम प्राप्त गर्ने कार्य गैरकानूनी भएकोले त्यस्तो कारोबार नगर्न/नगराउन सबैको जानकारीको लागि सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।
- २.९१ परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी भारतबाट प्रतीतपत्रमार्फत आयात गर्न सकिने वस्तुमा लौहिक-सिलिकनीय-म्यागनिज (Ferro-Silico-Manganese), हार्मोनिक कोड ७२०२.३०.००, लाई समेत समावेश गरिएको छ ।
- २.९२ नेपाल र भारत बीच हुने व्यापारिक कारोबारहरू बाहेक ACU का अन्य सदस्य राष्ट्रहरू बीच हुने अमेरिकी डलर/युरो पाँच सय वा सोभन्दा बढी रकमको कारोबार अनिवार्य रुपमा ACU बाट गर्नु पर्ने व्यवस्था भएकोमा सो कारोबार जापानी येन मुद्रामा समेत गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९३ सुन आयात तथा बिक्री वितरणका लागि जारी “सुन आयात तथा बिक्री वितरण कार्यविधि, २०६८” मा आवश्यक संशोधन/परिमार्जन गरी आयात गर्न सकिने सुनको दैनिक परिमाणलाई १० किलोग्राम कायम गरिएको छ ।

- २.९४ विश्वव्यापी रुपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को महामारीको अवस्था सामान्य नभएसम्म प्रतीतपत्र मार्फत आयात हुने मालसामानको हकमा तोकिएका शर्त/प्रक्रिया पुरा भएको अवस्थामा Issuing Bank ले copy documents को आधारमा भुक्तानी गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९५ कोभिड-१९ को विश्वव्यापी महामारी कायम रहेसम्मका लागि तोकिएका शर्तहरूको अधिनमा रही विभिन्न देशहरूमा रहेका नेपाली कामदार कार्यरत कम्पनीहरूले विदेशी बैंक वित्तीय संस्थासँगको सहकार्यमा बैंक खातामा कामदारको पारिश्रमिक जम्मा गर्ने, सो रकम मध्येबाट कम्पनीको अनुरोधमा कामदारले तोकेको हिताधिकारीको नाममा विप्रेषण गरी नेपाल पठाउने र सम्बन्धित विप्रेषण प्रदायकले हिताधिकारीलाई भुक्तानी गर्नसक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९६ समीक्षा अवधिमा निर्यात व्यापारलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले विभिन्न निर्यातकर्ता फर्म, कम्पनी वा संस्थाहरूलाई वाणिज्य बैंकहरूबाट भुक्तानी भएको रु. ८५ करोड ५६ लाख बराबरको निर्यातमा नगद अनुदान रकमको शोधभर्ना उपलब्ध गराइएको छ ।

भुक्तानी प्रणाली

- २.९७ यस बैंकमा २०७६ भदौ २६ गतेबाट औपचारिक रुपमा Real Time Gross Settlement (RTGS) System को सुरुवात भएको छ । UKaid Sakchyam, Access to Finance को सहयोगमा प्रारम्भिक चरणमा वाणिज्य बैंकहरू मात्र सहभागी भई सञ्चालनमा आएको उक्त System मा हाल विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूलाई पनि क्रमशः सहभागी बनाउँदै लगेको छ ।
- २.९८ स्वस्थ, सक्षम र सुरक्षित भुक्तानी प्रणालीको विकास गर्ने सन्दर्भमा सानो मूल्यको भुक्तानी रणनीति (Retail Payment Strategy) तर्जुमा भएको छ ।
- २.९९ समग्र भुक्तानी प्रणालीको वस्तु स्थितिको अवस्था सम्बन्धमा भुक्तानी प्रणाली ओभरसाइट प्रतिवेदन, २०७६ को प्रतिवेदन तयार गरी यस बैंकको वेबसाइटमा राखिएको छ ।
- २.१०० भुक्तानी तथा फस्यौट ऐन, २०७५ सँग तादात्म्यता हुने गरी तयार पारिएको भुक्तानी तथा फस्यौट विनियमावली, २०७७ लागू भएको छ ।
- २.१०१ भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक (Payment System Operator - PSO) को कार्य गर्न अनुमतिपत्र माग गरेका संस्थाहरू मध्ये ५ वटा संस्थाहरूलाई अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ । साथै, भुक्तानी सेवा प्रदायक (Payment Service Provider - PSP) को कार्य गर्न अनुमति माग गरेका संस्थाहरूमध्ये ८ संस्थाहरूलाई अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ ।
- २.१०२ २०७७ असार मसान्तसम्ममा ९ संस्थाहरूले भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक (Payment System Operator - PSO) को रुपमा कार्य गर्न र १४ संस्थाहरूले भुक्तानी सेवा प्रदायक (Payment Service Provider - PSP) को रुपमा कार्य गर्न अनुमतिपत्रप्राप्त गरेका छन् ।
- २.१०३ भुक्तानी सेवा प्रदायक/भुक्तानी प्रणाली संचालकको कार्य गर्ने गरी संस्था स्थापनाका लागि अनुमति माग गरेका विभिन्न संस्थाहरू मध्ये आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ११ संस्थाहरूलाई भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था स्थापनाका लागि आशयपत्र प्रदान गरिएको छ । यी मध्ये १ भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक (Payment System Operator - PSO) र बाँकी १० वटा भुक्तानी सेवा प्रदायक (Payment Service Provider - PSP) छन् ।
- २.१०४ नेपाल क्लियरिङ हाउस लिमिटेड मार्फत National Payment Switch सञ्चालन गर्ने गरी प्रक्रिया अगाडि बढेको छ । उक्त National Payment Switch लाई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ भित्र सञ्चालन गर्ने गरी वार्षिक कार्ययोजनामा समावेश गरिएको छ ।
- २.१०५ यस बैंकबाट भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका विभिन्न ४ वटा भुक्तानी सेवा प्रदायक संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ ।

सूचना प्रविधि

- २.१०६ यस बैंकको केन्द्रीय कार्यालयको Human Resource Management Information System Software (HRMISS) लाई Human Resource Information System (HRIS) ले प्रतिस्थापन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । त्यसैगरी, बैंकमा रहेका विभिन्न पुराना सफ्टवेयर सिष्टमलाई Webbased System ले प्रतिस्थापन गरिएको छ ।
- २.१०७ DFID को सहयोगमा अत्याधुनिक Data Center को निर्माण सम्पन्न भई पूर्ण रुपमा संचालनमा आएको छ ।
- २.१०८ Content Management System (CMS) समाहित बैंकको नयाँ website संचालनमा ल्याइएको छ ।
- २.१०९ बैंकमा विद्यमान Email System लाई Microsoft Exchange ले प्रतिस्थापन गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।

- २.११० बैंकमा Security Information and Event Management (SIEM) तथा थप Firewall स्थापना गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।
- २.१११ बैंकका विभिन्न software हरू क्रमशः DR Site मा जडान गरी संचालनमा ल्याइएको छ ।
- २.११२ बैंकका लागि खरिद गर्न आवश्यक कम्प्युटर तथा सो सँग सम्बन्धित उपकरणहरूको Technical Specification बनाउनुका साथै खरिद गरिएका उपकरणहरूको Technical Specification चेक जाँच गर्ने काम गरिएको छ ।
- २.११३ नयाँ स्थापनाका क्रममा रहेका र कार्यालय स्थानान्तरण भएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले तयार पारेका सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित भौतिक पूर्वाधारहरू र भुक्तानी सेवा प्रदायकहरूले तयार पारेका सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित भौतिक पूर्वाधारहरूको निरीक्षण गरिएको छ । साथै, विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा गई ती संस्थाहरूको सूचना प्रविधि पूर्वाधारहरूको सुपरिवेक्षण गरिएको छ ।

मुद्रा व्यवस्थापन

- २.११४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ५० दरको १३ करोड ४८ लाख थान, रु. १०० दरको १२ करोड थान र रु. १००० दरको २ करोड ६० लाख थान छपाई भई आएका नयाँ नोटहरू बैंकको ढुक्तीमा दाखिला गरिएको छ ।
- २.११५ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नेपाल राष्ट्र बैंक, नोट छपाई तथा सिक्का टकमरी निर्देशिका, २०६५ मा भएको व्यवस्था अनुसार नोट छपाई (खरिद) सम्बन्धी गुरुयोजना, २०७४ र सिक्का टकमरी सम्बन्धी गुरुयोजना, २०७४ मिति २०७७/१/२ मा अद्यावधिक भई कार्यान्वयनमा रहेको छ ।
- २.११६ हाल चलिरहेको चक्रमा नोट छपाईका लागि ६ वटा पूर्वयोग्यता सूचीमा पर्न सफल मध्येका कम्पनीबाट रु. ५ दरको ३० करोड थान, रु. १० दरको ३४ करोड थान, रु. २० दरको २४ करोड थान नोट छपाईका लागि करार सम्भौता भइसकेको र रु. ५०० दरको १९ करोड थान नोट छपाईका लागि २०७६ चैत २० मा पुनः बोलपत्र आह्वान गरिएको छ ।

तालिका २.१७ : नोट स्टक मौज्जात विवरण

(रु. लाखमा)

दर	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
२	५३.००	५३.००	५३.००
५	६९४७.५०	३६२७.५०	९७२.५०
१०	१२६३०.००	५४५५.००	१५.००
२०	१९९०.००	३५३०.००	१८५०.००
५०	३२३२५.००	५०७५.००	१२४७५.००
१००	३२६००.००	७७००.००	०.००
५००	१६५०००.००	१९६०००.००	२४५००.००
१०००	७६५५००.००	४४३५००.००	१५००.००
कुल रकम	१०१७०४५.५०	६६४९४०.५०	४१३६५.५०

- २.११७ २०७६ साउनदेखि २०७७ असार मसान्तसम्मको अवधिमा विभिन्न दरका ५० करोड ८२ लाख थान नयाँ नोटहरू चलनचल्तीको लागि निष्काशन भएको छ भने उक्त अवधिमा नोट छपाई खर्च रु. १ अर्ब ८ करोड ९६ लाख भएको छ ।

तालिका २.१८ : आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा स्टकबाट निष्काशित नोट तथा छपाई खर्चको विवरण

दर (रु.)	थान (लाखमा)	छपाई खर्च रकम रु. (करोडमा)
५	७७२.००	१०.१९
१०	९३३.५०	१५.५७
२०	५३३.५०	६.८२
५०	४०४.५०	७.५२
१००	७८५.५०	२२.७७
५००	१,०६८.००	३३.६१
१०००	५८५.००	१२.४८
जम्मा	५,०८२.००	१०८.९६

२.११८ २०७६ असार मसान्तसम्म विभिन्न दरका गरी रु. ५०७ अर्ब ६ करोड बराबरका नोटहरु चलनचल्तीमा रहेकामा २०७७ असार मसान्तसम्ममा १५.९७ प्रतिशतले वृद्धि भई चलनचल्तीमा रहेका कुल नोट रु. ५८८ अर्ब ६ करोड पुगेको छ । २०७७ असार मसान्तसम्ममा चलनचल्तीमा रहेका नोटको विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २.१९ : चलनचल्तीमा रहेको नोटको विवरण (२०७७ असार मसान्तसम्म)

दर (रु.)	चलनचल्तीमा रहेका नोट (थान)	रकम (रु. करोडमा)
१	१६,१०,२०,१३९	१६.१०
२	९,२६,५१,२७३	१८.५३
५	५८,७९,६१,५३५	२९३.९८
१०	४६,०९,४५,०२९	४६०.९४
२०	२७,४०,६९,६८०	५४८.१४
२५	२२,८८,५७८	५.७२
५०	२१,६४,७७,४६७	१,०८२.३९
१००	२०,३०,४५,९७२	२०३०.४६
२५०	३,४९,७०५	८.७४
५००	३०,२०,९२,९६५	१५,१०४.६५
१०००	३९,२३,६३,४३२	३९,२३६.३४
जम्मा	२,६९,३२,६५,७७५	५,८८,०६.००

२.११९ नेपाली मुद्राको आपूर्ति व्यवस्था प्रभावकारी बनाउन तथा नेपाल सरकारको खर्च भुक्तानीका लागि आवश्यक पर्ने रकम उपलब्ध गराउन यस बैंकको काठमाडौंमा १, प्रदेशस्थित कार्यालयहरुमा ७, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेडका ४५ र नेपाल बैंक लिमिटेडका २६ वटा शाखा कार्यालयहरु समेत गरी ७९ वटा नोटकोषको व्यवस्था गरी नेपाली नोटको आपूर्ति गर्ने र चलनचल्तीमा पठाउन योग्य नभएका नोटहरु यस बैंकमा खिच्ने कार्य हुँदै आएको छ । समीक्षा वर्षमा पूर्वी रुकुम जिल्लाको रुकुमकोट तथा पर्वत जिल्लाको कुश्मामा गरी थप दुईवटा नयाँ नोटकोषहरु स्थापना गरिएको छ ।

२.१२० नोटलाई सुरक्षित साथ प्रयोगमा ल्याउने तथा भुत्रा, मैला नोटलाई प्रचलनबाट खिच्ने बारे सरोकारवाला एवम् सर्वसाधारणलाई जानकारी दिने उद्देश्यले नेपाल राष्ट्र बैंकको वेब साइटमा सूचनाहरु राख्ने गरिएको छ । हाल विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको कोभिड-१९ का कारण उत्पन्न परिस्थिति लगायतका विषयलाई समेत सम्बोधन गर्ने गरी सफा नोट नीति, २०७३ को प्रथम संशोधन गरिएको छ ।

२.१२१ विद्यमान मुद्रा व्यवस्थापन पद्धतिलाई क्रमशः आधुनिकीकरण तथा यान्त्रिकीकरण गर्दै जाने लक्ष्य अनुरूप नोट धुल्याउने कार्यलाई यान्त्रिकीकरण गर्नको लागि ८ थान (केन्द्रीय कार्यालय र प्रदेशस्थित कार्यालयहरुको लागि) बैंक नोट शेडिङ्ग एण्ड ब्रिकेटिङ सिस्टम (Banknote Shredding and Briquetting System) खरिदका लागि अन्तर्राष्ट्रिय बोलपत्र आह्वान गरिएको छ ।

२.१२२ समीक्षा अवधिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु एवम् सर्वसाधारणले यस बैंकमा जम्मा गर्न/सञ्चालन लिन ल्याएका भुत्रा, मैला र च्यातिएका तथा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य विभिन्न दरका गरी रु. ४८ अर्ब ६० करोड ४ लाख बराबरका नोटहरु जलान गरिएका छन् ।

तालिका २.२० : आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटहरु

जलान गरेको विवरण

दर (रु.)	जलानमा पठाएको (थान लाखमा)	रकम (रु. करोडमा)
१	०.२५	०.००२५
२	०.५९	०.०१२
५	२२८.८५	११.४४
१०	२४६.६६	२४.६७
२०	२७६.३७	५५.२७
२५	०.०१	०.००४
५०	३४२.०४	१७१.०२
१००	२९१.६४	२९१.६४
२५०	०.००००६	०.०००१
५००	२४२.१४	१२१०.७२
१०००	३०९.५३	३०९५.२७
जम्मा	१९३८.०८	४८,६०.०४

२.१२३ टक्सार महाशाखाबाट नियमित रुपमा सुन तथा चाँदीका असर्फी तथा सिक्काहरु र अन्य धातुबाट बनेका पदक तथा मेडालियनहरु समेत टकमरी गरी बिक्री वितरण गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को अन्त्यमा रु. १ करोड ९८ लाख ७९ हजार र रु. २ करोड ९८ लाख १० हजार सिक्काहरु मौज्जात रहेकोमा रु. १ करोड १ करोड ३१ लाख ८६ हजार र रु. २ करोड ४ लाख ९६ हजार सिक्काहरु बिक्री भई आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को अन्त्यमा रु. १ करोड ६६ लाख ९३ हजार र रु. २ करोड ९३ लाख १४ हजार सिक्का मौज्जात रहेका छन्।

जनशक्ति व्यवस्थापन

२.१२४ २०७७ साल असार मसान्तमा बैकमा प्रशासनतर्फ ९५१ र प्राविधिकतर्फ ९२ गरी कुल १०४३ जना कर्मचारीहरु कार्यरत रहेका छन्। कार्यरत कुल जनशक्तिमध्ये तहगत रुपमा अधिकृततर्फ ४९४, सहायकतर्फ ४४० र श्रेणी विहीन कार्यालय सहयोगीतर्फ १०९ जना रहेका छन्। आर्थिक वर्षको अन्त्यमा कार्यरत कर्मचारीहरुमध्ये अधिकृत स्तरका कर्मचारी र सहायक तथा कार्यालय सहयोगी स्तरका कर्मचारी बीचको अनुपात ०.९०:१ कायम रहेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १:०.९५ रहेको थियो।

तालिका २.२१ : पाँच वर्षको जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	तह	२०७३ असार मसान्त			२०७४ असार मसान्त			२०७५ असार मसान्त			२०७६ असार मसान्त			२०७७ असार मसान्त		
		प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा
१	अधिकृत विशिष्ट	१२	०	१२	९	०	९	१७	०	१७	१६	०	१६	१७	०	१७
२	अधिकृत प्रथम	४१	०	४१	४७	१	४८	३१	१	३२	३९	१	४०	४४	१	४५
३	अधिकृत द्वितीय	१३८	२०	१५८	१४०	२१	१६१	११५	१४	१२९	१३९	१३	१५२	१५७	१२	१६९
४	अधिकृत तृतीय	४६९	३६	५०५	४१३	२८	४४१	३२५	२४	३४९	२९६	२२	३१८	२४३	२०	२६३
	अधिकृत जम्मा	६६०	५६	७१६	६०९	५०	६५९	४८८	३९	५२७	४९०	३६	५२६	४६१	३३	४९४
५	सहायक प्रथम	४३	१५	५८	४२	१६	५८	५१	८	५९	८७	८	९५	१२०	१७	१३७
६	सहायक द्वितीय	१७२	४७	२१९	१६५	३८	२०३	१६१	३४	१९५	२११	४०	२५१	२४३	३९	२८२
७	सहायक तृतीय	६८	१४	८२	५३	१०	६३	३६	७	४३	२४	६	३०	१८	३	२१
	सहायक जम्मा	२८३	७६	३५९	२६०	६४	३२४	२४८	४९	२९७	३२२	५४	३७६	३८१	५९	४४०
८	का.स. प्रथम	५३	०	५३	४४	०	४४	३०	०	३०	३५	०	३५	२७	०	२७
९	का.स. द्वितीय	३१	०	३१	२९	०	२९	३५	०	३५	२५	०	२५	२४	०	२४
१०	का.स. तृतीय	८	०	८	८	०	८	१	०	१	१	०	१	१	०	१
११	का.स. चतुर्थ	६२	०	६२	६१	०	६१	६१	०	६१	६१	०	६१	५७	०	५७
	का.स. जम्मा	१५४	०	१५४	१४२	०	१४२	१२७	०	१२७	१२२	०	१२२	१०९	०	१०९
	कुल	१०९७	१३२	१२२९	१०११	११४	११२५	८६३	८८	९५१	९३४	९०	१०२४	९५१	९२	१०४३

तालिका २.२२ : कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

तह	कार्यरत जनशक्ति २०७७ असार मसान्त		
	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा
अधिकृत विशिष्ट	१७	-	१७
अधिकृत प्रथम	४४	१	४५
अधिकृत द्वितीय	१५७	१२	१६९
अधिकृत तृतीय	२४३	२०	२६३
जम्मा	४६१	३३	४९४
सहायक प्रथम	१२०	१७	१३७
सहायक द्वितीय	२४३	३९	२८२
सहायक तृतीय	१८	३	२१
जम्मा	३८१	५९	४४०
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी प्रथम	२७	-	२७
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी द्वितीय	२४	-	२४
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी तृतीय	१	-	१
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी चतुर्थ	५७	-	५७
जम्मा	१०९	-	१०९
कुल जम्मा	९५१	९२	१,०४३

- २.१२५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा खुला प्रतिस्पर्धाबाट सहायकस्तरमा ८० जना बैंक सेवामा प्रवेश गरेका छन् । त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा कुल ६१ जना कर्मचारीहरु बैंक सेवाबाट अलग भएका छन् जसमध्ये ५९ जना अनिवार्य अवकाशको कारणले र २ जना बैंक सेवाबाट राजिनामा दिएकोले अलग भएका हुन् ।
- २.१२६ जनशक्ति व्यवस्थापनको कार्यलाई प्रभावकारी ढंगले अगाडि बढाउने उद्देश्यका साथ तीन-वर्षीय “जनशक्ति योजना (२०७६/७७-२०७८/७९)” कार्यान्वयनको प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।
- २.१२७ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विभिन्न तहमा रिक्त रहेका पदहरुमा मूल्याङ्कन बढुवाबाट ६६ जनाको र आन्तरिक प्रतियोगिताबाट ३० जनाको पूर्ति गरिएको छ भने खुला प्रतियोगिताबाट ६७ जनाको पूर्ति गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ । साथै, यस अवधिमा सिभिल इन्जिनियर २ जना, आर्किटेक्ट इन्जिनियर १ जना, डिस्पेन्सरी १ जना र चालक ७ जना करारमा नियुक्ति गरिएको छ ।

तालिका २.२३ : आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा भएको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	पद	सेवा	खुला प्रतियोगिताबाट	मूल्याङ्कन बढुवाबाट	आन्तरिक प्रतियोगिताबाट
१.	अधिकृत विशिष्ट	प्रशासन	-	५	-
२.	अधिकृत प्रथम	प्रशासन	-	९	४
३.	अधिकृत प्रथम	प्राविधिक	-	-	-
४.	अधिकृत द्वितीय	प्रशासन	-	२७	११
५.	अधिकृत द्वितीय	प्राविधिक	-	-	-
६.	अधिकृत तृतीय	प्रशासन	३६*	-	-
७.	अधिकृत तृतीय	प्राविधिक	-	-	-
८.	सहायक प्रथम	प्रशासन	१३	२१	१५
९.	सहायक प्रथम	प्राविधिक	-	-	-
१०.	सहायक द्वितीय	प्रशासन	३१*	४	-
११.	सहायक द्वितीय	प्राविधिक	२	-	-
१२.	सहायक तृतीय	प्रशासन	-	-	-
१३.	कार्यालय सहयोगी चतुर्थ	प्रशासन	-	-	-
जम्मा			१५	६६	३०

* नतिजा प्रकाशन हुन बाँकी ।

तालिका २.२४ : पाँच वर्षको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण

		२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	जम्मा
कार्यकारी निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	६	४	१२	७	५	३४
	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	६	६	८	११	९	४०
निर्देशक	आन्तरिक प्रतियोगिता	३	२	४	५	४	१८
	प्राविधिक		१				१
उप-निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	१३	१५	२३	३६	२७	११४
	आन्तरिक प्रतियोगिता	६	६	१०	१६	११	४९
	प्राविधिक		३				३
सहायक निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	७	७		४		१८
	आन्तरिक प्रतियोगिता	३	३	३			९
	खुला	२३	१०	४५	३३	३६*	१११
सहायक प्रथम	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	८	४	१२	२५	२१	७०
	आन्तरिक प्रतियोगिता	६	२	८	१६	१५	४७
	प्राविधिक		४			१३	१७
सहायक द्वितीय	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	६		१२	८	४	३०
	आन्तरिक प्रतियोगिता	३					३
	खुला			९६	६८	३१*	१९५
	प्राविधिक		२	१०		२	१४
कार्यालय सहयोगी	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन			७	१०		१७
कुल		९०	६९	२५०	२३९	१११	७५९

* नतिजा प्रकाशन हुन बाँकी रहेको ।

विविध

बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना

बजेट व्यवस्थापन

- २.१२८ बैंकको बजेट सम्बन्धी कार्यलाई प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यले नेपाल राष्ट्र बैंक, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७२ लाई प्रतिस्थापन गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७७ यस बैंकको सञ्चालक समितिको मिति २०७७/१/३ मा बसेको बैठकबाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा रहेको छ।
- २.१२९ नेपाल राष्ट्र बैंक, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७७ मा भएको व्यवस्था बमोजिम चालु आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि तयार पारिएको बैंकको वार्षिक बजेट बैंकको सञ्चालक समितिको मिति २०७७/३/२३ को बैठकबाट स्वीकृत भएको छ। यस आर्थिक वर्षदेखि बैंकको वित्तीय जानकारी इकाईलाई छुट्टै बजेट केन्द्रको रूपमा मान्यता दिई रकम विनियोजन गरिएको छ।
- २.१३० यस बैंकको वार्षिक आय-व्यय (बजेट) को कार्यान्वयन पक्षलाई थप प्रभावकारी, मितव्ययी र परिणाममुखी बनाउनका लागि बजेट स्वीकृत गर्दाका बखत सञ्चालक समितिले जारी गरेको २३ बुँदे निर्देशन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवम् अनुगमन निर्देशिका, २०७७ जारी गरिएको छ।

रणनीतिक योजना कार्यान्वयन

- २.१३१ बैंकको काम कारवाहीलाई योजनाबद्ध ढंगले अगाडि बढाउन बैंकको तेस्रो रणनीतिक योजना (२०१७-२०२१) कार्यान्वयनमा आएको छ। यस रणनीतिमा निरन्तररूपमा गर्नुपर्ने र रणनीति अवधिभित्र सम्पन्न गर्नुपर्ने कार्यहरूको कुल संख्या १८६ वटा रहेको छ।

वार्षिक कार्ययोजना कार्यान्वयन

- २.१३२ प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गर्नुपर्ने नियमित एवम् विशेष प्रकारका कार्यहरूलाई योजनाबद्ध तवरले तर्जुमा गरी स्वीकृत कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गरिँदै आइएको छ।

वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति कार्यान्वयन

- २.१३३ नेपाल सरकार, वित्तीय क्षेत्रका नियमनकारी निकायहरू, निजी क्षेत्र र विकास साभेदारहरूलाई वित्तीय क्षेत्रको विकास एवम् सुदृढीकरणको लागि वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति (२०७३/७४- २०७७/७८) नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्बाट मिति २०७३/०९/२२ मा स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को असार मसान्तसम्ममा सम्पन्न गरिसक्नु पर्ने १५८ कार्यहरूमध्ये ९३ वटा कार्यहरू सम्पन्न भइसकेका छन् भने ५६ वटा कार्यहरू प्रक्रियामा रहिरहेका र ९ वटा कार्यहरू शुरु हुन बाँकी रहेका छन्।

ओ एण्ड एम कार्यान्वयन

- २.१३४ बैंकको सांगठनिक संरचना र नेपाल राष्ट्र बैंक, जनशक्ति योजना (२०७६/७७ - २०७८/७९) मा उल्लेख भए अनुसार केही विभागहरूको साविकको नाम परिवर्तन गरी नयाँ नामाकरण गरिएको छ।
- २.१३५ २०७६ कात्तिक २१ गते कर्णाली प्रदेशको सुर्खेतमा हाललाई सीमित सेवा दिने गरी यस बैंकको कार्यालय स्थापना गरिएको छ।

वित्तीय जानकारी इकाई

- २.१३६ वित्तीय जानकारी इकाईले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ (दोश्रो संशोधन २०७०) को दफा १० को उपदफा (१) को खण्ड (भ) मा “सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी कसूरको प्रकार, कसूर गर्ने प्रविधि, पद्धति तथा प्रवृत्ति समेतका विवरण संलग्न गरी आफ्नो काम कारवाही सम्बन्धी आर्थिक प्रतिवेदन राष्ट्र बैंकमार्फत नेपाल सरकार समक्ष पेश गर्ने” प्रावधान अनुसार आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशन गरेको छ। सो प्रतिवेदन कानून कार्यान्वयन गर्ने विभिन्न निकायहरूमा पठाइनुका साथै वित्तीय जानकारी इकाईको वेबसाईटमा समेत राखिएको छ।
- २.१३७ वित्तीय जानकारी इकाई सम्बन्धी विनियमावली, २०७७ संचालक समितिबाट स्वीकृत भई लागू भइसकेको छ। उक्त विनियमावलीले इकाईलाई कार्यात्मक रूपले स्वायत्तता प्रदान गरेको छ।

- २.१३८ इकाईले सूचक संस्थाहरूलाई परिमार्जित शंकास्पद कारोवार र सीमा कारोवार विवरण मार्गदर्शन (STR/TTR Guideline, 2020) जारी गरेको छ ।
- २.१३९ सूचक संस्थाहरूबाट नियमित रूपमा सीमा कारोवार र शंकास्पद कारोवारको विवरण प्राप्त गर्ने गरिएको छ ।

तालिका २.२५ : आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को सीमा कारोवार सम्बन्धी विवरण

सूचक संस्था	सीमा कारोवारको संख्या
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	२२,५६,१६३
सरकारी संस्था	४४,३६०
बीमा कम्पनी	१,३९,०१५
धितोपत्र कारोवार गर्ने कम्पनी	३२,८४६
अन्य	१२,९७७
जम्मा	२४,८५,३६१

तालिका २.२६ : आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्राप्त शंकास्पद कारोवार सम्बन्धी विवरण

शंकास्पद कारोवारको अवस्था	शंकास्पद कारोवारको संख्या
प्राप्त शंकास्पद कारोवार	१,०९०
विश्लेषण गरिएको शंकास्पद कारोवार	७९०
कानून कार्यान्वयन निकायमा आवश्यक अनुसन्धानको लागि पठाएको शंकास्पद कारोवार	३३३
तामेलीमा राखेको शंकास्पद कारोवार	४५७

नोट: कतिपय अवस्थामा एउटै शंकास्पद कारोवार विवरण एक भन्दा बढी कानून कार्यान्वयन गर्ने निकायमा पठाउने गरिएको ।

- २.१४० बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्नुपर्ने सीमा तथा शंकास्पद कारोवारको प्रतिवेदन “क” वर्गका वाणिज्य बैंकले २०७६ माघ १ गतेदेखि अनिवार्य रूपमा तथा “ख” र “ग” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूले २०७७ असार मसान्तसम्म परीक्षणको रूपमा विद्युतीय माध्यमबाट पेश गर्ने गरेका छन् ।
- २.१४१ सन् २०२०-२०२१ मा हुने नेपालको तेश्रो पारस्परिक मूल्याङ्कन (Mutual Evaluation) को लागि सूचक संस्था एवम् नियमनकारी निकायहरूसँग सहकार्य गरी AML/CFT सम्बन्धी व्यवस्थाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा उक्त पारस्परिक मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक सूचना, जानकारी र तथ्याङ्क तयार गर्न वित्तीय जानकारी ईकाईले समन्वय र सहकार्य गरिरहेको छ ।

कानून तथा वहस/पैरवी

- २.१४२ विनिमय अधिकारपत्र ऐन, २०३४, बैंकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४, नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ र बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को संशोधन/परिमार्जन सम्बन्धी मस्यौदा तयार गरिएको छ । सो मध्ये नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ र बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को संशोधन प्रस्ताव संघीय संसदमा छलफलको क्रममा रहेको छ ।
- २.१४३ यस बैंकको निर्देशन उल्लंघन गरेको कारणबाट बैंक तथा वित्तीय संस्था र त्यसका पदाधिकारीहरूलाई यस बैंकले गरेका कारबाहीमा चित्त नबुझी पुनरावेदन गरेका र यस बैंकलाई समेत विपक्षी बनाई विभिन्न अदालतमा मुद्दा दायर भएका छन् ।

तालिका २.२७ : मुद्दाको विवरण

क्र.सं.	मुद्दाहरू	संख्या
१.	चालु मुद्दाहरू	९५
२.	फैसला भएका मुद्दाहरू	४०
३.	अघिल्लो आर्थिक वर्षमा भएको फैसला	५१
४.	दामासाही सम्बन्धी मुद्दाहरू	३

आन्तरिक लेखापरीक्षण

- २.१४४ बैंकका विभाग, कार्यालय, ईकाई तथा शाखाको लेखापरीक्षणको लागि बैंकमा आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग रहेको छ । सो विभागले विभिन्न विभागको लेखापरीक्षण गरी संचालक समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्ने गरेको छ । बैंकको संचालकको संयोजकत्वमा लेखापरीक्षण समिति रहेको छ । सो समितिबाट बैंकले प्रकाशित गर्ने आन्तरिक वित्तीय प्रतिवेदन र सोसँग सम्बन्धित विवरणको मूल्याङ्कन हुने व्यवस्थाको प्रारम्भ गरिएको छ ।
- २.१४५ बैंकले सञ्चालन गरेको RTGS System को कार्यान्वयन अवस्था तथा जोखिम व्यवस्थापन, टक्सार महाशाखा अन्तर्गत रहेका मेशिनरी सामानहरूको अभिलेख निरीक्षण तथा ढुकुटीमा रहेको सुन तथा चाँदीका सिक्काहरूको मौज्जातको स्थलगत रुजु परीक्षण, विदेशी कार्गो CIMB Bank, Singapore पठाउदा अपनाएका जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी निरीक्षण र बैंकको स्वामित्वमा रहेका जग्गा जमिनहरूको अभिलेख निरीक्षणको सम्बन्धमा विशेष लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

- २.१४६ जोखिममा आधारित आन्तरिक लेखापरीक्षण (Risk-based Internal Audit) प्रणाली लागू गर्ने सन्दर्भमा जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण निर्देशिका (Risk-based Internal Audit Manual) संचालक समितिबाट स्वीकृत भई कार्यान्वयन भएको छ।
- २.१४७ चालू रणनीतिक योजना २०१७-२१ मा उल्लेख भएको System Audit को कार्यका लागि सूचना प्रविधि प्रणालीको परीक्षण गर्न परामर्शदाता नियुक्त गरी सो कार्य शुरु गरिएको छ।

सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन

- २.१४८ नेपाल राष्ट्र बैंक खरिद विनियमावली, २०७१ (तेस्रो संशोधन) मा आवश्यक संशोधन गरी चौथो संशोधनको मस्यौदा तयार गरिएको छ।
- २.१४९ २०७२ वैशाख १२ गतेको विनाशकारी भूकम्पले क्षतिग्रस्त बालुवाटार र थापाथलीस्थित भवनहरु पुनरनिर्माण गर्न यस बैंक र नेपाल सरकार, सहरी विकास मन्त्रालय, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाईबीच भएको MOU बमोजिम नियुक्त परामर्शदाताहरुद्वारा तयार गरिएको स्वीकृत Master Plan, Drawing, Design बमोजिम भवन निर्माण कार्यको लागि बोलपत्र आह्वान गरिएकोमा नेपाल सरकार, राष्ट्रिय पुनरनिर्माण प्राधिकरण, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) ले श्री BILIL-Contech J/V सँग थापाथलीस्थित भवन पुनरनिर्माण सम्झौता गरेको र समीक्षा अवधिमा करिब ५२ प्रतिशत निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ।
- २.१५० नेपाल सरकार, राष्ट्रिय पुनरनिर्माण प्राधिकरण, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) ले श्री CICO Samanantar JV सँग बालुवाटारस्थित भवनहरु पुनरनिर्माण सम्झौता गरेको र हाल भवन निर्माण कार्य करिब ३९ प्रतिशत सम्पन्न भएको छ।
- २.१५१ कोभिड-१९ को संक्रमणबाट स्वास्थ्य सुरक्षामा जोखिम उत्पन्न हुन सक्ने अवस्थालाई ध्यानमा राख्दै सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिनुपर्ने भएका कारण बैंकको संचालक समितिले छुट्टै मापदण्ड निर्धारण गरी स्वास्थ्य सुरक्षा सम्बन्धी विभिन्न उपायहरु अपनाउँदै Work from Home, Flexible working hour समेतका माध्यमबाट कार्यालय संचालनको व्यवस्था गरिएको छ। यसै क्रममा बैंकका संचालक, कर्मचारी र कर्मचारी परिवार समेत गरी ५,५९५ जनाको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) वीमा गरिएको छ।
- २.१५२ यस बैंकको टक्सार महाशाखास्थित सुन्धाराको भवन नेपाल सरकारलाई आवश्यक परेकोले उक्त महाशाखालाई बबरमहलस्थित नेपाल औषधी लिमिटेडको भवनमा स्थानान्तरण गरिएको छ।
- २.१५३ बैंकको सिद्धार्थनगर कार्यालय परिसरभित्र अतिथि गृह भवन निर्माण गर्ने कार्य अगाडि बढाइएको छ।

वित्त व्यवस्थापन

- २.१५४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस बैंकको स्वामित्वमा रहेको नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडको कुल शेयर १७,२९,९८९.५० कित्ता मध्ये १०,००,००० कित्ता शेयर बिक्री गरिएको छ।

बैंकिङ्ग कारोबार

- २.१५५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सरकारी कारोबार निर्देशिका २०७१ लाई प्रतिस्थापन गरी संघीय ढाँचा बमोजिमका सरकारी खाताहरुको व्यवस्था गरी सरकारी कारोबार निर्देशिका २०७६ तयार गरी लागू गरिएको छ।
- २.१५६ नेपाल सरकारको प्रत्येक स्थानीय तहमा बैंकिङ्ग सेवा पुऱ्याउने नीति अनुरूप ७५३ स्थानीय तहमध्ये ७४७ स्थानीय तहमा “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरुका शाखा स्थापना भएका छन्।
- २.१५७ ECC अन्तर्गत सिस्टममार्फत कारोबार गर्न नमिल्ने ३० करोड भन्दा माथिको नेपाल राष्ट्र बैंक र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको चेक Manual Clearing गर्ने गरिएको छ।
- २.१५८ २०७७ असार मसान्तमा मुलुकभर १३ भा.रु. कोष रहेका छन् जसमा कुल भा.रु. २४ करोड ७५ लाखको बीमा रकम नवीकरण गर्ने व्यवस्था रहेको छ।
- २.१५९ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को लागि भारतीय रिजर्व बैंकबाट खरिद गरिने भा.रु.को सीमा भा.रु. ६ अर्ब राख्ने निर्णय गरिएको छ।

संचालक समितिको बैठक

- २.१६० आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा संचालक समितिको बैठक ६४ पटक बस्यो। अघिल्लो वर्ष यस्तो बैठक ५७ पटक बसेको थियो।

वैदेशिक सहायता समन्वय

- २.१६१ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) बाट नेपाल सरकारको बजेटरी सहयोगका लागि Rapid Credit Facility (RCF) अन्तर्गत सन् २०२० को मे महिनामा अमेरिकी डलर २१ करोड ४० लाख (SDR १५६.९ मिलियन) बराबरको ऋण सहयोग प्राप्त गर्न यस बैंकले आवश्यक समन्वय गरेको थियो। त्यसैगरी, उक्त कोषबाट Catastrophe Containment and Relief Trust

(CCRT) अन्तर्गत सन् २०२० को अप्रिल महिनामा अमेरिकी डलर ३८ लाख ५० हजार (SDR २.८५ मिलियन) बराबरको ऋण मिनाहा भएको थियो ।

तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम

- २.१६२ बैंकको आयोजनामा विभिन्न १४ देशका सहभागी रहेको 3rd International Conference on Economics & Finance काठमाडौंमा सम्पन्न गरिएको छ । आर्थिक एवम् वित्तीय क्षेत्रका विभिन्न विषयका अनुसन्धानहरु प्रस्तुत गरिएको उक्त सम्मेलनमा नीति निर्माताहरु, अन्तर्राष्ट्रिय दातृनिकायका प्रतिनिधिहरु तथा शोधकर्ताहरुको उपस्थिति रहेको थियो ।
- २.१६३ यस बैंकबाट २०७७ असार ११ गते Webinar on Covid-19 Policy Sharing by Member Central Banks of SAARCFINANCE सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१६४ नेपाल सरकारलाई वार्षिक बजेट निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउन यस बैंकले पेश गर्ने पूर्वबजेटकालीन प्रतिवेदन तयार पार्ने क्रममा काठमाडौं र विराटनगरमा अन्तरक्रियाहरु सम्पन्न गरिएका छन् । त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीतिको अर्द्धवार्षिक समीक्षा तथा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीति तर्जुमा गर्ने क्रममा सरोकारवालाहरूसँग काठमाडौंमा अन्तरक्रिया सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१६५ देशका प्रतिष्ठित अर्थशास्त्री, प्राध्यापक तथा वौद्धिक व्यक्तित्वहरुको सहभागितामा समसामयिक आर्थिक विषयवस्तुमा केन्द्रित रही आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ८ वटा Research Meet सम्पन्न गरिएका छन् ।
- २.१६६ संस्थागत सुशासन तथा जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धमा “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका संचालक समितिका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूसँग काठमाडौंमा एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१६७ विकास बैंकका संचालक समितिका अध्यक्ष तथा संचालकहरूसँग संस्थागत सुशासन, सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा जोखिम व्यवस्थापनका विषयमा तथा विकास बैंकका वित्त इकाई प्रमुख (Chief Finance Officer) सँग NFRS सम्बन्धी विषयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१६८ वित्त कम्पनीका सञ्चालक समितिका अध्यक्ष तथा सञ्चालकहरूसँग संस्थागत सुशासन, सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा जोखिम व्यवस्थापन विषयमा, वित्त कम्पनीहरुका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सहित उच्च व्यवस्थापनका अधिकृतहरूसँग जोखिम लगायत अन्य समसामयिक बैंकिङ्ग विषयमा अन्तरक्रिया सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१६९ आन्तरिक लेखापरीक्षणका क्रममा देखिएका कैफियतहरुका सम्बन्धमा विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाई तथा काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालय प्रमुखहरुको सहभागितामा काठमाडौंमा एक दिने वार्षिक गोष्ठी संचालन गरिएको छ ।
- २.१७० जोखिममा आधारित आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रणाली लागु गर्ने सम्बन्धमा भएका प्रगतिको समीक्षा र Auditee हरूले पूरा गर्नुपर्ने न्यूनतम सर्त तथा तयारीको बारेमा सम्बन्धित विभागका कर्मचारीहरुको सहभागितामा अनुशिक्षण संचालन गरिएको छ ।
- २.१७१ कानून व्यवसायी, प्राध्यापक, पत्रकार तथा सर्वोच्च अदालत बार एशोसिएशनका प्रतिनिधिहरुको सहभागितामा बैंकिङ्ग कानूनको कार्यान्वयन, कार्यान्वयनमा देखिएका समस्या र सोको समाधान विषयक तथा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय अन्तर्गतका सरकारी वकिल कार्यालय, राजस्व अनुसन्धान विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरु र नेपाल प्रहरीको अपराध अनुसन्धान कार्यमा संलग्न प्रतिनिधिहरुको उपस्थितिमा बैंकिङ्ग प्रक्रिया तथा बैंकिङ्ग कानून विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१७२ सरकारी कारोबार गर्ने बैंकहरु, SIS Team का सदस्यहरु तथा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयका प्रतिनिधिहरुबीच अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१७३ मुलुकको सातवटै प्रदेशमा सरकारी कारोबार गर्ने बैंकका सम्बन्धित कर्मचारीहरुका लागि सरकारी कारोबार सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१७४ विद्युतीय भुक्तानी प्रणालीको विद्यमान कानूनी व्यवस्था र सोको कार्यान्वयनको अवस्था विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम बैंकका सम्बन्धित विभाग तथा भुक्तानी सेवा सञ्चालक/प्रदायकहरुको सहभागितामा सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१७५ वाणिज्य बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा वित्तीय अधिकृतहरुको सहभागितामा BPM6 अन्तर्गत तथ्याङ्क रिपोर्टिङ्ग (International Transaction Reporting System) सम्बन्धमा काठमाडौंमा एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरिएको छ ।
- २.१७६ सरकारी ऋणपत्रको कारोबारलाई थप प्रभावकारी बनाउनको लागि राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन तथा मौद्रिक व्यवस्थापनको अन्तर्निहित विषयमा वाणिज्य बैंकहरुका ट्रेजरी प्रमुखहरुको सहभागितामा काठमाडौंमा एक दिने अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.१७७ वैदेशिक रोजगार बचतपत्र एवम् नागरिक बचतपत्रको बिक्री प्रवर्द्धन गर्न प्रचारात्मक सामग्रीको प्रारूप तयार गरी छपाई गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ । साथै, काठमाडौं, धनगढी तथा सिद्धार्थनगरमा सञ्चालन गरिएका गोष्ठीहरुमा प्रचारात्मक सामग्री वितरण गरिएको छ ।
- २.१७८ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सरकारी कारोबार निर्देशिका २०७६ सम्बन्धमा जानकारी प्रदान गर्न प्रदेश नं १ तथा बागमती प्रदेशमा अन्तरक्रिया आयोजना गरिएका छन् ।

अध्ययन अनुसन्धान सम्बन्धी कार्य

- २.१७९ यस बैंकले नोवल कोरोना भाइरसको प्रभावस्वरूप अर्थतन्त्रमा परेको प्रभावको अध्ययन गर्नुका साथै “कोभिड-१९ ले अर्थतन्त्रमा पारेको प्रभावसम्बन्धी सर्वेक्षण” सम्पन्न गरेको छ । यसैगरी, Housing Price Index निर्माण गर्ने तथा Inflation Expectations Survey सम्बन्धी कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।
- २.१८० समीक्षा वर्षमा पहिलो पटक देशका ७७ वटै जिल्ला समावेश गरी “आर्थिक गतिविधि अध्ययन (एकीकृत अर्धवार्षिक)”, “नेपालमा उखु खेती तथा चिनी उद्योग सम्बन्धी अध्ययन”, “नेपालमा वित्तीय पहुँचको स्थिति : संक्षिप्त अध्ययन”, “नेपालमा विप्रेषण आप्रवाहको स्थिति”, “नेपालको वैदेशिक व्यापार प्रवृत्ति”, “A Survey Report on FDI in Nepal”, “FDI in Cement Industry in Nepal: A Study based on Socio-economic Impact” लगायतका अध्ययन सम्पन्न भएका छन् ।
- २.१८१ यस बैंकको विराटनगर कार्यालयले “कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसायमा प्रवाहित सहूलियतपूर्ण कर्जाको अवस्था”, बीरगञ्ज कार्यालयले “मोतीहारी-अमलेखगञ्ज पेट्रोलियम पाइपलाइन सम्बन्धी”, पोखरा कार्यालयले “गण्डकी प्रदेशमा वित्तीय पहुँचको अवस्था”, सिद्धार्थनगर कार्यालयले “Barriers to Financial Inclusion: Case Study of Province 5” र धनगढी कार्यालयले “A Comparative Study of Sugarcane Production in Kanchanpur and Kailali District” विषयक विशेष अध्ययन सम्पन्न गरेका छन् ।

तालिका १ : चलनचल्तीमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरू

(रु. करोडमा)

दर	असार मसान्त					
	२०७५		२०७६		२०७७	
	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	१६.११	०.०३	१६.१०	७.१३	१६.१०	०.०३
२	१८.५५	०.०४	९.२७	४.११	१८.५३	०.०३
५	२४०.३८	०.४९	५३.५९	२३.७४	२९३.९८	०.५०
१०	३६७.३१	०.७४	४१.४४	१८.३५	४६०.९४	०.७८
२०	४५२.३९	०.९२	२४.९३	११.०४	५४८.१४	०.९३
२५	५.७४	०.०१	०.२९	०.१३	५.७२	०.०१
५०	८५५.०४	१.७३	२१.२४	९.४१	१०८२.३९	१.८४
१००	१७२०.६१	३.४८	१७.३१	७.६७	२०३०.४६	३.४५
२५०	८.७४	०.०२	०.०३	०.०१	८.७४	०.०१
५००	१०१३८.६०	२०.५१	२२.०९	९.७८	१५१०४.६५	२५.६९
१०००	३५६१५.४८	७२.०४	३५.६४	१५.७९	३९२३६.३४	६६.७२
जम्मा	४९,४३८.९५	१००.००	२२५.७७	१००.००	५८८०६.००	१००.००

तालिका २ : नोटको सुरक्षण

(रु. करोडमा)

असार मसान्त	सुन	चाँदी	विदेशी मुद्रा र सिक्किरिटी	जम्मा	सरकारी ऋणपत्रहरू	निष्काशित नोटको सुरक्षण	जम्मा सुरक्षणमा विदेशी मुद्रा तथा सुन चाँदीको प्रतिशत
				(१+२+३)			(४÷६) × १००
	(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
२०६३	७०.३	-	७९७५.६	८०४५.९	४१७.२	८४६३.१	९५.१
२०६४	-	-	८७३३.८	८७३३.८	४१७.२	९१३१.०	९५.४
२०६५	-	-	१०८७७.८	१०८७७.८	४१७.२	११२९५.०	९६.३
२०६६	-	-	१३७०३.८	१३७०३.८	४१७.२	१४१२१.०	९७.०
२०६७	-	-	१५७१२.८	१५७१२.८	४१७.२	१६१३०.०	९७.४
२०६८	-	-	१६३४४.८	१६३४४.८	४१७.२	१६७६२.०	९७.५
२०६९	-	-	१९७०७.८	१९७०७.८	४१७.२	२०१२५.०	९७.९
२०७०	-	-	२३३४६.०	२३३४६.०	-	२३३४६.०	१००.०
२०७१	-	-	२७३२५.०	२७३२५.०	-	२७३२५.०	१००.०
२०७२	-	-	३१९०८.०	३१९०८.०	-	३१९०८.०	१००.०
२०७३	-	-	३८६१६.०	३८६१६.०	-	३८६१६.०	१००.०
२०७४	-	-	४३०९९.०	४३०९९.०	-	४३०९९.०	१००.०
२०७५	-	-	४९४३८.९५	४९४३८.९५	-	४९४३८.९५	१००.०
२०७६	-	-	२२५.७७	२२५.७७	-	२२५.७७	१००.०
२०७७	-	-	५८८०६.००	५८८०६.००	-	५८८०६.००	१००.०

तालिका ३ : बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट संचालित तालिमहरू

क्र.सं.	तालिमको विषय	तह	मिति	सहभागी संख्या
1	Pre Service Training for Assistant	Non-Officer	२०७६/०४/०२-०८	८२
2	Olympic Software (GL System)	Non-Officer	२०७६/०४/२२-२४	३०
3	Payments System of Nepal	Officer	२०७६/०४/२७-२९	३०
4	Olympic Software (GL System)	Officer/Non-Officer	२०७६/०५/०१-०३	३०
5	Olympic Software (GL System)	Officer/Non-Officer	२०७६/०५/०४-०६	३०
6	Olympic Software (GL System)	Officer/Non-Officer	२०७६/०५/१२-१४	३०
7	Olympic Software (GL System)	Officer/Non-Officer	२०७६/०५/१८-२०	३०
8	Foreign Exchange Management	Officer	२०७६/०६/०१/०२	२९
9	Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) TOT	Officer	२०७६/०६/०५-१०	२९
10	Nepal Financial Reporting Standards (NFRS)	Officer	२०७६/०६/२६-०७/०१	३०
11	Risk Based Internal Audit	Officer	२०७६/०७/०३-०५	३०
12	Microfinance Management/Regulatory Perspective	Officer	२०७६/०७/०६-०८	३०
13	Banking Operation	Non-Officer	२०७६/०७/१७-१९	३०
14	Training For Support Staff	Support Staff	२०७६/०७/२१-२२	३०
15	Training For Support Staff	Support Staff	२०७६/०७/२८-२९	३१
16	Basel Core Principles	Officer	२०७६/०८/०४-०६	३०
17	AML/CFT/goAML and FATF Recommendation	Officer	२०७६/०८/११-१३	३०
18	Risk Based Supervision	Officer	२०७६/०८/१५-२०	२६
19	Macroeconomic Management	Officer	२०७६/०८/२९-०९/०४	३१
20	Secretariat Management	Officer/Non-Officer	२०७६/०९/१०-११	३०
21	Management Development Program	Officer	२०७६/०९/१३-१८	३१
22	क्षलखभलतयचथ :बलवनभभलत बलम एचयअगचभभलत	Officer/Non-Officer	२०७६/०९/२३-२५	३०
23	Research Methodology	Officer	२०७६/०९/२७-१०/०३	२७
24	Banking Operation	Non-Officer	२०७६/१०/०६-०८	३२
25	Central Banking	Non-Officer	२०७६/१०/११-१७	३०
26	Planning, Budgeting, Risk Management & Business Continuity Plan	Officer	२०७६/११/०४-०७	२९
27	Cash Management	Officer/Non-Officer	२०७६/११/२१-२३	३०
28	Financial Stability & Micro Prudential Policies	Officer	२०७६/११/२७-३०	२९
29	Organizational Behavior	Officer	२०७७/०३/२५-२६	४१
30	Stress Management	Executive	२०७६/१०/२४-२५	३७
31	Organizational Behavior for Middle Level Officers	Officer Second	२०७७/०३/१९	३४
	Total			९९८

तालिका ४ : वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
1	Monetary Policy	४	SEACEN	Philippines
2	Expected Credit Losses and Provisioning	६	SEACEN	Cambodia
3	Cooperative Governance for The Board of Directors of Rural Financing Institutions&Cooperatives	१	CICTAB	Sri Lanka
4	3rd SEACEN Strategic Human Capital Conference, 41st Meeting of the SEACEN directors of HC and training & Bank Indonesia's International Leadership Seminar	२	SEACEN	Indonesia
5	Training and knowledge Transfer	६	Perum Peruri	Indonesia
6	Wastages Destruction of Nepalese Rupee 20 Denomination(Series 2016)	२	Perum Peruri	Indonesia
7	SEACEN-BOJ Course on Problem Bank Intervention and Resolution	३	SEACEN	Sri Lanka
8	Controlling at Central Banks	१	DEUTSCHE BUNDESBANK	Germany
9	Strategic Asset Allocation Workshop	१	BIS	Switzerland
10	22nd APG Annual Meeting and Technical Assistant Forum 2019	४	APG	Australia
11	Fiscal Sustainability	१	IMF-STI	Singapore
12	Monetary Policy Framework	१	DEUTSCHE BUNDESBANK	Germany
13	SEACEN Course on Intermediate Modeling and Forecasting Techniques	३	SEACEN	Sri Lanka
14	Agri Value Chain Financing	२	CICTAB	India
15	Financial Programming and policies	१	IMF-SARTTAC	India
16	AML/CFT Regime	१	NACIN	India
17	SEACEN Course on Financial Cycles and Crises	४	SEACEN	Mangolia
18	SEACEN -Bank of Japan Course on Information and communication Tech Risks	२	SEACEN	Vietnam
19	Expert Panel on Innovations in The Field of Cashless Payments	१	DEUTSCHE BUNDESBANK	Germany
20	Internal Audits and Management	३	ECB	South Korea
21	Anti-Money Laundering for Nepal	१	Yunnan Intl Center for Eco.&Tech.exchange	China
22	Making Use of Big Data in Emerging Market Central Banks	१	ECB	Turkey
23	Statistics on International Trade in Goods and Services	१	IMF STI	Singapore
24	Microeconomic Diagnostics	१	IMF STI	Singapore
25	Training on Micro and MSME Finance Regulation and Supervision Activities in Armenia	६	SEDRA	Armenia
26	9th FSI-IADI Conference on Crises Mgmt., Bank Resolution and Deposit Insurance	२	BIS	Switzerland
27	2019 ECB Seminar on Market Infrastructure and Payments	१	ECB	Germany
28	APG Assessor Training	२	APG	Indonesia
29	Instruments of Financial Markets	१	Gerzensee	Switzerland
30	Transforming a Central Bank	१	IBFI	France
31	Meeting of The Joint Technical Coordination Committee Between RBI &NRB	४	RBI	India
32	Central Banks Seminar	१	Zurich Kantonal Bank	Switzerland
33	Macro Economic Development Strategies Improvement	२	KOICA	South Korea
34	Payment Systems and Instrument	१	IMB	Turkey
35	2019 Seminar on Cross Boarder E-Commerce Infrastructure Building and Development	२	AIBO, P.R. China	China
36	Proportionate Application of Global Standards Working Group Meeting	५	AFI	Rwanda
	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
37	SEACEN Course on Financial Stability and Macroprudential Supervision	४	SEACEN	Indonesia

38	Organizational Transformation at Central Banks	१	ISCB	Turkey
39	High Level Executive Conference	१	DeLaRue	U.K.
40	Macroeconomic Forecasting	१	Bank of Korea	South Korea
41	Export Panel on Financial Consumer Protection in Cooperation With The Federal financial supervisory Authority (BaFin)	१	DEUTSCHE BUNDESBANK	Germany
42	BIS Banking Seminar 2019	१	BIS	Switzerland
43	Financial Soundness Indicators	१	IMF	USA
44	Risk Management and Risk Based Internal Audit	५	RBI	India
45	30th SAARC Finance Coordinators Meeting	२	Royal Monetary Authority of Bhutan	Bhutan
46	SEACEN Leadership Masterclass II: Leading Innovation and Creating Value	२	SEACEN	Singapore
47	Prudential supervision of The Banking Sector and Macroprudential Regulations	१	ISCB	Turkey
48	Currency Management and Operations	४	Bank Negara Malaysia	Malaysia
49	Workshop on Risk Mgmt. of Small and Medium Enterprise Lending	१	Bank Negara Malaysia	Bhutan
50	SEACEN Federal Reserve Course on Advanced Stress Testing and Capital Planning	४	SEACEN	Brunei
51	Expert Panel on Document Management	१	DEUTSCHE BUNDESBANK	Germany
52	Market Infrastructure, Payment Systems and Instrument	१	IBFI	France
53	Annual Asia Cash Cycle Seminars	१	Currency Research	Sri Lanka
54	Anti-Money Laundering for Nepal	३	Yunnan Intl Center for Eco.&Tech.exchange	China
55	NRB Officials Operations Training for Modular Data Center	५	UK Aid Access to Finance	India
56	The SEACEN -BIS High-Level Seminar and the 18th Meeting of the SEACEN Executive Committee	२	Currency Research	Sri Lanka
57	SEACEN Course on Financial Liquidity Risk Measurement and Management	४	SEACEN	Philippines
58	Agri Value Chain Financing	२	CICTAB	India
59	Foreign Exchange Reserve and Risk Management	१	ISCB	Turkey
60	Financial Stability and Macroprudential Policies of Central Banks	१	IBFI	France
61	Course on Vulnerability Diagnostics	१	STI	Singapore
62	SEACEN-FSI Course on FinTech Regulation, including Virtual Currencies	५	SEACEN	Indonesia
63	SEACEN Seminar on Big Data, Regulatory Technology and Supervisory Technology	५	SEACEN	Thailand
64	Financial Stability	२	Bank of Korea	South Korea
65	FSI-EMEAP Meeting on Implementation of Expected Credit Loss Provisioning: Implication for Regulation and Supervision	२	BIS	Indonesia
66	2019 BOK-KPP Interim Seminar and Capacity Building Program	५	Bank of Korea	South Korea
67	Using DSGE Models for Policy Analysis, Level 2	१	IBFI	France
68	SEACEN Intermediate Course on Analytics of Macroeconomic and Monetary Policy Management	३	SEACEN	Papua New Guinea
69	U.S. Monetary Policy Implementation	१	Federal Reserve Bank of New York	USA
70	Survey Design and Implementation	१	SEACEN	Turkey
71	Course Level 1 on Seasonal Adjustment of Economic Data	१	DEUTSCHE BUNDESBANK	Germany
72	Financial Education Programme Design and Implementation: Course for Policy Makers and Practitioners	१	ILO	Italy
	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
73	Central Banking Seminar	१	Federal Reserve Bank of New York	USA
74	5th International Conference of Regional Card Schemes and Retail Financial Market Infrastructure	१	IFC	Turkey
75	2019 Annual Meetings	३	IMF/World Bank	USA

76	Management in the Central Bank	१	Federal Reserve Bank of New York	USA
77	SEACEN-BOJ Course on the Oversight and Regulation of Payment and Settlement Systems	४	SEACEN	Philippines
78	Money Laundering 2nd Phase	१	Government of India	India
79	SARTTAC-CDOT Monetary Policy Frameworks and Operation	३	IMF SARTTAC	India
80	Financial Sector Policies	४	IMF SARTTAC	India
81	BAM-AFI Global Conference on Green Finance and BAM-AFI Member Training on Inclusive Green Finance	१	AFI	Morocco
82	Monetary Policy Strategies and Monetary Operations	५	SEACEN	Cambodia
83	New 5 Rupees Denomination and the Reestablishment of the Nepal Mint	२	Royal Canadian Mint	Canada
84	2019 Asian Regional Forum on Investment Management of Foreign Exchange Reserves	१	ADB	Singapore
85	FATF Standards Training Course	२	FATF	South Korea
86	SEANZA Advisors Meeting	१	Bank of Korea	South Korea
87	SEACEN Research Seminar	१	SEACEN	Malaysia
88	Financial Development and Financial Inclusion (FDIFI)	१	IMF-STI	Singapore
89	SEACEN Course on Off-site Monitoring	५	SEACEN	Taiwan
90	Macroprudential Policy Modeling for Open Economics	२	Bank of Korea	South Korea
91	Supervisory Framework for Digital Credit	१	AFI	Kenya
92	International Program - Payment and Settlement Systems- Operation, Risks and Oversight	६	RBI	India
93	55th SEACEN Governors' Conference/High Level Seminar, 39th Meeting of the SEACEN Governors, Singapore Fintech Festival 2019	४	SEACEN	Singapore
94	SEACEN Central Bank Governance Seminar: Roles and Objectives of Modern Central Banks.	२	SEACEN	Malaysia
95	Anti-Money Laundering	१	Bank Of France	France
96	Financial Development and Financial Inclusion (FDIFI)	५	IMF-SARTTAC	India
97	Conference on Securities Trading Issues and Market Infrastructure	२	BIS	Spain
98	Cash Circulation Management	१	ISCB	Turkey
99	Internal Audit and Internal Control	१	IBFI	France
100	Residential Property Price Indices	१	IMF-STI	Singapore
101	SEACEN Course on Bank Analysis and Supervision	५	SEACEN	South Korea
102	Workshop on Fostering Financial Inclusion, Digital Financial Services and MSMEs	१	UNESCAP, United Nations	Cambodia
103	An Inclusive Financial Risk Management Approach for Central Banks"	१	ISCB	Turkey
104	ST 1.26 Macro Stress Testing II (Advanced)	१	IMF STI	Singapore
105	Back-Office Operations	१	IBFI	France
106	Legal Aspects of International Financial Institutions	१	IMF STI	Singapore
107	2019 Cybersecurity Supervision Workshop: Approaches and Tools to build Cyber Resilience	१	IMF	USA
108	Special Training Programme for Nepal Officials(Money Laundering-III)	१	Government of India	India
109	CMPI-FSI Policy Implementation Meeting on Development in Authorities Expectations in Dealing with Cyber Risk	१	BIS	Switzerland
110	Managing Capital Flows	३	IMF-SARTTAC	India
111	South Asia Correspondent Banking Workshop	२	Standard Chartered Bank	Vietnam
	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
112	Cross Boarder Resolution/ Crisis Management	४	APEC-FRTI/Bank of Thailand	Thailand
113	Exchange Rate Policy	४	IMF-SARTTAC	India
114	International Programme on Banking Regulation	५	RBI	India
115	Emerging Trends in Good Governance of Banking Sector in SAARC Region	२	State Bank of Pakistan	Pakistan
116	Risk Based Internal Audit	३	RBI	India
117	Introduction of DSGE Models Level 1	१	IBFI	France
118	Macroeconometric Forecasting and Analysis	४	IMF SARTTAC	India

119	Bank Restructuring and Resolution	१	IMF-STI	Singapore
120	Central Bank Governance 2020-Forum on Central Bank Autonomy, Financial Risk Management, Board Oversight and Technology Innovation.	२	IMF	U.A.E.
121	AFI-RMA Bhutan Joint Learning Program on Inclusive Green Finance	१	AFI	Bhutan
122	Australia Awards Regional course:Promoting Resilient &Sustainable infrastructure Development 2019	१	Government of Australia	Australia
123	2020 Egmont Group Meetings	१	Egmont Group	Mauritius
124	Macroeconomic Analysis and Forecasting	१	IBFI	Germany
125	Consumer Protection, Fianancial Inclusion and Education	१	IBFI	France
126	Leveraging Fin Tech for Financial Inclusion	३	RBI	India
127	Regiional Forum on Fostering Growth in South Asia	१	IMF SARTTAC	India
128	Inflation Forecasting and Monetary Policy	१	Gerzensee	Switzerland
129	Rs. 100 Banknote Production Visit and Manufacture of Banknote	४	De La Rue	Sri Lanka
130	BNM-AFI Member Training on Cybersecurity for Financial Inclusion	२	BNM-AFI	Malaysia
131	Introduction to Financial Stability, Systemic Risk and Macroprudential Policy	१	DEUTSCHE BUNDESBANK	Germany
132	FATF Plenary Week	१	FATF	France
133	Current Issues on Technological Risk Management in Financial System	२	Bank Indonesia	Indonesia
134	Harnessing Digital Financial Services for Micro, Small and Medium Enterprises- Challenges and Opportunities	१	IFC	Malaysia
135	SA 20.03: Inclusive Growth	५	IMF SARTTAC	India
136	Financial Risk Management in a central bank	१	IBFI, Banque De France	France
137	Legal Exports and Financial Crisis	१	Banque De France	France
138	Course Level 1, Introduction to Cash Management	१	DEUTSCHE BUNDESBANK	Germany
139	47th International Commercial Banking Course	१	NIBAF	Pakistan
	Total	२९६		

तालिका ५ : काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण

क्र. सं.	कार्यालय	तोडा चलान एवम् दाखिला								विदेशी मुद्रा खरिद बिक्री					
		(रु. करोडमा)				भा.रु. (ने. रु. करोडमा)				अन्य विदेशी मुद्रा			भा. रु.		
		तोडा चलान			तोडा दाखिला*		तोडा चलान		तोडा दाखिलाβ		(ने. रु. करोडमा)		(ने. रु. करोडमा)		
		नोटकोष संख्या+	पटक	रकम रु	पटक	रकम	पटक	रकम	पटक	रकम	खरिद	मौज्दात@	खरिद	बिक्री#	मौज्दात@
१.	विराटनगर	१२	७८	३२३८.३७	१५	६८.९८	८	१५.८७	०	०	३५.५१	२०.४४	०	२३.०२	१३९.५३
२.	जनकपुर	६	३८	१२४०.००	५	३२.७१	०	०	०	०	२९.५०	९.८२	०	३१.६७	१५.४७
३.	वीरगञ्ज	४	२०	७६१.५६	८	५२१.०१	२	०.३५	०	०	५.०७	४.०९	०	२३.१२	११८.८४
४.	पोखरा	८	४३	१५३५.५५	४	२१.८४	०	०	०	०	३०८.०५	३.१७	०.३९	१८.९९	२९.२५
५.	सिद्धार्थनगर	८	४९	१६०७.००	९	३७.७८	३	२४.००	०	०	९७.८०	१६.९६	४.००	३६.८०	११५.४०
६.	नेपालगञ्ज	१३	४५	२००९.०५	१२	३७९.१८	०	०	०	०	६.२१	४.५२	०.२२	३५.९२	७९.०७
७.	धनगढी	९	४४	१२१०.२०	७	४४.३०	०	०	०	०	०.९०	१.८१	०.७३	१८.७७	२५.६२
	कुल	६०	३१७	११६०१.७३	६०	११०५.८०	१३	४०.२२	०	०	४८३.०४	६०.८१	५.३४	१८८.२९	५२३.१८

+ कार्यालय अन्तर्गतको नोटकोष संख्या ।

* नोटकोष रहेका बैंक शाखाहरूबाट उक्त कोषबाटै दाखिला हुन आएको रकम मात्र ।

@ अन्य कार्यालयहरूमा रकमान्तर गरी २०७७ असार मसान्तको बाँकी मौज्दात ।

β भा.रु दाखिला भन्नाले ने.रा. बैंक बैकिङ्ग कार्यालयबाट विभिन्न मितिमा प्राप्त भा.रु. ।

अनुसूची २.१ : “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका निर्देशनहरू

- (१) युवाहरूलाई स्वरोजगार, व्यावसायिक र उद्यमशील बनाउने उद्देश्यले लागू गरिएको “सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” बमोजिम देहायका थप २ प्रकारका कर्जाहरू समेत लिन सकिने व्यवस्था गरिएको छ।
- (क) कपडा उद्योग सञ्चालनको लागि रु. ५ करोडसम्म।
- (ख) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्बाट मान्यता प्राप्त संस्थाबाट लिइने तालिम आदिको लागि रु. २ लाखसम्म।
- (२) “सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” उल्लिखित सहूलियतपूर्ण कर्जाहरू मध्ये कृषि तथा पशुपंक्षी कर्जा बाहेक अन्य कर्जा शीर्षकमा ग्रामीण इलाकालाई प्राथमिकतामा राखी २०७७ असार मसान्तसम्ममा “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले न्यूनतम क्रमशः ५००, २०० र १०० को संख्यामा कर्जा प्रवाह गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
- (३) नेपाली नागरिकसँग रहेको सुन वाणिज्य बैंकहरूमा निक्षेपको रुपमा जम्मा गर्न सक्ने विषयमा नीतिगत व्यवस्था गरिएको छ।
- (४) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले उठ्न बाँकी रहेको ब्याज आम्दानीको लेखाङ्कन गर्ने सम्बन्धमा NAS 18 Revenue को व्यवस्था बमोजिम सो ब्याज आम्दानीको प्राप्ति हुने सम्भाव्यता (Probability) को मूल्याङ्कन गर्नका लागि मार्गदर्शन गर्न, त्यस्ता ब्याज आम्दानीको प्राप्ति हुने सम्भाव्यताको मूल्याङ्कन एवम् आम्दानी लेखाङ्कनमा एकरूपता कायम गर्न र आयकर ऐन, २०५८ को दफा २४ को उपदफा ३ को प्रयोजनको लागि मान्यता प्रदान गर्न Guideline on Recognition of Interest Income, 2019 जारी गरिएको छ।
- (५) बैंक तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभँदा वा एउटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले अर्को बैंक वा वित्तीय संस्थालाई प्राप्ति गर्दा विलय भएर जाने संस्थाको सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख, लेखापरीक्षक, कम्पनी सचिव वा बैंक वा वित्तीय संस्थाको व्यवस्थापन तथा लेखा सम्बन्धी कार्यमा प्रत्यक्ष रूपले संलग्न व्यक्ति उक्त पद वा सेवाबाट अलग भएपश्चात प्रचलित कानूनको अधीनमा रही यस बैंकको स्वीकृतिमा बैंक वा वित्तीय संस्था वा त्यस्तो सहायक कम्पनीको धितोपत्र आफ्नो वा आफ्नो परिवारको सदस्य वा अन्य कुनै पनि व्यक्ति वा त्यस्ता व्यक्तिको नियन्त्रणमा रहेको फर्म, कम्पनी वा संस्थाको नाममा वा अन्य व्यक्तिलाई खरिद बिक्री गर्न गराउनु, गर्न दिन, धितोबन्धक राखी कर्जा लिन, दान बकस लिन, दिन, हस्तान्तरण गर्न वा लेनदेन गर्न पाउने व्यवस्था कायम गरिएको छ।
- (६) यस बैंकबाट उपलब्ध गराइने पुनरकर्जा सुविधासँग सम्बन्धित “नेपाल राष्ट्र बैंक पुनरकर्जा कार्यविधि, २०७६” जारी गरिएको छ।
- (७) यस बैंकले तोके बमोजिमको ऋण भुक्तानी आम्दानी अनुपात कायम नगरेका ऋणहरू सुक्ष्म निगरानी (watch list) अन्तर्गत वर्गीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
- (८) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले व्यक्तिगत प्रकृतिका आवधिक कर्जा, घर कर्जा तथा हायर पर्चेज कर्जा लगायतका किस्ता भुक्तानीमा आधारित गैर व्यावसायिक कर्जा प्रवाह गर्दा ऋण भुक्तानी आम्दानी अनुपात (Debt Service to Gross Income Ratio) को अधिकतम सीमा ५० प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
- (९) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकहरूले प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा आफ्नो कुल कर्जा सापटको न्यूनतम २५ प्रतिशत प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी कृषिमा १० प्रतिशत र कृषि क्षेत्रबाहेक तोकिएका प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रमा १५ प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नु पर्ने व्यवस्था कायम गरिएको छ।
- (१०) विद्युतीय माध्यमबाट सीमा तथा शंकास्पद कारोबार/क्रियाकलापको सूचना दिने तथा जोखिम मुल्याङ्कन प्रतिवेदन पेश गर्ने समय सीमा तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी व्यवस्थाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन सम्बन्धमा देहायबमोजिमको थप व्यवस्थाहरू गरिएको छ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाले वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्नुपर्ने सीमा तथा शंकास्पद कारोबार/क्रियाकलापको प्रतिवेदनलाई विद्युतीय माध्यमबाट पेश गर्नका लागि सूचक संस्थाको कोर बैकिङ्ग सिस्टम वा अन्य विद्युतीय माध्यममा ग्राहकका विवरण समयमै अद्यावधिक गरी सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण नियमावली, २०७३ को नियम १४ अनुसार देहायबमोजिम पेश गर्नु पर्ने।
- (क) “क” वर्गका बैंकहरूले २०७६ साल माघ १ गतेदेखि अनिवार्य रूपमा विद्युतीय माध्यम (goAML- Production Environment) बाट मात्र प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने।

(ख) “ख” र “ग” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूमध्ये goAML मा रजिष्ट्रेशन हुन बाँकी रहेका संस्थाहरूले २०७६ साल पुस महिनाभित्र रजिष्ट्रेशन भइसक्नु पर्ने र २०७६ माघ महिनादेखि एकीकृत निर्देशन, २०७६ को निर्देशन नं १९ को बुदाँ नं. ११ बमोजिम अनिवार्य रूपमा परीक्षणको रूपमा विद्युतीय माध्यम (goAML Test Environment) मार्फत प्रतिवेदन पेश गर्ने । साथै, २०७७ साल साउन १ गतेदेखि सबै वित्तीय संस्थाहरूले अनिवार्य रूपमा यस प्रणाली (goAML-Production Environment) मार्फत मात्र प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने ।

- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी व्यवस्था बमोजिमको संस्थागत तथा क्षेत्रगत जोखिम मुल्याङ्कन सम्बन्धी प्रतिवेदन पहिलो पटकका लागि २०७६ साल पुस महिनाभित्र सम्पन्न गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागमा पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको ।
  - जोखिम मुल्याङ्कनको आधारमा आवश्यक नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी समग्र सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी कार्यप्रणाली व्यवस्थित गर्ने, जोखिम सापेक्ष ग्राहक पहिचान/अनुगमन/संकास्पद कारोबार पहिचान प्रणालीको व्यवस्था गर्ने र सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐनको परिच्छेद ६ख को व्यवस्था प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने कार्य पहिलो पटकका लागि २०७६ साल माघ महिनाभित्र सम्पन्न गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागमा पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको ।
  - सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐनको उद्देश्य र यस बैंकबाट जारी निर्देशन बमोजिम सूचक संस्थाले जोखिमको आधारमा प्रणालीगत व्यवस्था सहित goAML को माध्यमबाट वित्तीय जानकारी इकाईमा रिपोर्टिङ गरे/नगरेको तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धमा यस बैंकबाट जारी भएका निर्देशनहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन भए/नभएको सम्बन्धमा यस बैंकबाट आवश्यक निरीक्षण/सुपरिवेक्षण हुने व्यवस्था मिलाइएको ।
- (११) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले स्वदेशी मुद्रामा ५ वर्ष वा सो भन्दा बढी अवधिको ऋणपत्र जारी गरेको रकमबाट तथा विदेशी बैंक, वित्तीय संस्था वा अन्य संस्थासँग विदेशी मुद्रामा ३ वर्ष वा सो भन्दा बढी अवधिको दीर्घकालीन ऋण लिएको भएमा त्यस्तो रकमबाट शतप्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (१२) स्वप्रयोजनका लागि निर्माण/खरिद गरिने पहिलो घर कर्जाका लागि करयोग्य आयको हकमा कर दाखिला कागजातको आधारमा कर्जा प्रदान/नवीकरण गर्न सकिनेछ र त्यस्तो कर्जाको हकमा ऋण भुक्तानी आम्दानी अनुपात (DTI) अधिकतम ६० प्रतिशत कायम गर्न सकिने व्यवस्था लागू गरिएको छ ।।
- (१३) नियमानुसार दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका घर जग्गा व्यवसाय कम्पनीहरूले सञ्चालन गर्ने नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट अनुमति प्राप्त आयोजनाका लागि प्रदान गरिने कर्जाको ऋण मूल्य अनुपात (LTV Ratio) महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका र काठमाडौँ महानगरपालिकासँग जोडिएका नगरपालिका क्षेत्रमा अधिकतम ५० प्रतिशत र सो बाहेकका क्षेत्रमा ६० प्रतिशत कायम गर्न सकिने व्यवस्था लागू गरिएको छ ।
- (१४) साँवा र ब्याज नियमित रूपमा भुक्तानी भएतापनि लगातार दुई वर्षदेखि खुद नोक्सानीमा रहेको वा नेटवर्थ ऋणात्मक रहेको फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई प्रवाहित कर्जालाई सुक्ष्म निगरानी (watch list) अन्तर्गत वर्गीकरण गर्नु पर्ने भएतापनि प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जाको हकमा यस्तो अवधिलाई ३ वर्ष कायम गरिएको छ ।
- (१५) विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको Covid-19 को महामारीको कारणले उत्पन्न असहज परिस्थितिबाट मुलुकको पर्यटन, उद्योग, व्यापार, व्यवसाय तथा वित्तीय क्षेत्र समेत प्रभावित हुने देखिएको सन्दर्भमा यस बैंकबाट देहायका व्यवस्थाहरू गरिएको छ ।
- यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका संस्थाले कायम गर्नु पर्ने अनिवार्य नगद मौज्दात कुल निक्षेप दायित्वको ३ (तीन) प्रतिशत कायम गरिएको ।
  - यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई प्रचलित ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार उपलब्ध गराइने । कर्जाको ब्याजदर (बैंकदर) ५ प्रतिशत कायम गरिएको ।
  - इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले २०७६ चैतदेखि २०७७ जेठ महिनामा असुल गर्नुपर्ने मासिक/त्रयमासिक किस्ताहरूको भुक्तानी २०७७ असार मसान्तसम्ममा हुने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने व्यवस्था गरिएको । साथै, सो किस्ताको हकमा कुनै किसिमको थप शुल्क वा हर्जाना (Penal Charges, Penal Interest etc.) लिन नपाइने र किस्ता असुल नभएको कारणले कर्जालाई तल्लो वर्गमा वर्गीकरण गर्नु नपर्ने व्यवस्था गरिएको ।
  - ऋणीले कर्जाको किस्ता २०७६ चैत मसान्तभित्रमा भुक्तानी गर्न आएमा चैत महिनामा भुक्तानी गर्नुपर्ने मासिक/त्रयमासिक ब्याज रकममा १० प्रतिशत छुट दिई असुल उपर गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।

- २०७६ पुस मसान्तसम्म ब्याज तथा साँवा नियमित भुक्तानी गरिरहेका पर्यटन तथा यातायात क्षेत्रका ऋणीहरूले अल्पकालीन कर्जाको माग गरेमा साँवा तथा ब्याज बक्यौता रहेतापनि आवश्यकता अनुसार निश्चित सीमासम्म संक्षिप्त प्रक्रिया अपनाई ५ दिनभित्र कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइएको र यस्तो सीमा स्वीकृत गर्दा ०.२५ प्रतिशत भन्दा बढी शुल्क लिन नपाइने व्यवस्था गरिएको ।
- Covid-19 को रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचारमा प्रयोग हुने स्वास्थ्य सेवा विभागले सूचीकृत एवम् सिफारिस गरेको स्वास्थ्योपचार सम्बन्धी वस्तु तथा उपकरणहरू, औषधी, खाद्यान्न लगायत अत्यावश्यककिय मालवस्तु पैठारी तथा बिक्री वितरण सहज बनाउने प्रयोजनका लागि कर्जाको माग भएमा संक्षिप्त प्रक्रिया पुरा गरी ५ दिनभित्र कर्जा प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- विद्युतीय कारोबारलाई थप प्रभावकारी बनाउन र बढी भन्दा बढी सेवाग्राहीको पहुँच बढाउनका लागि service enable गर्ने, password reset, pin reset, authentication, verification, card renewal जस्ता अनलाइन कारोबार गर्न आवश्यक पर्ने कार्यहरूको लागि जोखिम व्यवस्थापन गरी ग्राहकको टेलिफोन तथा इमेल मार्फत प्राप्त भएका अनुरोधलाई अबिलम्ब स्वीकार गरी विद्युतीय माध्यमबाट हुने कारोबारलाई प्रोत्साहन गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइएको र यस्तो सेवा प्रदान गर्दा २०७७ असार मसान्तसम्म कुनै पनि शुल्क लिन नपाउने व्यवस्था गरिएको ।
- यस बैंकबाट स्वीकृति प्राप्त गरी २०७६ पुस वा चैत मसान्तसम्मका लागि ब्याज पुँजीकरण गरिएका ऋणीहरूको हकमा २०७७ असार मसान्तसम्मका लागि ब्याज पुँजीकरण गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- बैंक जमानत जारी गर्ने संस्थाले beneficiary लाई भुक्तानी दिनुपर्ने रकम नेपाल सरकारबाट संक्रामक रोग ऐन, २०२० अन्तर्गत जारी आदेश समाप्त भएको मितिले ७ कार्यदिन भित्र भुक्तानी दिन सकिने र यस अवधिमा ग्राहकले बैंक जमानत नवीकरण गर्न अनुरोध गरेमा कुनै शुल्क नलिई यस्तो अवधिभरका लागी नवीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले संघ र प्रदेशमा स्थापना भएका कोरोना संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार कोषमा योगदान गरेको रकम सामाजिक उत्तरदायित्व कोष (CSR)मा गणना गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- Covid-19 को उपचारलाई समेत सहयोग पुग्नेगरी सेवा विस्तार र स्तरोन्नती गर्न चाहने निजी स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरूलाई प्रवाह गरिने कर्जालाई प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्र अन्तर्गत गणना गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- वित्तीय प्रणालीमा समग्र रूपमा परेको प्रभावलाई मध्यनजर गरी २०७६ चैत महिनामा अनुपालना गर्नुपर्ने नियामकीय/सुपरिवेक्षकीय अनुपातहरू अनुपालना नभएको खण्डमा कुनै हर्जाना नलाग्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- यस बैंकबाट प्रदान गरिने पुनरकर्जा सुविधा Covid-19 बाट प्रभावित साना तथा मझौला उद्यमीलाई प्राथमिकता दिई यस्तो पुनरकर्जा सुविधा चालु पुँजी कर्जाको लागी समेत प्रदान गरिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- Capital Adequacy Framework 2015 मा व्यवस्था भए बमोजिमको Countercyclical Buffer लाई स्थगन गरिएको ।
- वैदेशिक रोजगारमा जाने अनुमति लिई जान नपाएका व्यक्तिले संक्रमणको जोखिम समाप्त भएपछि सहूलियतपूर्ण कर्जा लिई उद्योग व्यवसाय संचालन गर्न चाहेमा निवेदन दिएको ७ दिनभित्र यस्तो कर्जा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइएको ।
- नेपाल सरकारले लागू गरेको लकडाउनको कारणले नविकरण नभएका कर्जाहरू वा नियामकिय निर्देशनका आधारमा भुक्तानी अबधि थप गरिएका कर्जाहरू सुक्ष्म निगरानी वर्गमा वर्गीकरण गर्न अनिवार्य नहुने व्यवस्था मिलाइएको ।
- इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्ना कर्मचारीहरूको दक्षता अभिवृद्धिका लागि प्रत्येक वर्ष गत आर्थिक वर्षको कुल तलबभत्ता खर्चको न्यूनतम ३ प्रतिशत रकम तालिम तथा वृत्ति विकासमा खर्च गर्नु पर्ने व्यवस्था आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लागि अनिवार्य नहुने व्यवस्था मिलाइएको ।
- कोभिड-१९ बाट ऋणीहरूमा परेको असर न्यूनीकरण गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ऋणीहरूको २०७६ चैत मसान्तमा कायम ब्याजदरमा आधार दर भन्दा कम गर्न बाध्यकारी नहुने गरी दुई प्रतिशत विन्दुले कम गरी आर्थिकवर्ष २०७६/७७को चौथो त्रयमासको व्याज रकम गणना गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ । साथै, इजाजतपत्रप्राप्त खुद्रा कर्जा कारोबार गर्ने "घ" वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाले ऋणीहरूको २०७६ चैत मसान्तमा कायम ब्याजदरमा तीन प्रतिशत विन्दुले तथा थोक कर्जा कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले दुई प्रतिशत विन्दुले कम गरी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को चौथो त्रयमासको व्याज रकम गणना गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको ।

- यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कोभिड-१९ बाट उत्पन्न परिस्थितिबाट प्रभावित होटेल, रेष्टुरेन्ट, रिसोर्ट, ट्राभल, ट्रेकिङ लगायतका पर्यटन क्षेत्र तथा हवाई उड्डयन, व्यवसायिक प्रयोजनका सवारी साधन, साना तथा मझौला उद्योग, निर्यात उद्योग, मनोरञ्जन उद्योग, अस्पताल, पोल्ट्री व्यवसाय आदिमा सकृय वर्गमा वर्गीकृत ऋणीको परियोजना वा व्यवसायमा परेको प्रभाव तथा वित्तीय अवस्थाको आधारमा ऋण प्रदान गर्ने संस्था आश्वस्त भएमा आवश्यकता पहिचान गरी कर्जा स्वपूँजी अनुपातको व्यवस्था अनिवार्य नहुने तथा बढीमा एक वर्षसम्मको भुक्तानी अवधि रहने गरी स्वीकृत सीमाको १० प्रतिशत सम्म थप चालु पुँजी कर्जा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको ।
  - यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले लकडाउन अवधिमा भुक्तानी गर्नुपर्ने सम्पूर्ण चालुपुँजी प्रकृतिका अल्पकालीन कर्जाहरूको सांवा तथा ब्याजको भुक्तानी अवधि ६० दिनसम्म थप गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
- (१६) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले विदेशी बैंक, वित्तीय संस्था वा अन्य संस्थासँग विदेशी मुद्रामा १ वर्ष वा सो भन्दा बढी अवधिको ऋण वा निक्षेप लिएको भएमा त्यस्तो रकमलाई स्रोत परिचालनमा गणना गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- (१७) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले एक वर्ष भन्दा बढी भुक्तानी अवधि बाँकी रहेका दुई वा दुई वर्ष भन्दा बढी अवधिका मुद्दती निक्षेप रकम बराबरको शतप्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- (१८) बोलकबोल (Bidding) को आधारमा संकलन हुने मुद्दती निक्षेपको हकमा प्रकाशित ब्याजदरमा नबढ्ने गरी निक्षेप संकलन गर्नु पर्ने र यसरी प्रकाशित ब्याजदर तीन महिनासम्म परिवर्तन गर्न नपाइने व्यवस्था मिलाइएको ।
- (१९) कर्जाको प्रकार तथा भुक्तानी अवधिका आधारमा छुट्याछुट्टै प्रिमियम दर तय गरी त्रैमासिक रूपमा कर्जा तथा सापटको ब्याजदर निर्धारण तथा प्रकाशन गर्नु पर्ने तथा यसरी ब्याजदर निर्धारण तथा प्रकाशन गर्दा निश्चित प्रकारको आवधिक कर्जाका लागि तोकिएको अवधिभर ब्याजदर परिवर्तन नहुने गरी स्थिर ब्याजदर निर्धारण गरी सो समेत प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (२०) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले संकलन गर्ने Call Deposit तथा संस्थागत मुद्दती निक्षेप बाहेक अन्य निक्षेपको हकमा प्रकाशित ब्याजदरमा शून्य दशमलव पाँच प्रतिशत बिन्दुसम्म बढाउन सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

अनुसूची २.२ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरु

(क) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (जोखिममा आधारित)

१	हिमालयन बैंक लि.	७	एनआईसी एशिया बैंक लि.
२	सानिमा बैंक लि.	८	नेपाल बैंक लि.
३	एभरेष्ट बैंक लि.	९	प्रभू बैंक लि.
४	सनराईज बैंक लि.	१०	महाराष्ट्र बैंक लि.
५	एनसीसी बैंक लि.	११	कृषि विकास बैंक लि.
६	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.		

(ख) लक्षित स्थलगत निरीक्षण (जोखिममा आधारित)

१	मेगा बैंक नेपाल लि.	६	नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक लि.
२	एनएमवी बैंक लि.	७	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.
३	बैंक अफ काठमाडौं लि.	८	सिभिल बैंक लि.
४	कूमारी बैंक लि.	९	नबिल बैंक लि.
५	लक्ष्मी बैंक लि.	१०	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.

(ग) विशेष निरीक्षण

१	कृषि विकास बैंक लि.	११	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.
२	नबिल बैंक लि.	१२	मेगा बैंक नेपाल लि.
३	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.	१३	लक्ष्मी बैंक लि.
४	जनता बैंक नेपाल लि.	१४	एनसीसी बैंक लि.
५	एनआईसी एशिया बैंक लि.	१५	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.
६	सेन्चुरी कमर्सियल बैंक लि.	१६	कुमारी बैंक लि.
७	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.	१७	बैंक अफ काठमाडौं लि.
८	हिमालयन बैंक लि.	१८	एनएमवी बैंक लि.
९	ग्लोबल आईएमई बैंक लि.	१९	नेपाल बैंक लि.
१०	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	२०	महाराष्ट्र बैंक लि.

अनुसूची २.३ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका विकास बैंकहरु

(क) स्थलगत निरीक्षण

अनुपालनामा आधारित समष्टिगत निरीक्षण			
१	कर्णाली विकास बैंक लिमिटेड	६	कञ्चन डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड
२	साइन रेसुझा डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	७	मितेरी डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड
३	सप्तकोशी डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	८	सालपा विकास बैंक लिमिटेड
४	ग्रीन डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	९	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड
५	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड		
जोखिममा आधारित समष्टिगत निरीक्षण			
१	ज्योति विकास बैंक लिमिटेड	३	कामना सेवा विकास बैंक लिमिटेड
२	सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	४	लुम्बिनी विकास बैंक लिमिटेड

(ख) विशेष निरीक्षण

१	नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	५	मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड
२	महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेड	६	ज्योति विकास बैंक लिमिटेड (२ पटक)
३	कैलाश विकास बैंक लिमिटेड	७	देव: विकास बैंक लिमिटेड
४	सिन्धु विकास बैंक लिमिटेड		

(ग) अनुगमन निरीक्षण

१	देव: विकास बैंक लिमिटेड	४	गरिमा विकास बैंक लिमिटेड
२	मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड	५	नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड
३	ज्योति विकास बैंक लिमिटेड		

अनुसूची २.४ : बजार निर्माताको इजाजतप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु

क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम	क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम
१.	मेगा बैंक नेपाल लि.	२०.	कैलाश विकास बैंक लि.
२.	लक्ष्मी बैंक लि.	२१.	देव: विकास बैंक लि.
३.	सिभिल बैंक लि.	२२.	कुमारी बैंक लि.
४.	नविल बैंक लि.	२३.	सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लि.
५.	सिटिजन्स बैंक इण्टरनेशनल लि.	२४.	ओम डेभलपमेन्ट बैंक लि.
६.	सिद्धार्थ बैंक लि.	२५.	भार्गव विकास बैंक लि.
७.	बैंक अफ काठमाण्डू लि.	२६.	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.
८.	प्रभु बैंक लि.	२७.	गुहेश्वरी मर्चेन्ट बैंकिङ एण्ड फाइनेन्स लि.
९.	सन्राइज बैंक लि.	२८.	आइसीएफसी फाइनेन्स लि.
१०.	सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लि.	२९.	गुडविल फाइनेन्स लि.
११.	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.	३०.	नागरिक लगानी कोष
१२.	एनएमबि बैंक लि.	३१.	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.
१३.	सानिमा बैंक लि.	३२.	ग्लोबल आईएमई बैंक लि.
१४.	जनता बैंक नेपाल लि.	३३.	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लि.
१५.	कृषि विकास बैंक लि.	३४.	सेन्ट्रल फाइनेन्स लि.
१६.	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	३५.	श्रीइन्भेष्टमेन्ट एण्ड फाइनेन्स कं.लि.
१७.	एनआईसी एशिया बैंक लि.	३६.	श्री गोर्खाज फाइनेन्स लि.
१८.	प्राईम कमर्सियल बैंक लि.	३७.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.
१९.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक		

**अनुसूची २.५ : वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बिक्री एजेण्टको कार्य गर्न
इजाजतप्राप्त संस्थाहरु**

क्र. सं.	बैंक तथा रेमिट्यान्स कम्पनीहरुको नाम	ठेगाना
१.	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेड	कमलादी, काठमाडौं
२.	नबिल बैंक लिमिटेड	दरबारमार्ग, काठमाडौं
३.	माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड	लाजिम्पाट, काठमाडौं
४.	प्रभु बैंक लिमिटेड	बबरमहल, काठमाडौं
५.	सनराइज बैंक लिमिटेड	गैह्रिघारा, काठमाडौं
६.	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड	हात्तिसार, काठमाडौं
७.	सानिमा बैंक लिमिटेड	नक्साल, काठमाडौं
८.	सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लिमिटेड	पुतलीसडक, काठमाडौं
९.	प्रभु मनि ट्रान्सफर प्रा.लि.	लैनचौर, काठमाडौं
१०.	सेवा रेमिट प्रा.लि.	कुलेश्वर, काठमाडौं
११.	सिटी एक्सप्रेस प्रा.लि.	कमलादी, काठमाडौं

**अनुसूची २.६ : संचालक समिति
(२०७७ असार मसान्त)**

श्री महाप्रसाद अधिकारी	अध्यक्ष
श्री शिशिरकुमार ढुङ्गाना, सचिव, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
श्री चिन्तामणि सिवाकोटी, डेपुटी गभर्नर	सदस्य
श्री शिवराज श्रेष्ठ, डेपुटी गभर्नर	सदस्य
प्रा. डा. श्रीराम पौड्याल	सदस्य
श्री रामजी रेग्मी	सदस्य
डा. सुबोधकुमार कर्ण	सदस्य

अनुसूची २.७ : विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरुको नामावली

(२०७७ असार मसान्त)

अधिकृत विशिष्ट		
१.	श्री भुवन कंडेल	कार्यकारी निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
२.	डा. नेफिलमातङ्ग मास्के	कार्यकारी निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
३.	डा. नीलम ढुंगाना (तिम्सिना)	कार्यकारी निर्देशक, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग
४.	श्री देवकुमार ढकाल	कार्यकारी निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
५.	श्री मुकुन्दकुमार क्षेत्री	कार्यकारी निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
६.	श्री पिताम्बर भण्डारी	कार्यकारी निर्देशक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग
७.	श्री ऋषिकेश भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
८.	श्री प्रदीपराज पौड्याल	कार्यकारी निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
९.	डा. गुणाकर भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
१०.	श्री नरेश शाक्य	कार्यकारी निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
११.	श्री सुमनकुमार अधिकारी	कार्यकारी निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
१२.	डा. प्रकाशकुमार श्रेष्ठ	कार्यकारी निर्देशक, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग
१३.	श्री बमबहादुर मिश्र	कार्यकारी निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
१४.	श्री रेवतीप्रसाद नेपाल	कार्यकारी निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
१५.	श्री रामु पौडेल	कार्यकारी निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
१६.	श्री विश्रुत थापा	कार्यकारी निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
१७.	श्री रामबहादुर मानन्धर	कार्यकारी निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
अधिकृत प्रथम		
१.	श्री दयाराम शर्मा पंगेनी	निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
२.	श्री तुलसीप्रसाद घिमिरे	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
३.	श्री गुरुप्रसाद पौडेल	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
४.	श्री रविन्द्र महर्जन	निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
५.	श्री विमलराज खनाल	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
६.	श्री विनोदराज आचार्य	निर्देशक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग
७.	श्री रामप्रसाद गौतम	निर्देशक, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग
८.	श्री किरण पण्डित	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
९.	श्री सत्येन्द्र तिमिल्सिना	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय
१०.	श्री चेतप्रसाद उप्रेती	निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
११.	श्री इश्वरीप्रसाद नेउपाने	निर्देशक, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग
१२.	श्री रोशनकुमार सिग्देल	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
१३.	डा. रामशरण खरेल	निर्देशक, अनुसन्धान विभाग
१४.	डा. डिल्लीराम पोख्रेल	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
१५.	श्री दीर्घबहादुर रावल	निर्देशक, वित्तीय जानकारी इकाई
१६.	श्री निश्चल अधिकारी	निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
१७.	श्री अनुज दाहाल	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
१८.	श्री दिपकराज लामिछाने	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
१९.	श्री राजनविक्रम थापा	निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२०.	श्री राजेन्द्र भट्टराई	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
२१.	श्री हिमप्रसाद नेउपाने	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२२.	श्री आनन्द पौड्याल	निर्देशक, बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्र
२३.	श्री मुक्तिनाथ सापकोटा	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
२४.	श्री सुष्मा रेग्मी (रिजाल)	निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग

२५.	श्री गोविन्दप्रसाद नागिला	निर्देशक, टक्सर महाशाखा
२६.	श्री मीना पाण्डे	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
२७.	श्री सुभाषचन्द्र घिमिरे	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, धनगढी कार्यालय
२८.	श्री श्रृजना वास्तोला	निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
२९.	श्री बुद्धराज शर्मा	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
३०.	श्री सुदिप फुयाल	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, सिद्धार्थनगर कार्यालय
३१.	श्री निभा श्रेष्ठ	निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
३२.	श्री डिलाराम सुवेदी	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
३३.	श्री केशवबहादुर के.सी.	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
३४.	श्री शैलेन्द्र रेग्मी	निर्देशक, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग
३५.	श्री विरेन्द्रदत्त अवस्थि	निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
३६.	श्री देवेन्द्र गौतम	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
३७.	श्री ईश्वरीप्रसाद भट्टराई	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, पोखरा कार्यालय
३८.	श्री राजनदेव भट्टराई	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
३९.	श्री लक्ष्मीप्रसाद प्रसाई	निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
४०.	श्री रमेश आचार्य	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
४१.	श्री राजनकृष्ण पन्त	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, वीरगञ्ज कार्यालय
४२.	श्री दुर्गेशपोपाल श्रेष्ठ	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुर कार्यालय
४३.	श्री इन्द्रा चम्लागाई (मैनाली)	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
४४.	श्री रन्जना पौडेल पण्डित	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
४५.	श्री शिवराम दवाडी	निर्देशक (आई.टी.), सूचना प्रविधि विभाग
४६.	श्री थानेश्वर आचार्य	का.मु. निर्देशक, कानून महाशाखा
४७.	श्री नीरा ताल्चाभडेल	का.मु. निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
४८.	श्री आर्या जोशी	का.मु. निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
४९.	श्री माधव दंगाल	का.मु. निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
५०.	श्री विज्ञानराज सुवेदी	का.मु. निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
५१.	श्री विनोदराज लेखक	का.मु. निर्देशक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग
५२.	श्री नारायणप्रसाद पोखेल	का.मु. निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय

भाग

३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय स्थिति

सम्पत्ति तथा दायित्व	९७
आय विवरण	९८
वार्षिक वित्तीय विवरण	९९

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व

३.१ २०७७ असार मसान्तको वासलात अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०७६ असार मसान्तको तुलनामा ३१.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १४ खर्ब ९० करोड ३ लाख ६८ हजार कायम भएको छ। २०७५ असार मसान्तको तुलनामा २०७६ असार मसान्तमा कुल सम्पत्ति तथा दायित्व ७.४४ प्रतिशतले ह्रास आई रु. १० खर्ब ६९ अर्ब ३७ करोड ७८ लाख ६ हजार रहेको थियो।

३.२ २०७७ असार मसान्तमा कायम कुल सम्पत्तिमा लगानीको अंश १७.९४ प्रतिशत, नगद तथा नगद सरहका सम्पत्तिको अंश ७५.१० प्रतिशत र बाँकी अन्य सम्पत्तिको अंश ६.९६ प्रतिशत रहेको छ। २०७६ असार मसान्तमा उपर्युक्त सम्पत्तिहरूको अंश क्रमशः २०.८७ प्रतिशत, ७०.३२ प्रतिशत र ८.८१ प्रतिशत रहेको थियो।

३.३ २०७६ असार मसान्तको तुलनामा २०७७ असार मसान्तमा यस बैंकले विभिन्न उपकरणमा गरेको लगानी १२.६४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ५१ अर्ब ३३ करोड ७० हजार कायम भएको छ। २०७६ असार मसान्तमा उपरोक्त बमोजिमको लगानी रु. २ खर्ब २३ अर्ब १२ करोड ७७ लाख ९३ हजार रहेको थियो।

३.४ २०७६ असार मसान्तको तुलनामा २०७७ असार मसान्तमा यस बैंकको नगद तथा नगद सरहका सम्पत्तिमा ३९.९० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १० खर्ब ५२ अर्ब ६ करोड ७१ लाख १८ हजार कायम भएको छ। २०७६ असार मसान्तमा नगद तथा नगद सरहका सम्पत्ति रु. ७ खर्ब ५२ अर्ब ३ करोड ७८ लाख ९४ हजार रहेको थियो।

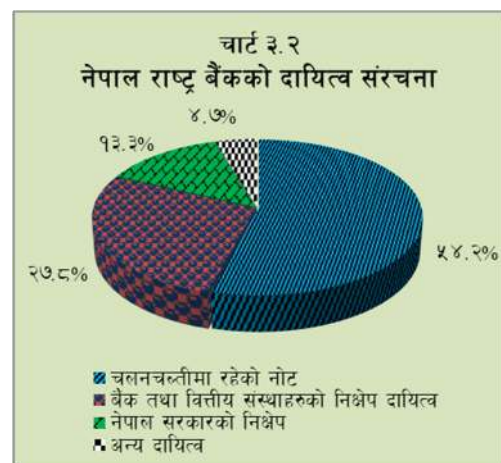
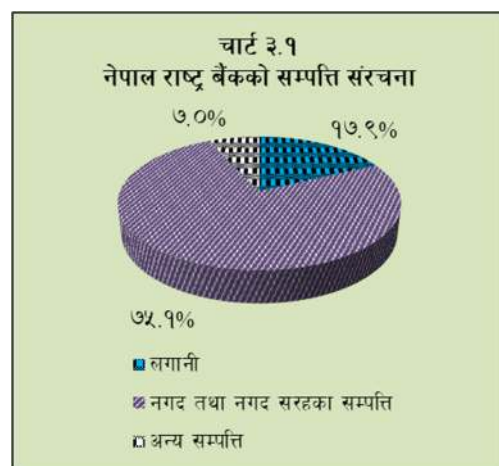
३.५ २०७७ असार मसान्तको कुल दायित्व तथा इक्विटीमा दायित्वको अंश ७६.३६ प्रतिशत तथा इक्विटीको अंश २३.६४ प्रतिशत रहेको छ। २०७६ असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्वहरूको अंश क्रमशः ७८.६८ प्रतिशत र २१.३२ प्रतिशत रहेको थियो।

३.६ २०७७ असार मसान्तमा कायम कुल दायित्वमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको अंश ५४.१९ प्रतिशत, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप दायित्वको अंश २७.८४ प्रतिशत, नेपाल सरकारको निक्षेप दायित्वको अंश १३.३१ प्रतिशत र बाँकी अन्य दायित्वको अंश ४.६६ प्रतिशत रहेको छ। २०७६ असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्वहरूको अंश क्रमशः ५९.८१ प्रतिशत, २२.०३ प्रतिशत, ११.३६ प्रतिशत र ६.७९ प्रतिशत रहेको थियो।

३.७ २०७६ असार मसान्तको तुलनामा चलनचल्तीमा रहेको नोट १५.२० प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. ५ खर्ब ७९ अर्ब ७३ करोड ८६ लाख ३२ हजार कायम भएको छ। २०७६ असार मसान्तमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको रकम रु. ५ खर्ब ३ अर्ब २५ करोड १ लाख ७९ हजार रहेको थियो।

३.८ २०७६ असार मसान्तको तुलनामा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको यस बैंकमा रहेको निक्षेपमा ६०.६७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. २ खर्ब ९७ अर्ब ८५ करोड २२ लाख ७३ हजार रहेको छ। २०७६ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व रु. १ खर्ब ८५ अर्ब ३८ करोड ५० लाख ९४ हजार रहेको थियो।

३.९ २०७६ असार मसान्तको तुलनामा यस बैंकमा रहेको नेपाल सरकारको निक्षेपमा ४८.८८ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. १ खर्ब ४२ अर्ब ३४ करोड १ लाख ९१ हजार रहेको छ। २०७६ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व रु. ९५ अर्ब ६० करोड ५३ लाख ७१ हजार रहेको थियो।

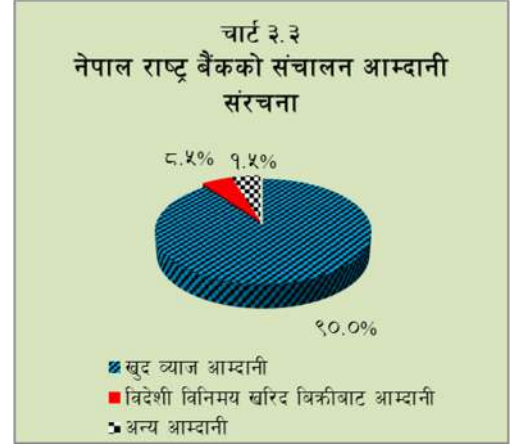

- ३.१० २०७६ असार मसान्तको तुलनामा २०७७ असार मसान्तमा कुल इक्विटीमा ४५.२६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । यस अन्तर्गत जगेडा कोष ४६.२७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ खर्ब २६ अर्ब १६ करोड ४५ लाख ६६ हजार रहेको छ । २०७६ असार मसान्तमा उक्त कोषमा रु. २ खर्ब २२ अर्ब ९८ करोड ६० लाख ५७ हजार रहेको थियो ।
- ३.११ २०७६ असार मसान्तमा यस बैंकको शेयर पूँजी रु. ५ अर्ब रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा समेत सोही रकम कायम रहेको छ ।

आय विवरण

- ३.१२ २०७६ साउन १ गतेदेखि २०७७ असार ३१ गतेसम्मको आय विवरण अनुसार आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल राष्ट्र बैंकको जम्मा खुद संचालन आम्दानी अधिल्लो वर्षको तुलनामा १५.७८ प्रतिशतले ह्रास आई रु. ३३ अर्ब १ करोड २७ लाख ७७ हजार कायम भएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को खुद संचालन आम्दानीमा खुद ब्याज आम्दानीको अंश ८९.९४ प्रतिशत, विदेशी विनिमय खरिद विक्रीबाट आम्दानी ५.१९ प्रतिशत र अन्य संचालन आम्दानीको अंश ४.८४ प्रतिशत रहेको छ ।

- ३.१३ खुद ब्याज आम्दानी अधिल्लो वर्षको तुलनामा समीक्षा वर्षमा १५.८५ प्रतिशतले ह्रास आई रु. २९ अर्ब ७० करोड ९ लाख ४९ हजार कायम भएको छ भने विदेशी विनिमय खरिद विक्रीबाट हुने आम्दानी ४८.६४ प्रतिशतले ह्रास आई रु. १ अर्ब ७१ करोड ३४ लाख २१ हजार कायम भएको छ । त्यसैगरी, अन्य आम्दानीमा १२४.८६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ अर्ब ४८ करोड ७१ लाख ७ हजार कायम भएको छ भने शुल्क तथा कमिसनतर्फ अधिल्लो वर्षको तुलनामा समीक्षा वर्षमा २१९.६६ प्रतिशतले खुद नोक्सानीमा कमी आई रु. ११ करोड १२ लाख ९९ हजार खुद आम्दानी कायम भएको छ ।
- ३.१४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को विदेशी विनिमय तथा अन्य सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन लाभ/हानि समायोजन अधिको खुद आय अधिल्लो वर्षको तुलनामा १९.४७ प्रतिशतले ह्रास आई रु. २७ अर्ब ८८ करोड ८२ हजार कायम भएको छ । यस्तो खुद आय आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ३४ अर्ब ६२ करोड १८ लाख ८५ हजार रहेको थियो ।
- ३.१५ समीक्षा वर्षको विदेशी विनिमय पुनर्मूल्याङ्कन लाभ रु. ५८ अर्ब ९२ करोड ७४ लाख २९ हजार र सुन तथा चाँदी पुनर्मूल्याङ्कन लाभ रु. २० अर्ब ८० करोड ७३ लाख १८ हजार समायोजन पश्चात् खुद आय रु. १ खर्ब ७ अर्ब ६१ करोड ४८ लाख २९ हजार कायम भएको छ । गत वर्ष खुद आय रु. ३२ अर्ब ३५ करोड २३ लाख १७ हजार रहेको थियो ।
- ३.१६ समीक्षा वर्षमा अन्य विस्तृत (Comprehensive) आय/व्यय पश्चात्को कुल विस्तृत आय रु. १ खर्ब ९ अर्ब १२ करोड ८ लाख ४५ हजार रहेको छ । अधिल्लो वर्ष कुल विस्तृत आय रु. ३४ अर्ब ४१ करोड ८१ लाख ४४ हजार रहेको थियो ।

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF FINANCIAL POSITION
As on 31st Asar, 2077 (15th JULY, 2020)

Figures in NRs.

Particulars	Notes	As on 15-07-2020	As on 16-07-2019
ASSETS			
Cash and Cash Equivalents	4.1	1,052,067,118,391	752,037,894,082
Trading Assets		-	-
Derivative Assets Held for Risk Management		-	-
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	4.2	7,487,473,703	22,894,754,410
Loans and Advances to Others	4.3	11,546,177,633	15,049,976,973
Overdraft to Government of Nepal		-	-
Gold and Silver at Fair Value	4.4	71,009,398,875	50,202,241,103
Investment Securities	4.5	251,330,069,810	223,127,793,160
Inventories	4.6	2,798,424,506	2,893,354,347
Investment Properties		-	-
Property, Plant and Equipment	4.7	2,923,758,243	1,596,260,757
Intangible Assets	4.8	86,190,992	90,542,898
Other Assets	4.9	1,651,756,294	1,484,988,125
TOTAL ASSETS		1,400,900,368,447	1,069,377,805,855
LIABILITIES AND EQUITY			
LIABILITIES			
Financial Liabilities held for Trading		-	-
Derivative Liabilities Held for Risk Management		-	-
Bills Payable		322,458,714	221,828,105
Deposits from Bank and Financial Institutions	4.10	297,852,272,797	185,385,094,042
Deposit from Government of Nepal		142,340,191,367	95,605,371,467
Deposits from Others	4.11	18,733,175,742	21,252,588,038
Short Term Borrowings	4.12	-	-
IMF Related Liabilities	4.13	20,904,127,242	20,789,695,685
Staff Liabilities	4.14	2,822,409,141	1,881,103,006
Subordinated Liabilities		-	-
Provisions		-	-
Other Liabilities	4.15	1,022,534,726	985,889,606
Currency in Circulation	4.16	579,738,632,391	503,250,178,973
Surplus Payable to Government of Nepal	4.17 (a)	6,000,000,000	12,020,000,000
Total Liabilities		1,069,735,802,120	841,391,748,922
EQUITY			
Capital		5,000,000,000	5,000,000,000
Reserves & Surplus	4.17 (b)	326,164,566,327	222,986,056,933
Non-controlling Interest		-	-
TOTAL EQUITY		331,164,566,327	227,986,056,933
TOTAL LIABILITIES AND EQUITY		1,400,900,368,447	1,069,377,805,855

Notes referred above and significant disclosures are integral part of this statement.

 Mr. Mukunda Kumar Chhetri
 Executive Director
 Financial Mgmt. Department

 Mr. Bam Bahadur Mishra
 Deputy Governor

 Dr. Neelam Dhungana Timsina
 Deputy Governor

 CA. Dr. Suvod Kumar
 Karn

 Mr. Ramjee Regmi
 Board Member

 Dr. Sri Ram Poudyal
 Board Member

As per our report of even date

 Mr. Sishir Kumar Dhungana
 Secretary MOF/Board
 Member

 Mr. Maha Prasad Adhikari
 Governor

 CA. Jitendra Kumar Mishra
 CSC & Co.
 Chartered Accountants

 CA. Sudarshan Raj Pandey
 S.R. Pandey & Co.
 Chartered Accountants

Date: 12/04/2021
 Place: Kathmandu

 CA. Bijay Kumar Agrawal
 B.K. Agrawal & Co.
 Chartered Accountants

 Mr. Baburam Gautam
 Deputy Auditor General

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF NET INCOME AND OTHER COMPREHENSIVE INCOME
For the Year ended on 31st Asar, 2077 (15th JULY, 2020)

Figures in NRs.

Particulars	Notes	For the Year Ended 31-03-2077	For the Year Ended 31-03-2076
Interest Income	4.18	29,799,218,325	35,960,507,325
Interest Expense	4.19	(98,269,150)	(665,160,303)
Net interest Income		29,700,949,175	35,295,347,022
Fee and Commission Income	4.20	135,480,913	102,777,081
Fee and Commission Expense	4.21	(24,182,200)	(195,791,128)
Net Fee and Commission Income		111,298,713	(93,014,047)
Net income from Other Financial Instruments at Fair Value through Profit or Loss		-	-
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Realised		1,713,421,285	3,335,856,624
Other Income	4.22	1,487,107,487	661,343,008
Total Operating Income		33,012,776,660	39,199,532,607
Impairment Allowance on Financial Assets		(1,843,923)	
Impairment Allowance on Financial Assets Written back		10,400,254	-
Net Operating Income		33,021,332,991	39,199,532,607
Personnel Expenses	4.23	(2,981,796,726)	(2,667,042,095)
Depreciation, Amortisation and Impairment of Non-Financial	4.24	(171,591,575)	(149,190,750)
Operating Expenses	4.25	(1,987,862,698)	(1,761,414,659)
Distributable Net Income/(Expenditure)		27,880,081,992	34,621,885,103
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised		58,927,429,280	(2,193,530,153)
Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)		20,807,318,228	(76,037,528)
Securities Revaluation Gain/(Loss)		-	-
Net Income/(Expenditure) for the year		107,614,829,500	32,352,317,422
Other Comprehensive Income			
(i) Items that will not be reclassified to profit or loss:		1,506,015,328	2,065,826,679
Actuarial gain (Loss) in defined benefit Retirement Schemes		467,268,203	1,341,411,990
Net Change in Fair value of Equity Instruments		1,038,747,125	724,414,689
(ii) Items that are or may be reclassified to profit or loss:		-	-
Other Comprehensive Income		1,506,015,328	2,065,826,679
Total Comprehensive Income		109,120,844,828	34,418,144,101

Notes referred above and significant disclosures are integral part of this statement.

Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Mgmt. Department

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

CA. Dr. Suvod Kumar Karn
Board Member

Mr. Ramjee Regmi
Board Member

Dr. Sri Ram Poudyal
Board Member

As per our report of even date

Mr. Sishir Kumar Dhungana
Secretary MOF/Board
Member

Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

CA. Jitendra Kumar Mishra
CSC & Co.
Chartered Accountants

CA. Sudarshan Raj Pandey
S.R. Pandey & Co.
Chartered Accountants

Date: 12/04/2021

Place: Kathmandu

CA. Bijay Kumar Agrawal
B.K. Agrawal & Co.
Chartered Accountants

Mr. Baburam Gautam
Deputy Auditor General

NEPAL RASTRA BANK

STATEMENT OF CASH FLOWS

For the Year ended on 31st Asar, 2077 (15th JULY, 2020)

PARTICULARS	Figures in NRs.	
	For the Year Ended 31-3-2077	For the Year Ended 31-3-2076
Cash Flow From Operating Activities		
Net Income/(Expenditure) for the year	107,614,829,500	32,162,519,703
Adjustments		
Depreciation & Amortisation	171,591,575	149,190,750
Dividend Income	(39,188,282)	(14,022,986)
Impairment Allowance on Financial Assets	1,843,923	-
Provisions no Longer Required Written Back	(10,400,254)	-
Grant Income	(476,098,050)	-
Profit from Sale of Assets/ Investments	(3,041,208)	(7,036,678)
Assets Written Off	389,034	-
Interest paid on IMF Liabilities	57,807,978	114,976,450
Surplus/(Deficit) Due to Restatement of Prior Period Errors	-	(3,486,071)
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised	(58,927,429,280)	2,193,530,153
Net Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)	(20,807,318,228)	76,037,528
Securities Revaluation Gain/(Loss)		
Actuarial gain (Loss) in defined benefit Retirement Schemes	467,268,203	1,341,411,990
Cash Flow From Operation Before Inc / Dec in Operating Assets	28,050,254,911	36,013,120,839
(Increase)/Decrease in Operating Assets	18,837,397,796	(12,622,177,006)
Loans & Advances	18,909,236,124	(13,579,625,838)
Inventories	94,929,841	942,440,985
Other Assets	(166,768,169)	15,007,847
Increase/(Decrease) in Operating Liabilities	158,021,716,443	(120,593,872,265)
Government Deposit	46,734,819,900	(48,560,545,901)
Deposit Liabilities	109,947,766,459	(26,958,168,150)
Bills Payable	100,630,609	106,205,363
Short Term Borrowings	-	(44,550,000,000)
IMF Deposit	260,548,220	-
Staff Liabilities	941,306,135	(213,936,214)
Other Liabilities	36,645,120	(417,427,363)
Net Cash Flow From Operating Activities	Total (A)	(97,202,928,432)
Cash Flow From Investing Activities		
Net (Incr)/Decr in Investment Securities	(27,095,464,706)	10,581,195,681
Gold & Silver	160,456	(4,810,810,823)
Purchase of Property, Plant & Equipment	(1,508,895,004)	(780,302,393)
Sale of Property, Plant & Equipment	36,854,078	14,651,310
Purchase of Intangible Assets	(20,044,054)	(994,400)
Dividend Income	39,188,282	14,022,986
Net Cash Flow From Investing Activities	Total (B)	5,017,762,361
Cash Flow From Financing Activities		
Bank Note Issued	76,488,453,418	8,860,678,974
Increase/Decrease in ECF/RCF Loan & SDR Allocation	329,981,387	(885,262,406)
Interest paid on IMF Liabilities	(57,807,978)	(114,976,450)
Surplus Paid to GON	(12,020,000,000)	(9,000,000,000)
Net Cash Flow From Financing Activities	Total (C)	(1,139,559,882)
Net Cash Flow for the Year (A+B+C)	241,101,795,029	(93,324,725,953)
Revaluation Gain or Loss on Foreign Exchange	58,927,429,280	(2,193,530,153)
Cash and Cash Equivalent at the Beginning of the Year	752,037,894,082	847,556,150,188
Cash and Cash Equivalent at the end of the Year	1,052,067,118,391	752,037,894,082

Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Mgmt. Department

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

CA. Dr. Suvod Kumar Karn
Board Member

Mr. Ramjee Regmi
Board Member

Dr. Sri Ram Poudyal
Board Member

As per our report of even date

Mr. Sishir Kumar Dhungana
Secretary MOF/Board

Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

CA. Jitendra Kumar Mishra
CSC & Co.
Chartered Accountants

CA. Sudarshan Raj Pandey
S.R. Pandey & Co.
Chartered Accountants

Date: 12/04/2021
Place: Kathmandu

CA. Bijay Kumar Agrawal
B.K. Agrawal & Co.
Chartered Accountants

Mr. Baburam Gautam
Deputy Auditor General

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY
For the Year ended on 31st Asar, 2077 (15th JULY, 2020)

Figures in NRs.

PARTICULARS	Capital	Statutory Reserve				Gold & Silver Equilisation Reserve	Fair Value Reserve	RSRF Administrative Expenses Reimbursement Fund	Acturail Gain Reserve	Other Reserves	Retained Earning	Total
		General Reserve	Monetary Liability Reserve	Financial Stability Fund	Exchange Equilisation Fund							
Balance as on 1st Shrawan 2075	5,000,000,000	32,769,744,924	6,599,169,017	3,401,655,019	97,093,809,877	26,217,603,326	3,018,540,609	-	30,197,992,105		204,298,514,877	
Adjustment for Prior Period Income (Expense)									(1,994)	1,289,399,950	1,289,397,956	
Restated Balance	5,000,000,000	32,769,744,924	6,599,169,017	3,401,655,019	97,093,809,877	26,217,603,326	3,018,540,609	-	30,197,990,111	1,289,399,950	205,587,912,833	
Net Income for the year										32,352,317,422	32,352,317,422	
Other Comprehensive Income							724,414,689			1,341,411,990	2,065,826,679	
Appropriation of Net Income:												
To General Reserve		7,371,159,330								(7,371,159,330)	-	
To Monetary Liability Reserve			1,788,500,665							(1,788,500,665)	-	
To Financial Stability Fund				1,788,500,665						(1,788,500,665)	-	
To Exchange Equilisation Fund					(2,193,530,153)					2,193,530,153	-	
To Gold & Silver Equilisation Reserve						(76,037,528)				76,037,528	-	
To Fair Value Reserve										-	-	
To Other Reserve									12,797,280,027	(12,797,280,027)	-	
To Net Cummulative Surplus Fund									4,572,616	(4,572,616)	-	
Inter Fund Transfer:												
Retained Earning to Acturial Reserve										(12,020,000,000)	(12,020,000,000)	
Balance Surplus Transfer to Government												
Balance as on 31st Asar 2076	5,000,000,000	40,140,904,254	8,387,669,682	5,190,155,684	94,900,279,724	26,141,565,798	3,742,955,298	-	-	42,999,842,754	1,482,683,740	227,986,056,934
Adjustment for Prior Period Income (Expense)												
Restated Balance	5,000,000,000	40,140,904,254	8,387,669,682	5,190,155,684	94,900,279,724	26,141,565,798	3,742,955,298	-	-	42,999,842,754	1,482,683,740	227,986,056,934
Net Income for the year										107,614,829,500	107,614,829,500	
Other Comprehensive Income							1,038,747,125		467,268,203		1,506,015,328	
Appropriation of Net Income:												
To General Reserve		8,984,388,463								(8,984,388,463)	-	
To Monetary Liability Reserve			1,394,004,100							(1,394,004,100)	-	
To Financial Stability Fund				1,394,004,100						(1,394,004,100)	-	
To Exchange Equilisation Fund					58,927,429,280					(58,927,429,280)	-	
To Gold & Silver Equilisation Reserve						20,807,318,228				(20,807,318,228)	-	
To Fair Value Reserve										-	-	
To Other Reserve									10,753,814,472	(10,753,814,472)	-	
To Net Cummulative Surplus Fund									11,268,898	(11,268,898)	-	
Inter Fund Transfer:												
Retained Earning to Net Cum Surplus Fund										555,903,731	555,903,731	
Fair value reserve to Retained Earning							(657,398,041)			657,398,041	-	
Retained Earning to Acturial Reserve									926,780,009	(926,780,009)	-	
RSRS Fund Surplus received								61,390,949			61,390,949.00	
Administrative Expenses Reimbursement							(3,726,384)				(3,726,384.00)	
Balance Surplus Transfer to Government										(6,000,000,000)	(6,000,000,000)	
Balance as on 31st Asar 2077	5,000,000,000	49,125,292,717	9,781,673,782	6,584,159,784	153,827,709,004	46,948,884,026	4,124,304,382	57,664,565	1,394,048,212	54,320,829,855	331,164,566,327	

Nepal Rastra Bank

Notes Forming part of Financial Statements

Fiscal Year 2076/77 (2019/20 AD)

1. General Information

Nepal Rastra Bank (hereinafter referred to as 'NRB' or 'the Bank'), the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 as superseded by NRB Act 2058 (amended on 2073). The Bank is domiciled in Nepal and its central office is located at Baluwatar, Kathmandu. The Bank's jurisdiction is spread throughout the country. The main activities/objectives of the Bank include:

- Formulating necessary monetary and foreign exchange policies.
- Issuing of currency of circulation.
- Promoting stability and liquidity required in banking and financial sector.
- Developing a secure, healthy and efficient system of payment.
- Regulating, inspecting, supervising and monitoring the banking and financial system.
- Promoting entire banking and financial system of Nepal.

2. Basis of Preparation

2.1 Statement of Compliance

The financial statements are prepared in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) as issued by Accounting Standards Board, Nepal which are generally in compliance with the International Financial Reporting Standards as issued and applicable, except mentioned hereinafter. NFRS also includes interpretations (IFRIC and SIC) as issued by International Accounting Standards Board.

The financial statements include Statement of Financial Position, Statement of Net Income and Other Comprehensive Income, Statement of Changes in Equity, Cash Flow Statement and Notes to Accounts. Assets and liabilities are presented in the Statement of Financial Position in the order of their liquidity. Expenses are classified as per their nature.

2.2 Responsibility of Financial Statements

The Board of Directors of the Bank is responsible for preparation and presentation of the bank's financial statements and for the estimates and judgments used in them. The financial statements are approved by the Board Meeting held on Chaitra 30, 2077.

2.3 Functional and Presentation Currency

The financial statements are prepared in Nepalese Rupees (NRs.) which is the functional currency. All financial information presented in Nepalese Rupees has been rounded to the nearest rupee except otherwise indicated.

2.4 Fiscal Year

The financial statements relate to the fiscal year 2076/77 i.e. 1st Sawan 2076 to 31st Asar 2077 corresponding to Gregorian calendar 17th July 2019 to 15th July 2020. The previous year was 1st Sawan 2075 to 31st Asar 2076 (17th July 2018 to 16th July 2019).

2.5 Use of Estimates, Assumptions or Judgments

The preparation of the financial statements in conformity with NFRS requires management to make judgment, estimates and assumption that affect the application of accounting policies and the reported amounts of assets, liabilities, income and expenses. Actual result may differ from these estimates.

Estimated and underlying assumptions are reviewed on an ongoing basis. Revision to accounting estimates are recognized in the period in which the estimates are revised and in any future period affected.

Information about significant areas of estimates, uncertainty and critical judgment in applying accounting policies that have the most significant effect on the amounts recognized in the financial statements are:

- Key assumptions used in discounted cash flow projections
- Measurement of defined benefit obligations
- Provisions and contingencies
- Determination of net realizable value
- Determination of useful life of the property, plants and equipment
- Determination of capitalization value and useful life of the intangible assets

2.6 Offsetting

Financial assets and liabilities are offset and the net amount presented in Statement of Financial Position when, and only when, the Bank has a legal right to set off the recognized amounts and it intends either to settle on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously.

The bank has offset the cash at vault with the currency in circulation and presented the net amount of currency in circulation as liabilities in Statement of Financial Position.

2.7 Controlling Body

The controlling body of the Bank is the Government of Nepal (GoN) holding 100 percent of its capital. In the normal course of its operations, the Bank enters into following transactions with GoN and state controlled enterprises/entities:

- The Bank shall be the banker and financial advisor of Government of Nepal and a financial agent of the Government.
- Government of Nepal shall consult the Bank on any matters that are within the jurisdiction of its competence. It shall be the duty of the Bank to advice on matter consulted by the Government of Nepal.
- Government of Nepal shall, while preparing annual budget, consult the Bank on the domestic debt including overdrafts.
- The Bank shall submit a pre-budget review report to Government of Nepal each year on the economic and financial matters.

The Bank does not generally collect any commission, fees or other charges for services, which it renders to the Government or related entities except where agreement states otherwise.

3. Significant Accounting Policies

3.1 Basis of Measurement

The financial statements are prepared on a historical cost basis except for following material items.

Items	Measurement Basis
Non Derivative Financial Instrument at Fair value through profit or Loss	Fair value
Equity investments	Fair value
Gold & Silver Investment other than inventories	Fair value
Inventories (Including gold & silver kept for further processing)	Cost or Net Realisable value whichever is lower
Net defined benefit liability/(assets)- gratuity & pension fund and staff security fund	Fair value of plan assets less the present value of the defined benefit obligation

3.2 Basis of Consolidation

The Bank's investment in Rastriya Beema Samsthan and Agriculture Project Service Center is in excess of 50% of the paid up capital of those entities. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise control or significant

influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NFRS 10- Consolidated Financial Statements does not meet for consolidation, the consolidation of the financial statements of the subsidiaries is not done.

3.2.1 Basis of Accounting for Investment in Associates

The Bank's investment in National Productivity and Economic Development Ltd. is in excess of 20% of the paid up capital of those entities. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise significant influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NAS 28- Investments in Associates for being the associates of the bank does not meet, the equity accounting for such investment has not been done.

3.3 Interest Income/(Expenses)

Revenue is recognized when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably. Expenses are accounted on accrual basis.

Interest income/(expenses) is recognized in Statement of Net Income and Other Comprehensive Income using the effective interest method when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably.

The effective interest rate is the rate that exactly discount estimated future cash receipt or payment through expected life of the financial instrument or where appropriate a shorter period, to the net carrying amount of the financial asset and liability. While calculating the effective interest rate, the Bank estimates cash flows considering all contractual terms of the financial instrument but excluding future credit losses. The calculation includes all amount paid or received by the Bank that are an integral part of the effective interest rate of the financial instrument, including the transaction costs and other premium or discounts.

Interest income on investments from certain banks and financial institutions which are declared as problematic and receipt of interest from which is not forthcoming are not recognized.

3.4 Non Interest Income

i. Fees and Commission income

Fees and commission income is earned for currency exchange and government transactions and other services. These are measured on accrual basis.

ii. Net trading income

Net trading income comprises gains less losses relating to trading assets and liabilities and included all realized and unrealized fair value changes.

iii. Net income from financial instruments designated at fair value

All gains and losses from the changes in the fair value of financial assets and liabilities designated at fair value are recognized through Net Income. Interest income and expenses and dividend income arising on these financial instruments are also included, except for interest arising from debt securities issued by the Bank, and derivatives managed in conjunction with those debt securities which is recognized in Interest expense.

Net income from other financial instrument at fair value through profit and loss related to non-trading derivatives held for risk management purposes that do not form part of the qualifying hedge relationships are recognized through profit or loss. It includes realized and unrealized fair value changes, interest, dividend and foreign exchange differences.

iv. Other Income

- Balances unclaimed and outstanding for more than three clear consecutive accounting years in unclaimed account is written back to income.
- Dividend income is recognized when the right to receive income is established.
- Penal income is accounted on cash basis.

Income and expenses are presented on a net basis only when permitted under NFRS.

3.5 Leases

Payment made under operating leases are recognized in Statement of Net Income. The lease rental is adjusted for inflation rate periodically and the same amount is booked as operating lease expense which the bank believes is more representative than the straight line method in line with para 33 of NAS-17.

3.6 Foreign Currency Transaction

Income and expenditure denominated in foreign currency are translated into Nepalese Rupees on the basis of exchange rate prevailing on the value date.

Monetary assets and liabilities denominated in foreign currencies at the reporting date are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing on that date. The foreign currency gain or loss on monetary items is the difference between the amortized cost in the functional currency at the beginning of the year/origination date, adjusted for effective interest and payment during the year and the amortized cost in the foreign currency translated at the rate of exchange at the reporting date.

Non-monetary assets and liabilities measured at fair value in a foreign currency are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing at the date on which the fair value is determined. Non-monetary items that are measured based on historical cost in the foreign currency are translated using the rate of exchange on the date of transactions.

An amount equivalent to the net exchange gain /loss during the year is transferred to/from 'Exchange Equalization Fund' through Statement of Appropriation.

3.7 Income tax

Income of the NRB is exempted from taxes under section 8 of the NRB Act, 2058 as well as Section 10 of Income Tax Act, 2058.

3.8 Financial Assets and Financial Liabilities

i) Recognition

The Bank initially recognizes loans and advances, deposits, debt securities issued, subordinated liabilities on the date of which they are originated. All other financial instruments (including regular-way purchases and sales of financial assets) are recognized on the trade date which is the date on which the Bank becomes a party to the contractual provisions of the instruments.

A financial asset or financial liability is measured initially at fair value plus, or an item not at fair value through profit or loss, transactions costs that are directly attributable to its acquisition or issue.

ii) Classification

Financial assets

'The classification and measurement of financial assets will depend on how these are managed (the entity's business model) and their contractual cash-flow characteristics. These factors determine whether the financial assets are measured at amortized cost, fair value through other comprehensive income ('FVOCI') or fair value through profit or loss ('FVPL').

The Bank classifies its financial assets into one of the following categories

- **At amortised cost:** Financial assets at amortised cost are non-derivative financial assets with fixed or determinable payments for which the Bank has intent and ability to hold till maturity. They are initially recognized at fair value plus any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, such financial assets are measured at amortized cost using effective interest rate method less any impairment losses.

- **At fair value through profit or loss:** Financial assets are classified at fair value through profit or loss if the Bank manages such investments and makes purchases and sales decisions based on its fair value in accordance with investment strategy. Attributable transaction costs and changes in fair value are taken to revenue.

- **At fair value through other comprehensive income:** Financial assets at FVOCI are non-derivative financial assets that are designated as available-for-sale or not classified in any of the above category. Financial assets at FVOCI are recognized initially at fair value plus any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, financial assets are measured at fair value, as far as such fair value is available, and changes therein, other than impairment losses which are recognized in other comprehensive income and presented in the fair value reserve in equity. When an investment is derecognized, gain or loss accumulated in equity is transferred to retained earnings.

Financial liabilities

All financial liabilities are recognized initially on the trade date, which is the date that the bank becomes a party to the contractual provisions of the instrument except for Debt Securities which are initially recognized on the date that they are issued. A financial liability is derecognized when its contractual obligations are discharged, cancelled or expired. Non derivatives financial liabilities are classified into the other financial category. Such financial liabilities are recognized initially at fair value less any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, these financial liabilities are measured at amortized costs using effective interest rate method.

(iii) Derecognition

Financial assets

The Bank derecognizes a financial asset when the contractual rights to the cash flow from the financial assets expire, or it transfers the rights to receive the contractual cash flows in a transaction in which substantially all of the risk and rewards of the ownership of the financial assets are transferred or in which the Bank neither transfer nor retains substantially all of the risk and rewards of the ownership and it does not retain control of the financial assets.

On derecognition of a financial asset, the difference between the carrying amount of the assets (or the carrying amount allocated to the portion of the assets derecognized) and the consideration received (including any new assets obtained less any new liability assumed) is recognized in income or expenditure. Any interest in transferred financial assets that does not qualify for derecognition that is created or retained by the Bank is recognized as a separate assets or liability.

Financial Liabilities

The Bank derecognizes a financial liability when its contractual obligations are discharged or cancelled or expired.

(iv) Offsetting

The financial assets and financial liabilities are offset and the net amount presented in the statement of financial position when and only when, the bank has a legal right to set off the amounts and it intends either to settle them on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously.

(v) Amortized cost measurement

The 'amortized cost' of a financial asset and financial liability is the amount at which the financial asset or financial liability is measured at initial recognition, minus principal repayments, plus or minus the cumulative amortization using the effective interest method of any difference between initial amount recognized and the maturity amount minus any reduction for impairment.

(vi) Fair value measurement

Fair value of a financial instrument is the amount for which an asset could be exchanged, or a liability settled, between knowledgeable, willing parties at an arm's length transaction. Quoted market values represent fair value when a financial instrument is traded in an organized and liquid market. Where quoted market values are not available, fair values are estimated by other techniques such as discounted cash flows.

(vii) Identification and measurement of impairment

Financial assets

At each reporting date the bank assesses the objective evidence that a financial asset or group of financial assets is impaired or not. A financial asset or a group of financial assets is impaired and impairment losses are incurred only if there is objective evidence of impairment as a result of one or more events that occurred after the initial recognition of the asset and that loss event has an impact on the estimated future cash flows of the financial assets or group of financial assets that can be reliably estimated.

Objective evidence that financial assets are impaired includes:

- significant financial difficulty of the borrower or issuer
- breach of contract, such as default or delinquency by a borrower
- the Bank, for economic or legal reasons relating to the financial difficulties, grant to the borrower a concession that the lender would not otherwise consider
- indication that a borrower or issuer will enter bankruptcy;
- disappearance of an active market for a security; or
- observable data relating to a group of assets such as adverse changes in the payment status of borrowers or issuers in the group or economic conditions that correlate with defaults in the group.

The amount of loss is measured as the difference between the asset's carrying amount and amount the management considers it as recoverable on the basis of financial position of the borrower or issuer and appropriate estimation made by the management. Appropriate provisions for possible losses on investments in shares, fixed deposits; and loans and advances have been made. Receivables considered as bad and irrecoverable are written off from the books of account and directly charged to Statement of Net Income and Other Comprehensive Income.

In addition, for an investment in an unquoted equity security, a significant or prolonged decline in its book value is objective evidence of impairment.

Impairment losses are recognized in income or expenditure and reflected in an allowance account against loans and receivables or held to maturity investment securities. Impairment loss on financial instruments through other comprehensive income are a part of equity routed through Statement of OCI. Interest on the impaired assets continues to be recognized through the unwinding of the discount. If an event occurring after the impairment was recognized causes the amount of impairment loss to decrease, then the decrease in impairment loss is reversed through income statement or statement of other comprehensive income.

If, in a subsequent period, the fair value of an impaired financial instruments through other comprehensive income increases and the increase can be related objectively to an event occurring after the impairment loss was recognized, then the impairing loss is reversed through income or expenditure; otherwise, any increase in fair value is recognized through OCI. Any subsequently recovery in the fair value of an impaired financial instruments through other comprehensive income is recognized through OCI. Any subsequent recovery in the fair value of such instruments is always recognized in OCI.

Non-financial assets

'Non-financial assets are reviewed for impairment whenever events or changes in circumstances indicate that the carrying amount may not be recoverable. An impairment loss is recognized for the amount by which the assets carrying amount exceeds its recoverable amount. The recoverable amount is the higher of an asset's fair value less cost and value in use. Provision for the assets such as Numismatic and Medallion coins and Non-moving metals are made on as per the indication of impairment. An impairment loss is recognized in Statement of Net Income. Provisions against impairment are reviewed at each balance sheet date and adjusted to reflect the current best estimates. Changes in the provisions are recognized as income/expense in the Statement of Net Income and Other Comprehensive Income.

(viii) Designation at fair value through Profit or Loss

The Bank has designated financial assets and financial liabilities at fair value through profit or loss in either of the following circumstances:

- The assets or liabilities are managed, evaluated and reported internally on a fair value basis.
- the designation eliminates or significantly reduces an accounting mismatch that would otherwise arise.

3.9 Cash and Cash Equivalents

Cash and cash equivalents include notes and coins on hand, unrestricted balances held with banks and highly liquid financial assets with original maturities of three months or less from the acquisition date that are subject to an insignificant risk of changes in their fair value.

3.10 Trading Assets and Liabilities

Trading assets and liabilities are those assets and liabilities that the Bank acquires or incurs principally for the purpose of selling or repurchasing in the near term, or holds as part of a portfolio that is managed together for short-term profit or position taking.

Trading assets and liabilities are initially recognized and subsequently measured at fair value in the statement of financial position with transactions cost recognized in income and expenditure. All changes in the fair value are recognized as part of the net trading income in income and expenditure.

3.11 Loans and Advances to Banks and Financial Institutions

Loans and advances to Banks and Financial Institutions include non-derivative financial assets with fixed or determinable payments that are not quoted in an active market. The loan is provided by the Bank for short period under Standing Liquidity Facilities, refinance and other facilities.

3.12 Loan and Advances to Others

Loan and advances to others include loans to employees, interest receivable on financial instruments and advances to staff as well as parties. The Bank provides various types of loans to its employee as per the Staff Bylaws of the Bank. The loans are measured at amortised cost and difference amount between the principal and present value of the loan is booked as deferred employee benefit.

3.13 Investment Securities

Investment securities are initially measured at fair value plus, in the case of investment securities not at fair value through profit or loss, incremental direct transaction cost, and subsequently accounted for depending on their classification as either amortised cost, fair value through profit or loss, or fair value through other comprehensive income.

3.14 Investment Property

Investment property is property held either to earn rental income or for capital appreciation or for both but not for sale in the ordinary course of business, use in the supply of services or for administrative purpose.

3.15 Property and Equipment

i. Recognition and Measurement

Property and equipment are measured at cost less accumulated depreciation and any accumulated impairment losses. Cost comprises purchase price including non-refundable duties and taxes; and any directly attributable cost incurred in bringing the asset to their present location and condition necessary for it to be capable of operating in the manner intended by the management but excluding trade discounts and rebates. Subsequent expenditure is capitalized only when it is probable that future economic benefits associated with the expenditure will flow in to the Bank. Ongoing repair and maintenance are expensed as incurred.

If significant part of an item of property or equipment have different useful lives, then they are accounted for as separate items (major components) of property and equipment.

Any gain or loss on disposal of an item of property and equipment (calculated as the difference between the net proceeds from disposal and carrying amount of the items) is recognized within other income in Statement of Net Income.

ii. Depreciation

Land is not depreciated. All other property, plant and equipment are depreciated from the date they are available for use or in respect of self-constructed assets, from the date that the construction is completed and ready for use. Depreciation is charged on straight-line method over the estimated useful life of current and comparative years of significant items of property, plant and equipment. Useful lives and residual values are reviewed on each reporting date and adjusted if required.

The estimated useful lives of the significant items of Property & Equipment are as follows:

<u>Class of assets</u>	<u>Estimated useful life</u>
Building	Above 33 years
Office and Computer Equipment	5 years
Fixtures and fittings	10 years
Machinery Equipment	5 years
Vehicles	5 years
Others	5 years

Depreciation methods, useful lives and residual values are reviewed at each reporting date and adjusted if appropriate.

iii. Assets received in grant

Equipment acquired under grant is recognized as "Grant Assets" at nominal value and included under respective head of property, plant and equipment.

3.16 Intangible Assets

Intangible assets include software purchased by the bank. The intangible assets that are acquired by the Bank and have definite useful lives are measured at cost less accumulated amortization and any impairment losses. Costs incurred in the ongoing maintenance of software are expensed immediately as incurred. Subsequent cost on software is capitalized only when it increases the future economic benefits embodied in the specific asset to which it relates. Software, useful life of which have been defined by terms of contract or conditions for use are amortized on straight-line basis over the useful life of asset.

Software, useful life of which have not been clearly defined by terms of contract or condition of use as well have a definite useful lives due to technological obsolescence are amortized on straight-line basis over estimated useful life of ten years and five years for business application software and other software respectively.

3.17 Impairment of Non-Financial Assets

At each reporting date, the Bank reviews the carrying amounts of its non-financial assets to determine where there is an indication of impairment. If such indication exists, then the asset's recoverable amount is estimated.

Impairment losses are recognized in Statement of Net Income. Impairment loss is reversed only to the extent that assets carrying amount does not exceed the carrying amount that would have been determined, net of depreciation or amortization, if no impairment loss has been recognized.

3.18 Gold and Silver at fair value

Gold and silver held as investment (paper gold as well as reserve gold/silver) is stated at market value and any appreciation or depreciation with respect to the cost is taken to/from "Gold and Silver Equalization Reserve" through Appropriation of Net Income/(Expenditure).

3.19 Inventories

Inventories of the bank include gold and silver stock physically held for minting and processing purpose, new currencies that are not issued to the circulation, coin stock, metal and numismatic stock, and dispensary stock. Inventories are initially measured at cost and it is carried at cost or net realizable value whichever is lower. Cost for gold and silver is determined on the basis of specific identification method whereas cost for other inventories

is determined under the weighted average method. Cost of new currency notes are charged to Statement of Net Income at the time of issue in circulation. Other stores items are charged directly to Statement of Net Income. Durable goods with unit cost of twenty-five thousand rupees or less are expensed off at the time of purchase.

Allowance is made for slow moving inventories.

3.20 Deposits and Borrowings

Deposits and borrowings (debt securities issued) are the source of funds of the bank in addition to its reserves.

Deposits and borrowings (including debts securities issued) are initially measured at fair value minus incremental direct transaction cost and subsequently measured at their amortized cost using the effective interest method, except where the Bank designates liabilities at fair value through profit or loss.

3.21 Provisions

A provision is recognized as a result of a past event, the Bank has a present legal or constructive obligation that can be estimated reliably, and it is probable that an outflow of economic benefits will be required to settle the obligation. Provisions are determined by discounting the expected future cash flows at the pre-tax rate that reflects current market assessment of the time value of money and the risks specific to the liability. The unwinding of the discount is recognized as finance cost.

3.22 Employee Benefits

i. Defined Contribution Plans

A defined contribution plan is a post-employment benefit plan under which an entity pays a fixed contribution to a separate entity and has no legal or constructive obligation to pay future amounts. Obligations for contributions to defined contribution plans are recognized as employee benefit expense in the Statement of Net Income in the periods during which the related service are rendered by employees. Pre-paid contributions are recognized as an asset to the extent that cash refund or reduction in future payments is available. Contributions to a defined contribution plan being due for more than 12 months after the end of the period in which the employees render the service are discounted at their present value. Following are the defined contribution plan provided by the bank to its employees:

- 1) **Contributory Retirement Fund:** All permanent employees are entitled for participation in employee's Provident Fund (Retirement Fund) wherein the employees contribute at various rates of their current drawn salaries. The bank contributes 10% of basic salary (with grade) to this fund, which is separately administered as a defined contribution plan as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 78, Sub-rule 1(a) & 1(c). The Bank's obligations for contributions to the above Fund are recognized as an expense in Statement of Net Income as the related services are rendered.
- 2) **Welfare Provident Fund:** Certain amounts as prescribed by the Board are annually transferred to this fund, which is meant to be a defined contribution scheme for the welfare of the employees, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(b) and 1(c). Contributions by the Bank are expensed in Statement of Net Income as the related services are accounted.

ii. Defined Benefits Plan

A defined benefit plan is a post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The Bank's net obligation in respect of defined benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior periods. That benefit is discounted to determine its present value. Any unrecognized past service costs and the fair value of any plan assets are deducted. The discount rate is the yield at the reporting date on corporate bonds, that have maturity dates approximating the terms of the Bank's obligation and that are denominated in the currency in which the benefits are expected to be paid.

The calculation of defined benefit obligation is performed annually by a qualified actuary using the projected unit credit method. The Bank recognizes all actuarial gains and losses arising from defined benefit plans immediately in other comprehensive income and all expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

Re-measurements of the net defined benefit liability comprise actuarial gains and losses. The return on plan assets (excluding interest) and the effect of the assets ceiling (if any excluding interest) are recognized immediately in OCI. The Bank determines the net interest expense (income) on the net defined liability (assets) for the period by applying the discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the annual period to the then-net defined benefits liability (assets), taking into account any changes in the net defined benefits liability (asset) during the period as a result of contribution and benefits payments. Net interest expenses and other expenses related to defined benefit plans are recognized in personnel expenses in Statement of Net Income.

Following are the defined benefit plans provided by the bank to its employees:

- 1) **Gratuity and Pension Scheme:** Gratuity and Pension Scheme is a defined benefit obligation under which employees having service period of five years or more but less than twenty years are eligible for gratuity, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. Similarly, employees having service period of twenty years or more are eligible for pension, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected credit method. All expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.
- 2) **Staff Security Fund:** Staff Security Fund is defined benefit plan under which all the permanent employees are entitled to staff security fund at the time of retirement, death or termination from the service by any other circumstances at the predetermined factor prescribed by the bank, which is based on last drawn salary and completed years of service as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(e). Employees having service period of thirty years are eligible for maximum sixty-three months' salary. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected credit method. All expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.
- 3) **Staff Medical Fund:** Employees are eligible for medical benefits based on the specified slabs as per medical rules, last drawn salary and completed years of service, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(d). Incremental liability is provided for and transferred to this Fund.
- 4) **Leave Encashment:** As per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 86, 87 and 91, the employees are entitled to en-cash their un-utilized accumulated leave at the time of retirement or any other prescribed time as decided by the management of the bank. Home leave, Sick leave and Special Leave are defined benefit plans which are recognized when the leave remains un-availed at the time of closing date. Provision is created for liability on employees' leave based on obligation dischargeable to employees at balance sheet date.

iii. Other long term employee benefits

The bank net obligation in respect of long term employee benefits is the amount of future benefits that employees earned in return for their service in the current and prior period. That benefit is discounted to determine its present value. Re-measurements are recognized in Statement of Net Income in the period in which they arise.

Leave Encashment: As per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 86, 87 and 91, the employees are entitled to en-cash their un-utilized accumulated leave at the time of retirement or any other prescribed time as decided by the management of the bank. Home leave, Sick leave and Special Leave are defined benefit plans which are recognized when the leave remains un-availed at the time of closing date. Provision is created for liability on employees' leave based on obligation dischargeable to employees at balance sheet date.

iv. Termination Benefits

The termination benefits are expensed at the earlier of which the Bank can no longer withdrawn the offer of those benefits and when the Bank recognizes costs for restructuring. If benefits are not expected to be wholly settled within 12 months of the reporting date, then they are discounted.

v. Short term employee benefits

Short term employees' benefits are expenses as the related services is provided. A liability is recognized for the amount expected to be paid if the Bank has a present legal or constructive obligation to pay this amount as a result of past service provided by the employees and obligation can be estimated reliably. These includes salary, overtime, various allowance, staff Welfare etc.

3.23 Currency in Circulation

Currency in circulation represents notes issued by the Bank as a sole currency issuing authority in Nepal. Currency notes issued by the Bank are legal tender under the NRB Act, 2058. This represents the liability of the Bank towards the holder of the currency note. The liability for notes in circulation is recorded at face value in the balance sheet. These liabilities are secured by assets including foreign currency and foreign securities etc. as permitted by Nepal Rastra Bank Act, 2058.

The Bank also issues coins of various denominations for circulation. Currency circulation liability does not include the liability on account of coins in circulation, as allowed by the Act.

3.24 Transactions on Repurchase Obligations (Repo) and Reverse Repo

Repurchase Arrangements (Repo) and Reverse Repo of securities are recorded as follows:

- a) Securities sold subject to repurchase arrangements (Repo) are recorded as refinance and loan to banks. The obligation to repurchase is shown as liabilities for securities sold under agreement to repurchase and the difference between the sale and repurchase value is accrued on a pro rata basis and recorded as expense.
- b) Securities purchased under agreements to resell ('reverse repos') are recorded as deposits and other balances of banks or customers, as appropriate. The difference between purchase and resale price is treated as interest and accrued over the life of the agreements using the effective interest method. Securities lent to counterparties are also retained in the statement of financial position.

3.25 Unclaimed Account

Unclaimed account under Sundry Liabilities represents amount that remained unclaimed and outstanding for more than two years. Amount outstanding for more than three years in unclaimed account is transferred to miscellaneous income in Statement of Net Income.

3.26 Bills Payable and Bills Receivable

The Bank carries out the function of repayment of Government securities and interest thereon on behalf of the Government of Nepal (GON). Bills Payable primarily represents the year-end un-disbursed or unadjusted amount of payments received from GON in respect of interest / repayment liabilities of such securities. The year-end balance of Bills Purchased represents the amounts paid by the Bank to the security holders but the corresponding claim adjustment with Bills Payable is pending.

3.27 Consolidation of Project Accounts

The Bank manages and implements various projects, which are helpful in attaining its objectives, on its own by entering into project agreement with the funding agencies or subsidiary loan agreements with Government of Nepal or on behalf of Government of Nepal (GON).

The projects for which the Bank has entered into separate subsidiary loan agreements with Government of Nepal or has entered into separate project agreements with other funding agencies are consolidated with the Bank's account. For projects which are implemented by the bank on behalf of the GON, the accounts of these projects are not consolidated with bank's financial statements as the Bank has no obligation towards such projects or any other counter party and there is no right of the Bank in assets, liabilities, equity, income and expense of such projects. However, disclosure of financial and other information of such projects is given in the notes.

3.28 Presentation

The presentation of certain line items of previous year financial statements have been changed (regrouped or rearranged) to align the financial statements as disclosed in details in notes.

NEPAL RASTRA BANK

Notes Forming part of Financial Statements

Fiscal Year 2076-77 (2019-20 AD)

4 Notes relating to items in the financial statements

4.1 Cash and Cash Equivalents

In line with the accounting policy as given in Note 3.9, balances of cash and cash equivalent at the reporting date are as below:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Foreign Currency:		
Cash in Hand & at Vault	37,932,848,845	15,550,851,739
Balances with Other Banks	84,277,448,893	80,612,597,573
GOI Treasury Bills	295,073,760,103	220,338,423,350
US Government Treasury Bills	18,051,609,752	16,311,683,916
Time Deposit	616,298,264,222	418,855,585,681
Investment in FIXBIS	-	-
Investment in Repurchase Agreements	-	-
IMF Related Assets: SDR Holdings	412,972,270	354,810,632
Total Foreign Currency	1,052,046,904,085	752,023,952,891
Local Currency:		
Cash in Hand & at Vault	-	-
Balances with Other Banks	20,214,306	13,941,191
Total Local Currency	20,214,306	13,941,191
Total	1,052,067,118,391	752,037,894,082

4.2 Loans and Advances to Bank & Financial Institutions

Please refer accounting policy in Note 3.11. The balances of loans and advances to banks and financial institutions (B/FIs) and microfinance (MFI) are as below:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Refinance/SLF Loans:		
Commercial Banks	7,302,907,919	21,282,538,229
Development Banks	138,799,737	1,406,378,153
Finance Companies	45,766,047	205,838,028
Loan to Micro Finance Institutions	-	10,000,000
Less: Allowance for impairment	-	(10,000,000)
Total	7,487,473,703	22,894,754,410
Allowance for impairment		
Balance as on 01-04-2076	10,000,000	10,000,000
Charge for the year	-	-
Effect of foreign currency movements	-	-
Reversal of Impairment Loss	(10,000,000)	-
Balance as on 31-03-2077	-	10,000,000

These investments are realized on the settlement date as per the terms of loan agreement.

Details of type of refinance/loan provided to banks and financial institutions have been given below:

Particulars	Period	Refinance Rate	15-07-2020	16-07-2019
General Refinance	1 year	3%	6,266,769,739	19,313,678,409
Special/Export Refinance	1 year	1%	-	866,118,842
Zero Interest Loan	6 months	0%	1,220,703,964	2,214,957,159
Standing Liquidity Facility	3 days	5%	-	500,000,000
Total			7,487,473,703	22,894,754,410

4.3 Loans and Advances to Others

Please refer accounting policy in Note 3.12. The balances are given as below:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Receivable from GON against payment to IMF	-	-
Advance Payment to GON	-	2,000,000,000
Loans to Sana Kishan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	297,000,000	
Balance with Asian Clearing Union (ACU)		
Gross Loans to Employees	4,960,832,904	3,637,363,702
Less: Amortisation Adjustment	(1,583,300,063)	(198,464,626)
Net Loans to Employees	3,377,532,841	3,438,899,076
Interest Receivable		
Australian Dollar	26,769,204	45,840,435
Canadian Dollar	4,039,021	16,739,419
Yuan Ren-Min-Bi (China)	1,422,418,147	1,093,520,762
Indian Rupees	5,573,889	-
Nepalese Rupee	1,342,118,956	2,830,806,706
Pound Sterling	4,235,834	6,320,474
United States Dollars	1,168,609,144	1,842,824,495
Interest Receivable	3,973,764,195	5,836,052,291
Advances Recoverable		
Advance to Staff	7,391,072	8,427,189
Sundry Debtors	29,049,591	42,267,526
Advance for Construction	929,919,790	948,834,161
Prepaid Expenses	85,068,861	83,371,873
Pension Advance Account	2,840,427,929	2,684,059,189
Staff Endowment Policy Advance	10,203,108	10,401,500
Other	-	-
Less: Impairment Allowance	(4,179,754)	(2,335,832)
Net Advances Recoverable	3,897,880,597	3,775,025,606
Total	11,546,177,633	15,049,976,973

Loans and advances to employees are provided with/without collateral.

4.4 Gold & Silver at Fair Value

Please refer accounting policy in Note 3.18. The balances are given as below:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Investment in Paper Gold	44,996,868,751	31,837,001,290
Gold Held in Stock at Fair Value	15,543,335,668	10,753,933,029
Silver Held in Stock at Fair Value	10,469,194,456	7,611,306,784
Total	71,009,398,875	50,202,241,103

4.5 Investment Securities

Please refer accounting policy in Note 3.13. The balances are given as below:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
At Amortized Cost	246,512,369,248	218,863,558,942
At Fair Value through Other Comprehensive Income (OCI)	4,817,700,562	4,264,234,218
At Fair Value through Profit or Loss		
Total	251,330,069,810	223,127,793,160
a) Investment Securities at Amortized Cost	15-07-2020	16-07-2019
Government Treasury Notes/Bonds(USD)	30,059,869,390	65,589,931,430
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	70,378,126,202	59,059,765,279
Investment in Mid term Instruments (MTI)	-	2,730,109,799
Notice Deposit (JPY)	-	-
Time Deposit	74,147,920,000	22,062,665,446
Government Bond (GON)	456,533,810	225,339,574
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	5,024,400,000	3,964,832,000
Government Treasury Bills (GON)	21,226,657,174	18,431,422,742
Saving Certificates (GON)	45,472,622,672	46,799,852,672
Investment in Rural Self Reliance Fund	-	253,400,000
Less individual allowance for impairment	(253,760,000)	(253,760,000)
Total	246,512,369,248	218,863,558,942
Impairment Loss on Available for Sale Investment Securities		
Balance as on 01-04-2016	253,760,000	253,760,000
Charge for the year	-	-
Reversal of Impairment	-	-
Balance as on 31-03-17	253,760,000	253,760,000

Deposit amounting Rs.253,760,000 made in problematic financial institution has been provided as allowance for impairment .

b) Investment Securities at Fair Value through OCI	15-07-2020	16-07-2019
Quoted equity securities	2,731,383,998	1,926,257,844
Unquoted equity securities	2,093,816,564	2,345,476,374
Less: Allowance for impairment of equity securities	(7,500,000)	(7,500,000)
Total	4,817,700,562	4,264,234,218
Impairment Loss on Investment Securities		
Balance as on 01-04-2076	7,500,000	7,500,000
Charge for the year	-	-
Reversal of Impairment	-	-
Balance as on 31-03-77	7,500,000	7,500,000

The Bank has not classified investment securities to be measured at fair value through profit or loss.

Impairment allowance has been done for the investment in Agricultural Project Service Center, which is in liquidation and National Productivity and Economic Development Center, whose financial condition is weak .

I) Investment in quoted equity securities includes the following:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
RMDC Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	-	105,792,675
Citizen Investment Trust	2,657,138,858	1,767,041,375
Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	74,245,140	53,423,794
Total	2,731,383,998	1,926,257,844

The shares are revalued on the basis of latest trading price of promoter share of respective institution in stock market. In absence of trading of promoter share of Citizen Investment Trust & Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd, ratio of share price of promoter share is considered as 50% of Public Share.

II) Investment in unquoted equity securities includes the following:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Agricultural Project Services Centre	5,000,000	5,000,000
Rastriya Beema Sansthan - Life Ins.	1,000,000	1,000,000
Nepal Stock Exchange Ltd.	814,850,779	999,382,248
National Productivity and Eco. Dev.	2,500,000	2,500,000
Deposit & Credit Guarantee Fund	1,027,600,000	1,143,088,259
Nepal Clearing House	85,480,402	61,001,402
Credit Information Bureau	130,367,070	107,189,098
National Banking Institute	27,018,313	26,315,367
Total	2,093,816,564	2,345,476,374

Fair Value of the shares investment in unquoted equity securities have been arrived based on the latest available audited financial statement of respective entities except Nepal Stock Exchange Ltd.. Further disclosure has been given in point 5.6.1.2 (i).

The transaction price of Nepal Stock Exchanges is taken as Fair Value which is readily observable price.

III) Selection of Presentation criteria

Investment Securities at fair value through other comprehensive income includes the investment in equity instruments which were made under specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes and are not held for trading purpose. Accordingly, the bank has made an irrevocable election to present those in investment securities at fair value through other comprehensive

4.6 Inventories

Please refer accounting policy in Note 3.19. The details of balance are as follows:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Gold Held in Stock at Cost	1,985,480,673	1,789,665,516
Silver Held in Stock at Cost	60,581,245	64,295,747
Security Note Stock	705,731,492	957,679,167
Coin Stock	45,529,000	79,596,342
Other Metal Stock	12,582,262	13,449,497
Numismatic Stock	22,485,498	22,824,571
Dispensary Stock	591,134	800,559
Total Inventories	2,832,981,304	2,928,311,399
Less: Allowance for non-moving stocks		
Non-moving Numismatic Stock	(22,465,540)	(22,465,794)
Non-moving Other Metal Stock	(8,716,000)	(8,716,000)
Unissuable Note Stock	(3,375,258)	(3,775,258)
Total Allowance for non-moving stocks	(34,556,798)	(34,957,052)
Total Inventories Net of Allowance for non-moving stocks	2,798,424,506	2,893,354,347

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2076-77 (2019-20 AD)

4.7 Property, Plant and equipment

Please see accounting policy in Note 3.15. The details are given as below:

Particulars	Land	Building	Computer & Accessories	Vehicles	Machinery Equipment	Office Equipment	Furniture and Fixture	Other Assets	Capital Work in Progress	Total Assets	
Depreciation Rate		3%	20%	20%	20%	20%	10%	20%			
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2075	193,834,552	775,086,583	216,817,314	261,188,143	111,767,566	156,763,942	49,108,382	5,216,773	2,604,763	1,772,388,019
	Addition during the Year		7,724,204	27,979,391	135,894,795	7,571,111	20,307,123	10,708,987	352,285	569,764,497	780,302,393
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(216,994)	(17,838,342)	(36,061,735)	(1,493,160)	(6,152,766)	(555,895)	(61,200)	-	(62,380,091)
	Balance as on 31st Asar 2076	193,834,552	782,593,793	226,958,363	361,021,204	117,845,518	170,918,299	59,261,475	5,507,858	572,369,260	2,490,310,321
Accumulated Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2075	-	304,742,877	142,449,562	146,169,635	101,853,976	103,735,869	20,533,077	4,605,683	-	824,090,680
	Depreciation for the Year	-	23,072,985	25,107,032	51,875,205	3,434,590	17,264,338	3,796,439	173,755	-	124,724,344
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(83,544)	(16,875,348)	(30,140,241)	(1,468,151)	(5,600,870)	(536,107)	(61,198)	-	(54,765,460)
	Balance as on 31st Asar 2076	-	327,732,318	150,681,246	167,904,599	103,820,416	115,399,337	23,793,409	4,718,240	-	894,049,564
Net Book Value as on 31st Asar 2076	193,834,552	454,861,475	76,277,117	193,116,605	14,025,102	55,518,962	35,468,066	789,618	572,369,260	1,596,260,757	
Original Cost	Balance as on 1 st Sawan 2076	193,834,552	782,593,793	226,958,363	361,021,204	117,845,518	170,918,299	59,261,475	5,507,858	572,369,260	2,490,310,321
	Addition during the Year	-	54,726,626.90	26,674,742.97	111,083,279.95	5,634,539.85	19,817,413.73	5,898,176	308,892.11	1,284,362,298.44	1,508,505,970
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	(13,517,241)	(20,650,364)	(1,496,760)	(11,483,460)	(1,009,404)	-	(28,815,930)	(76,973,159)
	Balance as on 31st Asar 2077	193,834,552	837,320,420	240,115,865	451,454,120	121,983,298	179,252,253	64,150,247	5,816,750	1,827,915,628	3,921,843,132
Accumulated Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2076	-	327,732,318	150,681,246	167,904,599	103,820,416	115,399,337	23,793,409	4,718,240	-	894,049,564
	Depreciation for the Year	-	24,091,726	28,378,020	65,557,953	4,463,252	19,803,682	4,686,388	214,593	-	147,195,614
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	(12,995,343)	(16,419,480)	(1,496,744)	(11,239,334)	(1,009,388)	-	-	(43,160,289)
	Balance as on 31st Asar 2077	-	351,824,044	166,063,923	217,043,072	106,786,924	123,963,685	27,470,409	4,932,833	-	998,084,889
Net Book Value as on 31st Asar 2077	193,834,552	485,496,376	74,051,942	234,411,048	15,196,374	55,288,568	36,679,838	883,917	1,827,915,628	2,923,758,243	

NEPAL RASTRA BANK

**Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2076-77 (2019-20 AD)**

4.8 Intangible Assets

Please refer accounting policies in Notes 3.16. The details of balance are as follows:

Particulars	Computer Software			Capital Work in Progress	Total Assets
	Useful Life Defined by Contractual Agreements	Other Useful Life			
Amortisation Rate		20%	10%		
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2075	1,763,930	12,278,823	229,272,935	243,315,688
	Addition during the Year		994,400		994,400
	Disposal/Write Off/Adjustment				-
	Balance as on 31st Asar 2076	1,763,930	13,273,223	229,272,935	244,310,088
Accumulated Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2075	1,500,262	9,342,840	118,457,682	129,300,784
	Depreciation for the Year	258,420	1,280,693	22,927,293	24,466,406
	Disposal/Write Off/Adjustment				-
	Balance as on 31st Asar 2076	1,758,681	10,623,533	141,384,975	153,767,189
Net Book Value as on 31st Asar 2076	5,249	2,649,690	87,887,960	-	90,542,898
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2076	1,763,930	13,273,223	229,272,935	-
	Addition during the Year	757,665	8,200,000	11,086,389	20,044,054
	Disposal/Write Off/Adjustment		(1,091,300)	1,091,300	-
	Balance as on 31st Asar 2077	2,521,595	20,381,923	241,450,624	-
Accumulated Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2076	1,758,681	10,623,533	141,384,975	-
	Depreciation for the Year	194,643	825,428	23,375,890	24,395,961
	Disposal/Write Off/Adjustment		(45,220)	45,220	-
	Balance as on 31st Asar 2077	1,953,324	11,403,741	164,806,085	-
Net Book Value as on 31st Asar 2077	568,271	8,978,182	76,644,539	-	86,190,992

4.9 Other Assets

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Deposits	1,566,478	1,558,227
Deferred Employees Benefits	1,583,300,063	1,445,185,596
Deferred Bond Amortization Assets	66,852,128	37,498,144
Project Assets	-	-
Other Receivables	37,625	746,158
Total	1,651,756,294	1,484,988,125

NEPAL RASTRA BANK

Notes Forming part of Financial Statements

Fiscal Year 2076-77 (2019-20 AD)

4.10 Deposits from banks and financial institutions

See accounting policy in Note 3.20. The details of balance are as follows:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Foreign Currency	8,306,752,738	10,075,679,634
Local Currency	289,545,520,059	175,309,414,408
Total	297,852,272,797	185,385,094,042

Deposit from bank and financial institutions include amount deposited by Bank & Financial Institutions for cash reserve ratio (CRR), among others. All deposits are non interest bearing.

4.11 Deposits from Others

See accounting policy in Note 3.20. The details of balance are as follows:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Foreign Currency:		
Public Enterprises	297,172,379	301,795,165
Other Organisations	594,628	540,238
Total Foreign Currency	297,767,007	302,335,403
Local Currency:		
Public Enterprises	6,110,965,777	7,131,814,089
Margin Deposit in LCs	12,259,639,140	12,804,495,388
Other Organisations	64,803,818	1,013,943,158
Total Local Currency	18,435,408,735	20,950,252,635
Total	18,733,175,742	21,252,588,038

All deposits are non interest bearing and current in nature.

4.12 Short Term Borrowings

See accounting policy in Note 3.20. The details of balance are as follows:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
NRB Bonds	-	-
Deposit Collection-Auction	-	-
Reverse Repo Liabilities	-	-
Total	-	-

NRB Bonds, Deposit Collection under auction and Reverse Repo liabilities are instruments used by the Bank to withdraw liquidity from the market on short term basis (less than one year).

4.13 IMF Related Liabilities

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Foreign Currency:		
Special Drawing Right Allocation	11,198,956,855	10,468,255,853
Interest Bearing Loan :		
Loan under Rapid Credit Facility (RCF)	-	876,817,665
Loan under Extended Credit Facility (ECF)	-	-
Total Foreign Currency	11,198,956,855	11,345,073,518
Local Currency:		
IMF Account No 1	9,704,281,089	9,443,743,425
IMF Account No 2	889,298	878,742
Total Local Currency	9,705,170,387	9,444,622,167
Total	20,904,127,242	20,789,695,685

4.14 Staff Liabilities

See accounting policy in Note 3.22. The details of balance are as follows:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Medical Fund (Includes Medical Earning Fund, Interest, etc)	778,550,466	536,315,205
Welfare Provident Fund	606,029,818	554,492,224
Liability for Staff Leave Encashment	921,908,527	897,654,092
Liability for Retired Staff	677,464,689	593,464,996
Gratuity and Pension Fund	19,037,326,365	18,589,350,597
Less: Plan Assets	(19,432,685,089)	(19,170,360,000)
	(395,358,724)	(581,009,403)
Staff Security Fund	1,956,932,094	1,892,985,892
Less: Plan Assets	(1,723,117,729)	(2,012,800,000)
	233,814,365	(119,814,108)
Total	2,822,409,141	1,881,103,006

4.15 Other liabilities

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Interest Payable	1,634,446	25,369,322
Asian Clearing Union	68,747,235	126,976,089
Earnest Money	-	-
Insurance Premium Collected from Staff	71,385,213	87,593,610
Other Payables of Project	-	-
Payable against GON Bonds	-	-
Unclaimed Account	78,788,722	106,631,904
General Account	6,972,436	6,972,436
Deferred Grant Income	123	123
Other Liabilities	795,006,551	632,346,122
Total	1,022,534,726	985,889,606

4.16 Currency in Circulation

See accounting policies in Notes 3.23. The details of balance are as follows:

The denomination wise amounts of currency note issued by the bank and are in circulation at the balance sheet date was as follows:

Denomination	15-07-2020	16-07-2019
1	160,858,760	160,876,546
2	184,772,946	184,866,442
5	2,923,801,335	2,673,457,755
10	4,570,469,090	4,129,696,280
20	5,396,753,860	4,959,112,200
25	57,214,450	57,243,300
50	10,617,115,200	10,517,791,400
100	19,969,249,500	17,172,292,300
250	87,426,250	87,420,750
500	149,327,536,000	109,842,674,000
1000	386,443,435,000	353,464,748,000
Total	579,738,632,391	503,250,178,973

The currency in circulation at the end of the reporting period does not included cash-in-hand of NRs. 8,321,367,609.00 (P.Y. NRs. 3,809,821,027).

4.17 (a) Appropriation of Net Income/(Expenditure) and Surplus payable to Government of Nepal

The Board of Directors of the Bank has appropriated the following amount to different funds during the year as required by Nepal Rastra Bank Act, 2058 and the balance amount will be paid to GON as per the said Act.

Particulars	F.Y 2076-77	F.Y 2075-76
Net Income/(Expenditure) for the year	107,614,829,500	32,162,519,703
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised	(58,927,429,280)	2,193,530,153
Net Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)	(20,807,318,228)	76,037,528
Transfer from Fair Value Reserve	657,398,041	-
Actuarial gain (Loss) in defined benefit Retirement Schemes	-	1,341,411,990
Surplus/(Deficit) Due to Restatement of Prior Period Errors	-	(3,486,071)
Reversal of Project Split Interest Reserve Fund	-	-
Reversal of Investment Revaluation Reserve	-	-
Reversal of Net Cumulative Surplus Fund	-	-
Surplus Available for Distribution	28,537,480,033	35,770,013,303
Less: Appropriations		
General Reserve	(8,984,388,463)	(7,371,159,330)
Monetary Liability Reserve	(1,394,004,100)	(1,788,500,665)
Financial Stability Fund	(1,394,004,100)	(1,788,500,665)
Development Fund	(9,120,000,000)	(11,825,000,000)
Development Finance Project Mobilisation Fund	(11,810,896)	(1,504,219)
Banking Development Fund	(450,000,000)	(150,000,000)
Mechanisation Fund	(550,000,000)	(200,000,000)
Gold Replacement Fund	(172,003,576)	(520,775,808)
Mint Development Fund	(450,000,000)	(100,000,000)
Net Cumulative Surplus Fund	(11,268,898)	(4,572,616)
Balance Payable to Government of Nepal	6,000,000,000	12,020,000,000

Board of Directors of Nepal Rastra Bank decides for appropriation in different funds and surplus amount left after appropriation is to be transferred to Government of Nepal as per Nepal Rastra Bank Act, 2058, clause no. 41(1)(ga). Hence the surplus payable to GON is shown as liability.

4.17 (b) Reserves & Surplus

The balance of balance sheet on reporting date stands as below:

Particulars	15-07-2020	16-07-2019
Capital Reserve:		
Gold and Silver Equalization Reserve	46,948,884,026	26,141,565,798
Statutory Reserve:		
General Reserve	49,125,292,717	40,140,904,254
Monetary Liabilities Reserve	9,781,673,782	8,387,669,682
Financial Stability Fund	6,584,159,784	5,190,155,684
Exchange Equalization Fund	153,827,709,004	94,900,279,724
Net Cumulative Surplus Fund	1,343,188,484	776,015,855
Other Reserves and Funds:		
Development Fund	46,945,989,244	37,825,989,244
Banking Development Fund	1,601,941,806	1,151,941,806
Development Finance Project Mob. Fund	283,087,875	271,276,979
Mechanisation Fund	1,891,316,414	1,341,316,414
Scholarship Fund	61,594,504	61,594,504
Mint Development Fund	1,097,712,943	647,712,943
Gold Replacement Fund	842,598,584	670,595,008
Investment Revaluation Reserve	-	-
Rural Self Reliance Fund (GS Fund)	253,400,000	253,400,000
Rural Self Reliance Fund (Administration Expense Reimbursement Fund)	57,664,566	-
Actuarial Gain Reserve	1,394,048,212	-
Fair Value Reserve for Equity Instruments	4,124,304,382	3,742,955,298
Project Split Interest Reserve Fund	-	-
Retained Earnings	-	1,482,683,740
Total Reserves and Funds	326,164,566,327	222,986,056,933

Further descriptions of each fund has been given in disclosure no. 5.8

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2076-77 (2019-20 AD)

4.18 Interest Income

See accounting policy 3.3 . Interest income includes the following:

Particulars	F.Y 2076-77	F.Y 2075-76
Foreign Currency Financial Assets		
Income on Bonds/Treasury Bills	15,443,565,106	18,028,748,904
Income from Fixed Term Deposit	9,989,407,173	12,584,954,198
Interest Income from Foreign Gold Deposit	129,407,677	106,977,372
Interest Income on Call Deposit	408,727,387	826,903,774
Sub-total	25,971,107,343	31,547,584,248
Local Currency Financial Assets		
Government Securities	2,715,266,141	2,894,896,095
Investment in Financial and Other Institutions	428,876,991	504,395,556
Loans and Refinance	683,967,850	1,013,631,426
Sub-total	3,828,110,982	4,412,923,077
Total Interest Income from Financial Assets	29,799,218,325	35,960,507,325

4.19 Interest Expenses

See accounting policy in Note 3.3. Interest expenses include the following:

Particulars	F.Y 2076-77	F.Y 2075-76
Foreign Currency Financial Liabilities		
SDR Allocation & ECF Loan	57,807,978	114,976,450
Others	12,803,520	15,141,303
Sub-total	70,611,498	130,117,753
Local Currency Financial Liabilities		
Deposit Collection	10,360,892	532,179,181
Reverse Repo	17,296,760	2,863,369
NRB Bond	-	-
Sub-total	27,657,652	535,042,550
Total Interest Expense on Financial Liabilities	98,269,150	665,160,303

4.20 Fee and commission income

See accounting policy in Note 3.4(i). Fee and commission income include the following:

Particulars	F.Y 2076-77	F.Y 2075-76
Foreign Currency Financial Assets		
On Currency Exchange	1,036,933	1,208,925
Sub-total	1,036,933	1,208,925
Local Currency Financial Assets		
Government Transaction & Other services	134,443,980	101,568,156
Sub-total	134,443,980	101,568,156
Total Commission Income from Financial Assets	135,480,913	102,777,081

4.21 Fee and commission expense

Particulars	F.Y 2076-77	F.Y 2075-76
Foreign Currency Liabilities		
Commission & Charges	23,206,644	69,914,783
Sub-total	23,206,644	69,914,783
Local Currency Liabilities		
Agency Expenses	975,556	125,876,345
Sub-total	975,556	125,876,345
Total Agency and Service Charge	24,182,200	195,791,128

Agency Commission for operating Government Accounts has not been provided to any Commerical Banks during the fiscal year as per the decision of 313th Management Committee dated 2075/07/06.

Agency Expenses for F.Y. 2075-76 Includes Agency Commission Paid to the following banks for operating Government Accounts.

Nepal Bank Ltd.	-	18,600,000
Rastriya Banijya Bank	-	30,200,000
Agriculture Development Bank	-	2,500,000
Total	-	51,300,000

4.22 Other Income

See accounting policies in Notes 3.4 (iv). Other income comprises the following:

Particulars	F.Y 2076-77	F.Y 2075-76
Income from Mint (Sale of Coin)	110,208	392,236
Gain from Sale of Precious Metals and Coins	194,055,951	548,902,926
Fine/Penalty Charge	47,023,769	20,513,888
Profit on Sale of Assets	3,041,208	7,036,678
Profit on Sale of Investment Securities	536,163,920	-
Dividend Income	39,188,282	14,022,986
Project Income/(Loss)	11,810,896	1,504,219
Grant Income	476,098,050	-
Miscellaneous	179,615,203	68,970,076
Total	1,487,107,487	661,343,008

Grant Income reflects the grant amount received against the RCF Loan under debt service relief.

4.23 Personnel expenses

See accounting policy in Note 3.22 (v). Personnel expenses include the following:

Particulars	F.Y 2076-77	F.Y 2075-76
Salary	633,428,401	528,806,033
Allowances	645,873,069	594,987,003
Provident Fund Contribution	63,342,840	52,880,604
Staff Welfare	79,108,553	65,319,379
Staff Welfare Provident Fund	530,265,000	491,150,000
Pension & Gratuity Fund	286,326,903	240,322,012
Staff Security Fund	83,155,616	93,958,940
Staff Leave Compensation	160,258,061	120,604,978
Staff Medical Fund	362,166,228	102,685,051
Finance Cost under NFRS on Staff Loan	120,880,478	354,505,979
Others	16,991,577	21,822,116
Total	2,981,796,726	2,667,042,095

4.24 Depreciation, amortisation and impairment of non financial assets

Particulars	F.Y 2076-77	F.Y 2075-76
Depreciation on Property & Equipment	147,195,614	124,724,344
Impairment of Property & Equipment	-	-
Amortisation of intangible assets	24,395,961	24,466,406
Impairment of intangible assets	-	-
Total	171,591,575	149,190,750

4.25 Operating expenses

Particulars	F.Y 2076-77	F.Y 2075-76
Directors Fees and Expenses	7,103,606	6,095,466
Note Printing Charges	1,089,631,707	853,756,241
Mint Expenses	3,991,197	984,130
Security charges	58,904,474	56,323,875
Remittance Charges	36,693,734	51,106,804
Travelling Expenses	165,733,226	207,930,042
Insurance Charges	123,229,273	130,966,546
Repair & Maintenance	106,921,900	107,186,880
Banking Promotion	42,487,864	47,408,479
Audit Fees and Expenses	2,627,061	2,664,050
Assets Written Off	389,034	621,613
Utilities Expenses	47,434,221	45,774,789
Postal and Communication Expenses	19,265,217	18,040,274
House Rent	41,510,635	12,577,168
Training Seminar and Membership	49,520,489	46,632,459
Expenses on Miscellaneous Assets	9,013,356	6,092,333
Consumable Expenses	23,872,678	22,465,783
Books and Periodicals	8,521,620	7,987,874
Finance Cost under NFRS on GON Bonds	16,869,242	-
Miscellaneous Expenses	134,142,164	136,799,854
Total	1,987,862,698	1,761,414,660

Nepal Rastra Bank

Notes Forming Part of Financial Statements Fiscal Year 2076-77 (2019-20 AD)

5. Significant Disclosures

5.1 Gold and Silver

The bank has been holding gold and silver for reserve purpose as well as for minting purpose. The gold and silver held for reserve purpose, being the financial assets, has been measured at fair value and the gold and silver held for minting purpose, being the inventories of the bank, has been measured at lower of cost or net realizable value.

The gold and silver measured at fair value along with its quantity is as follows:

Particulars	As on 31st Asar 2077		As on 31st Asar 2076	
	Weight (Kg, Gm, Mg)	Total FairValue (NRs.)	Weight (Kg, Gm, Mg)	Total FairValue (NRs.)
Investment in Paper Gold	5,863.058993	44,996,868,751	5,863.058993	31,837,001,290
Gold held in Stock	1,953.662100	15,543,335,668	1,953.662100	10,753,933,029
Silver held in Stock	121,522.860782	10,469,194,456	122,466.722182	7,611,306,784
Total		71,009,398,875		50,202,241,103

Fair value for gold and silver was based on the closing rate prevailing in London Market and Nepal Gold & Silver Dealer's Association respectively. For gold physically held with the bank, the rate for Fine Gold (9999) has been considered for the purpose of fair value. During last year, the rate for Tejabi Gold had been considered for the valuation of gold physically held with the bank. The fair value of the gold in stock amounts to Rs. 15,470,073,339 applying the rate of Tejabi Gold.

Minting Division of the bank has held gold and silver for minting purpose and is treated as inventories kept for further processing/minting. The inventories are measured at lower of cost or net realizable value. The gold and silver held by the bank as inventories is as follows:

Particulars	As on 31st Asar 2077		As on 31st Asar 2076	
	Weight (Kg, Gm, Mg)	Value (NRs.)	Weight (Kg, Gm, Mg)	Value (NRs.)
Gold held in Stock	649.81192	1,985,480,673	592.963420	1,789,665,516
Silver held in Stock	3,211.31155	60,581,245	3259.507650	64,295,747
Total		2,046,061,918		1,853,961,263

5.2 Year-end Exchange Rates

The year-end exchange rates of Nepalese Rupees for major currencies used for reinstating the balances of foreign currency assets and liabilities were as per below.

S.N.	Currency	Current Year	Previous Year
1	US Dollar	120.37	109.36
2	UK Pound Sterling	150.69	137.25
3	Euro	136.81	123.34
4	Swiss Franc	128.10	111.39
5	Australian Dollar	83.68	76.89
6	Canadian Dollar	88.35	83.92
7	Singapore Dollar	86.38	80.65
8	Japanese Yen	1.121	1.014
9	Chinese Yuan	17.15	15.91
10	Saudi Arabian Riyal	32.09	29.16
11	Qatari Riyal	33.06	30.04
12	Thai Baht	3.81	3.54
13	UAE Dirham	32.77	29.77
14	Malaysian Ringgit	28.18	26.62
15	South Korean Won	0.0998	0.0927

16	Swedish Kroner	13.16	11.68
17	Danish Kroner	18.38	16.52
18	Hong Kong Dollar	15.53	13.97
19	Kuwait Dinar	391.33	359.34
20	Bahrain Dinar	319.25	290.09
21	SDR	164.4497	153.7198
22	Indian Rupees	1.60	1.60

5.3 Related Parties and Transactions with them

5.3.1 Key Management Personnel

The key management personnel are those persons having authority and responsibility of planning, directing and controlling the activities of the entity, directly or indirectly including any director. The key management of the Bank includes members of its Board of Directors and Special Class Officers (Executive Directors). The name of the key management personnel who were holding various positions in the office during the year were as follows:

S.N.	Name	Post	Date	R e m a r k s
1	Mr. Maha Prasad Adhikari	Governor	2076.12.24	
2	Dr. Chiranjibi Nepal	Governor	2071.12.08	retired w.e.f. 2076.12.05
3	Mr. Sishir Kumar Dhungana	Finance Secretary	2076.11.01	
4	Dr. Rajan Khanal	Finance Secretary	2074.12.26	retired w.e.f. 2076.10.22
5	Mr. Chinta Mani Siwakoti	Deputy Governor	2072.11.19	retired w.e.f. 2077.11.19
6	Mr. Shiba Raj Shrestha	Deputy Governor	2072.11.19	retired w.e.f. 2077.11.19
7	Dr. Sri Ram Poudyal	Board Member	2074.01.03	
8	Mr. Ramjee Regmi	Board Member	2074.01.03	
9	CA. Dr. Suvod Kumar Karn	Board Member	2075.01.11	
10	Mr. Laxmi Prapanna Niroula	Executive Director	2071.05.15	retired w.e.f. 2076.10.08
11	Mr. Maheshwor Lal Shrestha	Executive Director	2072.07.16	retired w.e.f. 2076.10.08
12	Mr. Bhuban Kadel	Executive Director	2072.12.03	
13	Dr. Nephil Matangi Maskay	Executive Director	2073.01.12	
14	Dr. Neelam Dhungana Timsina	Executive Director	2074.02.14	
15	Mr. Dev Kumar Dhakal	Executive Director	2074.12.14	
16	Mr. Mukunda Kumar Chhetri	Executive Director	2074.12.14	
17	Mr. Pitambar Bhandari	Executive Director	2074.12.14	
18	Mr. Sunil Udash	Executive Director	2075.02.14	retired w.e.f. 2076.09.21
19	Mr. Rishikesh Bhatta	Executive Director	2075.05.12	
20	Mr. Pradeep Raj Poudyal	Executive Director	2075.06.18	
21	Mr. Gunakar Bhatta	Executive Director	2075.07.06	
22	Mr. Naresh Shakya	Executive Director	2076.02.31	
23	Mr. Suman Kumar Adhikari	Executive Director	2076.03.11	
24	Mr. Prakash Kumar Shrestha	Executive Director	2076.03.11	
25	Ms. Sarita Bhatta (Adhikari)	Executive Director	2076.03.11	retired w.e.f. 2076.09.21
26	Mr. Bam Bahadur Mishra	Executive Director	2076.04.23	
27	Mr. Revati Prasad Nepal	Executive Director	2076.10.13	
28	Mr. Ramu Poudel	Executive Director	2077.01.12	
29	Mr. Vishrut Thapa	Executive Director	2077.01.12	
30	Mr. Ram Bahadur Manandhar	Executive Director	2077.01.12	

Dr. Neelam Dhungana Timsina and Mr. Bam Bahadur Mishra have been appointed as Deputy Governors with effective from 2077/11/26.

The transactions, if any, with director-related or key management personnel – related entities occurred in the normal course of NRB's operations were conducted as arm's length transactions.

i. Transactions with Key Management Personnel

In addition to salaries, non- cash benefits (Vehicle Facility, Accommodation Facility to governor) were provided to special class officers and the executive Board members. All special class officers and three of the Board members (Governor and Deputy Governors) were entitled to termination benefits. The data relating to total compensation paid to key management personnel were as follows:

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Short term employee benefits	80,895,741	75,933,312
Post-employment and other long term benefit benefits	36,676,251	96,671,018
Total	117,571,992	172,604,330

Other transactions with the Key Management Personnel and the status of year end balances with them were as per below.

Particulars	Current Year(NRs.)	Previous Year(NRs.)
Meeting Fees/ Incidental Expenses to Directors	10,387,750	8,925,042
Loan Facilities	109,167,092	73,984,100

ii. Salary, Benefits and Other Facilities of Board Members

Board Members are entitled for meeting allowance of NRs. 5,000.00 per meeting. In addition, non-executive board members are entitled for fuel, vehicle repair, telephone, newspaper, internet, driver facility, and medicine & facilities. Details of such salary, benefits and other facilities provided to executive as well as non-executive board members for FY 2076/77 are provided below:

Name	Post	Salary	Board Meeting Allowances	Other Allowances & Facilities
Mr. Maha Prasad Adhikari	Governor	375,713	68,000	1,130,854
Dr. Chiranjibi Nepal	Governor (Retired)	944,706	208,250	2,273,008
Mr. Sishir Kumar Dhungana	Finance Secretary/Board Member	-	85,000	120,000
Dr. Rajan Khanal	Finance Secretary/Board Member (Retired)	-	140,250	161,600
Mr. Chinta Mani Siwakoti	Deputy Governor	1,245,600	242,250	3,229,714
Mr. Shiba Raj Shrestha	Deputy Governor	1,245,600	178,500	3,197,618
Dr. Sri Ram Poudyal	Board Member	-	280,500	786,720
Mr. Ramjee Regmi	Board Member	-	272,000	450,720
CA.Dr. Suvod Kumar Karn	Board Member	-	221,000	786,720
	Total	3,811,619	1,695,750	12,136,954

5.3.2 Government of Nepal

The bank, being the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 and the Government of Nepal (GON) is the controlling body of the bank holding 100% of its capital.

i. Transactions with Government of Nepal

The transaction with GON and the status of year end balances with GON is as follows:

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Transactions during the year		
Commission Income received from GON	134,443,980	101,568,156
Payment made to GON from surplus (As per Financial Statement of Previous Year)	9,009,660,010	9,000,000,000
Adjustment of Interest Receivable from Surplus Payable to Government	1,010,339,989	-
Advance payment to GON	-	2,000,000,000
Balances at the year end		
Deposit from GON	142,340,191,367	95,605,371,467

Interest Receivable from GON	-	1,010,339,989
Advance payment to GON	-	2,000,000,000
Investment in Treasury Bills (GON)	21,226,657,174	18,431,422,742
Investment in Bonds (GON)	456,533,810	225,339,574
Investment in Saving Certificates (GON)	45,472,622,672	46,799,852,672

ii. Government of Nepal Treasury Position

Balance of Government of Nepal as of 31stAsar 2077 as per the records of the bank was a surplus balance of NRs. 142,340,191,367 (P.Y. NRs. 95,605,371,467). The balance is yet to be confirmed by Comptroller General's office of GON. However, based on past experience management believes that difference if any, between records of the bank and Comptroller General's office shall be insignificant and will not have material impact on financial position.

5.4 Inter-Office Transactions

The balance of inter-office transactions under reconciliation is NRs. 6,972,436 (PY NRs. 6,972,436) which is presented as general account under the accounts head "Other liabilities".

5.5 Assets Received in Grant

The various assets received as grant under the Financial Sector Restructuring Project (phase I and II) was valued at NRs. 11,585,586, out of which there was a written down balance of NRs. 123 (PY NRs. 123) at the year end. During the year, no grant assets were received.

5.6 Financial Instruments

Financial Risk Management—Overview

Risk Management Framework

The Bank's Board of Directors has the overall responsibility for the establishment and oversight of the Bank's Risk Management Framework. The Board of Directors has formed the Risk Management Committee, which is responsible for developing and monitoring the Bank's risk management policies. The committee reports regularly to the Board of Directors about its activities.

The Bank's risk management policies are established to identify and analyze the risk faced by the Bank, set appropriate risk limits and control, and monitor risks and adherence to the limit. Risk management policies and systems are reviewed regularly to reflect the changes in market conditions and the Bank's activities. The Bank through its training and management standards and procedures, aims to develop a disciplined and constructive control environment in which all employees understand their roles and obligations.

The Bank's Audit Committee oversees how the management monitors compliance with the Bank's risk management policies and procedures and reviews the adequacy of the risk management framework in relation to the risks faced by the Bank. The Audit Committee is assisted in its oversight role by Internal Audit Department. Internal Audit Department undertakes both regular and ad hoc review of risk management controls and procedures, the results of which are reported to the Audit Committee.

The Bank has exposure to the following risk arising from financial instruments

- A. Credit Risk
- B. Liquidity Risk
- C. Market Risk

5.6.1 Credit Risk

Credit Risk is risk of financial loss to a party if a customer or counterparty to a financial instrument fails to meet its contractual obligation. The Bank's credit risk in relation to a financial instrument is the risk that its customer or counterparty fails to discharge its obligation in accordance with agreed terms and cause the Bank to incur a financial loss. The Bank's credit risk arises principally from the Bank's investment securities and receivable from customers. The credit risk in the bank's foreign exchange reserve is monitored and reviewed by using credit limits based on credit ratings by international rating agency.

5.6.1.1 Exposure to Credit Risk

The maximum exposure to credit risk at the year end was as follows:

a) By Nature of Assets

Particulars	As on 31-3-2077	As on 31-3-2076
Cash Equivalents	1,014,134,269,546	736,487,042,343
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	7,487,473,703	22,894,754,410
Loans and Advances to Others	11,546,177,634	15,049,976,973
Gold and Silver	71,009,398,875	50,202,241,103
Investment Securities	251,330,069,810	223,127,793,160
Other Assets	1,651,756,294	1,484,988,126
TOTAL ASSETS	1,357,159,145,862	1,049,246,796,115

b) By Geographical Region:

Particulars	As on 31-3-2077	As on 31-3-2076
India	297,317,957,049	223,315,857,841
USA	88,368,411,608	124,290,297,087
Germany	220,397,735	273,481,782
Switzerland	119,394,797,711	33,224,194,558
United Kingdom	20,388,489,506	13,543,713,120
France	22,540,225,535	26,218,785,493
Japan	1,940,657,751	1,621,926,459
Netherland	-	-
Bahrain	130,902,466,437	106,558,898,611
Australia	-	-
Singapore	244,176,237,510	141,548,748,897
Canada	128,657,511	9,366,587
Belgium	-	-
Hong Kong	147,455,439,898	117,862,358,254
U.A.E	43,379,185,339	26,114,927,068
China	70,367,257,457	59,504,974,363
Iran	-	-
Bangladesh	12,673,516,560	17,107,436,144
Thailand	-	-
Nepal	157,905,448,255	158,051,829,851
Total	1,357,159,145,862	1,049,246,796,115

c) By Nature of the Entity:

Particulars	As on 31-3-2077	As on 31-3-2076
Central Banks	45,645,338,211	44,674,832,075
Bank for International Settlement	60,458,945,764	6,156,486,180
Foreign Government	396,028,181,479	355,404,957,553
International Monetary Fund	412,972,270	354,810,632
Foreign Commercial Banks	757,163,931,982	529,526,727,770
Domestic Banks and FIs	12,278,328,009	26,619,767,601
Government of Nepal	67,155,813,656	67,456,614,988
Equity Instruments	4,817,700,562	4,517,634,218
Other Parties	13,197,933,928	14,534,965,098
Total	1,357,159,145,862	1,049,246,796,115

d) By Credit Rating

Particulars	Rating	As on 31-3-2077		As on 31-3-2076	
		Amount (NRs.)	%	Amount (NRs.)	%
<u>Foreign Currency Financial Assets</u>					
	AAA	50,939,273,547	3.75	20,870,199,866	1.99
	AA+	-	-	-	-
	AA-	18,055,500,000	1.33	33,722,888,590	3.21
	AA	-	-	-	-
	A+	53,865,342,650	3.97	35,783,286,448	3.41
	A	263,956,638,353	19.45	130,172,053,135	12.41
	A-	7,996,578,400	0.59	-	-
	BBB+	-	-	35,651,905,966	3.40
	BBB-	192,625,596,437	14.20	167,800,498,611	15.99
	Other*	672,270,440,320	49.55	512,116,981,594	48.81
Total		1,259,709,369,707	92.84	936,117,814,210	89.22
<u>Local Currency Financial Assets</u>					
	Other **	97,449,776,155	7.16	113,128,981,905	10.78
Total Financial Assets		1,357,159,145,862	100.00	1,049,246,796,115	100.00

All of the above ratings are as per S & P

**Rating not available or rating not required as per NRB's Investment Policy

5.6.1.2 Impairment Losses

The Bank recognizes the impairment of financial assets in case there is objective evidence that the assets have been impaired. Impairment of an individual asset is tested at the end of each reporting period and the movement in the allowances for impairment of financial assets during the year is as follows:

Particulars	Allowances for Diminution in Value of Equity Investment	Allowances for Doubtful Investment in Fixed Deposit	Allowances for Doubtful Refinance/Loan	Allowances for Doubtful Receivables
Balance as on 32ndAsar 2075	7,500,000	253,760,000	10,000,000	2,335,832
Impairment Loss Recognized	-	-	-	-
Amount Written Off	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	-	-	-
Balance as on 31stAsar 2076	7,500,000	253,760,000	10,000,000	2,335,832
Impairment Loss Recognized	-	-	-	1,843,922
Amount Written Off	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	-	10,000,000	-
Balance as on 31stAsar 2077	7,500,000	253,760,000	-	4,179,754

The Bank believes that the un-impaired amounts that are past due by more than 30 days are still recoverable in full. The un-impaired past dues amount includes some loans provided to employees and other receivables.

i. Impairment for equity instruments

The investments of the bank in the following entities have been impaired and impairment loss has been provided for:

Name of Entity	As on 31-03-2077			As on 31-03-2076		
	Amount of Equity investment	Impairment Amount	Net Assets	Amount of Equity investment	Impairment Amount	Net Assets
Agricultural Project Services Centre	5,000,000	5,000,000	-	5,000,000	5,000,000	-
National Productivity and Eco. Dev.	2,500,000	2,500,000	-	2,500,000	2,500,000	-
Total	7,500,000	7,500,000	-	7,500,000	7,500,000	-

ii. Impairment for investment in fixed deposit

Details relating to impaired investment in fixed deposit is as under:

Name of Entity	As on 31-03-2077			As on 31-03-2076		
	Amount of Fixed Deposit	Impairment Amount	Net Assets	Amount of Fixed Deposit	Impairment Amount	Net Assets
Capital Merchant Banking and Finance Ltd.	188,360,000	188,360,000	-	188,360,000	188,360,000	-
Crystal Finance Ltd.	23,800,000	23,800,000	-	23,800,000	23,800,000	-
Himalaya Finance Ltd.	41,600,000	41,600,000	-	41,600,000	41,600,000	-
Total	253,760,000	253,760,000	-	253,760,000	253,760,000	-

The above institutions have been declared problematic by the bank and the outstanding amount is overdue since long. We have been corresponding on regular basis for repayment of such amount along with interest accrued.

iii. Impairment for Refinance/Loans

The bank had provided loans at subsidized rate to Sudur Pachimanchal Grameen Bikas Bank (currently merged to Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.) and the loan has been settled during the current fiscal year. Hence the provision for the impairment loss has been reversed.

Name of Entity	As on 31-03-2077			As on 31-03-2076		
	Amount of Loan	Impairment Amount	Net Assets	Amount of Loan	Impairment Amount	Net Assets
Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	-	-	-	10,000,000	10,000,000	-
Total	-	-	-	10,000,000	10,000,000	-

iv. Impairment for Receivables

Impairment for receivables includes impairment of NRs. 4,179,754 (P.Y. NRs. 2,335,832) in respect to advances to staffs who have already left the bank.

5.6.1.3 Credit Quality

The credit quality of counterparty of the financial assets is assessed based on credit policy (Investment Directives) formed by the Board of Directors. Investment is made in the foreign counterparty whose credit rating is within the acceptable standard. In case of domestic investment, investment is made in the counterparty who meets the minimum standard level set by the credit policy. An analysis of credit quality of financial assets not impaired is as follows:

Counterparties	As on 31-3-2077	As on 31-3-2076
External Credit Rating at least AAA/BBB- from credit rating agency	145,765,409,696	23,921,042,988
Non Rated Counterparties	611,398,522,286	505,605,684,782
Central Banks	45,645,338,211	44,674,832,075
Bank for International Settlement	60,458,945,764	6,156,486,180
Foreign Government	396,028,181,479	355,404,957,553
International Monetary Fund	412,972,270	354,810,632
Government of Nepal	67,155,813,656	67,456,614,988
Financial Assets with Other Counterparties:	30,293,962,498	44,189,683,178
- Party with Normal Risk	30,028,522,744	45,398,771,086
- Party with High Risk	265,439,754	273,595,832
Total	1,357,159,145,861	1,049,246,796,115

5.6.2 Liquidity Risk

Liquidity Risk is the risk that the Bank will encounter difficulty in meeting the obligation associated with the financial liabilities that are settled by delivering cash or other financial assets. The Bank's approach to managing liquidity risk is to ensure as far as possible, that it will always have sufficient liquidity to meet its liabilities when due, provide finance to maintain liquidity in financial market and provide for foreign exchange to finance import of the country under both the normal and stressed conditions, without incurring unacceptable losses or risking damage to the Bank reputation. In order to control liquidity risk, the bank has maintained sufficient balance in the current account with other central banks, demand and call deposit with foreign banks and investment in highly liquid securities. The Bank maintains cash and cash equivalents and other highly marketable securities in excess of expected cash flows on financial liabilities and other obligation.

Further, the bank has credit arrangement for Rapid Credit Facilities (RCF) and Extended Credit Facilities (ECF) provided by International Monetary Fund in case of stressed condition like deficit of Balance of Payment of the country. The Government of Nepal provides credit facility to the Bank in case of financial crisis.

5.6.2.1 Assets Held for Managing Liquidity Risk

The Bank holds a diversified portfolio of cash, balances with foreign banks and high-quality highly-liquid securities to support payment obligations and contingent funding in a stressed market environment. The Bank's assets held for managing liquidity risk comprise:

- Cash and balances with foreign banks in the form of demand and call deposit
- Balance with foreign central banks and banks for international settlement
- Investment in Government of Nepal and foreign Governments' bonds and other securities that are readily acceptable in repurchase agreements with central banks; and
- A secondary source of liquidity in the form of highly liquid instruments in the Bank's trading portfolios.

5.6.2.2 Maturity Profile of Financial Assets

The followings are the remaining contractual maturities and other forms of financial assets at the end of the reporting period:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Cash Equivalents	1,014,134,269,546	84,297,663,199	929,836,606,347			
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	7,487,473,703			7,487,473,703		
Loans and Advances to Others						
Receivable from GON against payment to IMF						
Advance Payment to GON						
Balance with ACU						
Net Loans to Employees	3,377,532,841	105,041,271	199,274,438	405,303,941	472,854,598	2,195,058,594

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन

Interest Receivable	3,973,764,195	476,851,703	635,802,271	2,861,110,220		
Advance to Staff	7,391,072	739,107	1,108,661	4,952,018	369,554	221,732
Sundry Debtors	24,869,837		14,921,902	7,460,951	2,486,984	
Prepaid Expenses	85,068,861	1,020,826	4,253,443	79,794,592		
Pension Advance Account	2,840,427,929	36,925,563	56,808,559	170,425,676	247,117,230	2,329,150,902
Staff Endowment Policy Advance	10,203,108					10,203,108
Other						
Investment Securities						
US Government Treasury Notes/Bonds	30,059,869,390			12,040,331,312	18,019,538,078	
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	70,378,126,202	6,827,706,379	6,750,870,263	2,177,703,572	54,621,845,989	
Investment in Mid-term Instruments						
Notice Deposit (JPY)						
Government Bond (GON)	456,533,810				456,533,810	
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	4,770,640,000	271,900,000	2,979,800,000	1,518,940,000		
Government Treasury Bills (GON)	21,226,657,174	9,330,750	5,712,482,518	15,504,843,906		
Saving Certificates (GON)	45,472,622,672		77,540,000	1,324,472,106	36,963,698,382	7,106,912,183
Loan to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	297,000,000					297,000,000
Quoted equity securities	2,731,383,998					2,731,383,998
Unquoted equity securities	2,086,316,564					2,086,316,564
Other Assets	1,651,756,294					1,651,756,294
Total	1,211,071,907,197	92,027,178,798	946,269,468,402	43,582,811,998	110,784,444,624	18,408,003,375

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Cash Equivalents	736,487,042,343	80,626,538,764	655,860,503,579			
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	22,894,754,410			22,894,754,410		
Loans and Advances to Others						
Receivable from GON against payment to IMF						
Advance Payment to GON	2,000,000,000	2,000,000,000				
Balance with ACU						
Net Loans to Employees	3,438,899,076	106,949,761	202,895,045	412,667,889	481,445,871	2,234,940,510
Interest Receivable	5,836,052,291	700,326,275	933,768,367	4,201,957,649		
Advance to Staff	8,427,189	842,719	1,264,078	5,646,216	421,359	252,816
Sundry Debtors	39,931,695		23,959,017	11,979,508	3,993,169	
Prepaid Expenses	83,371,873	1,000,462	4,168,594	78,202,816		
Pension Advance Account	2,684,059,189	34,892,769	53,681,184	161,043,551	233,513,149	2,200,928,535
Staff Endowment Policy Advance	10,401,500					10,401,500
Other						
Investment Securities						
US Government Treasury Notes/Bonds	65,589,931,430			96,633,241	10,913,426,674	54,579,871,515
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	59,059,765,279	2,207,725,376	7,072,278,516	22,410,419,378	27,369,342,009	
Investment in Mid-term Instruments	2,730,109,799			29,708,278	2,700,401,521	

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

Notice Deposit (JPY)						
Government Bond (GON)	225,339,574				225,339,574	
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	3,711,072,000	21,200,000	819,900,000	2,869,972,000		
Government Treasury Bills (GON)	18,431,422,742	9,330,750	5,712,482,518	12,709,609,474		
Saving Certificates (GON)	46,799,852,672		77,540,000	1,324,472,106	36,963,698,382	8,434,142,184
Investment in Rural Self Reliance Fund	253,400,000					253,400,000
Quoted equity securities	1,926,257,844					1,926,257,844
Unquoted equity securities	2,337,976,374					2,337,976,374
Other Assets	1,484,988,126					1,484,988,126
Total	976,033,055,405	85,708,806,877	670,762,440,898	67,207,066,519	78,891,581,709	73,463,159,403

5.6.2.3 Maturity Profile of Financial Liabilities

The followings are the remaining contractual maturities and other forms of financial liabilities including estimated interest payments at the end of the reporting period:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Bills Payable	322,458,714	322,458,714	-		-	-
Deposits from Bank and Financial Institutions	297,852,272,797	59,570,454,559	8,306,752,738	29,785,227,280	200,189,838,220	-
Deposit from Government of Nepal	142,340,191,367	29,891,440,187	34,161,645,928	45,548,861,237	32,738,244,014	-
Deposits from Others	18,733,175,742	4,495,962,178	4,308,630,421	9,928,583,143	-	-
Short Term Borrowings	-	-	-		-	-
IMF Related Liabilities	20,904,127,242	-	-	889,298		20,903,237,944
Staff Liabilities	2,822,409,141	1,283,494,507	141,120,457	833,312,349	283,240,914	282,240,914
Other Liabilities	1,022,534,726		1,022,534,726		-	-
Total	483,997,169,729	95,563,810,145	47,940,684,270	86,096,873,307	233,210,323,149	21,185,478,858

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Bills Payable	221,828,105	221,828,105	-		-	-
Deposits from Bank and Financial Institutions	185,385,094,042	37,077,018,808	10,075,679,634	18,538,509,404	119,693,886,195	-
Deposit from Government of Nepal	95,605,371,467	20,077,128,008	22,945,289,152	30,593,718,869	21,989,235,437	-
Deposits from Others	21,252,588,038	5,100,621,129	4,888,095,249	11,263,871,660	-	-
Short Term Borrowings	-	-	-		-	-
IMF Related Liabilities	20,789,695,685	-	-	878,742		20,788,816,943
Staff Liabilities	1,881,103,006	1,147,957,220	94,055,150	262,870,035	188,110,301	188,110,301
Other Liabilities	985,889,606		985,889,606		-	-
Total	326,121,569,949	63,624,553,270	38,989,008,791	60,659,848,711	141,871,231,933	20,976,927,244

5.6.3 Market Risk

Market risk is the risk that changes in market prices, such as foreign exchange rates, interest rates and equity prices and other assets prices may affect the Bank's income or the value of its holding of financial instruments. Market risk arises from open position in interest rates, currency and equity products all of which are exposed to general and specific market movement and changes in the level of volatility of the market rates or interest rates, foreign exchange rates and equity

prices. The objective of market risk management is to manage and control market risk exposure within the acceptable parameters, while optimizing the return.

5.6.3.1 Currency Risk:

Currency risk is the risk, where the value of financial instruments may fluctuate due to changes in foreign exchange rates. Foreign currency activities result mainly from the Bank's holding of foreign currency assets under its foreign exchange reserves management function. The investment committee reviews the currency composition of the reserve and monitors the Bank's compliance with the limits established for foreign currency positions by the board. The major holding of foreign currency assets is denominated in USD, CNY, AUD, GBP, EURO and INR.

The summary quantitative data about the Bank's exposure to currency risk at the reporting period was as follows:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	USD	AUD	EUR	GBP	CNY	CAD	SDR	JPY
	55.73	2.70	0.66	0.73	13.11	0.74	0.03	0.38
Cash and Cash Equivalents	572,820,709,003	34,980,132,229	8,517,140,643	9,423,523,383	98,256,243,775	9,535,491,490	412,972,270	4,928,345,148
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions								
Loans and Advances to Others	1,168,609,144	26,769,204		4,235,834	1,422,418,147	4,039,021		
Gold and Silver	44,996,868,751							
Investment Securities	104,207,789,390				70,378,126,202			
Other Assets								
Total Financial Assets	723,193,976,288	35,006,901,433	8,517,140,643	9,427,759,217	170,056,788,124	9,539,530,511	412,972,270	4,928,345,148
Bills Payable	1,565							
Deposits from Bank and Financial Institutions	1,833,158,073	25,570,253	5,817,025,467	202,975,758				385,986,286
Deposit from Government of Nepal								
Deposits from Others	297,767,006							
Short Term Borrowings								
IMF Related Liabilities							11,198,956,855	
Staff Liabilities								
Other Liabilities								
Total Financial Liabilities	2,130,926,644	25,570,253	5,817,025,467	202,975,758	0	0	11,198,956,855	385,986,286
Net Financial Position Exposure	721,063,049,644	34,981,331,180	2,700,115,176	9,224,783,460	170,056,788,124	9,539,530,511	-10,785,984,585	4,542,358,862

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	USD	AUD	EUR	GBP	CNY	CAD	SDR	JPY
	57.04	3.31	0.16	0.79	11.00	0.92	0.04	0.39
Cash and Cash Equivalents	418,738,361,457	31,407,074,745	1,546,487,266	7,494,640,081	44,491,710,996	8,779,486,700	354,810,632	3,732,526,679
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions								
Loans and Advances to Others	1,842,824,495	45,840,435		6,320,474	1,093,520,762	16,739,419		
Gold and Silver	31,837,001,290							
Investment Securities	90,382,706,675				59,059,765,279			
Other Assets								
Total Financial Assets	542,800,893,918	31,452,915,180	1,546,487,266	7,500,960,555	104,644,997,037	8,796,226,120	354,810,632	3,732,526,679
Bills Payable	1,422							
Deposits from Bank and Financial Institutions	1,474,772,184	22,992,813	8,084,995,066	212,943,860				253,690,833
Deposit from Government of Nepal								
Deposits from Others	302,335,404							
Short Term Borrowings								
IMF Related Liabilities							11,345,073,518	
Staff Liabilities								
Other Liabilities								
Total Financial Liabilities	1,777,109,009	22,992,813	8,084,995,066	212,943,860	0	0	11,345,073,518	253,690,833
Net Financial Position Exposure	541,023,784,908	31,429,922,366	-6,538,507,800	7,288,016,695	104,644,997,037	8,796,226,120	-10,990,262,886	3,478,835,846

Besides above currency exposures, the bank's foreign currency reserve also consists major portion of Indian currency (INR) denominated assets which stands around 23.39% (PY 24.49%) of total reserve. Since, the exchange rate of Nepalese rupee is pegged to INR the net exposure position of INR has not been presented in above table. The foreign currency reserve denominated in currencies other than stated above and INR amounted to 2.55% (PY 1.87%) of the total foreign currency reserve.

5.6.3.2 Sensitivity Analysis of Currency Risk

A strengthening (weakening) of USD, AUD, EUR, GBP, CNY, CAD, SDR and JPY against Nepalese rupee at the end of reporting period would have affected the value of financial instruments denominated in a foreign currency and increased (decreased) in profit or loss by the amount shown below. This analysis is based on foreign exchange rate variances that the Bank considered to be reasonably possible at the end of the reporting period. This analysis assumes that all other variables, in particular interest rates, remain constant and ignore any impact of forecast cash flows.

	Impact on Profit or Loss			
	In case of Strengthening or Weakening of Currency by 10%			
	For the Year Ended 2077		For the Year Ended 2076	
	Strengthening	Weakening	Strengthening	Weakening
USD	72,106,304,964	-72,106,304,964	54,102,378,491	-54,102,378,491
AUD	3,498,133,118	-3,498,133,118	3,142,992,237	-3,142,992,237
EUR	270,011,518	-270,011,518	-653,850,780	653,850,780
GBP	922,478,346	-922,478,346	728,801,670	-728,801,670
CNY	17,005,678,812	-17,005,678,812	10,464,499,704	-10,464,499,704
CAD	953,953,051	-953,953,051	879,622,612	-879,622,612
SDR	-1,078,598,458	1,078,598,458	-1,099,026,289	1,099,026,289
JPY	454,235,886	-454,235,886	347,883,585	-347,883,585
Total	94,132,197,237	-94,132,197,237	67,913,301,229	-67,913,301,229

5.6.3.3 Interest Rate Risk

Interest rate risk is the risk that the value of financial assets will fluctuate due to changes in market interest rate. Cash flow interest rate risk is the risk that the future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates. Fair value interest rate risk is the risk that the value of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates.

The Bank takes on exposure to the effects of fluctuations in the prevailing levels of market interest rates on both its fair value and cash flow risks. Interest margins may increase as a result of such changes but may reduce losses in the event that unexpected movements arise. The Board sets limits on the level of mismatch of interest rate re-pricing which is monitored daily by the Bank Treasury.

The Bank has kept substantial investments on short-term loans thereby controlling the interest rate risk to significant extent. The interest rate profile of the interest-bearing financial instruments is as below:

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	As on 31-03-2077	As on 31-03-2076
Interest Sensitive Financial Assets			
Balances with Other Banks	0.38	84,277,448,893	80,612,597,573
GOI Treasury Bills	3.42	295,073,760,103	220,338,423,350
US Government Treasury Bills	0.14	18,051,609,752	16,311,683,916
Time Deposit	1.46	616,298,264,222	418,855,585,681
Investment in FIXBIS	-	-	-
IMF Related Assets: SDR Holdings	0.56	412,972,270	354,810,632
General Refinance	3	6,266,769,739	19,313,678,409
Special/Export Refinance	-	-	866,118,842
Standing Liquidity Facility	-	-	500,000,000
Loans to Employees			
House loan Uninsured	1	475,000	1,332,864
House Repair Loan Uninsured	1	655,170,157	679,857,964
Vehicle Loan Uninsured	3	7,767,500	18,643,296
Staff Loan Uninsured 2068	1	764,793,133	574,512,694
Investment in Paper Gold	0.38	44,996,868,751	31,837,001,290
US Government Treasury Notes/Bonds	1.00	30,059,869,390	65,589,931,430
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	3.30	70,378,126,202	59,059,765,279
Investment in Mid-term Instruments	-	-	2,730,109,799
Notice Deposit (JPY)	-	-	-
Time Deposit	0.91	74,147,920,000	22,062,665,446

Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	9.63	4,770,640,000	3,711,072,000
Government Treasury Bills (GON)	4.15	21,226,657,174	18,431,422,742
Saving Certificates (GON)	3.60	45,472,622,672	46,799,852,672
Total Interest Sensitive Financial Assets		1,312,861,734,958	1,008,649,065,880
Interest Sensitive Financial Liabilities			
IMF Related Liabilities	0.56	20,904,127,242	20,789,695,685
Short Term Borrowings	-	-	-
Total Interest Sensitive Financial Liabilities		20,904,127,242	20,789,695,685
Net Interest Sensitive Financial Position		1,291,957,607,716	987,859,370,195

5.6.3.4 Other Market Prices Risk

Equity price risk arises from investment as fair value through Other Comprehensive Income as well as investment as fair value through profit or loss. The Bank monitors the mix of debt and equity securities in its investment portfolio based on market indices. Material investments within the portfolio are managed on individual basis. The objective for investment in equity instruments is to promote overall financial system of the country. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. At the end of reporting period, the Bank held equity instruments of the various 10 institutions. All the investments were measured at fair value.

5.6.4 Classification and Fair Value of financial assets

The fair value of financial assets and liabilities together with the carrying amounts as at the year end were as follows:

Particulars	Fair Value through OCI	Amortised Cost	Cash & Cash Equivalents	Financial Liabilities	Total Carrying Amount	Fair Value
Cash & Cash Equivalents			1,052,067,118,391		1,052,067,118,391	1,052,067,118,391
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions		7,487,473,703			7,487,473,703	7,487,473,703
Loans and Advances to Others		11,546,177,634			11,546,177,634	11,546,177,634
Gold and Silver	71,009,398,875				71,009,398,875	71,009,398,875
Investment Securities	4,817,700,562	246,512,369,248			251,330,069,810	251,330,069,810
Other Assets		1,651,756,294			1,651,756,294	1,651,756,294
Total Financial Assets	75,827,099,437	267,197,776,879	1,052,067,118,391	-	1,395,091,994,707	1,395,091,994,707
Bills Payable				322,458,714	322,458,714	322,458,714
Deposits from Bank and Financial Institutions					297,852,272,797	297,852,272,797
Deposit from Government of Nepal				142,340,191,367	142,340,191,367	142,340,191,367
Deposits from Others				18,733,175,742	18,733,175,742	18,733,175,742
Short Term Borrowings						
IMF Related Liabilities				20,904,127,242	20,904,127,242	20,904,127,242
Staff Liabilities				2,822,409,141	2,822,409,141	2,822,409,141
Other Liabilities				1,022,534,726	1,022,534,726	1,022,534,726
Total Financial Liabilities	-	-	-	483,997,169,729	483,997,169,729	483,997,169,729
Net Financial Position	75,827,099,437	267,197,776,879	1,052,067,118,391	-483,997,169,729	911,094,824,978	911,094,824,978

5.6.5 Fair Value Hierarchy

Fair value measurements have been classified using a "fair value hierarchy" that categorizes the inputs to valuation techniques used to measure fair value. The fair value hierarchy has three different levels and gives the highest priority to quoted (unadjusted) prices in active markets and the lowest priority to unobservable inputs. The different levels are defined as follows.

Level 1 input are quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets and liabilities the entity can access at the measurement date. The bank has sold one million kitta of Nepal Stock Exchange Ltd during the year at the rate of Rs 1116.25 per share. Accordingly, the remaining shares owned by the bank is valued at the same rate and it is considered under Level I hierarchy as Fair Value.

Level 2 inputs are inputs other than quoted market prices included within Level 1 that are observable for the asset or liability, either directly or indirectly, quoted prices for similar assets or liabilities in active markets.

Level 3 inputs are unobservable inputs for the asset or liability.

The details showing the carrying amounts of financial assets and liabilities and segregating them to Amortized Cost and Fair Value and segregating Fair Value to Level 1 – 3 inputs are presented below:

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

As at 31 st Ashad 2077	Carrying Value	At Amortised Cost	Level 1	Level 2	Level 3
Financial Assets					
Financial assets carried at amortized cost					
Cash Equivalents	1,014,134,269,546				
Balance with Other Banks	84,297,663,199	84,297,663,199			
Treasury Bills	313,125,369,855	313,125,369,855			
Investments	412,972,270	412,972,270			
Time Deposit	616,298,264,222	616,298,264,222			
Loans & Advances to BFIs	7,487,473,703	7,487,473,703			
Loans & Advances to Others	11,546,177,634				
Receivables from Government & International Agencies	-	-			
Loans to Sana Kisan Bikaslaghubitta Bittiya Sanstha Ltd,	297,000,000				
Loans to Employees	3,377,532,841	3,377,532,841			
Interest Receivables	3,973,764,195	3,973,764,195			
Other Advances	3,897,880,598	3,897,880,598			
Gold & Silver at fair value	71,009,398,875		71,009,398,875		
Investment Securities	251,330,069,810				
Investment Securities at Amortized Cost	246,512,369,248	246,512,369,248			
At Fair Value through Other Comprehensive Income (OCI)	4,817,700,562		814,850,779	2,731,383,998	1,271,465,785
Other Assets	1,651,756,294				1,651,756,294
Total Financial Assets	1,357,159,145,862	1,279,680,290,131	71,824,249,654	2,731,383,998	2,923,222,079
Financial Liabilities					
Financial liabilities carried at amortized cost:					
Bills Payable	322,458,714	322,458,714			
Deposits from Bank and Financial Institutions	297,852,272,797	297,852,272,797			
Deposit from Government of Nepal	142,340,191,367	142,340,191,367			
Deposits from Others	18,733,175,742	18,733,175,742			
Short Term Borrowings	-	-			
IMF Related Liabilities	20,904,127,242	20,904,127,242			
Staff Liabilities	2,822,409,141				2,822,409,140
Other Liabilities	1,022,534,726	1,022,534,726			
Total Financial Liabilities	483,997,169,729	481,174,760,588	-	-	2,822,409,141

As at 31 st Ashad 2076	Carrying value	At Amortised Cost	Level 1	Level 2	Level 3
Financial Assets					
Financial assets carried at amortized cost					
Cash Equivalents	736,487,042,343				
Balance with Other Banks	80,626,538,764	80,626,538,764			-
Treasury Bills	236,650,107,266	236,650,107,266			-
Investments	354,810,632	354,810,632			-
Time Deposit	418,855,585,681	418,855,585,681			-
Loans & Advances to BFIs	22,894,754,410	22,894,754,410			-
Loans & Advances to Others	15,049,976,973				
Receivables from Government & International Agencies	2,000,000,000	2,000,000,000			-
Receivables from Government & International Agencies	3,438,899,076	3,438,899,076			-
Loans to Employees	5,836,052,291	5,836,052,291			-
Interest Receivables	3,775,025,606	3,775,025,606			-
Gold & Silver at fair value	50,202,241,103		50,202,241,103		
Investment Securities	223,127,793,161				
Investment Securities at Amortized Cost	218,863,558,942	218,863,558,942			
At Fair Value through Other Comprehensive Income (OCI)	4,264,234,218			1,926,257,845	2,337,976,374
Other Assets	1,484,988,126				1,484,988,126
Total Financial Assets	1,049,246,796,116	993,295,332,668	50,202,241,103	1,926,257,845	3,822,964,500
Financial Liabilities					
Financial liabilities carried at amortized cost:					
Bills Payable	221,828,105	221,828,105			
Deposits from Bank and Financial Institutions	185,385,094,042	185,385,094,042			
Deposit from Government of Nepal	95,605,371,467	95,605,371,467			
Deposits from Others	21,252,588,038	21,252,588,039			
Short Term Borrowings	-	-			
IMF Related Liabilities	20,789,695,685	20,789,695,685			
Staff Liabilities	1,881,103,006				1,881,103,006
Other Liabilities	985,889,606	985,889,606			
Total Financial Liabilities	326,121,569,949	324,240,466,943	-	-	1,881,103,006

5.7 Employees Benefits - Defined Benefit Plans

The Bank currently offers three defined benefit post-employment plans to its employees, based on length of service and amount of compensation. These post-employment benefits plans are 'Gratuity or Pension Plan' and 'Staff Security Plan'. A defined benefit plan is post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The bank's net obligation in respect of defined benefits plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; and the benefit is discounted to determine its present value. The bank determines the net interest expense (income) on the net defined benefit liability (asset) for the period by applying discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the period to the net defined liability (asset). The obligation under 'Gratuity or Pension Plan' and 'Staff Security Plan' is calculated by a qualified actuary every year using projected unit credit method. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality Government Bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in the Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

The 'Gratuity and Pension Plan' and 'Staff Security Plan' are funded plan wherein the bank makes earmarked investment out of fund created for these plans. 'Leave encashment' is not a funded plan.

There were no plan amendments and curtailments during the reporting period.

The details of the net liabilities based on actuarial valuation of obligation for the defined benefit plans, viz., the Gratuity and Pension plan, and the Staff Security Fund are as follows:

Amount Recognized in the statement of Financial Position

Particulars	As on 31 st Asar 2077		As on 31 st Asar 2076	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Present Value of Obligations	19,037,326,365	1,956,932,094	18,589,350,597	1,892,985,892
Fair Value of Plan Assets/Current Balance of Provision Account	(19,432,685,089)	(1,723,117,729)	(19,170,360,000)	(2,012,800,000)
Net Liability /(Asset)	(395,358,724)	233,814,365	(581,009,403)	(119,814,108)

Changes in Fair Value of Defined Benefit Obligation

Particulars	For the Year Ended 31 st Asar 2077		For the Year Ended 31 st Asar 2076	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Obligation	18,589,350,597	1,892,985,892	18,706,253,628	2,052,586,624
Current Service Cost	286,326,903	83,155,616	304,152,427	108,557,408
Interest Cost	1,440,636,425	141,516,835	1,458,088,602	150,130,107
Actuarial Losses (Gains)	(116,197,002)	87,324,649	(918,851,859)	(66,367,669)
Losses (Gains) on Curtailments				
Benefits Paid	(1,162,790,558)	(248,050,898)	(960,292,201)	(351,920,578)
Closing Obligation	19,037,326,365	1,956,932,094	18,589,350,597	1,892,985,892

Changes in Fair Value of Plan Assets

Particulars	For the Year Ended 31 st Asar 2077		For the Year Ended 31 st Asar 2076	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Fair Value	19,170,360,000	2,012,800,000	19,504,133,816	2,001,630,607
Investment adjustment	(581,009,403)	(233,951,219)	(1,416,321,669)	(103,783,757)
Expected Return	1,487,117,178	158,794,758	1,521,919,017	164,728,575
Actuarial Gains (Losses)	519,007,872	(158,794,758)	520,921,037	(164,728,575)
Contribution by Employer	-	192,319,846	-	466,873,728
Benefits Paid	(1,162,790,558)	(248,050,898)	(960,292,201)	(351,920,578)
Closing Fair Value	19,432,685,089	1,723,117,729	19,170,360,000	2,012,800,000

Amount Recognized in the Statement of Comprehensive Income

Particulars	For the Year Ended 31 st Asar 2077		For the Year Ended 31 st Asar 2076	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Charged to Statement of Income	(239,846,150)	(65,877,693)	(240,322,012)	(93,958,940)
Actuarial Income/(Loss) Recognized in OCI	635,204,874	(167,936,672)	1,439,772,896	(98,360,906)

Total Employee Benefit Income /(Expense)	395,358,724	(233,814,365)	1,199,450,884	(192,319,846)
--	-------------	---------------	---------------	---------------

Major Categories of Plan Assets as a Percentage of Total Plans

Particulars	For the Year Ended 31 st Asar 2077		For the Year Ended 31 st Asar 2076	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Government of Nepal Securities	0%	0%	0%	0%
High quality Corporate Bonds	0%	0%	0%	0%
Equity shares of listed Companies	0%	0%	0%	0%
Property	0%	0%	0%	0%
Fixed Deposit of Banks and FIs	100%	100%	100%	100%
Others	-	-	-	-
Total	100%	100%	100%	100%

Principal Actuarial Assumption at the End of the Reporting Period

Particulars	For the Year Ended 31 st Asar 2077		For the Year Ended 31 st Asar 2076	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	9%	9%	8%	8%
Expected Return on Plan Asset	8%	8%	8%	8%
Future Salary Increase	10%	10%	10%	10%
Future Pension Increase	6.70%	-	6.70%	-
Withdrawal Rate	0.50%	0.50%	0.50%	0.50%

The Sensitivity of the Defined Benefit Obligation to Changes in Principal Assumptions

Particulars	Change	For the Year Ended 31 st Asar 2077		For the Year Ended 31 st Asar 2076	
		Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	-1%	12.10%	11.93%	13.21%	12.15%
	+1%	-9.98%	-10.08%	-10.80%	-10.22%
Salary & Pension Increment Rate	-1%	-7.49%	-9.26%	-8.03%	-9.32%
	+1%	8.55%	10.71%	9.22%	10.80%
Mortality Rate	1 year setback	2.65%	0.09%	3.38%	0.11%
	1 year set forward	-2.63%	-0.10%	-3.35%	-0.12%

The above sensitivity analyses are based on a change in an assumption while holding all other assumptions constant.

5.8 Employees Benefits – Other Long Term Benefits Plan

The Bank currently offers accumulated leave as other long term benefits plan. The bank's net obligation in respect of other long term benefits plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; and the benefit is discounted to determine its present value. The bank determines the net interest expense (income) on the net other long term benefit liability (asset) for the period by applying discount rate used to measure the other long term benefit obligation at the beginning of the period to the net other long term benefit liability (asset). The obligation under 'Accumulated Leave' is calculated by a qualified actuary every year using projected unit credit method. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality Government Bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in the Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

'Leave encashment' is not a funded plan. Same assumptions are taken for measurement of the leave liabilities as adopted for defined benefit liabilities.

There were no plan amendments and curtailments during the reporting period. Actuarial gains/losses in other long term benefit plan are charged to Income statement.

5.9 Other Employee Benefits

- Staff Welfare: the bank provides 12% of basis salary as staff welfare fund. During the year the bank has provided 79,108,553 as staff welfare fund.
- Staff Welfare Provident Fund: The bank provides after the approval from the board of directors up to 10% of last year profit as staff welfare provident fund to be credited into the retirement fund. Total expenses under this head amounts to NRs. 530,265,000.

- The bank provides as staff medical fund facility one-month salary. Payment to staff are made up to 15% of salary as per the eligible medical claim while rest amount is paid at the retirement. NRs. 362,166,228 is expensed as staff medical fund.

5.10 Reserves

The Bank has maintained different reserves and funds. Some of the reserves are statutory and maintained as per the requirement of the Nepal Rastra Bank Act, 2058. Section 41 of the Act has prescribed the sequences of the appropriation of the net income. As per the section, Foreign Exchange Revaluation Gain/Loss, Gold and Silver Revaluation Gain/Loss, and Securities Revaluation Gain/Loss shall be appropriated to Foreign Exchange Equalization Reserve and respective Revaluation Reserves maintained by the Bank. The Bank shall also appropriate 10%, 5% and 5% of net income available for appropriation to General Reserve, Monetary Liability Reserve and Financial Stability Reserve respectively. In addition, an amount equal to the capital expenditure included in annual budget shall be appropriated to General Reserve and the amount decided by Board will be maintained in Net Cumulative Surplus Reserve. The purpose of these funds is specified in the Act and they shall be utilized for the said purpose. Besides these statutory funds, different other reserve and fund are maintained and an amount is annually allocated by the Board of Directors out of the each year's Net Income to that reserves and funds. Impacts resulting from other comprehensive income are directly transferred to respective reserves. The Board of Directors is authorized by Nepal Rastra Bank Act to allocate a part of Net Income to these reserves and funds. The details of statutory and other reserve and funds are as follows:

5.10.1 Statutory Reserves

a) *Monetary Liability Reserve*

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section an amount equal to five percent of the net income available for appropriation of each year shall be allocated and kept in such reserve. This year NRs. 1,394,004,100 (P.Y. NRs 1,788,500,665) was appropriated to this fund.

b) *Financial Stability Reserve*

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section an amount equal to five percent of the net income available for appropriation of each year shall be allocated and kept in such reserve. This year NRs. 1,394,004,100 (P.Y. NRs. 1,788,500,665) was appropriated to this fund.

c) *General Reserve*

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount prescribed by the Board not less than ten percent of the net income available for appropriation of the Bank shall be allocated in the general reserve fund established by the Bank. While allocating an amount in the general reserve, an additional amount shall be appropriated to cover the capital expenditure referred to in the annual budget of the Bank. Accordingly, NRs. 8,984,388,463 (P.Y. NRs. 7,371,159,330) is appropriated in General Reserve during the year.

d) *Net Cumulative Surplus Fund*

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount as decided by the board shall be allocated and kept in such reserve. This year NRs. 11,268,898 (P.Y. NRs. 4,572,616) was appropriated to this fund. NRs. 555,903,731 has been transferred to the fund out of retained earning restated in previous year. This fund is introduced after the amendments in NRB Act in 2073.

e) *Exchange Equalization Fund*

This fund has been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act and as per the provision of the section the amount equal to the revaluation profit shall be kept in the revaluation reserve fund. It represents net exchange gains on various foreign currency assets and liabilities. An amount of NRs. 58,927,429,280 (P.Y. revaluation loss of NRs. 2,193,530,153) which is equivalent to net exchange gain was appropriated to this fund during the year.

f) *Gold and Silver Equalization Reserve*

This fund has also been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act. This reserve represents the gain or loss on the revaluation of gold and silver. Any appreciation or depreciation on revaluation of gold and silver is taken to/from this reserve out of net income of the year. Accordingly, an amount of NRs. 20,807,318,228 (P.Y. revaluation loss of NRs. 76,037,528) which is equivalent to net revaluation gain on revaluation of gold and silver was appropriated to this fund.

5.10.2 Other Reserve and Funds

Board of Directors of the Bank is authorized by section 41 (1)(ga) of the NRB Act to appropriate the remaining Net Income in other funds as may be necessary and pay the remaining amount to Government of Nepal. Accordingly, the Bank has maintained different reserve and fund as per Accounts Directive of the Bank and the Board of Directors appropriate some part of the net income available for distribution to these reserves and fund annually. The amount kept under these reserves and funds shall be utilized for the purpose of the reserve or fund as mentioned in the Account Directive. The following reserves/funds have been maintained:

a) Development Fund

This is the specific fund created as per Monetary Policy of the Bank to provide support for loans and refinances to banks and Financial Institutions as well as to make investment in the shares and debentures of these Institutions. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of net income to this fund. Accordingly, an amount of NRs. 9,120,000,000 (P.Y. NRs. 11,825,000,000) has been allocated to this fund during the year.

b) Banking Development Fund

This fund was created to meet the expenses relating to banking promotion research and development work. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of net income to this fund. Accordingly, an amount of NRs. 450,000,000 (P.Y. NRs. 150,000,000) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

c) Development Finance Project Mobilization Fund

This fund was created as a cushion to meet the probable loss on project loan. An amount equivalent to the projects' profits are appropriated and transferred to this fund. An amount equals to net income of the projects is allocated to this fund annually. Accordingly, an amount of NRs. 11,810,896(P.Y. NRs. 1,504,219) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

d) Mechanization Fund

This fund was created to meet the amount required to develop and install modern software, hardware and allied mechanization system. An amount as required for mechanization is allocated by Board of Directors to this fund annually. Accordingly, an amount of NRs. 550,000,000 (P.Y. NRs. 200,000,000) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

e) Scholarship Fund

This fund was created to meet the amount required from time to time for the development of skilled manpower by way of providing training and higher studies to the employees of the Bank. No amount has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

f) Mint Development Fund

This fund was created to meet the heavy capital expenditure required from time to time for construction of factory building and installation of machinery for minting activities. Accordingly, an amount of NRs. 450,000,000 (P.Y. NRs. 100,000,000) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

g) Gold Replacement Fund

This fund has been created for replacing the gold / silver sold during the year. An amount equal to profit from sale of gold and silver is appropriated to this fund annually and the amount kept under this fund is utilized for replacement of gold. Accordingly, an amount of NRs. 172,003,576(P.Y. NRs. 520,775,808) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

h) Rural Self Reliance Fund (GS Kosh)

This fund was created as per the NRB Monetary Policy to provide wholesale credit for lending purpose to the deprived sector through MFIs, corporate and NGOs and refinancing in tea, cardamom plantation and production as well as construction of cold storage etc. No amount has been appropriated to this fund during the year

i) Rural Self Reliance Fund (Administration Expense Reimbursement Fund)

This fund was created out of the surplus fund amounting NRs. 61,390,949 received while transferring the RSRF Program to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd. The fund is utilized to provide reimbursement of the administrative expense subsidy as claimed by the cooperatives in case of the loans and advances disbursed and approved till the date of transfer of RSRF program to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya Bittiya Sanstha Ltd. Accordingly, administrative expense

subsidy amounting to NRs. 3,726,384 has been reimbursed to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd during the current fiscal year.

j) Actuarial Reserve

This reserve is created out of the actuarial gain in defined benefit retirement schemes recognized in Other Comprehensive Income (OCI). Any actuarial loss in defined benefit retirement schemes recognized in OCI shall be expensed through this reserve. An amount of NRs. 467,268,203 has been transferred to Actuarial Gain Reserve.

k) Fair Value Reserve

Fair Value Reserve is created for maintaining the gain of investment in equity instrument classified as Investment measured at Fair Value through Other Comprehensive Income. During the year, a gain of NRs 1,038,474,125 has been transferred to the reserve from Other Comprehensive Income. Similarly, an amount of NRs 657,398,041 which is the cumulative surplus of the investment sold during the year, has been released to retained earnings from the reserve.

5.11 Prior Period Errors

The prior period errors discovered during the year relating to a reporting period that is before the earliest prior period presented were adjusted by restating the opening balance of the earliest prior period presented. In addition, additional income of NRs. 23,267,923 has been discovered during the year because of the prior period errors and has been adjusted with respective current year income/expenses.

Particulars	FY 2076-77	As on 01.04.2076	FY 2075-76	As on 01.04.2075
Restatement of Earliest Prior Period Presented:				
Increase/(Decrease) in Deferred Employee Loan & IMF Bond issued by Govt.			18,979,719	1,292,886,021
Increase/(Decrease) in Property, Plant and Equipment		(1994)		
Surplus/(Deficit) Due to Prior Period Errors	23,267,923			
Total Effect as at 31.03.2077		1,335,131,669		

5.12 Foreign Exchange Reserve

As per section 66 of Nepal Rastra Bank Act, 2058, the Bank shall maintain a Foreign Exchange Reserve. As per the provision of the section, such reserve shall be denominated in the respective foreign exchange and shall consists of gold and other precious metals, foreign currencies and securities denominated in foreign currency, special drawing rights, bill of exchange, promissory note, certificate of deposit, bonds, and other debt instrument payable in convertible foreign currencies etc. The Bank also maintains record of the foreign exchange reserve held by the licensed Banks and Financial Institutions. The gross foreign exchange reserve holding of the Banking System of Nepal at the end of the reporting period is as follows:

(in NRs. billion)

Particulars	Current Year	Previous Year
Foreign Exchange Reserve		
(a) Held by Nepal Rastra Bank		
Convertible Foreign Currency	922.70	668.03
Non-Convertible Foreign Currency	303.52	234.54
Gold Reserve	47.01	34.25
Special Drawing Rights	0.41	0.35
Sub Total	1273.64	937.17
(b) Held by Banks and Financial Institutions		
Convertible Foreign Currency	161.28	125.51
Non-Convertible Foreign Currency	14.43	10.96
Sub Total	175.71	136.47
Total Foreign Exchange Reserve of Banking System	1,449.36	1,073.64

Instrument wise Investment of Foreign Exchange Reserve of the Banking System in terms of percentage of total reserve are as follows:

Particulars	Current Year (in %)	Previous Year (in %)
Foreign Exchange Reserve:		
US Treasury Bills	1.25	1.52

Indian Treasury Bills	20.36	20.66
BIS FIXBIS	-	-
Bonds/Notes	6.93	11.61
Mid Term Instrument	0.00	0.25
Call Deposits	5.12	2.06
Time Deposit	48.34	46.52
Gold Deposit	3.24	3.19
Special Drawing Rights	0.03	0.03
Balance with NRB and BFIs	14.74	14.16
Total	100.00	100.00

5.13 Projects' Asset and Liability

The assets, liabilities, equity, income and expense of four projects, namely, Poverty Alleviation Project in Western Terai (PAPWT) and Third Livestock Development Project (TLDP) which were run during the reporting period under subsidiary loan agreements with GON or project agreements with other funding agencies were consolidated with the Bank's financial statements. The Financial Position and Income statements of these projects are as below:

For the Year ended 31st Asar 2077

Statement of Financial Position

Particulars	PAPWT	TLDP	Total
Equity & Liabilities			
Reserve & Surplus	19,116,257	45,211,849	64,328,105
Loans	21,900,000	79,100,000	101,000,000
Accounts Payable	-	-	-
Total Equity & Liabilities	41,016,257	124,311,849	165,328,105
Assets			
Loan to PFIs	-	-	-
Investment	35,600,000	115,200,000	150,800,000
Other Receivables	323,337	917,700	1,241,037
Cash and Bank Balance	5,092,920	8,194,149	13,287,068
Total Assets	41,016,257	124,311,849	165,328,105

Statement of Comprehensive Income

Particulars	PAPWT	TLDP	Total
A. Income			
Interest Income	4,514,610	11,451,037	15,965,647
From Loan to PFIs			
On Investment	4,514,610	11,451,037	15,965,647
Foreign Exchange Gain			
Loan Loss Prov. Written back			
Other Income			
Total Income	821,250	3,333,500	4,154,750
B. Expenditure			
Administrative Expenses			
Interest Expenses	821,250	3,333,500	4,154,750
Depreciation			-
Total Expenses	821,250	3,333,500	4,154,750.00
Surplus (Deficit) (A-B)	3,693,360	8,117,537	11,810,897

For the Year ended 31stAsar 2076**Statement of Financial Position**

Particulars	PAPWT	MCPW	TLDP	RISMFP	Total
<u>Equity & Liabilities</u>					
Reserve & Surplus	15,422,897	-	37,094,312	-	52,517,209
Loans	29,200,000	-	84,750,000	-	113,950,000
Accounts Payable	-	-	-	-	-
Total Equity & Liabilities	44,622,897	-	121,844,312	-	166,467,209
<u>Assets</u>					
Loan to PFIs	-	-	-	-	-
Investment	39,925,000	-	110,407,000	-	150,332,000
Other Receivables	524,305	-	1,317,072	-	1,841,377
Cash and Bank Balance	4,173,592	-	10,120,240	-	14,293,832
Total Assets	44,622,897	-	121,844,312	-	166,467,209

Statement of Comprehensive Income

Particulars	PAPWT	MCPW	TLDP	RISMFP	Total
A. Income					
Interest Income	4,920,441	319,146	11,086,054	-	16,325,640
From Loan to PFIs					
On Investment	4,920,441	319,146	11,086,054		16,325,640
Foreign Exchange Gain				(10,160,668)	(10,160,668)
Loan Loss Prov. Written back					
Other Income					
Total Income	4,920,441	319,146	11,086,054	(10,160,668)	6,164,972
B. Expenditure					
Administrative Expenses					
Interest Expenses	1,040,250	61,003	3,559,500		4,660,753
Depreciation					-
Total Expenses	1,040,250	61,003	3,559,500		4,660,753
Surplus (Deficit) (A-B)	3,880,191	258,143	7,526,554	(10,160,668)	1,504,219

Two projects namely, Community Ground water Irrigation Sector Project (CGISP) and Gramin Kshetrama Bittiya Pahunch Karyakram (KFW) were run by the bank on behalf of the GON. The Rural Self Reliance Fund (RSRF) project, which was run by the bank on behalf of the GON has been handed over to Sana Kisan Laghubitta Sanstha during previous reporting period. Capital Contribution in case of RSRF project amounting to NRs. 253,400,000 which was shown by way of 'investment at fair value through other comprehensive income' in previous year has been converted as Loan to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd along with the surplus amount of NRs. 61,390,949. The assets, liabilities, equity, income and expense of such projects were not consolidated in the accounts of the Bank. The Financial Position and Income statements of these projects are as below:

Statement of Financial Position

Particulars	As on 31st Asar 2077		As on 31st Asar 2076		
	CGISP	KFW	CGISP	RSRF	KFW
Equity					
Capital Contribution	17,548,370		17,548,370	793,400,000	
Surplus	238,922,832	103,789,348	202,675,719	173,239,439	52,577,569
Financial Risk Fund	5,200,000		5,200,000		
Long- term Liabilities					
Loan from ADB - Non-Current Portion	110,395,076		117,085,687		

Current Liabilities and Provision					
Loan from ADB - Current Portion	90,323,244		83,632,633		
Service Charge due on Loan from ADB	26,994,526		24,987,342		
Loan From GON		906,240,347			906,240,347
Loan Loss Provision	81,932		186,190	111,038,461	
Accounts Payable	328,176		328,176	30,930,143	
Total Equity & Liabilities	489,794,156	1,010,029,695	451,644,118	1,108,608,043	958,817,917
Assets					
Non-Current Assets					
Fixed Assets	73,454		4	383,223	
Loan to PFI- Non Current Portion	1,789,374		8,193,215.00	5,762,500	
Investment	359,200,000		369,668,000	-	
Current Assets					
Interest Receivables	3,857,736	11,139,032	3,825,208.36	-	14,231,206
Loan to PFI-current portion	6,403,841	906,240,347	10,425,820.00	330,862,095	906,240,347
Cash and cash equivalents	118,469,750	92,650,315.52	59,531,870.25	771,600,225	38,346,364
Sundry Debtors					
Total Assets	489,794,156	1,010,029,695	451,644,118	1,108,608,043	958,817,917

Statement of Comprehensive Income

Particulars	As on 31st Asar 2077		As on 31st Asar 2076		
	CGISP	KFW	CGISP	RSRF	KFW
A. Income					
Interest Income	38,191,742	51,211,778	34,736,009	57,432,802	44,494,663
From Loan to PFIs	784,416	51,211,778	1,428,448	21,954,160	44,494,663
On deposit with banks	37,407,326		33,307,561	35,102,080	
On Investment				376,563	
Other Income	-		-	329,272	
Loan Loss Provision Written back	104,258		134,768	3046568	
Total Incomes	38,296,000	51,211,778	34,870,776	60,808,642	44,494,663
B. Expenditure					
Administrative Expenses	41,704	-	41,385	2,447,862	-
Provision for Service Charge	2,007,183		2,007,183		
Loan Loss Provision	-	-	-	8,030,245	-
Depreciation				135,649	
Total Expenses	2,048,887	-	2,048,569	10,613,756	-
Surplus (Deficit) (A-B)	36,247,113	51,211,778	32,822,208	50,194,886	44,494,663

5.14 Interest in other entities

The Bank has invested in quoted & unquoted equity securities of ten different entities as presented below.

5.14.1 Investment in quoted securities

Investment in quoted equity securities includes the following. The bank holds promoter shares of such entities.

Particulars	% of holding	No of Shares	Investment at cost		Investment at Fair value	
			31-03-2077	31-03-2076	31-03-2077	31-03-2076
RMDC Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	-		-	21,045,000	-	105,792,675
Citizen Investment Trust	13.34	2,188,747	13,350,000	13,350,000	2,657,138,858	1,767,041,375
Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	2.7988	274,982	27,498,200	29,998,200	74,245,140	53,423,794
Total			40,848,200	64,393,200	2,731,383,998	1,926,257,844

The shares are revalued on the basis of latest trading price of promoter share of respective institution in stock market. In absence of trading of promoter share of Citizen Investment Trust & Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd, ratio of share price of promoter share & public share is considered as 50%. Previous year, ratio of share price of promoter share & general share of RMDC had been considered to get fair values of other entities.

5.14.2 Investment in unquoted securities

The bank has investment in unquoted equity securities of the following entities:

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

Particulars	% of holding	No of Shares	Investment at cost		Investment at Fair value	
			31-03-2077	31-03-2076	31-03-2077	31-03-2076
Agricultural Project Services Centre	62.50	-	5,000,000	5,000,000	-	-
Rastriya Beema Sansthan - Life Ins.	55.56	1,005,667	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000
Nepal Stock Exchange Ltd.	14.60	729,989.5	5,097,510	12,080,500	814,850,779	999,382,248
National Productivity and Eco. Dev.	31.52	-	2,500,000	2,500,000	-	-
Deposit & Credit Guarantee Fund	10.00	10,000,000	607,594,000	407,594,000	1,027,600,000	1,143,088,259
Nepal Clearing House	10.00	298,080	15,000,000	15,000,000	85,480,402	61,001,402
Credit Information Bureau	10.03	437,400	3,500,000	3,500,000	130,367,070	107,189,098
National Banking Institute	15.29	76,452.5	7,645,250	5,000,000	27,018,313	26,315,367
Total			647,336,760	451,674,500	2,086,316,564	2,337,976,374

Fair Value of the shares investment in unquoted equity securities has been arrived based on the latest available audited financial statements of respective entities except for Nepal Stock Exchange which is valued at the last transaction price.

5.14.3 Significant Interest in entities

The bank has significant interest in the following entities. The details regarding interest in those entities are as under:

Name of Entity	Paid up capital	Investment at Face Value	%age of share	Principal Activity	Principal Place of Business
Agricultural Project Services Centre Pvt. Ltd.	8,000,000	5,000,000	62.50	Provides services related to agricultural activity	Singhadurbar, Kathmandu
Rastriya Beema Sansthan - Life Insurance	181,000,000	100,566,700	55.56	Life insurance service	Ramshahpath, Kathmandu
Nepal Stock Exchange Ltd.	500,000,000	72,998,950	14.60	Impart free marketability and liquidity to the government and corporate securities by facilitating transactions in its trading floor through member, market intermediaries, such as broker, market makers etc.	Singhadurbar plaza, Kathmandu
National Productivity and Eco.Dev Ltd.	7,932,500	2,500,000	31.52	Provides research and consultancy services, offers socio-economic, productivity, management, policy planning, and energy conservation consultancy services.	Balaju, Kathmandu

Significant interest in above four entities is because of the investment in equity instruments (promoter shares) of such entities which were made under specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. The bank is in the process of divestment of such investment by selling the shares the bank holds. The cost and its carrying amounts of assets recognized in the financial statements on such entities are as follows:

Particulars	Investment at cost		Carrying Amounts (Investment at Fair value)	
	31-03-2077	31-03-2076	31-03-2077	31-03-2076
Agricultural Project Services Centre	5,000,000	5,000,000	-	-
Rastriya Beema Sansthan - Life Insurance	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000
Nepal Stock Exchange Ltd.	5,097,510	12,080,500	814,850,779	999,382,248
National Productivity and Eco. Dev.	2,500,000	2,500,000	-	-
Total	13,597,510	20,580,500	815,850,779	1,000,382,248

In the absence of audited financial statements of Agricultural Project Services Centre, Rastriya Beema Sansthan and National Productivity & Economic Development Ltd., the bank is not able to estimate the fair value of investment in such entities. Therefore, the bank has made impairment by full amount for the investment in Agricultural Project Service Centre and National Productivity & Economic Development Ltd. and is not expected for its recovery. In addition, Agricultural Project Service Centre is in the process of liquidation since long. In case of Rastriya Beema Sansthan, the bank has expected to recover its investment and hence the fair value is equal to its cost.

The carrying amount of NRs 2,086,316,564 (PY NRs. 2,337,976,374) as shown in above tables has been included under Investment securities in the Statement of Financial Position. Being all the above entities as limited liability Company, this is the maximum exposure to loss from its significant interest in such entities.

5.14.4 Transactions with Entities having Significant Interest

The bank has done some transactions with the entities having significant interest of the bank. Such transactions were occurred in the normal course of NRB's operations and conducted as arm's length transactions. The details of such transactions were as follows:

Entity	Nature of Transaction	FY 2076-77	FY 2075-76	Remarks
Rastriya Beema Sansthan - Life Insurance	Insurance Premium paid by the bank	181,092,147	156,517,243	
Nepal Stock Exchange Ltd.	Dividend Income received by the bank	29,199.580	-	

5.15 Transaction with the International Monetary Fund (IMF)

The Bank transacts with IMF as an agent of the Government in respect of quota where in case of Special Drawing Rights (SDRs), Loans etc. from them it transacts in its own right. The IMF revalues quota at the end of April every year and gains or losses arising from such revaluation relating to quota are borne by Government. In case of other transactions such gain/losses are borne by NRB. The Basic policies followed by the NRB on such accounts are as follows:

- Country's quota with the IMF is recorded by the Bank as depository of the Government and exchange gain/loss arising on quota are borne by Government.
- Exchange gains or losses in respect of borrowings under ECF and other facilities of the IMF, allocation of SDRs and holding of SDRs are recognized in the Income Statement.

The position of Nepal's account with the IMF account is presented as below:

Financial Position in the Fund

Particulars	As on 31 st Asar 2077		As on 31 st Asar 2076	
	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalents	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalents
<u>SPECIAL DRAWING RIGHT</u>				
Net cumulative allocation	11,198,956,855	68,099,599	10,468,255,853	68,099,599
Holdings	412,972,270	2,511,238	354,810,632	2,308,165
<u>OUTSTANDING PURCHASES & LOANS</u>				
RCF Loans	-	-	876,817,665	5,704,000
ECF Arrangements	-	-	-	-
<u>OTHER INFORMATION</u>	<u>Per cent of Quota</u>		<u>Per cent of Quota</u>	
Quota	100	156,900,000	100	156,900,000
Currency Holding	89.82	140,923,637	89.82	140,923,637
Reserve Tranche Position	10.19	15,982,092	10.19	15,982,092

The SDR is converted into Nepalese rupees at conversion rate of NRs.164.4497 (P.Y. NRs. 153.719) per SDR.

5.16 Contingent Liabilities and Capital Commitments

The bank has following amounts of contingent liabilities and capital commitments

PARTICULARS	As on Asar 31, 2077	As on Asar 31, 2076
	NRs.	NRs.
Letters of Credit	51,003,768,276	46,108,572,129
Unclaimed Account Transfer to P/L Account	135,381,177	103,130,144
Capital Commitments	1,528,921,554	2,745,630,138
Total	52,668,071,007	48,957,332,411

Contingent liabilities in respect of Letter of Credit (LC) are determined on the basis of LCs remaining unexpired at the end of the reporting period. The capital commitments include cost for the construction of the bank's Central Office Building and Banking Office Building as per the contract agreements less payments made till the end of the reporting period; which are expected to be settled over the period of the buildings' construction.

5.17 Non-cancellable Operating Leases

The bank leases various buildings under non-cancellable operating leases expiring within one to two years. The leases have varying terms, escalation clauses and renewal rights. On renewal, terms of the leases are renegotiated.

Commitments for minimum lease payments in relation to non-cancellable operating leases are payable as follows:

PARTICULARS	As on Asar 31, 2077	As on Asar 31, 2076
	NRs.	NRs.
Within one year	30,786,461.61	39,622,933.44
Later than one year but not later than five years	31,782,288.53	24,637,875.57
Later than five years	24,056,813.00	-
Total	86,625,563.14	64,260,809.01

5.18 Claims against the bank

There are 95 cases filed in the court against the various decisions of the bank against which the bank is not expected to incur a significant monetary liability. However, the bank may incur the loss to the extent of the salaries and benefits payable to the then 7 employees who have file the legal suit against the bank.

5.19 Number of Employees

The number of employees holding office at the year-end was 1,043 (PY 1,024).

5.20 Presentation (Regrouping/Rearrangement)

The presentation of following line items of previous year financial statements have been changed (regrouped or rearranged) to align the financial statements as follows:

Particulars	Present Reporting	Reported Earlier	Difference
Other Assets	1,484,988,126	2,304,387	1,482,683,739
Deferred Employees Benefits	1,445,185,596	-	1,445,185,596
Deferred Bond Amortization Assets	37,498,144	-	37,498,144
Interest Income	35,960,507,325	35,770,709,606	189,797,719
Government Securities	2,894,896,096	2,903,563,002	(8,666,906)
Loans and Refinance	1,013,631,425	815,166,800	198,464,625
Net Income/(Expenditure) for the year	32,352,317,422	32,162,519,703	189,797,719
Opening Changes in Equity Adjustment as on 31 Ashad 2076	1,289,399,950	(3,486,071)	1,292,886,021
Staff Loans and Advances	1,246,720,970	-	1,246,720,970
Govt. Bonds	46,165,051	-	46,165,051

Due to error in recognizing present value of the staff loans and advances and bond, the unwinding portion of interest was charged as expenses which were corrected retrospectively as per NAS 8 on Correction of Prior Period Error. So impact has been made retrospectively as indicated.

5.21 Events after the Reporting Period

In addition to above, there was no material events occurred after the reporting period that requires adjustments or disclosure in the financial statements.